

ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

στο σχέδιο νόμου «Δημόσιες Συμβάσεις Έργων, Προμηθειών και Υπηρεσιών (προσαρμογή στις Οδηγίες 2014/24/ΕΕ και 2014/25/ΕΕ)»

Προς τη Βουλή των Ελλήνων

A. Οι νέες οδηγίες και το έργο της ενσωμάτωσής το

Η πολιτική στον τομέα των δημοσίων συμβάσεων και η αναθεώρηση των σχετικών οδηγιών εντάχθηκε σε συνολικό πρόγραμμα με σκοπό τον ριζικό εκσυγχρονισμό των δημοσίων συμβάσεων στην Ευρωπαϊκή Ένωση, συμβάλλοντας στην υλοποίηση των στόχων της στρατηγικής “Ευρώπη 2020” για έξυπνη, βιώσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη. Η μεταρρύθμιση της νομοθεσίας σχετικά με τις δημόσιες συμβάσεις σε ευρωπαϊκό επίπεδο αποτέλεσε μία από τις δώδεκα δράσεις προτεραιότητας της πράξης για την ενιαία αγορά που δημοσιεύθηκε τον Απρίλιο του 2011. Στο πλαίσιο αυτό, υιοθετήθηκαν, τον Ιανουάριο του 2014, και δημοσιεύθηκαν στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στις 28/3/2014, οι τρεις νέες οδηγίες:

- 2014/23/ΕΕ (L94), για την ανάθεση συμβάσεων παραχώρησης έργων και υπηρεσιών (για πρώτη φορά χωριστή Οδηγία για τις παραχωρήσεις).

- 2014/24/ΕΕ (L94), για τις δημόσιες συμβάσεις (στον κλασικό τομέα) προς αντικατάσταση της Οδηγίας 2004/18/ΕΚ και

- 2014/25/ΕΕ (L94), για τις συμβάσεις που συνάπτονται από φορείς στους τομείς του ύδατος, της ενέργειας, των μεταφορών και των ταχυδρομικών υπηρεσιών (ΟΚΩ) προς αντικατάσταση της Οδηγίας 2004/17/ΕΚ.

Οι οδηγίες τέθηκαν σε ισχύ στις 17 Απριλίου 2014.

Στα κράτη μέλη δόθηκαν είκοσι τέσσερις (24) μήνες για την ενσωμάτωση των διατάξεων των νέων οδηγιών στο εθνικό δίκαιο, ενώ ειδικά για τις διαδικασίες σύναψης συμβάσεων με ηλεκτρονικά μέσα τριάντα (30) μήνες επιπλέον. Τούτο συνεπάγεται ότι η Ελλάδα υποχρεούται να εναρμονίσει τις ρυθμίσεις της εσωτερικής της έννομης τάξης με αυτές των νέων Οδηγιών της Ε.Ε. μέχρι την 18η Απριλίου 2016.

Δυνάμει του άρθρου 2 παρ. 2 περίπτωση β΄ του ν. 4013/2011 (Α΄ 204), η Ενιαία Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Συμβάσεων έχει καταστεί αρμόδια και φέρει την ευθύνη για την εισήγηση ρυθμίσεων προς την Κυβέρνηση και τη Βουλή αναφορικά με την ενσωμάτωση του ευρωπαϊκού δικαίου στην εθνική έννομη τάξη στον τομέα των δημοσίων συμβάσεων. Προς τον σκοπό αυτό και προκειμένου πρωτίστως να τηρηθεί η ως άνω ορισθείσα προθεσμία ενσωμάτωσης των παραπάνω Οδηγιών, η Αρχή ορίστηκε ως σημείο επαφής για το έργο της ενσωμάτωσης των οδηγιών με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή συγκρότησε, με πρωτοβουλία της, Ομάδες Εργασίας με έργο την προετοιμασία και εισήγηση προς τα αρμόδια κυβερνητικά όργανα πράξεων ενσωμάτωσης των νέων οδηγιών. Στις εν λόγω ομάδες εργασίας συμμετείχαν, πλην των νομικών εμπειρογνομόνων της Αρχής και εκπρόσωποι των καταρχήν αρμόδιων Υπουργείων (Υπουργείο Οικονομίας, Υποδομών, Ναυτιλίας και Τουρισμού, Γενική Γραμματεία Εμπορίου και Προστασίας Καταναλωτή, Γενική Γραμματεία Υποδομών, Ειδική Γραμματεία ΣΔΙΤ, Υπουργείο Παραγωγικής Ανασυγκρότησης, Περι-

βάλλοντος και Ενέργειας), καθώς και της Μονάδας Παρακολούθησης Διαγωνισμών & Συμβάσεων του Κέντρου Διεθνούς και Ευρωπαϊκού Οικονομικού Δικαίου (Μο.Πα.Δι.Σ/ΚΔΕΟΔ).

B. Η διαβούλευση πριν την ενσωμάτωση: μεθοδολογία και διαδικασία

Δεδομένου ότι οι οδηγίες αφενός παρέχουν επιλογές στα κράτη μέλη και αφετέρου τους επιβάλλουν υποχρεώσεις και με σκοπό, τόσο την καλύτερη δυνατή αξιοποίηση αυτών των διαθέσιμων επιλογών, όσο και την ορθότερη και αποτελεσματικότερη τήρηση των υποχρεώσεων από την πλευρά της Ελλάδας, αποφασίσθηκε η διενέργεια ευρείας, ουσιαστικής και σε ένα αρχικό στάδιο διαβούλευσης, προκειμένου να σταθμιστούν τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα κάθε επιλογής και ενδεχομένως να ανευρεθούν και λύσεις στις όποιες αγκυλώσεις. Στην απόφαση όμως αυτή οδήγησε και ένα άλλο χαρακτηριστικό των νέων οδηγιών, η ύπαρξη περισσότερων επιλογών στα κράτη μέλη, η οποία οφείλεται ιδίως στην θεώρηση των δημοσίων συμβάσεων ως ενός αγορακεντρικού εργαλείου που πρέπει να χρησιμοποιηθεί στο πλαίσιο της στρατηγικής “Ευρώπη 2020” για την επίτευξη έξυπνης, βιώσιμης και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξης, παράλληλα με τη διασφάλιση της πλέον αποδοτικής χρήσης των δημοσίων πόρων, τη διευκόλυνση της συμμετοχής των μικρομεσαίων επιχειρήσεων (ΜΜΕ) στις δημόσιες συμβάσεις και την αξιοποίηση των τελευταίων για την επίτευξη κοινών κοινωνικών στόχων (στρατηγική χρήση δημοσίων συμβάσεων).

Στο πλαίσιο αυτό η Ενιαία Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Συμβάσεων, ως αρμόδια για την εισήγηση των σχετικών ρυθμίσεων προς την Κυβέρνηση και τη Βουλή, προώθησε, την σχετική ανοικτή διαβούλευση σε καίρια ζητήματα των νέων ρυθμίσεων με δημόσιους αλλά και με ιδιωτικούς φορείς ήδη από το Μάρτιο του 2015. Η εν λόγω διαβούλευση σχεδιάστηκε κατά τρόπο ώστε να είναι κατά το δυνατόν πιο ευέλικτη και να θέσει τα βασικά ζητήματα σε ένα χρονικό στάδιο πριν την οριστική σύνταξη των πράξεων ενσωμάτωσης.

Με τον τρόπο αυτό, στο πλαίσιο διαμόρφωσης καλής διακυβέρνησης στον τομέα των δημοσίων συμβάσεων, επιδιώκεται η συμμετοχή των δημοσίων και ιδιωτικών φορέων που δραστηριοποιούνται στον καίριο αυτό τομέα της οικονομίας, στη διαμόρφωση ενός ευέλικτου θεσμικού πλαισίου για τις δημόσιες συμβάσεις που θα προωθηθεί -μεταξύ άλλων- τη συμμετοχή των μικρομεσαίων επιχειρήσεων, την καινοτομία, την ενίσχυση πράσινων αλλά και κοινωνικών συμβάσεων και την καταπολέμηση της διαφθοράς, προκειμένου να επιτευχθούν τα καλύτερα δυνατά αποτελέσματα για τη χώρα μας κατά την ενσωμάτωση των νέων ευρωπαϊκών οδηγιών.

Σημειώνεται ότι η πρωτοβουλία αυτή ελήφθη πρώτη φορά στην ελληνική πραγματικότητα στον τομέα των δημοσίων συμβάσεων, καθόσον η συμμετοχή των φορέων ζητήθηκε στο αρχικό στάδιο σύνταξης σχεδίων πράξεων ενσωμάτωσης, πριν και πέραν της θεσμοθετημένης διαδικασίας διαβούλευσης.

Τα σχετικά έγγραφα διαβούλευσης αφορούσαν συνολικά σε δεκατέσσερις (14) θεματικές ενότητες και απευθύνθηκαν σε στοχευμένους αποδέκτες (δημόσιους και ιδιωτικούς φορείς) που είτε ήταν αρμόδιοι/ενδιαφερόμενοι για συγκεκριμένα ζητήματα που άπτονται των οδη-

γίων (π.χ. θέματα εργατικής, περιβαλλοντικής νομοθεσίας), είτε εμπλέκονταν με οιονδήποτε τρόπο στη διαδικασία σύναψης δημοσίων συμβάσεων (π.χ. αναθέτουσες αρχές, κεντρικές αναθέτουσες αρχές, οικονομικοί φορείς και ενώσεις αυτών). Προκειμένου να επιτευχθεί η ευρύτερη και ουσιαστικότερη δυνατή διαβούλευση, τα ως άνω έγγραφα διαβούλευσης, τα οποία απευθύνονταν στο ευρύ κοινό, αναρτήθηκαν και στην ιστοσελίδα της Ενιαίας Ανεξάρτητης Αρχής δημοσίων Συμβάσεων, ενώ η διαβούλευση για τις σχετικές θεματικές ενότητες διενεργήθηκε μέσω της διαδικτυακής πύλης της ανοικτής διακυβέρνησης (www.opengov.gr).

Στη δημόσια διαβούλευση για την ενσωμάτωση των νέων οδηγιών συμμετείχαν συνολικά πενήντα δύο (52) φορείς, προερχόμενοι τόσο από το δημόσιο όσο και από τον ιδιωτικό τομέα. Οι απαντήσεις προήλθαν κυρίως από δημόσιους φορείς (σχεδόν το 60% των απαντήσεων προήλθαν από αναθέτουσες αρχές, καθώς και από κάποιους αναθέτοντες φορείς), από ενώσεις οικονομικών φορέων (ιδιώτες) και από εταιρίες, στη δε διαδικτυακή πύλη της ανοικτής διακυβέρνησης διατυπώθηκαν τόσο επώνυμα όσο και ανώνυμα σχόλια ιδιωτών.

Κατόπιν της συλλογής και επεξεργασίας των σχολίων της διαβούλευσης, η Ενιαία Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Συμβάσεων, λαμβάνοντας υπόψη όλες τις απόψεις των φορέων, παρέδωσε τον Ιούλιο 2015 στην αρμόδια νομοπαρασκευαστική επιτροπή το πρώτο σχέδιο ενσωμάτωσης της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ και της Οδηγίας 2014/25/ΕΕ (τα οποία, μετά την περαιτέρω επεξεργασία του από τη Νομοπαρασκευαστική Επιτροπή, αποτέλεσαν το Μέρος Α του Βιβλίου Ι και το Βιβλίο ΙΙ αντίστοιχα του παρόντος σχεδίου νόμου) με τους σχετικούς στατιστικούς πίνακες συνοπτικής αναφοράς των απόψεων/σχολίων που διατυπώθηκαν στη διαβούλευση ανά θεματική ενότητα, συμβάλλοντας με τον τρόπο αυτόν σε μια προσπάθεια ουσιαστικής ενσωμάτωσης στο εθνικό δίκαιο των νέων Οδηγιών για τις δημόσιες συμβάσεις στο πλαίσιο της καλής διακυβέρνησης με συμμετοχή δημοσίων και ιδιωτικών φορέων από το αρχικό στάδιο νομοθέτησης. Τα αποτελέσματα της διαβούλευσης αυτής δημοσιεύθηκαν στην ιστοσελίδα της Αρχής.

Γ. Στόχοι της ευρωπαϊκής μεταρρύθμισης στον τομέα των δημοσίων συμβάσεων

Με δεδομένο ότι οι δημόσιες αρχές, σε ευρωπαϊκό επίπεδο, δαπανούν κάθε χρόνο ποσοστό 18% του ΑΕΠ για την αγορά αγαθών, υπηρεσιών και την εκτέλεση έργων και ενόψει της περιόδου δημοσιονομικής λιτότητας και οικονομικών δυσχερειών, των τελευταίων χρόνων, στην πλειονότητα των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η τελευταία έκρινε ότι η πολιτική στον τομέα των δημοσίων συμβάσεων όφειλε να εξασφαλίσει βέλτιστη χρησιμοποίηση των σχετικών κονδυλίων, ώστε να στηρίξει την οικονομική ανάπτυξη και τη δημιουργία θέσεων απασχόλησης, και να συμβάλει τοιούτοτρόπως στην υλοποίηση των στόχων της στρατηγικής «Ευρώπη 2020», σε μεγαλύτερο βαθμό απ' ό,τι ως συνήθως. Η αναθεώρηση των οδηγιών σχετικά με τις δημόσιες συμβάσεις, εντάχθηκε σε συνολικό πρόγραμμα με σκοπό τον ριζικό εκσυγχρονισμό τους στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

Για όλα τα κράτη μέλη, ο βαθμός απόδοσης των δημοσίων συμβάσεων κατέστη προτεραιότητα για την αντιμετώπιση της τρέχουσας δημοσιονομικής στενότητας. Για

τον λόγο ακριβώς αυτό αναγνωρίστηκε η ανάγκη να διατίθενται ευέλικτα και απλά μέσα, τα οποία να επιτρέπουν στις δημόσιες αρχές και στους αναδόχους των αρχών αυτών να συνάπτουν διαφανείς και ανταγωνιστικές συμβάσεις κατά το δυνατόν ευκολότερα, ώστε οι αγορές να πραγματοποιούνται στην καλύτερη σχέση ποιότητας προς τιμή ("value for money").

Ειδικότερα οι Οδηγίες 2014/24/ΕΕ και 2014/25/ΕΕ έχουν ως σκοπό:

(1) την απλούστευση και την ευελιξία των κανόνων και διαδικασιών (διευκρίνιση του πεδίου εφαρμογής της Οδηγίας βάσει και της νομολογίας του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, δυνατότητα αυξημένης προσφυγής στη διαπραγμάτευση, που επιτρέπει στις αναθέτουσες αρχές να αποκτούν αγαθά και υπηρεσίες τα οποία να ανταποκρίνονται καλύτερα στις ανάγκες τους και στην καλύτερη τιμή),

(2) την επέκταση και, σε μεσοπρόθεσμο χρονικό ορίζοντα, τη γενίκευση των ηλεκτρονικών μέσων ως τρόπου επικοινωνίας στις δημόσιες συμβάσεις, επειδή πρόκειται για βασικό φορέα απλούστευσης των δημοσίων συμβάσεων,

(3) τη δραστική περικοπή του διοικητικού φόρτου λόγω των απαιτούμενων δικαιολογητικών από τους οικονομικούς φορείς, πράγμα που θα διευκολύνει τη ζωή αυτών των τελευταίων, ιδίως δε των ΜΜΕ

(4) τον εκσυγχρονισμό των διαδικασιών (μείωση προθεσμιών για υποβολή προσφορών και αιτήσεων συμμετοχής, ευελιξία στη διάκριση μεταξύ της επιλογής των προσφερόντων και της ανάθεσης της σύμβασης, αναθεώρηση και διευκρίνιση λόγων αποκλεισμού υποψηφίων και προσφερόντων, δυνατότητα «αυτοκάθαρσης», διατάξεις για την τροποποίηση των συμβάσεων κατά τη διάρκειά τους)

(5) τη διευκόλυνση της πρόσβασης των ΜΜΕ στις δημόσιες συμβάσεις: Η πρόσβαση θα διευκολυνθεί και θα ενταθεί με μέτρα με τα οποία μειώνονται οι επιβαρύνσεις και με ισχυρά κίνητρα για την υποδιαίρεση σε τμήματα, τον περιορισμό των απαιτήσεων οικονομικής επιφάνειας για την υποβολή προσφοράς και την πρόβλεψη δυνατότητας για την άμεση πληρωμή υπεργολάβων,

(6) τη διευκόλυνση μιας καλύτερης ποιοτικής και στρατηγικής χρήσης των δημοσίων συμβάσεων με τη βελτίωση της συνεκτίμησης κοινωνικών και περιβαλλοντικών κριτηρίων, είτε πρόκειται για το κόστος του κύκλου ζωής είτε για την ένταξη ευάλωτων και μειονεκτούντων ατόμων, την ενίσχυση της καινοτομίας, συμβάλλοντας τοιούτοτρόπως στην υλοποίηση των στόχων της στρατηγικής «Ευρώπη 2020»,

(7) την υιοθέτηση ειδικού πλαισίου για τις κοινωνικές, υγειονομικές και εκπαιδευτικές υπηρεσίες

(8) την εισαγωγή βελτιώσεων στις υφιστάμενες εγχειρήσεις με σκοπό την αποφυγή συγκρούσεων συμφερόντων, ευνοιοκρατίας και διαφθοράς, ώστε να διασφαλιστεί μεγαλύτερη ακεραιότητα διαδικασιών λαμβανομένων υπόψη των οικονομικών προκλήσεων,

(9) την εισαγωγή υποχρεώσεων στα κράτη μέλη αναφορικά με την καλή διακυβέρνηση στον τομέα των δημοσίων συμβάσεων (εποπτεία, παρακολούθηση, υλοποίηση και έλεγχος δημοσίων συμβάσεων, υποστήριξη αναθεωρούσων αρχών και οικονομικών φορέων, στατιστικές αναφορές και διοικητική συνεργασία μεταξύ των αρμοδίων αρχών των κρατών μελών, μέσω του Συστήματος πληροφόρησης για την εσωτερική αγορά (IMI).

Δ. Γενικές διατάξεις

Σημειώνεται ότι οι αναφορές σε διατάξεις άλλου νόμου, προκειμένου να αποτραπεί η επανάληψη της φράσης «όπως ισχύει» με την οποία δηλώνεται γνήσια παραπομπή στις διατάξεις άλλου νομοθετήματος όπως αυτές ισχύουν κάθε φορά, νοούνται με την ανωτέρω έννοια.

Το άρθρο 1 προσδιορίζει το αντικείμενο και το πεδίο εφαρμογής του σχεδίου νόμου εν γένει, ο οποίος αποτελεί προσαρμογή της ελληνικής νομοθεσίας προς τις διατάξεις:

α) της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 26ης Φεβρουαρίου 2014 σχετικά με τις δημόσιες προμήθειες και την κατάργηση της Οδηγίας 2004/18/ΕΚ (L94), β) της Οδηγίας 2014/25/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 26ης Φεβρουαρίου 2014 σχετικά με τις προμήθειες φορέων, που δραστηριοποιούνται στους τομείς του ύδατος, της ενέργειας, των μεταφορών και των ταχυδρομικών υπηρεσιών και την κατάργηση Οδηγίας 2004/17/ΕΚ και γ) της Οδηγίας 89/665/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 21ης Ιουνίου 1989 και της 92/13/ΕΚ του Συμβουλίου της 25ης Φεβρουαρίου 1992, όπως τροποποιήθηκαν με την Οδηγία 2007/66/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 11ης Δεκεμβρίου 2007 και τα άρθρα 46 και 47 της Οδηγίας 2014/23/ΕΕ (παρ. 6)

Ειδικότερα, όπως ορίζεται στην παράγραφο 2, ο παρών νόμος θεσπίζει κανόνες α) για τις διαδικασίες προγραμματισμού, ανάθεσης, σύναψης και εκτέλεσης δημοσίων συμβάσεων και διαγωνισμών μελετών που υπάγονται στο πεδίο εφαρμογής του Βιβλίου Ι (άρθρα 3 έως 221), β) για τις διαδικασίες προγραμματισμού σύναψης, ανάθεσης και εκτέλεσης συμβάσεων και διαγωνισμών μελετών που υπάγονται στο πεδίο εφαρμογής του Βιβλίου ΙΙ (άρθρα 222 έως 338), γ) για τις διαδικασίες διακυβέρνησης που υπάγονται στο πεδίο εφαρμογής του Βιβλίου ΙΙΙ (άρθρα 339 έως 344) και δ) για την έννομη προστασία κατά τη σύναψη συμβάσεων που υπάγονται στο πεδίο εφαρμογής του Βιβλίου ΙV (άρθρα 345 έως 374).

Οι διατάξεις του νόμου εφαρμόζονται καταρχήν σε όλες τις συμβάσεις, ανεξαρτήτως είδους και εκτιμώμενης αξίας αυτών, εκτός αν άλλως ορίζεται στις επιμέρους διατάξεις αυτού.

Ωστόσο ο νόμος περιλαμβάνει και ορισμένα άρθρα που εφαρμόζονται αποκλειστικά στις ακόλουθες περιπτώσεις:

- στις συμβάσεις με εκτιμώμενη αξία κάτω των ορίων των άρθρων 5 και 235 αντίστοιχα. (άρθρα 116 έως 128)
- στην εκτέλεση των δημοσίων συμβάσεων έργων. (άρθρα 134 έως 181)
- στην εκτέλεση των δημοσίων συμβάσεων εκπόνησης μελετών, παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών (άρθρα 182 έως 199).
- στην εκτέλεση των δημοσίων συμβάσεων προμήθειας και παροχής λοιπών υπηρεσιών (άρθρα 200 έως 220).

Επίσης, στην παράγραφο 7 ορίζεται ότι κατά τη σύναψη δημοσίων συμβάσεων, οι οποίες υλοποιούνται ως Συμπράξεις Δημόσιου-Ιδιωτικού Τομέα (Σ.Δ.Ι.Τ.), σύμφωνα με τον ν. 3389/2005 (Α' 232), δεν εφαρμόζονται συγκεκριμένες διατάξεις του Μέρους Α του Βιβλίου Ι. Η ιδιαίτερη λειτουργία των Σ.Δ.Ι.Τ., η σύνθετη τεχνική και χρηματοοικονομική τους λειτουργία και η ουσιώδης διαφο-

ροποίησή τους αναφορικά με την μελέτη, κατασκευή, χρηματοδότηση και λειτουργία των εκτελούμενων έργων και των παρεχόμενων εργασιών, επιτάσσει αφενός μεν την εφαρμογή των διατάξεων με τις οποίες ενσωματώνονται οι οδηγίες αφετέρου τη δυνατότητα από τις αναθέτουσες αρχές να εξειδικεύουν τις επιμέρους πτυχές των διαδικασιών της ανάθεσης και εκτέλεσης αυτών στα τεύχη του διαγωνισμού και τα συμβατικά τεύχη, λαμβάνοντας υπόψη και προσαρμόζοντας αυτές στα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά εκάστης σύμβασης προκειμένου να διασφαλιστεί η αναγκαία ευελιξία, η οποία συνιστά τον κείμενο πυλώνα για την ενδυνάμωση και αποτελεσματική υλοποίηση του μηχανισμού των Σ.Δ.Ι.Τ. .

Το άρθρο 2 του σχεδίου νόμου περιλαμβάνει τους ορισμούς τόσο της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ και της Οδηγίας 2014/25/ΕΕ, όσο και επιπλέον αμιγώς εθνικούς ορισμούς, για λόγους σαφήνειας της διατύπωσης της προτεινόμενης ρύθμισης και διευκλίνησης του εφαρμοστέου νόμου. Στους εθνικούς ορισμούς περιλαμβάνονται τόσο ορισμοί γενικής ισχύος, όσο και ορισμοί που εφαρμόζονται ειδικότερα σε επιμέρους τίτλους του σχεδίου νόμου.

Ε. Επιμέρους ρυθμίσεις Μέρους Α Βιβλίου Ι

Το Μέρος Α του Βιβλίου Ι του σχεδίου νόμου αποτελεί προσαρμογή της ελληνικής νομοθεσίας προς τις διατάξεις της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 26ης Φεβρουαρίου 2014 σχετικά με τις δημόσιες προμήθειες και την κατάργηση της Οδηγίας 2004/18/ΕΚ (L94).

Το άρθρο 3 προσδιορίζει το αντικείμενο και το πεδίο εφαρμογής του Βιβλίου Ι. Η αυξανόμενη ποικιλομορφία της δημόσιας δράσης κατέστησε αναγκαίο τον σαφέστερο ορισμό της ίδιας της έννοιας της δημόσιας σύμβασης και της διαδικασίας σύναψης δημόσιας σύμβασης, δηλαδή της διαδικασίας ανάθεσης και εκτέλεσης της δημόσιας σύμβασης. Ταυτόχρονα επεκτείνεται το πεδίο εφαρμογής της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ σε όλες τις δημόσιες συμβάσεις ανεξαρτήτως εκτιμώμενης αξίας αυτών, εκτός αν ορίζεται διαφορετικά σε άλλες διατάξεις του Βιβλίου Ι του σχεδίου νόμου. Πέραν τούτου η ως άνω διευκρίνιση δεν διευρύνει το πεδίο εφαρμογής του Βιβλίου Ι του σχεδίου νόμου σε σύγκριση με εκείνο του π.δ. 60/2007 ή του Μέρους Β του ν. 4281/2014. Οι κανόνες του σχεδίου νόμου σχετικά με τις δημόσιες συμβάσεις δεν αποσκοπούν να καλύψουν όλες τις μορφές εκταμίευσης δημόσιου χρήματος, αλλά μόνο όσες στοχεύουν στην απόκτηση έργων, αγαθών ή υπηρεσιών μέσω δημόσιας σύμβασης. Διευκρινίζεται επίσης ότι η απόκτηση έργων, αγαθών ή υπηρεσιών υπόκειται στο Βιβλίο Ι του σχεδίου νόμου, είτε γίνεται μέσω αγοράς ή μίσθωσης είτε μέσω άλλων συμβατικών μορφών. Η απόκτηση γίνεται αντιληπτή υπό ευρεία έννοια, ως απόκτηση των ωφελειών των σχετικών έργων, αγαθών ή υπηρεσιών, χωρίς να απαιτείται απαραίτητα η μεταβίβαση της κυριότητας στις αναθέτουσες αρχές. Επιπλέον, η απλή χρηματοδότηση δραστηριότητας, κατά κύριο λόγο μέσω επιχορηγήσεων, που συνδέεται συχνά με την υποχρέωση επιστροφής των ποσών που ελήφθησαν εάν δεν χρησιμοποιηθούν για τους σκοπούς για τους οποίους προορίζονται, δεν εμπίπτει συνήθως στους κανόνες για τις δημόσιες συμβάσεις. Ομοίως, περιπτώσεις στις οποίες όλοι οι φορείς που πληρούν ορισμένους όρους μπορούν να ασκούν

συγκεκριμένα καθήκοντα χωρίς επιλογή, όπως στα συστήματα επιλογής πελάτη και τα συστήματα επιταγών παροχής υπηρεσιών, δεν θεωρούνται ως δημόσιες συμβάσεις αλλά ως συστήματα απλής αδειοδότησης (π.χ. άδειες για φάρμακα ή ιατρικές υπηρεσίες). Καμία διάταξη του Βιβλίου Ι του σχεδίου νόμου δεν υποχρεώνει τις αναθέτουσες αρχές να αναθέτουν σε εξωτερικούς φορείς την παροχή υπηρεσιών που επιθυμούν να παρέχουν οι ίδιες ή να οργανώνουν με άλλα μέσα πλην των δημόσιων συμβάσεων κατά την έννοια του Βιβλίου Ι του σχεδίου νόμου. Η παροχή υπηρεσιών που βασίζεται σε νομοθετικές ή κανονιστικές διατάξεις ή σε συμβάσεις εργασίας δεν εμπίπτει στο Βιβλίο Ι του σχεδίου νόμου. Επίσης το Βιβλίο Ι του σχεδίου νόμου δεν επηρεάζει την ισχύουσα νομοθεσία στον τομέα της κοινωνικής ασφάλισης. Ομοίως, δεν αφορά την ελευθέρωση υπηρεσιών γενικού οικονομικού συμφέροντος που ανατίθενται σε δημόσιες ή ιδιωτικές οντότητες ούτε την ιδιωτικοποίηση δημοσίων φορέων παροχής υπηρεσιών. Το κράτος είναι ελεύθερο να οργανώνει την παροχή υποχρεωτικών κοινωνικών υπηρεσιών ή άλλων υπηρεσιών—όπως, επί παραδείγματι, των ταχυδρομικών— είτε με τη μορφή υπηρεσιών γενικού οικονομικού συμφέροντος είτε με τη μορφή μη οικονομικών υπηρεσιών γενικού συμφέροντος είτε ως συνδυασμό των ανωτέρω. Τονίζεται ότι οι μη οικονομικές υπηρεσίες γενικού συμφέροντος δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του Βιβλίου Ι του σχεδίου νόμου. Εξάλλου, το Βιβλίο Ι του σχεδίου νόμου δεν θίγει την ελευθερία των δημόσιων αρχών και των αρχών τοπικής αυτοδιοίκησης να καθορίζουν, σύμφωνα με το δίκαιο της Ένωσης, τις υπηρεσίες γενικού οικονομικού συμφέροντος, το πεδίο εφαρμογής και τα χαρακτηριστικά της υπηρεσίας που θα παρασχεθεί, συμπεριλαμβανομένων τυχόν όρων σχετικά με την ποιότητά της, προκειμένου να επιτευχθούν οι στόχοι δημόσιας πολιτικής τους. Το Βιβλίο Ι του σχεδίου νόμου επίσης δεν θίγει την εξουσία των δημοσίων αρχών και των αρχών τοπικής αυτοδιοίκησης να παρέχουν, να παραγγέλλουν και να χρηματοδοτούν υπηρεσίες γενικού οικονομικού συμφέροντος, σύμφωνα με το άρθρο 14 της Συνθήκης για Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ) και το πρωτόκολλο αριθ. 26 για τις υπηρεσίες γενικού ενδιαφέροντος που προσαρτάται στη ΣΛΕΕ και στη Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΣΕΕ). Επιπλέον, το Βιβλίο Ι του σχεδίου νόμου δεν αφορά τη χρηματοδότηση υπηρεσιών γενικού οικονομικού συμφέροντος ή τα συστήματα ενισχύσεων που χορηγεί το κράτος, ιδίως στον κοινωνικό τομέα, σύμφωνα με τους ενωσιακούς κανόνες περί ανταγωνισμού.

Το άρθρο 4 περιλαμβάνει ερμηνευτικούς κανόνες για τις μεικτές συμβάσεις σε συνάρτηση με το κύριο αντικείμενο της σύμβασης, εάν τα διάφορα τμήματα της συγκεκριμένης σύμβασης είναι αντικειμενικώς αδύνατον να διαχωριστούν. Στην περίπτωση μεικτών συμβάσεων οι οποίες μπορούν να διαχωριστούν, οι αναθέτουσες αρχές παραμένουν βεβαίως ελεύθερες να αναθέτουν χωριστές συμβάσεις για τα επιμέρους τμήματα της μεικτής σύμβασης, οπότε οι διατάξεις που εφαρμόζονται σε καθένα από τα επιμέρους τμήματα προσδιορίζονται αποκλειστικώς σε συνάρτηση με τα χαρακτηριστικά της συγκεκριμένης σύμβασης. Αντιθέτως, εάν οι αναθέτουσες αρχές επιλέγουν να συμπεριλάβουν άλλα στοιχεία στη σύμβαση, ανεξαρτήτως της αξίας τους και του νομικού καθεστώτος στο οποίο θα υπόκειντο σε διαφορετική περίπτωση, τότε ως βασική αρχή ισχύει ότι, σε περίπτωση που, ε-

άν ανετίθετο μόνη της, η σύμβαση θα έπρεπε να ανατεθεί σύμφωνα με τις διατάξεις του Βιβλίου Ι του σχεδίου νόμου, τότε αυτό εφαρμόζεται σε ολόκληρη τη μεικτή σύμβαση. Τέλος το άρθρο 4, ειδικά για τις δημόσιες συμβάσεις έργων, απαιτεί, ως αυξημένη θεσμική εγγύηση, τη σύμφωνη γνώμη τεχνικών γνωμοδοτικών οργάνων είτε του Υπουργείου Υποδομών Μεταφορών και Δικτύων, είτε της αναθέτουσας αρχής, αναφορικά με το εφαρμοστέο νομικό καθεστώς, τα οποία θα κρίνουν, κατά περίπτωση, ακολουθώντας τα οριζόμενα στις διατάξεις του Βιβλίου Ι του σχεδίου νόμου.

Στο άρθρο 5 αναφέρονται τα κατώτατα χρηματικά όρια της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ, βάσει των οποίων καθορίζονται “οι δημόσιες συμβάσεις άνω των ορίων” και “οι δημόσιες συμβάσεις κάτω των ορίων”, κατά την έννοια της παραγράφου 1 στοιχείο 28 και 29 αντίστοιχα του άρθρου 2 του σχεδίου νόμου, όπως αυτά έχουν διαμορφωθεί με τον πρόσφατο κατ' εξουσιοδότηση Κανονισμό (ΕΕ) 2015/2170 της Επιτροπής.

Στο άρθρο 6 ορίζονται οι μέθοδοι υπολογισμού της εκτιμώμενης αξίας των δημοσίων συμβάσεων, των συμφωνιών-πλαίσιο, των δυναμικών συστημάτων αγορών και των συμπράξεων καινοτομίας. Ως προϋπολογισμός ορίζεται καταρχάς το συνολικό εκτιμώμενο ποσό, μη συμπεριλαμβανομένου του ΦΠΑ, συμπεριλαμβανομένων τυχόν δικαιωμάτων προαίρεσης ή τυχόν παρατάσεων της σύμβασης, όπως αυτό αποτιμάται από την αναθέτουσα αρχή κατά τον χρόνο αποστολής της προκήρυξης διαγωνισμού ή εν γένει κατά τον χρόνο έναρξης της διαδικασίας σύναψης της σύμβασης. Δίνεται για πρώτη φορά η κατ' εξαίρεση δυνατότητα για εκτίμηση της αξίας των συμβάσεων σε επίπεδο χωριστής επιχειρησιακής μονάδας της αναθέτουσας αρχής, υπό τον όρο της ανεξαρτησίας της μονάδας αυτής. Επίσης προβλέπεται ότι απαγορεύεται οποιαδήποτε κατάτμηση έχει ως σκοπό την υπαγωγή της στις εξαιρέσεις για τις συμβάσεις κάτω των ορίων εφαρμογής της οδηγίας. Περιλαμβάνονται ειδικές διατάξεις για τον τρόπο υπολογισμού της αξίας επιμέρους δημοσίων συμβάσεων (π.χ. έργων, συμβάσεων που χωρίζονται σε τμήματα, χρηματοδοτικής μίσθωσης, συμβάσεων προμηθειών με περιοδικό χαρακτήρα, ειδικές κατηγορίες συμβάσεων υπηρεσιών) ενώ αναφέρονται και οι περιπτώσεις στις οποίες οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να παρεκκλίνουν.

Το άρθρο 7 διαχωρίζει τις συμβάσεις που ανατίθενται από αναθέτουσες αρχές δραστηριοποιούμενες στους τομείς του ύδατος, της ενέργειας, των μεταφορών και των ταχυδρομικών υπηρεσιών και εμπίπτουν στο πλαίσιο των δραστηριοτήτων αυτών οι οποίες καλύπτονται από τις διατάξεις του Βιβλίου ΙΙ του σχεδίου νόμου (Οδηγία 2014/25/ΕΕ) και τις συμβάσεις που ανατίθενται από αναθέτουσες αρχές στο πλαίσιο δραστηριοτήτων παροχής υπηρεσιών θαλάσσιων, παράκτιων ή ποτάμιων μεταφορών οι οποίες εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του Βιβλίου Ι του σχεδίου νόμου (Οδηγία 2014/24/ΕΕ).

Το άρθρο 8 ορίζει ότι Βιβλίο ΙΙ δεν εφαρμόζεται στις δημόσιες συμβάσεις και στους διαγωνισμούς μελετών, των οποίων κύριο αντικείμενο είναι να επιτραπεί στις αναθέτουσες αρχές η διάθεση ή η εκμετάλλευση δημοσίων δικτύων επικοινωνιών ή η παροχή στο κοινό μιας ή περισσότερων υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών. Για τους σκοπούς του παρόντος άρθρου μάλιστα διευκρινίζεται ότι, οι όροι «δημόσιο δίκτυο επικοινωνιών» και «δίκτυο ηλεκτρονικών επικοινωνιών» έχουν την έννοια

του άρθρου 2 του ν. 4070/2012.

Το άρθρο 9 ορίζει ότι το Βιβλίο Ι του σχεδίου νόμου δεν εφαρμόζεται σε συμβάσεις που εκτελούνται από διεθνείς οργανισμούς εξ ονόματός τους και για ίδιο λογαριασμό και διευκρινίζει τις περιπτώσεις που εφαρμόζεται σε συμβάσεις που διέπονται από ειδικούς διεθνείς κανόνες. Τέλος, προβλέπει ρητά αρμοδιότητα του Υπουργείου Εξωτερικών για την κοινοποίηση των σχετικών εξαιρέσεων στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

Στο άρθρο 10 προβλέπεται η εξαίρεση ορισμένων συμβάσεων υπηρεσιών που έχουν ειδικό αντικείμενο, όπως αγορά ή μίσθωση ακινήτων, χρηματοοικονομικές υπηρεσίες, παροχή υπηρεσιών οπτικοακουστικών μέσων, υπηρεσίες διαιτησίας και συμβιβασμού, ορισμένες νομικές υπηρεσίες, συμβάσεις δανείων, συμβάσεις εργασίας, υπηρεσίες πολιτικής άμυνας, συμβάσεις δημόσιων επιβατικών μεταφορών με σιδηρόδρομο ή μετρό, υπηρεσίες πολιτικών εκστρατειών από πολιτικά κόμματα στο πλαίσιο προεκλογικής εκστρατείας και ως τέτοιες εξαιρούνται από το πεδίο εφαρμογής του Βιβλίου Ι του σχεδίου νόμου.

Στο άρθρο 11 προβλέπεται εξαίρεση από το Βιβλίο Ι των δημοσίων συμβάσεων υπηρεσιών που ανατίθενται σε μια αναθέτουσα αρχή ή σε ομάδα αναθετουσών αρχών βάσει αποκλειστικού δικαιώματος δυνάμει διάταξης σύμφωνης με το ενωσιακό δίκαιο.

Το άρθρο 12 αποσαφηνίζει, βάσει των αρχών που έχουν διατυπωθεί στη σχετική νομολογία του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, τις περιπτώσεις κατά τις οποίες οι συμβάσεις που συνάπτονται εντός του δημόσιου τομέα (in house) δεν υπόκεινται στην εφαρμογή των κανόνων περί δημοσίων συμβάσεων, δεδομένου ότι το γεγονός ότι οι συμβαλλόμενοι σε μια συμφωνία είναι οι ίδιοι δημόσιες αρχές δεν αποκλείει από μόνο του την εφαρμογή των κανόνων περί δημοσίων συμβάσεων. Εντούτοις, η εφαρμογή των κανόνων αυτών δεν πρέπει να παρεμποδίζει το δικαίωμα των δημοσίων αρχών να εκτελούν τα καθήκοντα παροχής δημόσιων υπηρεσιών που τους ανατίθενται χρησιμοποιώντας ίδιους πόρους, συνεργαζόμενες, ενδεχομένως, με άλλες δημόσιες αρχές. Το άρθρο 12 διασφαλίζει ότι οι τυχόν εξαιρούμενες συνεργασίες μεταξύ δημοσίων φορέων δεν προκαλούν στρέβλωση του ανταγωνισμού έναντι των ιδιωτικών οικονομικών φορέων, εφόσον θέτουν τον ιδιωτικό πάροχο υπηρεσιών σε πλεονεκτική θέση έναντι των ανταγωνιστών. Επίσης ορίζεται ότι οι δημόσιες συμβάσεις που ανατίθενται σε ελεγχόμενα νομικά πρόσωπα δεν υπόκεινται στην εφαρμογή των διαδικασιών που προβλέπονται στο Βιβλίο Ι του σχεδίου νόμου, εάν η αναθέτουσα αρχή ασκεί στο εν λόγω πρόσωπο έλεγχο ανάλογο εκείνου που ασκεί επί των δικών της υπηρεσιών, υπό την προϋπόθεση ότι το ελεγχόμενο νομικό πρόσωπο εκτελεί ποσοστό άνω του 80 % των δραστηριοτήτων του κατά την εκτέλεση των συμβάσεων που του ανατίθενται από την ελέγχουσα αναθέτουσα αρχή ή από άλλα νομικά πρόσωπα ελεγχόμενα από την εν λόγω αναθέτουσα αρχή, ανεξαρτήτως του ωφελούμενου από την εκτέλεση των συμβάσεων. Η εξαίρεση δεν επεκτείνεται σε καταστάσεις όπου υπάρχει άμεση συμμετοχή ιδιωτικού οικονομικού φορέα στο κεφάλαιο του ελεγχόμενου νομικού προσώπου εφόσον, σε αυτές τις περιπτώσεις, η ανάθεση δημόσιας σύμβασης χωρίς διαγωνισμό θα παρέχει στον ιδιωτικό οικονομικό φορέα με κεφαλαιακή συμμετοχή στο ελεγχόμενο νομικό πρόσωπο αδικαιολόγητο πλεονέκτη-

μα έναντι των ανταγωνιστών του. Ωστόσο, λόγω των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών των δημοσίων φορέων με υποχρεωτική ιδιότητα μέλους, όπως των οργανισμών που είναι υπεύθυνοι για τη διαχείριση ή άσκηση ορισμένων δημοσίων υπηρεσιών, αυτό δεν εφαρμόζεται σε περιπτώσεις κατά τις οποίες η συμμετοχή συγκεκριμένων ιδιωτικών οικονομικών φορέων στο κεφάλαιο του ελεγχόμενου νομικού προσώπου καθίσταται υποχρεωτική μέσω διάταξης του εθνικού δικαίου, σύμφωνης με τις ευρωπαϊκές Συνθήκες, υπό την προϋπόθεση ότι η συμμετοχή αυτή είναι δεν προβλέπει ελέγχους και αποκλεισμούς και δεν συνεπάγεται αποφασιστική επιρροή στις αποφάσεις του ελεγχόμενου νομικού προσώπου. Διευκρινίζεται περαιτέρω ότι το αποφασιστικό στοιχείο είναι μόνο η άμεση ιδιωτική συμμετοχή στο ελεγχόμενο νομικό πρόσωπο. Κατά συνέπεια, όταν υπάρχει ιδιωτική κεφαλαιακή συμμετοχή στην ελέγχουσα αναθέτουσα αρχή ή αρχές, αυτό δεν αποκλείει την ανάθεση δημοσίων συμβάσεων στο ελεγχόμενο νομικό πρόσωπο, χωρίς την εφαρμογή των διαδικασιών του Βιβλίου Ι του σχεδίου νόμου, διότι οι εν λόγω συμμετοχές δεν επηρεάζουν αρνητικά τον ανταγωνισμό μεταξύ ιδιωτικών οικονομικών φορέων. Επίσης, διευκρινίζεται ότι οι αναθέτουσες αρχές, όπως οι οργανισμοί δημοσίου δικαίου, οι οποίες μπορούν να έχουν ιδιωτική κεφαλαιακή συμμετοχή, θα πρέπει να είναι σε θέση να χρησιμοποιούν την εξαίρεση για την οριζόντια συνεργασία. Κατά συνέπεια, όταν πληρούνται όλες οι προϋποθέσεις όσον αφορά την οριζόντια συνεργασία, η σχετική εξαίρεση επεκτείνεται στις εν λόγω αναθέτουσες αρχές, όταν η σύμβαση συνάπτεται αποκλειστικά μεταξύ αναθετουσών αρχών. Επιπλέον η διάταξη του άρθρου 11 ρυθμίζει και τις περιπτώσεις που οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να επιλέξουν να παρέχουν από κοινού τις δημόσιες υπηρεσίες τους μέσω συνεργασίας, ορίζοντας ότι δεν υπόκεινται στην εφαρμογή των κανόνων του Βιβλίου Ι του σχεδίου νόμου, υπό τις προϋποθέσεις ότι αυτές συνάπτονται αποκλειστικά μεταξύ αναθετουσών αρχών, στο πλαίσιο συνεργατικής εκτέλεσης της σχετικής δημόσιας υπηρεσίας, ότι η υλοποίηση της συνεργασίας αυτής εξυπηρετεί αποκλειστικά σκοπούς που αφορούν το δημόσιο συμφέρον και ότι κανένα ιδιωτικό πάροχος υπηρεσιών δεν περιέρχεται σε πλεονεκτική θέση έναντι των ανταγωνιστών του. Τέλος προκειμένου να διασφαλιστεί η ενιαία εφαρμογή των κανόνων του ενωσιακού δικαίου για τις in house αναθέσεις, στην τελευταία παράγραφο παρατίθενται ενδεικτικά υφιστάμενες διατάξεις της εθνικής νομοθεσίας των οποίων η εφαρμογή τίθεται εφεξής ρητά, αντανακλώντας πάγια νομολογία, υπό την αίρεση της συνδρομής των προϋποθέσεων του ενωσιακού δικαίου και δη των παραγράφων 1 έως 5 του άρθρου 12 του σχεδίου νόμου.

Με το άρθρο 13 του σχεδίου νόμου ορίζεται ότι στο πεδίο εφαρμογής του Βιβλίου Ι εμπίπτουν ορισμένες κατηγορίες συμβάσεων έργων και υπηρεσιών, οι οποίες υπερβαίνουν ορισμένα χρηματικά κατώφλια και επιδοτούνται σε ποσοστό μεγαλύτερο του 50% από τις αναθέτουσες αρχές. Στις περιπτώσεις αυτές, οι αναθέτουσες αρχές που χορηγούν τις επιδοτήσεις αυτές οφείλουν να μεριμνούν για την τήρηση των διατάξεων του παρόντος νόμου είτε οι συμβάσεις συνάπτονται από φορείς διαφορετικούς από αυτές είτε από τις ίδιες αλλά εξ ονόματος άλλων φορέων. Κατά τον τρόπο αυτό διασφαλίζεται η χρηστή διαχείριση των χορηγούμενων σε διάφορους φορείς επιδοτήσεων.

Στο άρθρο 14 προβλέπεται η εξαιρέση ορισμένων συμβάσεων υπηρεσιών έρευνας και ανάπτυξης και απαιτείται, ως αυξημένη θεσμική εγγύηση, η προηγούμενη σύμφωνη γνώμη τεχνικών γνωμοδοτικών οργάνων είτε του Υπουργείου Υποδομών Μεταφορών και Δικτύων είτε της αναθέτουσας αρχής (παρ. 2), αναφορικά με το χαρακτηρισμό του αντικειμένου της σύμβασης ως ερευνητικού έργου. Στην παρ. 3 προβλέπεται τέλος εξαιρέση από την εφαρμογή της παρ. 2 όταν πρόκειται για την υλοποίηση ερευνητικών και αναπτυξιακών έργων που διαχειρίζονται οι ειδικοί λογαριασμοί κονδυλίων έρευνας των ΑΕΙ, των Ερευνητικών Κέντρων και της Γενικής Γραμματείας Έρευνας και Τεχνολογίας (ΓΓΕΤ), καθώς και για τις διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων που διενεργούν οι ΕΚΚΑ των περιπτ. β) και γ) της παραγράφου 1 του άρθρου 41 στον τομέα αρμοδιότητάς τους.

Στο άρθρο 15 του σχεδίου προβλέπεται η εξαιρέση από το πεδίο εφαρμογής του Βιβλίου Ι των συμβάσεων που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του μέρους δεύτερου ν. 3978/2011 (Α 137) (Οδηγία 2009/81/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου), στις συμβάσεις που εξαιρούνται από το νόμο αυτόν σύμφωνα με τα άρθρα 17 και 24 αυτού, καθώς και στις συμβάσεις που συνάπτονται δυνάμει του άρθρου 346 ΣΛΕΕ.

Στο άρθρο 16 του σχεδίου νόμου προβλέπονται ειδικές διατάξεις για τις μεικτές συμβάσεις στους τομείς της άμυνας ή της ασφάλειας ή περιλαμβάνουν τμήματα που δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της ΣΛΕΕ. Στις περιπτώσεις αυτές, είναι δυνατή η μη εφαρμογή του Βιβλίου Ι του σχεδίου νόμου, υπό την προϋπόθεση ότι υφίσταται αντικειμενικός λόγος για την ανάθεση ενιαίας σύμβασης και ότι η απόφαση για την ανάθεση ενιαίας σύμβασης δεν λαμβάνεται με σκοπό την εξαιρέση συμβάσεων από την εφαρμογή του Βιβλίου Ι του σχεδίου νόμου ή του μέρους δεύτερου του ν. 3978/2011. Διευκρινίζεται ότι οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να επιλέγουν να εφαρμόζουν το Βιβλίο Ι του σχεδίου νόμου, αντί του μέρους δεύτερου του ν. 3978/2011, σε ορισμένες μεικτές συμβάσεις.

Το άρθρο 17 ορίζει ότι το Βιβλίο Ι του σχεδίου νόμου δεν εφαρμόζεται σε συμβάσεις οι οποίες περιλαμβάνουν πτυχές σχετικές με την άμυνα ή την ασφάλεια και εκτελούνται από διεθνείς οργανισμούς εξ ονόματός τους και για ίδιο λογαριασμό και διευκρινίζει τις περιπτώσεις που εφαρμόζεται σε συμβάσεις που διέπονται από ειδικούς διεθνείς κανόνες. Τέλος, προβλέπει ρητά αρμοδιότητα του Υπουργείου Εξωτερικών για την κοινοποίηση των σχετικών εξαιρέσεων στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

Το άρθρο 18 το σχέδιο νόμου προβλέπει ρητά, ενσωματώνοντας τη νομολογία του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης και των Ελληνικών Δικαστηρίων, προκειμένου να εξασφαλιστεί την βέλτιστη εξυπηρέτηση του δημοσίου συμφέροντος, την υποχρέωση τήρησης των γενικών αρχών του δικαίου των δημοσίων συμβάσεων που ισχύουν ανεξαρτήτως είδους ή αξίας της υπό ανάθεση σύμβασης. Ειδικότερα, κατά τη σύναψη των δημοσίων συμβάσεων, οι αναθέτουσες αρχές οφείλουν να αντιμετωπίζουν τους οικονομικούς φορείς ισότιμα και χωρίς διακρίσεις, ενεργώντας με διαφάνεια και αναλογικό τρόπο και υποχρεούνται να τηρούν τις αρχές της αμοιβαίας αναγνώρισης, της προστασίας του δημόσιου συμφέροντος, της προστασίας των δικαιωμάτων των ιδιωτών, της ελευθερίας του ανταγωνισμού και της προστασίας του περιβάλλοντος και της βιώσιμης και αειφόρου

ανάπτυξης.

Επισημαίνεται επίσης ότι ο σχεδιασμός μίας διαδικασίας ανάθεσης δεν επιτρέπεται να αποσκοπεί στην καταστράγγιση των διατάξεων του σχεδίου νόμου ή τον τεχνητό περιορισμό του ανταγωνισμού.

Επίσης, λόγω της ενδεδειγμένης ένταξης περιβαλλοντικών, κοινωνικών και εργασιακών απαιτήσεων στις διαδικασίες δημοσίων συμβάσεων, το άρθρο 18:

α) προβλέπει υποχρέωση των οικονομικών φορέων να συμμορφώνονται προς τις υποχρεώσεις στους που απορρέουν από τις διατάξεις της περιβαλλοντικής, κοινωνικοασφαλιστικής και εργατικής νομοθεσίας στον τόπο εργασίας όπου εκτελούνται τα έργα ή παρέχονται οι εργασίες, και απορρέουν από νόμους, κανονισμούς, διατάγματα και αποφάσεις, σε εθνικό και ενωσιακό επίπεδο, καθώς και από συλλογικές συμβάσεις, υπό την προϋπόθεση ότι οι εν λόγω κανόνες (και η εφαρμογή τους) είναι σύμφωνοι με το δίκαιο της Ένωσης. Ομοίως, οι υποχρεώσεις που απορρέουν από διεθνείς συμφωνίες, οι οποίες έχουν επικυρωθεί από όλα τα κράτη μέλη και έχουν περιληφθεί στο παράρτημα Χ του Προσαρτήματος Α του σχεδίου νόμου θα πρέπει να εφαρμόζονται κατά τη διάρκεια της εκτέλεσης της σύμβασης,

β) επιβάλλει γενική υποχρέωση ελέγχου της τήρησης των υπό (α) υποχρεώσεων στις αρμόδιες δημόσιες αρχές και ειδική υποχρέωση προτεραιότητας των ελέγχων αυτών σε ειδικά σώματα ελέγχου (Σώματος Επιθεώρησης Εργασίας (Σ.Ε.Π.Ε.) και Σώματος Επιθεώρησης Περιβάλλοντος, Δόμησης, Ενέργειας και Μεταλλείων) και

γ) επιβάλλει υποχρέωση αναφοράς των υπό (α) υποχρεώσεων στα έγγραφα της σύμβασης,

δ) καθιστά υποχρεωτικό συμβατικό όρο τις υπό (α) υποχρεώσεις και

ε) καθιστά τη μη συμμόρφωση προς τις υπό (α) υποχρεώσεις σοβαρό παράπτωμα του συγκεκριμένου οικονομικού φορέα, δυνάμενο να επιφέρει τον αποκλεισμό του από τη διαδικασία ανάθεσης δημοσίας σύμβασης, διατηρώντας και τις ειδικές προβλέψεις του άρθρου 68 του ν. 3863/2010 (Α' 115) για τις συμβάσεις υπηρεσιών καθαρισμού ή/και φύλαξης.

Το άρθρο 19, ενσωματώνοντας την πάγια νομολογία του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, προβλέπει στην παράγραφο 1 ότι οι υποψήφιοι ή οι προσφέροντες οι οποίοι, δυνάμει της νομοθεσίας του κράτους μέλους στο οποίο είναι εγκατεστημένοι, έχουν δικαίωμα να διενεργούν τη συγκεκριμένη παροχή, δεν επιτρέπεται να αποκλείονται με την αιτιολογία ότι θα έπρεπε να είναι είτε φυσικά είτε νομικά πρόσωπα κατά την ελληνική νομοθεσία. Επιτρέπεται ωστόσο στην περίπτωση δημοσίων συμβάσεων έργων και υπηρεσιών, καθώς και των δημοσίων συμβάσεων προμηθειών που καλύπτουν, επιπλέον, εργασίες ή/και υπηρεσίες τοποθέτησης και εγκατάστασης, να ζητείται από τα νομικά πρόσωπα να μηνωνεύουν, στην προσφορά ή στην αίτηση συμμετοχής τους, τα ονόματα και τα επαγγελματικά προσόντα των προσώπων που επιφορτίζονται με την εκτέλεση της συγκεκριμένης σύμβασης. Στην παράγραφο 2 ορίζεται ότι οι ενώσεις οικονομικών φορέων, στις οποίες ανήκουν και οι κάθε μορφής προσωρινές συμπράξεις αυτών, μπορούν να υποβάλουν προσφορά ή να εμφανίζονται ως υποψήφιοι. Για την υποβολή μιας προσφοράς ή μιας αίτησης συμμετοχής, η διάταξη ορίζει ότι οι αναθέτουσες αρχές δεν μπορούν να απαιτούν να έχουν οι ενώσεις οικονομικών φορέων συγκεκριμένη νομική μορφή και προσθέτει ότι η επιλεγείσα

ένωση είναι, ωστόσο, δυνατόν να υποχρεωθεί να περιβληθεί συγκεκριμένη νομική μορφή, εάν της ανατεθεί η σύμβαση, στο μέτρο που η περιβολή αυτής της νομικής μορφής είναι αναγκαία για την ορθή εκτέλεση της σύμβασης (παρ. 3). Επίσης προβλέπεται ότι τα πρότυπα εγγράφων σύμβασης μπορούν να καθορίζουν επιπλέον των διατάξεων του Βιβλίου Ι του σχεδίου νόμου, τον τρόπο με τον οποίο οι ενώσεις οικονομικών φορέων πρέπει να πληρούν τις απαιτήσεις σχετικά με την οικονομική και χρηματοοικονομική επάρκεια, ή τα κριτήρια σχετικά με την τεχνική και επαγγελματική ικανότητα,

Εάν για την εκτέλεση της σύμβασης από ομίλους οικονομικών φορέων ενδέχεται να απαιτηθούν όροι που δεν επιβάλλονται σε μεμονωμένους συμμετέχοντες, οι όροι αυτοί θα πρέπει να έχουν αντικειμενική και αναλογική βάση. Στην παράγραφο 4 ορίζεται ότι στις περιπτώσεις υποβολής προσφοράς από ένωση οικονομικών φορέων, όλα τα μέλη της ευθύνονται έναντι της αναθέτουσας αρχής αλληλέγγυα και εις ολόκληρον.

Το άρθρο 20 δίνει τη δυνατότητα στις αναθέτουσες αρχές να παραχωρούν κατ' αποκλειστικότητα σε προστατευόμενα παραγωγικά εργαστήρια, σε ΚΟΙ.Σ.ΠΕ. και σε ΚΟΙΝ.Σ.ΕΠ.Ε. το δικαίωμα συμμετοχής στις διαδικασίες ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων, ή να προβλέπουν την εκτέλεση των συμβάσεων αυτών στο πλαίσιο προγραμμάτων προστατευμένων θέσεων εργασίας, προκειμένου να διευκολύνεται η ένταξη ή επανένταξη των ατόμων με αναπηρίες ή μειονεκτούντων προσώπων στην αγορά εργασίας. Πρόκειται για ρύθμιση που προωθεί την κοινωνική ένταξη μέσω της απασχόλησης και της εργασίας και τη διασφάλιση ίσων ευκαιριών για όλους. Από την άλλη δεδομένου ότι τα εργαστήρια ή οι επιχειρήσεις αυτές ενδέχεται να μην είναι σε θέση να αναλαμβάνουν συμβάσεις υπό κανονικές συνθήκες ανταγωνισμού, είναι σκόπιμη η πρόβλεψη της εν λόγω δυνατότητας.

Το άρθρο 21 του σχεδίου ορίζει ότι με την επιφύλαξη των λοιπών διατάξεων του Βιβλίου Ι του σχεδίου νόμου, καθώς και των διατάξεων της λοιπής κείμενης νομοθεσίας, η αναθέτουσα αρχή, δεν αποκαλύπτει πληροφορίες που της έχουν διαβίβασει οικονομικοί φορείς και τις οποίες έχουν χαρακτηρίσει ως εμπιστευτικές. Οι πληροφορίες αυτές αφορούν, ιδίως, τα τεχνικά ή εμπορικά απόρρητα και τις εμπιστευτικές πτυχές των προσφορών. Επιπλέον, ορίζει ότι κατά τη διαβίβαση των τεχνικών προδιαγραφών στους ενδιαφερόμενους οικονομικούς φορείς, κατά την προεπιλογή και την ποιοτική επιλογή των οικονομικών φορέων, καθώς και κατά την ανάθεση των συμβάσεων, οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να επιβάλλουν στους οικονομικούς φορείς που συμμετέχουν στη διαδικασία ανάθεσης υποχρεώσεις προκειμένου να προστατεύσουν τον εμπιστευτικό χαρακτήρα των πληροφοριών που διαβιβάζουν. Με την παράγραφο 2 παρέχεται η δυνατότητα στις αναθέτουσες αρχές να επιβάλλουν απαιτήσεις στους οικονομικούς φορείς, με σκοπό την προστασία του εμπιστευτικού χαρακτήρα των πληροφοριών τις οποίες παρέχουν οι αναθέτουσες αρχές καθ' όλη τη διάρκεια της διαδικασίας ανάθεσης και εκτέλεσης της σύμβασης. Προβλέπεται, ότι μπορούν επίσης να απαιτήσουν από τους οικονομικούς φορείς να διασφαλίζουν την τήρηση των απαιτήσεων αυτών από το προσωπικό τους, τους υπεργολάβους τους και κάθε άλλο τρίτο πρόσωπο που χρησιμοποιούν κατά την ανάθεση ή εκτέλεση της σύμβασης. Στην παράγραφο 3, προς αποφυγή καταχρηστικής επίκλησης των κανόνων περί ε-

χεμύθειας, προβλέπεται ότι, εφόσον ένας οικονομικός φορέας χαρακτηρίζει πληροφορίες εμπιστευτικές λόγω ύπαρξης τεχνικού ή εμπορικού απορρήτου, υποχρεούται να αναφέρει ρητά στη σχετική δήλωσή του όλες τις σχετικές νομοθετικές ή κανονιστικές διατάξεις ή διοικητικές πράξεις που επιβάλλουν την εμπιστευτικότητα της συγκεκριμένης πληροφορίας. Στην παράγραφο 4 ορίζεται ότι δεν χαρακτηρίζονται ως εμπιστευτικές πληροφορίες σχετικά με τις τιμές μονάδος, τις προσφερόμενες ποσότητες, την οικονομική προσφορά και τα στοιχεία της τεχνικής προσφοράς που χρησιμοποιούνται για την αξιολόγησή της, εφόσον ως κριτήριο ανάθεσης έχει επιλεγεί η πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά με βάση τη βέλτιστη σχέση ποιότητας -τιμής.

Τέλος, προς τον σκοπό της τήρησης της αρχής της διαφάνειας και της αρχής της ίσης μεταχείρισης των οικονομικών φορέων, ορίζεται ότι το δικαίωμα πρόσβασης στα έγγραφα των προσφορών άλλων οικονομικών φορέων ασκείται σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις ιδίως του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας.

Το άρθρο 22 ορίζει τους κανόνες που εφαρμόζονται στις επικοινωνίες δυνάμει του Βιβλίου Ι και προβλέπει ότι αυτές διενεργούνται μέσω του Εθνικού Συστήματος Ηλεκτρονικών Δημοσίων Συμβάσεων (ΕΣΗΔΗΣ) Ορίζεται επίσης ότι τα μέσα και εργαλεία του ΕΣΗΔΗΣ δεν πρέπει να επιφέρουν διακρίσεις, να είναι γενικά διαθέσιμα και διαλειτουργικά με τα γενικώς χρησιμοποιούμενα προϊόντα ΤΠΕ και να μην περιορίζουν την πρόσβαση των οικονομικών φορέων στη διαδικασία σύναψης της σύμβασης και ότι θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη τη δυνατότητα πρόσβασης των ατόμων με αναπηρίες. Προβλέπει επίσης και εξαιρέσεις από την υποχρέωση χρήσης του ΕΣΗΔΗΣ, όταν η χρήση ηλεκτρονικών μέσων απαιτεί ειδικευμένα εργαλεία ή μορφοτύπους αρχείων που δεν είναι γενικώς διαθέσιμοι ή στην περίπτωση όπου οι σχετικές επικοινωνίες μπορούν να γίνουν μόνο με τη χρήση ειδικού εξοπλισμού γραφείου, τον οποίο δεν διαθέτουν συνήθως οι αναθέτουσες αρχές ή όταν απαιτείται η υποβολή υλικού ή υπό κλίμακα προπλάσματος το οποίο δεν μπορεί να υποβληθεί στις αναθέτουσες αρχές με τη χρήση ηλεκτρονικών μέσων. Σε κάθε περίπτωση η χρήση των εξαιρέσεων αυτών δεν θα πρέπει να οδηγεί σε αναιτιολόγητες εξαιρέσεις. Επίσης προβλέπεται εξαίρεση και για περιπτώσεις που αυτό είναι απαραίτητο για την προστασία του ιδιαίτερα ευαίσθητου χαρακτήρα των πληροφοριών. Το άρθρο αυτό λαμβάνει μέριμνα για τη μη χρήση του ΕΣΗΔΗΣ για λόγους προστασίας ιδιαίτερα ευαίσθητου χαρακτήρα των πληροφοριών. Περιλαμβάνει επίσης προβλέψεις για την προφορική επικοινωνία μεταξύ των μερών. Παράλληλα επιβάλλεται η υποχρέωση να λαμβάνεται μέριμνα ώστε κατά την επικοινωνία, την ανταλλαγή και την αποθήκευση πληροφοριών να διαφυλάσσονται η ακεραιότητα των δεδομένων, το απόρρητο των προσφορών και των αιτήσεων συμμετοχής, και να διασφαλίζεται ότι οι αναθέτουσες αρχές λαμβάνουν γνώση του περιεχομένου των προσφορών και των αιτήσεων συμμετοχής, μόνο μετά τη λήξη της προβλεπόμενης προθεσμίας για την υποβολή τους. Στην παράγραφο 4 ορίζονται ειδικές προβλέψεις για τα ηλεκτρονικά μέσα στις συμβάσεις έργων και στους διαγωνισμούς μελετών. Η παράγραφος 5 καθορίζει την δυνατότητα χρήσης μη γενικά διαθέσιμων μέσων υπό τον όρο παροχής και ενναλλακτικών μέσων πρόσβασης.

Το άρθρο 23 καθορίζει την υποχρεωτική χρήση της ο-

νοματολογίας (του «κοινού λεξιλογίου για τις δημόσιες συμβάσεις (CPV)»), του Κανονισμού 2195/2002 στις διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων, όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει.

Στην παράγραφο 1 του άρθρου 24, λαμβανομένης υπόψη της νομολογίας του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, επιβάλλεται η υποχρέωση τήρησης κανόνων για την αποτελεσματική πρόληψη, τον εντοπισμό και την άμεση θεραπεία περιστατικών σύγκρουσης συμφερόντων, που προκύπτουν κατά τη διεξαγωγή διαδικασιών ανάθεσης, συμπεριλαμβανομένου του σχεδιασμού και της προετοιμασίας της διαδικασίας, της κατάρτισης των εγγράφων της σύμβασης, της επιλογής υποψηφίων και προσφερόντων και της ανάθεσης της σύμβασης, ούτως ώστε να αποφεύγονται τυχόν στρεβλώσεις του ανταγωνισμού και να διασφαλίζεται η ίση μεταχείριση όλων των οικονομικών φορέων. Η έννοια της σύγκρουσης συμφερόντων καλύπτει τουλάχιστον κάθε κατάσταση στην οποία οι κατηγορίες προσώπων που αναφέρονται ενδεικτικά στην παράγραφο 3 του άρθρου αυτού, έχουν, άμεσα ή έμμεσα, «συμφέρον» (παράγραφος 4), ήτοι χρηματικό, οικονομικό ή άλλο προσωπικό συμφέρον στο αποτέλεσμα της διαδικασίας σύναψης της δημόσιας σύμβασης, το οποίο μπορεί να θεωρηθεί ότι πλήττει την αμερόληπτη και αντικειμενική εκτέλεση των καθηκόντων τους. Για την τήρηση των υποχρεώσεων του άρθρου αυτού προβλέπεται η εκ μέρους των μελών του προσωπικού, των επικεφαλής ή/και των οργάνων διοίκησης της αναθέτουσα αρχής η υποχρεωτική γνωστοποίηση προς την αναθέτουσα αρχή τυχόν περιπτώσεων σύγκρουσης συμφερόντων. Ομοίως προβλέπονται οι ενέργειες στις οποίες οφείλει να προβεί η αναθέτουσα αρχή, σε περίπτωση σύγκρουσης συμφερόντων (παράγραφοι 6-7), με τον αποκλεισμό του υποψηφίου ή προσφέροντος να παραμένει μεν ως δυνατότητα, πλην όμως ως *ultima ratio*. Το σύνολο των μέτρων που λαμβάνονται για την αντιμετώπιση περιπτώσεων σύγκρουσης συμφερόντων τεκμηριώνονται σε χωριστή έκθεση η οποία περιλαμβάνεται στο φάκελο της σύμβασης (παράγραφος 8).

Στο άρθρο 25 ρυθμίζεται το δικαίωμα συμμετοχής διαφόρων κατηγοριών οικονομικών φορέων της ημεδαπής ή της αλλοδαπής στις διαδικασίες ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων. Ορίζεται, κατά τρόπο που ενσωματώνει τις σχετικές πρόνοιες του ενωσιακού κεκτημένου, το δικαίωμα συμμετοχής φυσικών ή νομικών προσώπων που είναι εγκατεστημένα σε κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου και σε τρίτες χώρες, οι οποίες είτε έχουν υπογράψει και κυρώσει τη Συμφωνία Δημοσίων Συμβάσεων, που έχει συναφθεί στο πλαίσιο του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου είτε έχουν συνάψει διμερείς ή πολυμερείς συμφωνίες με την Ένωση σε θέματα διαδικασιών ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων. Στην τελευταία περίπτωση οι αναθέτουσες αρχές επιφυλάσσουν για τα έργα, τα αγαθά, τις υπηρεσίες και τους οικονομικούς φορείς των χωρών που έχουν υπογράψει τις εν λόγω συμφωνίες, μεταχείριση εξίσου ευνοϊκή με αυτήν που επιφυλάσσουν για τα έργα, τα αγαθά, τις υπηρεσίες και τους οικονομικούς φορείς της Ένωσης.

Στο άρθρο 26 απαριθμούνται οι διαδικασίες, στις οποίες επιτρέπεται να προσφύγει η αναθέτουσα αρχή για την σύναψη συμβάσεων που υπάγονται στο πεδίο εφαρμογής του Βιβλίου Ι. Μία αναθέτουσα αρχή δικαιούται να επιλέξει ελεύθερα μεταξύ της ανοικτής ή της κλειστής

διαδικασίας ή σύμπραξης καινοτομίας, ενώ η πρόσβαση στις διαδικασίες του ανταγωνιστικού διαλόγου και της ανταγωνιστικής διαδικασίας με διαπραγμάτευση επιτρέπεται μόνο υπό τις ειδικές περιπτώσεις και περιστάσεις που ρητά αναφέρονται στο άρθρο αυτό και δη συσταλτικάς ερμηνευομένων, σύμφωνα με τη νομολογία του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Το άρθρο 27 ορίζει τους όρους και τις ελάχιστες προθεσμίες παραλαβής των προσφορών από την ημερομηνία αποστολής της προκήρυξης του διαγωνισμού στην ανοικτή διαδικασία για τις συμβάσεις άνω των ορίων εφαρμογής της οδηγίας. Προβλέπεται, επίσης, και η εφαρμογή των σχετικών διατάξεων για σύντμηση της προθεσμίας παραλαβής των προσφορών.

Το άρθρο 28 ορίζει τους όρους και τις ελάχιστες προθεσμίες παραλαβής των αιτήσεων συμμετοχής και των προσφορών από την ημερομηνία αποστολής της προκήρυξης του διαγωνισμού και της πρόσκλησης υποβολής προσφορών αντίστοιχα, στην κλειστή διαδικασία για τις συμβάσεις άνω των ορίων εφαρμογής της οδηγίας. Προβλέπεται, επίσης, και η εφαρμογή των σχετικών διατάξεων για σύντμηση της προθεσμίας παραλαβής των αιτήσεων συμμετοχής και των προσφορών. Τέλος προβλέπεται, στην κλειστή διαδικασία, η δυνατότητα των μη κεντρικών αναθετουσών αρχών για καθορισμό της προθεσμίας παραλαβής προσφορών με αμοιβαία συμφωνία των ενδιαφερομένων μερών.

Στο άρθρο 29 προβλέπονται διατάξεις που εφαρμόζονται κατά την ανταγωνιστική διαδικασία με διαπραγμάτευση (π.χ. ελάχιστο περιεχόμενο εγγράφων σύμβασης, ελάχιστη προθεσμία παραλαβής αιτήσεων συμμετοχής και αρχικών προσφορών για τις συμβάσεις άνω των ορίων εφαρμογής της οδηγίας, περιπτώσεις σύντμησης προθεσμιών, δυνατότητα περιορισμού του αριθμού των υποψηφίων από την αναθέτουσα αρχή, κανόνες και αντικείμενο διαπραγμάτευσης, τήρηση αρχής ίσης μεταχείρισης, εχεμύθεια, δυνατότητα διεξαγωγής της διαπραγμάτευσης σε στάδια, διαδικασία υποβολής νέων/αναθεωρημένων προσφορών).

Στο άρθρο 30 προβλέπονται διατάξεις που εφαρμόζονται κατά τον ανταγωνιστικό διάλογο (π.χ. πληροφορίες προκήρυξης, ελάχιστη προθεσμία παραλαβής αιτήσεων συμμετοχής, δικαιούμενοι συμμετοχής στον διάλογο, δυνατότητα περιορισμού του αριθμού των υποψηφίων από την αναθέτουσα αρχή, κριτήριο ανάθεσης, κανόνες και αντικείμενο διαλόγου, εχεμύθεια, τήρηση αρχής ίσης μεταχείρισης, δυνατότητα διεξαγωγής του διαλόγου σε στάδια, διαδικασία υποβολής τελικών προσφορών).

Στο άρθρο 31 προβλέπονται διατάξεις που εφαρμόζονται στη νέα διαδικασία της σύμπραξης καινοτομίας (π.χ. ελάχιστο περιεχόμενο εγγράφων σύμβασης, ελάχιστη προθεσμία παραλαβής αιτήσεων συμμετοχής, δικαιούμενοι συμμετοχής στη διαδικασία, δυνατότητα περιορισμού του αριθμού των υποψηφίων από την αναθέτουσα αρχή, κριτήριο ανάθεσης, κανόνες και αντικείμενο σύμπραξης καινοτομίας, διαδοχικά στάδια, αντικείμενο διαπραγματεύσεων, εχεμύθεια, τήρηση αρχής ίσης μεταχείρισης, δυνατότητα διεξαγωγής των διαπραγματεύσεων σε στάδια, διαδικασία και δικαιούμενοι υποβολής σχεδίων έρευνας και καινοτομίας, προβλέψεις για τα δικαιώματα διανοητικής ιδιοκτησίας). Τέλος δίδεται η δυνατότητα της αναθέτουσας αρχής να ζητά τη συνδρομή ειδικών δημόσιων οργανισμών και αρχών για τα ειδικά θέματα που αφορούν τα δικαιώματα διανοητικής ιδιοκτησίας.

Στο άρθρο 32 προβλέπεται η διαδικασία διαπραγμάτευσης χωρίς δημοσίευση προκήρυξης. Η διαδικασία αυτή, στο μέτρο που συνιστά παρέκκλιση από τον κανόνα της διεξαγωγής διαδικασίας ανάθεσης, πρέπει να λαμβάνει χώρα μόνο στις περιοριστικά στο άρθρο αυτό απαριθμούμενες περιπτώσεις, συστατικά ερμηνευόμενων, κατά την πάγια νομολογία του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ειδικότερα για την εφαρμογή της παραγράφου 3 όπου ορίζεται ότι η σχετική διαδικασία ανάθεσης μπορεί να χρησιμοποιείται για δημόσιες συμβάσεις προμηθειών και υπηρεσιών για την αγορά αγαθών ή υπηρεσιών, υπό ιδιαίτερα ευνοϊκούς όρους, είτε από προμηθευτή που παύει οριστικά τις εμπορικές του δραστηριότητες είτε από τον εκκαθαριστή διαδικασίας αφερεγγυότητας, δικαστικού συμβιβασμού, ή ανάλογης διαδικασίας που προβλέπεται σε διατάξεις νόμου διευκρινίζεται ότι σύμφωνα με τις εθνικές διατάξεις ως εκκαθαριστής διαδικασίας αφερεγγυότητας, νοείται ο διαχειριστής αφερεγγυότητας, συγκεκριμένα δε υιοθετεί τους κανόνες της κλειστής διαδικασίας, καταργώντας τις ενδεικτικές προσφορές που ίσχυαν μέχρι σήμερα και καθορίζει ελάχιστες προθεσμίες και κανόνες διεξαγωγής της διαδικασίας. Τέλος ορίζεται ότι τυχόν ειδικότεροι όροι θα περιγράφονται στα έγγραφα της σύμβασης.

Τα άρθρα 33 έως 35 περιλαμβάνουν διατάξεις σχετικά με τις τεχνικές και τα εργαλεία για τις ηλεκτρονικές δημόσιες συμβάσεις και ειδικότερα για το δυναμικό σύστημα αγορών (άρθρο 33), τους ηλεκτρονικούς πλειστηριασμούς (άρθρο 34) και τους ηλεκτρονικούς καταλόγους (άρθρο 35).

Ειδικότερα το άρθρο 33 αναθεωρεί τους κανόνες για το δυναμικό σύστημα αγορών (το οποίο παραμένει μία αμιγώς ηλεκτρονική διαδικασία), ώστε να καταστεί απλούστερο, συγκεκριμένα δε υιοθετεί τους κανόνες της κλειστής διαδικασίας, καταργώντας τις ενδεικτικές προσφορές που ίσχυαν μέχρι σήμερα και καθορίζει ελάχιστες προθεσμίες και κανόνες διεξαγωγής της διαδικασίας. Τέλος ορίζεται ότι τυχόν ειδικότεροι όροι θα περιγράφονται στα έγγραφα της σύμβασης.

Το άρθρο 34 θέτει τους κανόνες χρήσης του ηλεκτρονικού πλειστηριασμού, εξαιρώντας από τη χρήση του εργαλείου αυτού ορισμένα είδη συμβάσεων με αντικείμενο υπηρεσίες πνευματικού δημιουργού, καθώς περιλαμβάνουν και στοιχεία που δεν επιδέχονται αυτόματη αξιολόγησης, ήτοι που δεν είναι προσδιορίσιμα ποσοτικά. Ορίζει ότι οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να προσφεύγουν στη διαδικασία του ηλεκτρονικού πλειστηριασμού, στο πλαίσιο ανοικτών, κλειστών ή ανταγωνιστικών διαδικασιών με διαπραγμάτευση, συμφωνιών πλαίσιο και δυναμικών συστημάτων αγορών. Στην άρθρο αυτό αναφέρονται και τα στοιχεία που μπορεί να αφορά ο ηλεκτρονικός πλειστηριασμός, ήτοι τιμές ή/και αξίες και θεσπίζεται η υποχρεωτική αναφορά στην προκήρυξη της επιλογής της αναθέτουσας αρχής για χρήση ηλεκτρονικού πλειστηριασμού και απαριθμούνται οι πληροφορίες που θα πρέπει να περιλαμβάνονται στη συγγραφή υποχρεώσεων. Περιλαμβάνονται οι βασικοί κανόνες διεξαγωγής του πλειστηριασμού (πρώτη πλήρης αξιολόγηση προσφορών, λόγοι απόρριψης προσφορών, αποτελέσματα πλήρους αξιολόγησης προσφορών, μαθηματικός τύπος κατάταξης, γνωστοποίηση πληροφοριών στους προσφέροντες, περάτωση πλειστηριασμού), ενώ οι υπόλοιποι όροι καθορίζονται στην σχετική πρόσκληση. Τέλος ορίζεται ότι τυχόν ειδικότεροι όροι μπορούν να τίθενται και στα έγγραφα της σύμβασης.

Το άρθρο 35 εισάγει μία νέα ηλεκτρονική τεχνική αγορών, τους ηλεκτρονικούς καταλόγους. Οι ηλεκτρονικοί

κατάλογοι είναι ένας μορφότυπος για την παρουσίαση και την οργάνωση των πληροφοριών κατά τρόπο ο οποίος είναι κοινός για όλους τους προσφέροντες και προσφέρεται για ηλεκτρονική επεξεργασία (π.χ. παρουσίαση των προσφορών σε λογιστικό φύλλο). Στην παράγραφο 1 παρέχεται εξουσιοδότηση στον κανονιστικό νομοθέτη να καταστήσει, αν κριθεί σκόπιμο, υποχρεωτική την χρήση των ηλεκτρονικών καταλόγων για συγκεκριμένα είδη συμβάσεων. Ελλείψει τέτοιας κανονιστικής πράξης η διακριτική ευχέρεια ανήκει στην αναθέτουσα αρχή. Οι ηλεκτρονικοί κατάλογοι συμβάλλουν στην ενίσχυση του ανταγωνισμού και στον εξορθολογισμό των διαδικασιών σύναψης δημόσιων συμβάσεων, ιδίως εξοικονομώντας χρόνο και χρήματα. Εντούτοις, προκειμένου να διασφαλιστεί η συμμόρφωση της χρήσης τους με τους εθνικούς και ενωσιακούς κανόνες περί δημοσίων συμβάσεων και με τις αρχές της ίσης μεταχείρισης, της αποφυγής των διακρίσεων και της διαφάνειας, θεσπίζονται ορισμένοι κανόνες. Έτσι, η χρήση ηλεκτρονικών καταλόγων για την παρουσίαση των προσφορών δεν συνεπάγεται ότι οι οικονομικοί φορείς θα μπορούν να περιορίζονται στη διαβίβαση του γενικού τους καταλόγου αλλά θα είναι υποχρεωμένοι να προσαρμόζουν τους γενικούς τους καταλόγους στην εκάστοτε διαδικασία σύναψης σύμβασης. Η προσαρμογή αυτή διασφαλίζει ότι ο κατάλογος περιλαμβάνει μόνο τα προϊόντα, τα έργα ή τις υπηρεσίες που οι οικονομικοί φορείς κρίνουν —έπειτα από προσεκτική εξέταση— ότι ανταποκρίνονται στις απαιτήσεις της αναθέτουσας αρχής. Οι οικονομικοί φορείς θα έχουν συνεπώς τη δυνατότητα να αντιγράφουν πληροφορίες από τον γενικό τους κατάλογο, όχι όμως να τον υποβάλουν ολόκληρο. Το άρθρο περιλαμβάνει και ειδικές διατάξεις για την χρήση των ηλεκτρονικών καταλόγων σε συμφωνίες πλαίσιο και σε δυναμικά συστήματα αγορών. Τέλος επισημαίνεται ότι σύμφωνα με τις απαιτήσεις των κανόνων σχετικά με τα ηλεκτρονικά μέσα επικοινωνίας, και ιδίως το ΕΣΗΔΗΣ, οι αναθέτουσες αρχές πρέπει να αποφεύγουν την επιβολή αδικαιολόγητων εμποδίων στην πρόσβαση των οικονομικών φορέων σε διαδικασίες σύναψης σύμβασης στις οποίες οι προσφορές πρέπει να προσκομίζονται υπό τη μορφή ηλεκτρονικών καταλόγων και οι οποίες πρέπει να εγγυώνται τη συμμόρφωση με τις γενικές αρχές της αποφυγής των διακρίσεων και της ίσης μεταχείρισης.

Στο άρθρο 36 οριοθετείται η υποχρεωτική χρήση του ΕΣΗΔΗΣ για τις διαδικασίες ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων άνω των 60.000 ευρώ, μη συμπεριλαμβανομένου του ΦΠΑ. Περαιτέρω, στην παράγραφο 2 απαριθμούνται οι διατάξεις από τις οποίες διέπεται η λειτουργία και χρήση του ΕΣΗΔΗΣ και στις παραγράφους 3 έως 5 δίδονται εξουσιοδοτήσεις στον κανονιστικό νομοθέτη για πληθώρα θεμάτων χρήσης και λειτουργίας του ΕΣΗΔΗΣ. Τέλος, για την κάλυψη των αναγκών συντήρησης, τεχνικής υποστήριξης και αναβάθμισης του ΕΣΗΔΗΣ επιβάλλεται στις συμβάσεις που υπάγονται στην παράγραφο 1 κράτηση ύψους 0,02% υπέρ του Δημοσίου, η οποία υπολογίζεται επί της αξίας, εκτός ΦΠΑ, της αρχικής, καθώς και κάθε συμπληρωματικής σύμβασης.

Το άρθρο 37 καθορίζει το γενικό πλαίσιο της πολιτικής ασφαλείας του ΕΣΗΔΗΣ, ορίζεται η ΕΕΕΤ ως αρμόδια αρχή για τις ισχύουσες δυνατότητες επικύρωσης και την παροχή των σχετικών πληροφοριών σχετικά με τον πάροχο των υπηρεσιών επικύρωσης, περιλαμβάνει διατάξεις σχετικά με τη χρονοσήμανση, ρυθμίζει θέματα τε-

χνικής αδυναμίας λειτουργίας του ΕΣΗΔΗΣ και παρέχει εξουσιοδότηση στον κανονιστικό νομοθέτη για τον προσδιορισμό του επιπέδου ασφαλείας του ΕΣΗΔΗΣ.

Στο άρθρο 38 ρυθμίζονται ζητήματα που αφορούν στη λειτουργία του Κεντρικού Ηλεκτρονικού Μητρώου Δημοσίων Συμβάσεων (Κ.Η.Μ.ΔΗ.Σ.), το οποίο έχει συσταθεί με το άρθρο 11 του ν. 4013/2011. Σκοπός του άρθρου είναι ο καθορισμός των απαραίτητων κανόνων και παραμέτρων για τον μετασχηματισμό του Κ.Η.Μ.ΔΗ.Σ. σε ένα ενιαίο και ολοκληρωμένο πληροφοριακό σύστημα, στο οποίο θα είναι συγκεντρωμένα και ομαδοποιημένα όλα τα στοιχεία των δημοσίων συμβάσεων εκτιμώμενης αξίας ίσης ή ανώτερης των 1.000 ευρώ και θα αποτελεί κύριο σημείο αναφοράς και κόμβο επικοινωνίας τόσο για τις αναθέτουσες αρχές/φορείς όσο και για τους ενδιαφερόμενους οικονομικούς φορείς ή τυχόν τρίτους που επιθυμούν να λαμβάνουν γνώση των καταχωριζόμενων σε αυτό στοιχείων και παράλληλα προβλέπεται η επίτευξη της διαλειτουργικότητας και διασύνδεσής του με άλλα πληροφοριακά συστήματα.

Τα οφέλη από τη δημιουργία μίας ενιαίας μοναδικής πύλης δημοσιότητας δημοσίων συμβάσεων σε εθνικό επίπεδο είναι πολλαπλά, καθώς με τον τρόπο αυτό θα διασφαλιστεί υψηλός βαθμός διαφάνειας, επαρκής δημοσιότητα κατά την ανάθεση των δημοσίων συμβάσεων, ενώ συγχρόνως παρέχεται στις επιχειρήσεις ένα αξιόπιστο και εύχρηστο εργαλείο για την αναζήτηση επιχειρηματικών ευκαιριών που προσφέρονται στον δημόσιο τομέα. Επιπρόσθετα, η χρήση ενός ενιαίου συστήματος δημοσιότητας των δημοσίων συμβάσεων και των διαδικασιών ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων θα συμβάλει στη δημιουργία μιας ενιαίας ηλεκτρονικής βάσης δεδομένων των δημοσίων συμβάσεων και θα χρησιμεύσει ως το βασικό μέσο για την εξαγωγή αξιόπιστων στατιστικών στοιχείων.

Περαιτέρω, το εν λόγω άρθρο αποσκοπεί στην απλοποίηση και ενοποίηση των κανόνων δημοσιότητας των δημοσίων συμβάσεων στην Ελλάδα, μέσω της βαθμιαίας αντικατάστασης της υποχρέωσης δημοσίευσης των συμβάσεων στον εθνικό τύπο και την Εφημερίδα της Κυβερνήσεως από την καταχώριση στο ΚΗΜΔΗΣ.

Ειδικότερα, στην παράγραφο 1 περιγράφεται ο σκοπός του Κ.Η.Μ.ΔΗ.Σ. που συνίσταται στη συλλογή, την επεξεργασία και τη δημοσιοποίηση στοιχείων συμβάσεων του παρόντος οι οποίες συνάπτονται γραπτώς, προφορικά ή με ηλεκτρονικά μέσα, ανεξαρτήτως διαδικασίας ανάθεσης, η εκτιμώμενη αξία των οποίων είναι ίση ή ανώτερη του ποσού των χιλίων (1.000) ευρώ (άνευ ΦΠΑ). Με την παράγραφο 2 ορίζεται ότι η πρόσβαση στα στοιχεία του Κ.Η.Μ.ΔΗ.Σ. τελεί υπό τη ρητή επιφύλαξη και τους περιορισμούς που επιβάλλουν οι διατάξεις για την προστασία του ατόμου από την επεξεργασία ευαίσθητων δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, τυχόν κρατικά απόρρητα, οι κανόνες πνευματικής και βιομηχανικής ιδιοκτησίας ή άλλα απόρρητα προβλεπόμενα από την κείμενη νομοθεσία. Στις παραγράφους 3 και 4 καθορίζονται αναλυτικά τα στοιχεία που καταχωρίζονται στο Κ.Η.Μ.ΔΗ.Σ., καθώς και τα επιμέρους στοιχεία που περιλαμβάνει η καταχώριση. Μετά την έκδοση της υπουργικής απόφασης της παραγράφου 6 και της ολοκλήρωσης των αναγκαίων τεχνικών προσαρμογών, τα εν λόγω στοιχεία δεν θα καταχωρίζονται πρωτογενώς στο «Πρόγραμμα Διαύγεια», αλλά θα αντλούνται αυτόματα από το Κ.Η.Μ.ΔΗ.Σ., προς τον σκοπό της αποφυγής διπλοαναρ-

τήσεων και μείωσης του διοικητικού φόρτου που αυτή συνεπάγεται. Στην παράγραφο 5 προβλέπεται ότι ειδικά τα στοιχεία που αφορούν σε δημόσιες συμβάσεις που συνάπτον οι ένοπλες δυνάμεις της χώρας, η Ε.Υ.Π., καθώς και οι Υπηρεσίες του Υπουργείου Εξωτερικών εφόσον είτε χαρακτηρίζονται ως απόρρητες ή η σύναψη και εκτέλεσή τους πρέπει να συνοδεύονται από ιδιαίτερα μέτρα ασφαλείας, , θα καταχωρίζονται για λόγους εθνικής ασφάλειας σε εσωτερικό διαβαθμισμένο πληροφοριακό υποσύστημα του Κ.Η.Μ.ΔΗ.Σ., ώστε να μην είναι προσβάσιμα στον καθένα και χορηγείται εξουσιοδότηση για την έκδοση κοινής υπουργικής απόφασης, με την οποία θα καθορίζεται ο τρόπος υποβολής των στοιχείων αυτών, η διαδικασία πρόσβασης σε αυτά και άλλα ειδικά ζητήματα.

Η παράγραφος 6 προβλέπει τη χορήγηση εξουσιοδότησης για την έκδοση υπουργικής και κοινής υπουργικής απόφασης για τη ρύθμιση ειδικότερων ζητημάτων που αφορούν στην λειτουργία και διαχείριση του ΚΗΜΔΗΣ, καθώς και αντίστοιχης απόφασης για την ρύθμιση ζητημάτων που αφορούν στην καταχώριση των εκκρεμών, κατά την έναρξη ισχύος του ν. 4013/2011 και του παρόντος άρθρου, συμβάσεων.

Στην παράγραφο 7 προβλέπεται ότι οι πράξεις που καταχωρούνται στο Κ.Η.Μ.ΔΗ.Σ., εξαρτούν την ισχύ τους από την καταχώρισή τους σε αυτό. Περαιτέρω, στο δεύτερο εδάφιο του ίδιου άρθρου ορίζεται ότι η ανωτέρω ρύθμιση δεν θίγει τις υφιστάμενες δικονομικές ρυθμίσεις για την άσκηση ενδίκων βοηθημάτων και μέσω των οποίων οι ρυθμίσεις για τις διοικητικές προσφυγές.

Στην παράγραφο 8 προβλέπεται ότι η έκδοση Αριθμού Διαδικτυακής Ανάρτησης Μητρώου (ΑΔΑΜ) αποτελεί στοιχείο κανονικότητας της δαπάνης και περαιτέρω ότι αρκεί η επίκληση του ΑΔΑΜ για την αυτεπάγγελτη αναζήτηση πράξεων τόσο κατά τη διεκπεραίωση υποθέσεων των διοικουμένων όσο και κατά την επικοινωνία μεταξύ των φορέων του Δημοσίου, χωρίς να απαιτείται η προσκόμιση επικυρωμένου αντιγράφου της σχετικής πράξης, ρύθμιση η οποία συντελεί στην απλούστευση της διοικητικής διαδικασίας και στη μείωση των διοικητικών βαρών.

Με την παράγραφο 9 αντικαθίσταται η υποχρέωση δημοσίευσης στο Τεύχος Διακηρύξεων Δημοσίων Συμβάσεων της Εφημερίδας της Κυβερνήσεως με την υποχρέωση καταχώρισης στο Κ.Η.Μ.ΔΗ.Σ., στο πλαίσιο απλοποίησης της δημοσιότητας των δημοσίων συμβάσεων.

Τέλος, με την παράγραφο 10 χορηγείται εξουσιοδότηση για την έκδοση κοινής υπουργικής απόφασης για τον καθορισμό ειδικότερων ζητημάτων που αφορούν στη διασύνδεση και διαλειτουργικότητα του Κ.Η.Μ.ΔΗ.Σ. με το Μητρώο Δεσμεύσεων, το ΟΠΣ παρακολούθησης συγχρηματοδοτούμενων πράξεων, και οποιοδήποτε άλλα πληροφοριακά συστήματα στο πλαίσιο της παρακολούθησης της πορείας ανάθεσης και εκτέλεσης των δημοσίων συμβάσεων.

Με στόχο την επίτευξη οικονομικών κλίμακας, συμπεριλαμβανομένων χαμηλότερων τιμών και κόστους συναλλαγής, καθώς και την καλύτερη και πιο επαγγελματική διαχείριση των δημοσίων συμβάσεων, τα άρθρα 39 έως 43 περιλαμβάνουν διατάξεις σχετικά με τις τεχνικές και τα εργαλεία για τις συγκεντρωτικές δημόσιες συμβάσεις και ειδικότερα για τις συμφωνίες πλαίσιο (άρθρο 39), τις Κεντρικές Αρχές Αγορών (άρθρο 40-41), τις διαδικασίες ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων από περισσότερες ανα-

θέτουσες αρχές από κοινού και τις διαδικασίες ανάθεσης από αναθέτουσες αρχές από διαφορετικά κράτη μέλη της Ε.Ε. (άρθρα 42 και 43).

Το άρθρο 39 διατηρεί το μέσο των συμφωνιών-πλαίσιο σε μεγάλο βαθμό ως έχει. Ο ορισμός της συμφωνίας-πλαίσιο έχει τεθεί στο άρθρο 2 του σχεδίου νόμου. Εντούτοις, διευκρινίζονται ορισμένες πτυχές, και ιδίως ότι οι συμφωνίες-πλαίσιο δεν θα πρέπει να χρησιμοποιούνται από αναθέτουσες αρχές που δεν αναφέρονται σε αυτές. Για τον σκοπό αυτό, οι αναθέτουσες αρχές που είναι εξαρχής συμβαλλόμενα μέρη σε συγκεκριμένη συμφωνία-πλαίσιο θα πρέπει να αναφέρονται σαφώς, έτσι ώστε οι καλυπτόμενες αναθέτουσες αρχές να μπορούν να αναγνωρίζονται εύκολα και με τρόπο αναμφισβήτητο. Ομοίως, δεν είναι δυνατή η είσοδος νέων οικονομικών φορέων σε μια συμφωνία-πλαίσιο μετά τη σύναψή της. Η διάρκεια της συμφωνίας-πλαίσιο ορίζεται κατά ανώτατο όριο σε τέσσερα έτη. Ωστόσο το άρθρο αναγνωρίζει ότι μπορεί να υπάρξουν εξαιρετικές περιπτώσεις στις οποίες θα πρέπει να επιτραπεί διάρκεια μεγαλύτερη των τεσσάρων ετών για τις ίδιες τις συμφωνίες-πλαίσιο. Τέτοιες περιπτώσεις πρέπει να είναι δεόντως δικαιολογημένες με κριτήριο, ιδίως, το αντικείμενο της συμφωνίας-πλαίσιο. Επίσης υπό προϋποθέσεις επιτρέπεται σε περίπτωσης συμφωνιών-πλαίσιο όπου ορίζονται όλοι οι όροι, να περιλαμβάνονται οι ανάγκες ή η επιλογή των ενδιαφερόμενων φυσικών προσώπων. Παράλληλα παρέχεται περισσότερη ευελιξία στις αναθέτουσες αρχές όταν προβαίνουν σε ανάθεση συμβάσεων βάσει συμφωνιών-πλαίσιο οι οποίες συνάπτονται με περισσότερους του ενός οικονομικού φορέα και οι οποίες καθορίζουν όλους τους όρους (επιτρέπεται στις αναθέτουσες αρχές να αποκτούν συγκεκριμένα έργα, αγαθά ή υπηρεσίες που καλύπτονται από τη συμφωνία-πλαίσιο, είτε ζητώντας τα από έναν από τους οικονομικούς φορείς, που καθορίζονται σύμφωνα με αντικειμενικά κριτήρια και βάσει των όρων που έχουν ήδη τεθεί, είτε αναθέτοντας συγκεκριμένη σύμβαση για τα εν λόγω έργα, αγαθά ή υπηρεσίες μετά τη διεξαγωγή «μίνι διαγωνισμών» μεταξύ των οικονομικών φορέων που είναι συμβαλλόμενα μέρη στη συμφωνία-πλαίσιο). Ταυτόχρονα για την εξασφάλιση της διαφάνειας και της ίσης μεταχείρισης, το άρθρο ορίζει ότι οι αναθέτουσες αρχές πρέπει να αναφέρουν στα έγγραφα της σύμβασης για τη συμφωνία-πλαίσιο τα αντικειμενικά κριτήρια βάσει των οποίων θα γίνεται η επιλογή μεταξύ των δύο αυτών μεθόδων εκτέλεσης της συμφωνίας-πλαίσιου. Προκειμένου για συμφωνίες – πλαίσιο που υποδιαιρούνται σε τμήματα, προβλέπεται η διαβούλευση μόνο με τους οικονομικούς φορείς των τμημάτων που ανταποκρίνονται στο αντικείμενο της εκτελεστικής σύμβασης. Επίσης προβλέπεται ότι κατά την υποβολή προσφορών για τη σύναψη εκτελεστικών συμβάσεων, οι προσφέροντες υποβάλλουν υπεύθυνη δήλωση ότι εξακολουθούν να πληρούν τα κριτήρια ποιοτικής επιλογής της αρχικής διακήρυξης, και ο επιλεγείς οικονομικός φορέας καλείται να υποβάλει επικαιροποιημένα δικαιολογητικά σχετικά με την προσωπική του κατάσταση. Τέλος, διατηρείται ο προληπτικός έλεγχος των συμφωνιών-πλαίσιο και των εκτελεστικών αυτών συμβάσεων από το Ελεγκτικό Συνέδριο.

Το άρθρο 40 δίνει τη δυνατότητα στις αναθέτουσες αρχές να προσφεύγουν σε κεντρικές αρχές αγορών, οι οποίες αναλαμβάνουν την πραγματοποίηση αγορών, τη διαχείριση δυναμικών συστημάτων αγορών ή την ανάθε-

ση δημόσιων συμβάσεων / συμφωνιών-πλαίσιο που προορίζονται για άλλες αναθέτουσες αρχές, είτε έναντι αμοιβής είτε όχι. Ο ορισμός των κεντρικών αρχών αγορών περιλαμβάνεται στο άρθρο 2 του σχεδίου νόμου όπου διευκρινίζεται ότι αυτές λειτουργούν με δύο διαφορετικούς τρόπους: μπορούν να λειτουργούν πρώτων ως πωλητές χονδρικής που αγοράζουν, αποθηκεύουν ή επαναπωλούν ή δεύτερον, μπορούν να λειτουργούν ως μεσάζοντες που αναθέτουν συμβάσεις, χειρίζονται δυναμικά συστήματα αγορών ή συνάπτουν συμφωνίες-πλαίσιο για χρήση από τις αναθέτουσες αρχές. Το άρθρο 40 θεσπίζει επιπλέον κανόνες για την ανάθεση της ευθύνης τήρησης των υποχρεώσεων που απορρέουν από το Βιβλίο Ι του σχεδίου νόμου στην κεντρική αρχή αγορών και τις αναθέτουσες αρχές που πραγματοποιούν αγορές από την κεντρική αρχή αγορών ή μέσω αυτής. Σε περίπτωση που η κεντρική αρχή αγορών έχει την αποκλειστική αρμοδιότητα για τη διεξαγωγή των διαδικασιών σύναψης σύμβασης, έχει την άμεση και αποκλειστική ευθύνη για τη νομιμότητα των διαδικασιών. Σε περίπτωση που μια αναθέτουσα αρχή εκτελεί ορισμένα τμήματα της διαδικασίας, συνεχίζει να φέρει την ευθύνη για τα στάδια που εκτελεί. Επίσης ορίζεται ότι οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να αναθέτουν δημόσια σύμβαση υπηρεσιών για την παροχή κεντρικών δραστηριοτήτων αγορών σε κεντρική αρχή αγορών χωρίς να εφαρμόζονται οι διαδικασίες του Βιβλίου Ι του σχεδίου νόμου και ότι οι εν λόγω δημόσιες συμβάσεις υπηρεσιών μπορούν να περιλαμβάνουν την παροχή επικουρικών δραστηριοτήτων αγορών. Τέλος, δεδομένου ότι τα ηλεκτρονικά μέσα επικοινωνίας προσφέρονται ιδιαίτερα για την υποστήριξη πρακτικών και εργαλείων συγκέντρωσης των αγορών, χάρη στη δυνατότητα επαναχρησιμοποίησης και αυτόματης επεξεργασίας δεδομένων που προσφέρουν και χάρη στην ελαχιστοποίηση του κόστους πληροφόρησης και συναλλαγών, θεσπίζεται υποχρέωση των κεντρικών αρχών αγορών να διενεργούν όλες τις διαδικασίες σύναψης σύμβασης μέσω του ΕΣΗΔΗΣ από την δημοσίευση του σχεδίου νόμου.

Το άρθρο 41 στην παράγραφο 1 ορίζει ότι τρεις (3) ελληνικές αναθέτουσες αρχές λειτουργούν ως Εθνικές Κεντρικές Αρχές Αγορών, κατά την έννοια του ορισμού που έχει δοθεί στην περιπτ. 18 της παρ. 1 του άρθρου 2 ήτοι:

α) Η Γενική Γραμματεία Υποδομών (ΓΓΥ) του Υπουργείου Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων για δημόσιες συμβάσεις έργων, μελετών και παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών,

β) η Γενική Διεύθυνση Δημοσίων Συμβάσεων και Προμηθειών (ΓΔΔΣ&Π) της Γενικής Γραμματείας Εμπορίου και Προστασίας Καταναλωτή (ΓΓΕ&ΠΚ) του Υπουργείου Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού, για δημόσιες συμβάσεις προμήθειας αγαθών και γενικών υπηρεσιών, υπό την επιφύλαξη της περίπτωσης (γ) και

γ) η Επιτροπή Προμηθειών Υγείας (ΕΠΥ) του Υπουργείου Υγείας για δημόσιες συμβάσεις προμήθειας ιατροτεχνολογικών, υγειονομικών, φαρμακευτικών αγαθών και συναφών υπηρεσιών.

Στην παράγραφο 2 προβλέπεται ότι με κοινή απόφαση του Υπουργού που προΐσταται της ΕΚΑΑ και του καθ' ύλην αρμόδιου Υπουργού, δύνανται να καθορίζονται ΚΑΑ, είτε σε επίπεδο διαφορετικών κατηγοριών φορέων του Δημόσιου Τομέα είτε βάσει τομέα ή κλάδου της αγοράς είτε κατά γεωγραφικές ενότητες της χώρας είτε με συν-

δυναμική εφαρμογή των κριτηρίων αυτών.. Στην παράγραφο 3 παρέχεται εξουσιοδότηση έκδοσης υπουργικών αποφάσεων του Υπουργού που προΐστανται της ΕΚΑΑ με τις οποίες καθορίζονται οι όροι για την ομαδοποίηση και σύναψη δημοσίων συμβάσεων από κεντρικές αρχές αγορών, τα είδη δημοσίων συμβάσεων οι οποίες δεν συνάπτονται από κεντρικές αρχές αγορών, οι κατηγορίες έργων, αγαθών και υπηρεσιών που μπορούν να αποτελούν αντικείμενο ομαδοποίησης και για την προμήθεια των οποίων μπορεί να γίνεται προσφυγή σε τεχνικές συγκεκριμένων αγορών, καθώς και κάθε σχετικό θέμα. Στην παράγραφο 4 με απόφαση του Υπουργού που προΐστανται της ΕΚΑΑ, καθορίζονται σε εθνικό επίπεδο, σύμφωνα με τις ρυθμίσεις της απόφασης της παραγράφου 3:

α. οι κατ' έτος συγκεκριμένες κατηγορίες συμβάσεων, συμφωνιών πλαίσιο και δυναμικών συστημάτων αγορών που συνάπτονται υποχρεωτικά από τις ΕΚΑΑ, καθώς και οι αναθέτουσες αρχές για τις οποίες προορίζονται,

β. οι κατ' έτος επιμέρους συμβάσεις οι οποίες εξαιρούνται από την αρμοδιότητα των ΕΚΑΑ, πέραν των συμβάσεων που έχουν ήδη εξαιρεθεί από την αρμοδιότητα των ΕΚΑΑ δυνάμει της απόφασης της παραγράφου 3.

Η απόφαση εκδίδεται κατόπιν γνώμης α) του Τεχνικού Συμβουλίου της ΕΚΑΑ της περίπτ. (α) της παρ. 1, για τα θέματα αρμοδιότητας αυτής, β) της επιτροπής της παρ. 5 για τα θέματα αρμοδιότητας της ΕΚΑΑ της περίπτ. (β) της παρ. 1 και γ) της επιτροπής της παρ. 5 για τα θέματα αρμοδιότητας της ΕΚΑΑ της περίπτ. (γ) της παρ. 1.

Στην παράγραφο 5 συστήνονται α) επιτροπή με αρμοδιότητα την παροχή συμβουλών και γνώμων στην ΕΚΑΑ της περίπτ. (β) της παρ. 1 αναφορικά με τα θέματα του παρόντος άρθρου, καθώς και της περίπτωση α' της παρ. 3 του άρθρου 74 και β) επιτροπή με αρμοδιότητα την παροχή συμβουλών και γνώμων στην ΕΚΑΑ της περίπτ. (γ) της παρ. 1 αναφορικά με τα θέματα του παρόντος άρθρου, οι οποίες θα συγκροτηθούν με απόφαση του Υπουργού που προΐστανται της ΕΚΑΑ, αντίστοιχα, με την οποία θα οριστούν τα μέλη αυτής, τακτικά και αναπληρωματικά, οι ιδιότητές τους, η διάρκεια της θητείας τους και η λειτουργία των επιτροπών.

Στην παράγραφο 7 προβλέπεται η υποχρέωση των αναθετουσών αρχών για την υποβολή πίνακα προγραμματισμού για τις συμβάσεις αρμοδιότητάς τους στην αρμόδια ΕΚΑΑ. Τα ειδικότερα θέματα της διαδικασίας προγραμματισμού και υποβολής του πίνακα (η δομή, το περιεχόμενο, τα καταχωριζόμενα στοιχεία, τα έτη προγραμματισμού και ο χρόνος υποβολής, τροποποίησης και συμπλήρωσης του πίνακα, οι κατά περίπτωση υποχρεώσεις και εξαιρούμενες αναθέτουσες αρχές και ΚΑΑ κ.α.) θα ρυθμίζονται με απόφαση του Υπουργού που προΐστανται της αντίστοιχης ΕΚΑΑ. Τέλος στην παράγραφο 8 προβλέπονται οι εξαιρέσεις των δημοσίων συμβάσεων προμηθειών και παροχής υπηρεσιών από την υποχρεωτική υπαγωγή σε κεντρικές δραστηριότητες αγορών από την αντίστοιχη ΕΚΑΑ της παραγράφου 1.

Το άρθρο 42 περιλαμβάνει ρητά για πρώτη φορά προβλέψεις που σχετίζονται με τις πρακτικές περιστασιακών από κοινού διαδικασιών σύναψης δημοσίων συμβάσεων από δύο ή περισσότερες αναθέτουσες αρχές και διευκρινίζει ορισμένα χαρακτηριστικά αυτών των διαδικασιών, λόγω του σημαντικού ρόλου που μπορούν να διαδραματίσουν, μεταξύ άλλων, και όσον αφορά τα καινοτόμα έργα. Ειδικότερα προβλέπεται ότι οι από κοινού διαδικασίες μπορούν να λαμβάνουν διάφορες μορφές,

με κάθε μία από τις αναθέτουσες αρχές να διεξάγει χωριστή διαδικασία, μέχρι περιπτώσεις όπου οι αναθέτουσες αρχές διεξάγουν από κοινού μια διαδικασία σύναψης σύμβασης, είτε ενεργώντας μαζί είτε αναθέτοντας σε μια αναθέτουσα αρχή τη διαχείριση της διαδικασίας εξ ονόματος όλων των αναθετουσών αρχών. Ορίζεται δε ότι στην περίπτωση που διάφορες αναθέτουσες αρχές διεξάγουν από κοινού διαδικασία σύναψης σύμβασης, καθίστανται από κοινού υπεύθυνες για την τήρηση των υποχρεώσεών τους που απορρέουν από το Βιβλίο Ι του σχεδίου νόμου. Στην περίπτωση ωστόσο που οι αναθέτουσες αρχές διεξάγουν μέρη μόνο της διαδικασίας, η κοινή ευθύνη υφίσταται μόνο για τα μέρη της διαδικασίας που διεξάγονται από κοινού. Κάθε αναθέτουσα αρχή είναι υπεύθυνη μόνο για τις διαδικασίες ή τα μέρη της διαδικασίας που διεξάγει μόνη.

Οι διατάξεις του άρθρου 43 αντιμετωπίζουν την από κοινού ανάθεση δημόσιων συμβάσεων από αναθέτουσες αρχές διαφορετικών κρατών μελών με σκοπό την άρση των νομικών δυσχερειών που προκύπτουν λόγω της σύγκρουσης των εθνικών νομοθεσιών, προκειμένου να καταστεί δυνατό οι αναθέτουσες αρχές να αντλήσουν τα μέγιστα οφέλη από τις δυνατότητες της εσωτερικής αγοράς από άποψη οικονομιών κλίμακας και επιμερισμού κινδύνων-οφελών και με τη δημιουργία διασυνοριακών επιχειρηματικών δυνατοτήτων για οικονομικούς φορείς, μεταξύ άλλων και για καινοτόμα έργα που εμπεριέχουν μεγαλύτερο κίνδυνο από αυτόν που μπορεί ευλόγως να αναλάβει μια αναθέτουσα αρχή μεμονωμένα. Θεσπίζει, για τους λόγους αυτούς, νέους κανόνες σχετικά με τις διασυνοριακές από κοινού διαδικασίες σύναψης σύμβασης, οι οποίοι καθορίζουν τους όρους για τη διασυνοριακή χρησιμοποίηση των κεντρικών αρχών αγορών και υποδεικνύουν την εφαρμοστέα νομοθεσία, περιλαμβανομένου του εφαρμοστέου δικαίου για τα ένδικα μέσα, σε περιπτώσεις διασυνοριακών από κοινού διαδικασιών, συμπληρώνοντας τους σχετικούς για τη σύγκρουση νόμων κανόνες που ορίζονται στον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 593/2008 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου. Επιπλέον, παρέχεται η δυνατότητα στις αναθέτουσες αρχές διαφορετικών κρατών μελών να συγκροτούν κοινές νομικές οντότητες, οι οποίες ιδρύονται δυνάμει εθνικού ή του ενωσιακού δικαίου, παρέχοντας και ειδικούς κανόνες. Ωστόσο, επισημαίνεται και ρητά ότι οι αναθέτουσες αρχές δεν πρέπει να χρησιμοποιούν τη δυνατότητα διασυνοριακών από κοινού διαδικασιών σύναψης συμβάσεων με σκοπό να παρακάμπτουν αναγκαστικούς κανόνες του δημοσίου δικαίου, σύμφωνα με το ενωσιακό δίκαιο, στους οποίους υπόκεινται στο κράτος μέλος όπου είναι εγκατεστημένες.

Στο άρθρο 44 προβλέπονται οι προϋποθέσεις για την επάρκεια των τεχνικών υπηρεσιών που αναθέτουν και εκτελούν έργα και μελέτες.

Στο άρθρο 45 επιβάλλεται υποχρέωση τεκμηρίωσης κάθε διαδικασίας σύναψης δημόσιας σύμβασης. Η διάταξη του άρθρου αυτού αποτελεί και συμμόρφωση της χώρας με τις υποχρεώσεις καλής διακυβέρνησης στο τομέα των δημοσίων συμβάσεων που επιβάλλει η Οδηγία 2014/24/ΕΕ.

Συγκεκριμένα η αναθέτουσα αρχή συντάσσει και τηρεί, σε έγγραφη και ηλεκτρονική μορφή, ειδικό φάκελο δημόσιας σύμβασης, ο οποίος συμπληρώνεται και ενημερώνεται σε όλα τα επιμέρους στάδια ανάθεσης και εκτέλεσης της σύμβασης, ακολουθεί αυτήν ως τη λήξη της

και περιλαμβάνει κατ' ελάχιστον τα στοιχεία που αναφέρονται στο άρθρο αυτό. Η παράγραφος 4 ορίζει το ελάχιστο χρονικό διάστημα τήρησης του φακέλου. Τέλος, στις παρ. 6 έως 8 καθορίζεται το περιεχόμενο του φακέλου της σύμβασης στα έργα, στις μελέτες και στις τεχνικές υπηρεσίες και προβλέπεται η καταχώρηση των στοιχείων αυτών σε ηλεκτρονικές βάσεις δεδομένων που τηρούνται στην Γ.Γ.Υ, όπως προβλέπουν σχετικές Υ.Α.

Στην παράγραφο 1 του άρθρου 46 προβλέπεται η δυνατότητα στις αναθέτουσες αρχές, πριν την έναρξη μιας διαδικασίας σύναψης δημόσιας σύμβασης να διεξάγουν διαβουλεύσεις με την αγορά, προκειμένου να αξιολογήσουν τη διάρθρωση, την ικανότητα και τη δυναμικότητα της αγοράς και να ενημερώσουν τους οικονομικούς φορείς σχετικά με τα σχέδια και τις απαιτήσεις των συμβάσεών τους. Για τον σκοπό αυτόν, μπορούν να ζητήσουν ή να δεχτούν τις συμβουλές φορέων του Δημόσιου Τομέα ή ανεξάρτητων εμπειρογνομώνων ή φορέων της αγοράς. Οι ειδικές αυτές διατάξεις περί προκαταρκτικής διαβούλευσης με την αγορά είχαν εισαχθεί για πρώτη φορά στο θεσμικό πλαίσιο με το άρθρο 149 του ν. 4281/2014, ο οποίος δεν εφαρμόστηκε ποτέ και ήδη καταργείται με το παρόν σχέδιο νόμου, επιτρέποντας στις αναθέτουσες αρχές να ενημερώνουν τους οικονομικούς φορείς για τις συμβάσεις που προτίθενται να συνάψουν και τις απαιτήσεις τους και να αφουγκράζονται τις αντιδράσεις της αγοράς, μεγιστοποιώντας την αποδοτικότητα των σχετικών διαδικασιών ανάθεσης. Επιπλέον, ο διάλογος με τους φορείς της αγοράς αποβαίνει εξαιρετικά χρήσιμος στις περιπτώσεις εκείνες όπου οι αναθέτουσες αρχές δεν μπορούν να προσδιορίσουν τους τρόπους με τους οποίους μπορούν να ικανοποιήσουν τις ανάγκες τους ή να εκτιμήσουν ποιές τεχνικές λύσεις προσφέρονται και με τον τρόπο αυτόν μπορούν να προβούν στον ακριβή καθορισμό των αναγκών τους, στον προσδιορισμό των τεχνικών προδιαγραφών και τη διαμόρφωση των όρων και προϋποθέσεων για την ανάθεση και την εκτέλεση της σύμβασης.

Στο άρθρο 47 τίθενται οι κανόνες για τη διενέργεια προκαταρκτικών διαβουλεύσεων με την αγορά. Στην παράγραφο 1 τίθεται το πλαίσιο και οι κανόνες βάσει των οποίων διενεργούνται οι προκαταρκτικές διαβουλεύσεις με την αγορά. Συγκεκριμένα ορίζεται ότι οι διαβουλεύσεις διεξάγονται βάσει ειδικής πρόσκλησης για ανοιχτή, μη δεσμευτική συμμετοχή των ενδιαφερόμενων οικονομικών φορέων, που αναρτάται στην ιστοσελίδα της αναθέτουσας αρχής και δημοσιοποιείται με κάθε άλλο πρόσφορο μέσο του έντυπου ή ηλεκτρονικού τύπου. Η δαπάνη των τυχόν δημοσιεύσεων στον τύπο και κάθε άλλο μέσο δημοσιότητας βαρύνει την αναθέτουσα αρχή. Σε περίπτωση συμβάσεων για τις οποίες η εφαρμογή της παρούσας διάταξης θα υποχρέωνε τις αναθέτουσες αρχές/ αναθέτοντες φορείς να παράσχουν πληροφορίες, η αποκάλυψη των οποίων είναι αντίθετη προς τα ουσιαστικά συμφέροντά τους ή δύναται να παραβιάσει τυχόν απόρρητα, η ειδική πρόσκληση του προηγούμενου εδαφίου δεν δημοσιοποιείται, αλλά αποστέλλεται με κάθε πρόσφορο τρόπο. Στις παραγράφους 2 και 3 ορίζεται ότι η πρόσκληση αναφέρει τα στοιχεία της αναθέτουσας αρχής, το αντικείμενο της σύμβασης, το αντικείμενο, τον τρόπο και την προθεσμία υποβολής παρατηρήσεων. Στην πρόσκληση επισυνάπτεται περιγραφικό έγγραφο, στο οποίο περιλαμβάνεται κάθε άλλο πληροφοριακό στοιχείο σχετικά με τη σύμβαση που προτίθεται να συναφθεί. Η

διαδικασία διαβούλευσης διαρκεί τουλάχιστον δέκα πέντε ημέρες και δεν μπορεί να υπερβαίνει τις εξήντα ημέρες από την ανάρτηση της σχετικής ανακοίνωσης ή από την αποστολή της σχετικής πρόσκλησης. Η προθεσμία αυτή μπορεί να παρατείνεται, ιδίως σε περιπτώσεις συμβάσεων μείζονος οικονομικής αξίας ή ιδιαίτερα σύνθετου αντικείμενου. Μετά τη λήξη της προθεσμίας που τάσσεται στην πρόσκληση για την ολοκλήρωση της διαβούλευσης, η αναθέτουσα αρχή συγκεντρώνει και επεξεργάζεται τα σχόλια που υποβλήθηκαν.

Στο άρθρο 48 περιέχονται προβλέψεις για τη διεξαγωγή των διαβουλεύσεων κατά τρόπο διαφανή, ώστε να διασφαλίζεται η τήρηση των αρχών της διαφάνειας και της ίσης μεταχείρισης. Συγκεκριμένα, οι αναθέτουσες αρχές λαμβάνουν μέριμνα ούτως ώστε να αποφεύγονται οι διακρίσεις μεταξύ των προσφερόντων/υποψηφίων, να μην παρεμποδίζεται ο ανταγωνισμός λόγω της εμπλοκής ενός προσφέροντα/υποψηφίου στην προετοιμασία της διαδικασίας ανάθεσης. Στο πλαίσιο αυτό γνωστοποιούνται στους άλλους προσφέροντες και υποψηφίους τυχόν σχετικές πληροφορίες που ανταλλάχθηκαν ή που προέκυψαν από αυτήν και προσδιορίζονται επαρκείς προθεσμίες για την παραλαβή των προσφορών. Ο ενδιαφερόμενος προσφέρων ή υποψήφιος αποκλείεται από τη διαδικασία μόνο εάν δεν υπάρχει άλλος τρόπος να διασφαλιστεί συμμόρφωση με την υποχρέωση τήρησης της αρχής της ίσης μεταχείρισης, ενώ πριν από οποιονδήποτε τέτοιο αποκλεισμό, παρέχεται η ευκαιρία στους προσφέροντες ή τους υποψηφίους να αποδείξουν ότι η συμμετοχή τους στην προετοιμασία της διαδικασίας ανάθεσης της σύμβασης δεν είναι δυνατόν να προκαλέσει στρέβλωση του ανταγωνισμού.

Το άρθρο 49 ορίζει ενδεικτικά τι αποτελεί στοιχείο ωριμότητας κάθε σύμβασης που σχεδιάζεται η δημοπράτησή της και ως τέτοιο πρέπει να περιλαμβάνεται και στο φάκελο της σύμβασης του άρθρου 45 του σχεδίου νόμου. Στην παρ.2 καθορίζονται οι ειδικές προϋποθέσεις για τη έναρξη της διαδικασίας σύναψης δημόσιας σύμβασης έργου και εκπόνησης μελέτης και αναφέρονται οι απαιτήσεις που εξασφαλίζουν την ωριμότητα των έργων προκειμένου να είναι δυνατή η κίνηση της διαδικασίας δημοπράτησης τους (πρόδρομες εργασίες, περιβαλλοντικές αδειοδοτήσεις, αρχαιολογικές έρευνες, απαλλοτριώσεις). Στην παρ.3 προβλέπεται η χωρίς επιβάρυνση του δημοσίου ανάθεση κατασκευής δημοσίου έργου και εκπόνησης μελέτης υπό τις προϋποθέσεις που προβλέπονται σε αυτό.

Στο άρθρο 50 αναφέρονται οι προϋποθέσεις για τη σύναψη δημοσίων συμβάσεων έργων, οι οποίες έχουν ως αντικείμενο συγχρόνως τη μελέτη και την εκτέλεση (κατασκευή) έργου και προβλέπονται οι εξαιρούμενες κατηγορίες έργων (οι οποίες με Υπουργική Απόφαση μπορεί να επεκταθούν).

Στο άρθρο 51 προβλέπεται η δυνατότητα της αναθέτουσας αρχής να αναθέτει την εκπόνηση των πρώιμων σταδίων μελέτης, ήτοι των σταδίων που απαιτούνται για την έκδοση της Απόφασης Έγκρισης Περιβαλλοντικών Όρων (Α.Ε.Π.Ο.), χωρίς υποβολή οικονομικής προσφοράς, όταν ο σχεδιασμός επιδέχεται διαφορετικές τεχνικές λύσεις και δεν έχει προσδιοριστεί από την αναθέτουσα αρχή.

Στο άρθρο 52 προβλέπονται οι προϋποθέσεις ανάθεσης σύμβασης παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών, σε κάθε περίπτωση αιτιολογη-

μένης αδυναμίας της αναθέτουσας αρχής να ανταποκριθεί στα καθήκοντα που αντιστοιχούν στην ανατιθέμενη σύμβαση λόγω πολυπλοκότητας και εξειδικευμένων απαιτήσεων της σύμβασης, μετά προηγούμενης γνωμοδότησης του αρμόδιου τεχνικού συμβουλίου, επί ποιητή ακυρότητας της διαδικασίας.

Στην παράγραφο 1 του άρθρου 53 διατυπώνεται ο γενικός κανόνας ότι οι όροι των εγγράφων της σύμβασης πρέπει να είναι σαφείς και πλήρεις σε βαθμό που να επιτρέπουν την υποβολή άρτιων και συγκρίσιμων μεταξύ τους προσφορών. Στην παράγραφο 2 καθορίζονται οι ελάχιστες πληροφορίες που πρέπει να περιλαμβάνονται στα έγγραφα της σύμβασης. Στην παράγραφο 3 ορίζεται ότι τα έγγραφα της σύμβασης συντάσσονται υποχρεωτικά στην ελληνική γλώσσα και προαιρετικά και σε άλλες γλώσσες, συνολικά ή μερικά και σε περίπτωση ασυμφωνίας μεταξύ των τμημάτων των εγγράφων της σύμβασης που έχουν συνταχθεί σε περισσότερες γλώσσες, επικρατεί η ελληνική έκδοση. Στην παράγραφο 4 ορίζεται ότι οι αναθέτουσες αρχές δεν επιβάλλουν στους οικονομικούς φορείς δαπάνη για τη λήψη των εγγράφων της σύμβασης, πλην της δαπάνης που αντιστοιχεί στο κόστος αναπαραγωγής τους και της ταχυδρομικής αποστολής τους. Πρόκειται για ρύθμιση που αποσκοπεί στη μείωση του κόστους συμμετοχής σε διαδικασίες σύναψης συμβάσεων του νόμου και, παράλληλα, την ενίσχυση του ανταγωνισμού, μέσω της προσέλευσης περισσότερων προσφορών/αιτήσεων συμμετοχής. Στην παράγραφο 5 επαναλαμβάνεται η εξουσιοδότηση στην Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ να εκδίδει δεσμευτικά για όλους πρότυπα εγγράφων σύμβασης και στην παράγραφο 6 παρέχεται εξουσιοδότηση στον Υπουργό Υποδομών, Μεταφορών & Δικτύων να εκδίδει λοιπά πρότυπα τεχνικού περιεχομένου για τις συμβάσεις έργων, μελετών και τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών. Στην παράγραφο 7 αναφέρονται ειδικές ρυθμίσεις για τις συμβάσεις έργων, οι οποίες αφορούν την προσαρμογή των υπάρχοντων σχεδίων διακήρυξης σύμφωνα με τα ισχύοντα πρότυπα, η δυνατότητα προσθήκης στην διακήρυξη επιπλέον όρων τεχνικής και οικονομικής ικανότητας εφόσον αυτό δικαιολογείται από την φύση του έργου, στην προσαρμογή της μελέτης στα δεδομένα του εδάφους από την ανάδοχο. Περιγράφονται ακόμη τα στοιχεία που περιλαμβάνει ο προϋπολογισμός της υπηρεσίας, η έγκριση με Υ.Α. Αναλυτικών - Περιγραφικών τιμολογίων υποχρεωτικής εφαρμογής, τα κονδύλια που περιλαμβάνει ο προϋπολογισμός της υπηρεσίας και προβλέπεται η έκδοση Υ.Α. για τον καθορισμό ομάδων εργασιών ανά κατηγορία έργων.

Στην παράγραφο 8, ειδικά για τις δημόσιες συμβάσεις μελετών και παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών, περιλαμβάνονται διατάξεις για τον υπολογισμό της προεκτιμώμενης αμοιβής της σύμβασης, και για την έκδοση σχετικού Κανονισμού Προεκτιμώμενων Αμοιβών Μελετών και Υπηρεσιών, υποχρεωτικής εφαρμογής του οποίου οι τιμές θα αναπροσαρμόζονται ετησίως με μέριμνα της αρμόδιας υπηρεσίας της Γ.Γ.Υ.

Τέλος οι παράγραφοι 9 και 10 αναφέρονται ειδικά στις συμβάσεις προμηθειών και υπηρεσιών και στον όρο αναπροσαρμογής της τιμής, ο οποίος σε κάθε περίπτωση πρέπει να ορίζεται με σαφήνεια στα έγγραφα της σύμβασης, όπως επίσης οι προϋποθέσεις και ο τρόπος της αναπροσαρμογής αυτής.

Γενικά η τυποποίηση των εγγράφων της σύμβασης α-

ναμένεται να απλοποιήσει σημαντικά τόσο την προετοιμασία της διαδικασίας από τις αναθέτουσες αρχές, όσο και τη συμμετοχή των προσφερόντων/υποψηφίων στη διαδικασία ανάθεσης που ακολουθεί, καθώς τα ειδικότερα στοιχεία της διαδικασίας θα ορίζονται κατά τρόπο σαφή εκ των προτέρων στα πρότυπα έγγραφα του διαγωνισμού. Επιπλέον, η τυποποίηση των εγγράφων του διαγωνισμού θα εμπεδώσει ασφάλεια δικαίου και θα διασφαλίσει τη συμμόρφωση με το ενωσιακό και εθνικό δίκαιο δημοσίων συμβάσεων. Τέλος, θα περιορίσει συνήθη φαινόμενα ακυρότητας των διαδικασιών ανάθεσης λόγω μη συμπερίληψης στα έγγραφα της σύμβασης των ελάχιστων περιεχομένων αυτών και ως εκ τούτου θα περιορίσει τις προσφυγές κατά των διακηρύξεων, επιτυγχάνοντας με τον τρόπο αυτό επίσπευση των διαδικασιών ανάθεσης και επιτυχή ολοκλήρωσή τους.

Στο άρθρο 54 ρυθμίζονται θέματα τεχνικών προδιαγραφών των προς ανάθεση έργων, αγαθών και υπηρεσιών. Ειδικότερα, οι τεχνικές προδιαγραφές κατά τον καθορισμό τους πρέπει να επιτρέπουν το άνοιγμα των δημόσιων συμβάσεων στον ανταγωνισμό, καθώς και την επίτευξη των στόχων βιωσιμότητας. Για τον σκοπό αυτό, θα πρέπει να είναι δυνατή η υποβολή προσφορών που αντικατοπτρίζουν την ποικιλία των προτύπων για τεχνικές λύσεις και των τεχνικών προδιαγραφών στην αγορά, συμπεριλαμβανομένων όσων καταρτίζονται βάσει των κριτηρίων απόδοσης βάσει του κύκλου ζωής και της βιωσιμότητας της διαδικασίας παραγωγής των έργων, αγαθών και υπηρεσιών. Κατά συνέπεια, οι τεχνικές προδιαγραφές θα πρέπει να καταρτίζονται κατά τρόπο ώστε να αποφεύγεται ο τεχνητός περιορισμός του ανταγωνισμού μέσω απαιτήσεων που να ευνοούν έναν συγκεκριμένο οικονομικό φορέα, αντικατοπτρίζοντας βασικά χαρακτηριστικά των αγαθών, υπηρεσιών ή έργων που παρέχονται συνήθως από τον οικονομικό φορέα αυτό. Η κατάρτιση των τεχνικών προδιαγραφών ως προς τις λειτουργικές απαιτήσεις και τις απαιτήσεις εκτέλεσης επιτρέπει εν γένει την επίτευξη του ανωτέρω στόχου με τον καλύτερο δυνατό τρόπο.

Για όλες τις προμήθειες που προορίζονται για χρήση από πρόσωπα, είτε πρόκειται για το ευρύ κοινό είτε για το προσωπικό της αναθέτουσας αρχής, οι αναθέτουσες αρχές πρέπει να καθορίζουν τεχνικές προδιαγραφές, προκειμένου να λαμβάνουν υπόψη τα κριτήρια προσβασιμότητας για άτομα με αναπηρίες ή τον σχεδιασμό για όλους τους χρήστες, εκτός από δεόντως δικαιολογημένες περιπτώσεις.

Κατά την κατάρτιση τεχνικών προδιαγραφών, οι αναθέτουσες αρχές θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη τις απαιτήσεις που απορρέουν από το δίκαιο της Ένωσης στον τομέα της προστασίας δεδομένων, ιδίως όσον αφορά τον σχεδιασμό της επεξεργασίας προσωπικών δεδομένων (προστασία δεδομένων από τον σχεδιασμό).

Στην παράγραφο 3 αναφέρονται οι τρόποι με τους οποίους μπορούν να διατυπωθούν οι τεχνικές προδιαγραφές. Οι λειτουργικές απαιτήσεις και οι σχετικές με την εκτέλεση απαιτήσεις συνιστούν ενδεδειγμένα μέσα που θα ευνοήσουν την καινοτομία στις δημόσιες προμήθειες και θα πρέπει να χρησιμοποιούνται όσο το δυνατόν ευρύτερα.

Σε περίπτωση αναφοράς σε ευρωπαϊκό πρότυπο ή, ελλείψει αυτού, σε εθνικό πρότυπο, θα πρέπει να εξετάζονται από τις αναθέτουσες αρχές προσφορές βασιζόμενες σε άλλες ισοδύναμες λύσεις. Υπεύθυνος για την α-

πόδειξη της ισοδυναμίας είναι ο οικονομικός φορέας. Τα μέσα απόδειξης αναφέρονται στο άρθρο 56.

Τέλος οριοθετείται ο χρόνος καθορισμού και έγκρισης των τεχνικών προδιαγραφών πριν την έναρξη της διαδικασίας σύναψης της σύμβασης κατά το άρθρο 61.

Επιπλέον στην παράγραφο 8 ειδικά για τις συμβάσεις έργων, προβλέπεται απόφαση του Υπουργού Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων για την έγκριση προδιαγραφών και κανονισμών που αναφέρονται στον τρόπο της κατασκευής έργων και στην ποιότητα, επεξεργασία και έλεγχο των υλικών κατασκευής και στην παράγραφο 9 για τις δημόσιες συμβάσεις προμηθειών και παροχής γενικών υπηρεσιών ορίζεται καταρχήν ότι κατά την κατάρτιση των τεχνικών προδιαγραφών οι αναθέτουσες αρχές και οι ΚΑΑ λαμβάνουν υπόψη τις ενιαίες προδιαγραφές που εκπονούνται από τις αρμόδιες ΕΚΑΑ του άρθρου 41, οι οποίες αναρτώνται στο ΕΣΗΔΗΣ. Επιπρόσθετα, στην περίπτωση κεντρικών δραστηριοτήτων αγορών ορίζεται ότι οι τεχνικές προδιαγραφές καθορίζονται από είτε από την κεντρική αρχή αγορών είτε από την αναθέτουσα αρχή. Στη δεύτερη περίπτωση όμως ελέγχονται, τροποποιούνται, όπου απαιτείται, και εγκρίνονται από την κεντρική αρχή αγορών.

Με το άρθρο 55 ρυθμίζονται οι όροι και προϋποθέσεις υπό τις οποίες μπορούν οι αναθέτουσες αρχές να απαιτούν στις τεχνικές προδιαγραφές, στα κριτήρια ανάθεσης ή στους όρους εκτέλεσης, από τους οικονομικούς φορείς συγκεκριμένο σήμα ή μέρος των απαιτήσεων σήματος, ως μέσο απόδειξης ότι τα έργα, οι υπηρεσίες ή οι προμήθειες ανταποκρίνονται σε συγκεκριμένα περιβαλλοντικά, κοινωνικά ή άλλα χαρακτηριστικά.

Στην παράγραφο 1 προβλέπεται ότι οι προϋποθέσεις αυτές πρέπει να ισχύουν σωρευτικά και ορίζεται ότι οι απαιτήσεις σήματος οφείλουν να είναι ενδεδειγμένες για τον καθορισμό των χαρακτηριστικών των έργων, των προμηθειών ή των υπηρεσιών που αποτελούν το αντικείμενο της σύμβασης, να διαμορφώνονται βάσει επαληθεύσιμων κριτηρίων, τα σήματα να υιοθετούνται μέσω μιας διαδικασίας στην οποία μπορούν να συμμετέχουν όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη, όπως οι κυβερνητικοί οργανισμοί, οι καταναλωτές, οι κατασκευαστές, καθώς και οι διανομείς και οι περιβαλλοντικές οργανώσεις, να είναι προσίτα σε όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη και ο οικονομικός φορέας που υποβάλει αίτηση για το σήμα να μη μπορεί να ασκήσει αποφασιστική επιρροή στον τρίτο που καθορίζει τις απαιτήσεις του σήματος. Επίσης στην παράγραφο 1 διευκρινίζεται ότι οι αναθέτουσες αρχές αποδέχονται κάθε σήμα που πληροί τις απαιτήσεις του ζητούμενου σήματος. Τέλος ορίζεται ότι εφόσον οικονομικός φορέας τεκμηριώσει στην αναθέτουσα αρχή ότι δεν είχε τη δυνατότητα να αποκτήσει το ζητούμενο από την αναθέτουσα αρχή σήμα εντός των σχετικών προθεσμιών για λόγους για τους οποίους δεν ευθύνεται ο ίδιος, η αναθέτουσα αρχή αποδέχεται την πλήρωση των απαιτήσεων του αιτούμενου σήματος, με άλλα αποδεικτικά μέσα που υποβάλει ο οικονομικός φορέας, όπως ο τεχνικός φάκελος του κατασκευαστή.

Στην παράγραφο 2 ορίζεται ότι στην περίπτωση που σήμα υπερκαλύπτει τις απαιτήσεις που αφορούν το αντικείμενο της σύμβασης, οι αναθέτουσες αρχές δε μπορούν να απαιτήσουν το σήμα καθαυτό, αλλά μπορούν στις τεχνικές προδιαγραφές να παραπέμψουν στις προδιαγραφές, ή σε τμήμα των προδιαγραφών του εν λόγω σήματος, που σχετίζονται με το αντικείμενο της σύμβα-

σης και είναι οι ενδεδειγμένες για τον καθορισμό των χαρακτηριστικών του εν λόγω αντικειμένου.

Με το άρθρο 56 ρυθμίζονται οι όροι και προϋποθέσεις υπό τις οποίες μπορούν οι αναθέτουσες αρχές να απαιτούν έκθεση δοκιμών από οργανισμό αξιολόγησης της συμμόρφωσης ή αποδεικτικό που έχει εκδοθεί από τέτοιον οργανισμό, ως αποδεικτικό μέσο συμμόρφωσης σε απαιτήσεις ή κριτήρια που ορίζονται στις τεχνικές προδιαγραφές, τα κριτήρια ανάθεσης ή τους όρους εκτέλεσης της σύμβασης.

Στην παράγραφο 1 διευκρινίζεται ότι όταν οι αναθέτουσες αρχές απαιτούν από τους οικονομικούς φορείς να υποβάλουν πιστοποιητικό εκδιδόμενο από συγκεκριμένο οργανισμό αξιολόγησης της συμμόρφωσης, οφείλουν να δέχονται αντίστοιχα πιστοποιητικά εκδιδόμενα και από άλλους ισοδύναμους τέτοιους οργανισμούς. Επίσης στην ίδια παράγραφο δίδεται ο ορισμός του οργανισμού αξιολόγησης συμμόρφωσης.

Στην παράγραφο 2 ορίζεται ότι οι αναθέτουσες αρχές πρέπει να δέχονται και άλλα αποδεικτικά μέσα όπως τον τεχνικό φάκελο του κατασκευαστή στην περίπτωση που ο ενδιαφερόμενος οικονομικός φορέας δεν έχει πρόσβαση στο πιστοποιητικό ή στις εκθέσεις δοκιμών της παραγράφου 1 ή δε μπορεί να τα αποκτήσει εντός των σχετικών προθεσμιών. Στην περίπτωση αυτή ο ενδιαφερόμενος οικονομικός φορέας πρέπει να μπορεί να αποδείξει ότι δεν ευθύνεται ο ίδιος για την αδυναμία πρόσβασης στο πιστοποιητικό ή στις εκθέσεις δοκιμών της παραγράφου 1 και αποδεικνύει ότι η προσφορά του πληροί τις απαιτήσεις που ορίζονται στις τεχνικές προδιαγραφές, τα κριτήρια ανάθεσης ή του όρους εκτέλεσης της σύμβασης.

Στην παράγραφο 3 ορίζονται ο ΕΛΟΤ και ο ΕΣΥΔ ως αρμόδιοι ελληνικοί φορείς για τη διάθεση οποιασδήποτε πληροφορίας σε άλλα κράτη μέλη της Ένωσης, σχετικά με τα στοιχεία και τα έγγραφα που υποβάλλονται σε συνέχεια των παραγράφων 1 και 2 του παρόντος, τις απαιτήσεις υποβολής σήματος του άρθρου 54 και της απαίτησης της παραγράφου 6 του άρθρου 53.

Με το άρθρο 57 ρυθμίζεται το θέμα της υποβολής εναλλακτικών προσφορών. Πρόκειται για πρακτική που μπορεί να ενθαρρύνει την καινοτομία και να ενισχύσει τον ανταγωνισμό.

Στην παράγραφο 1 προβλέπεται ότι οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να επιτρέπουν ή να απαιτούν την υποβολή εναλλακτικών προσφορών, αρκεί να γίνεται σχετική μνεία της δυνατότητας αυτής ή της απαίτησης, στην προκήρυξη σύμβασης ή στην πρόσκληση επιβεβαίωσης ενδιαφέροντος. Αν δεν υπάρχει σχετική ρητή μνεία, οι εναλλακτικές προσφορές δεν επιτρέπονται.

Στην παράγραφο 2 ορίζεται ότι οι αναθέτουσες αρχές που επιτρέπουν ή απαιτούν τις εναλλακτικές προσφορές ορίζουν στη συγγραφή υποχρεώσεων τις ελάχιστες προϋποθέσεις που πρέπει αυτές να πληρώσουν, καθώς και τον τρόπο υποβολής των προσφορών αυτών. Οι αναθέτουσες αρχές οφείλουν να διασφαλίζουν ότι τα κριτήρια ανάθεσης της σύμβασης μπορούν να εφαρμοστούν τόσο στις εναλλακτικές, όσο και στις κύριες προσφορές.

Στην παράγραφο 3 ορίζεται ότι οι αναθέτουσες αρχές λαμβάνουν υπόψη τους μόνον τις εναλλακτικές προσφορές που ανταποκρίνονται στις ελάχιστες προϋποθέσεις που έχουν ορίσει. Στο πλαίσιο των διαδικασιών σύναψης δημοσίων συμβάσεων προμηθειών ή υπηρεσιών, οι αναθέτουσες αρχές που έχουν επιτρέψει ή απαιτήσει εναλ-

λακτικές προσφορές δεν μπορούν να απορρίπτουν μια εναλλακτική προσφορά μόνο για το λόγο ότι, εάν επιλεγεί, θα οδηγήσει, αντίστοιχα, είτε στη σύναψη σύμβασης υπηρεσιών και όχι δημόσιας σύμβασης προμηθειών, είτε στη σύναψη σύμβασης προμηθειών και όχι δημόσιας σύμβασης υπηρεσιών.

Στην παράγραφο 4 ορίζεται ότι αν οι εναλλακτικές λύσεις καλύπτουν τις προδιαγραφές των εγγράφων της σύμβασης, κρίνονται όλες ως ισοδύναμες ανεξάρτητες προσφορές.

Στην παράγραφο 5 ορίζεται επιπλέον ότι εκτός των οριζόμενων στις προηγούμενες παραγράφους, στις δημόσιες συμβάσεις έργων και σε περίπτωση ματαιώσης της διαδικασίας, η αναθέτουσα αρχή μπορεί, να εξαγοράσει τις μελέτες των τεχνικών λύσεων που κρίνει ικανοποιητικές και να προβεί σε νέα διαδικασία σύναψης σύμβασης έργου βάσει των μελετών αυτών. Η δυνατότητα αυτή πρέπει να αναφέρεται στα έγγραφα της σύμβασης κατά την αρχική δημοπράτηση.

Με το άρθρο 58 ορίζεται η δυνατότητα ανάθεσης από τον προσφέροντα τμήματος της σύμβασης ως υπεργολαβία σε τρίτους. Για την περίπτωση αυτή η αναθέτουσα αρχή ζητά, με σχετικό όρο στα έγγραφα της σύμβασης, από τον προσφέροντα οικονομικό φορέα να αναφέρει στην προσφορά του το τμήμα της σύμβασης που προτίθεται να αναθέσει υπό μορφή υπεργολαβίας σε τρίτους, καθώς και τους υπεργολάβους που προτείνει.

Το άρθρο 59 εισάγει στη διαδικασία της προετοιμασίας της σύναψης μίας δημόσιας σύμβασης μέριμνα προς όφελος των αναγκών των μικρομεσαίων επιχειρήσεων (ΜΜΕ), παρέχοντας τη δυνατότητα στις αναθέτουσες αρχές να υποδιαιρούν όλες τις συμβάσεις σε τμήματα. Η υποδιαίρεση θα μπορούσε να γίνεται, είτε σε ποσοτική βάση, είτε σε ποιοτική βάση, ή σύμφωνα με τις διαδοχικές φάσεις των σχεδίων. Το μέγεθος και το αντικείμενο των τμημάτων καθορίζεται ελεύθερα από την αναθέτουσα αρχή. Σε περίπτωση που η αναθέτουσα αρχή αποφασίσει ότι δεν είναι σκόπιμη η υποδιαίρεση της σύμβασης σε τμήματα, υποχρεούται ωστόσο να αναφέρει τους κύριους λόγους αυτής της επιλογής σε ειδική έκθεση ή στα έγγραφα της σύμβασης. Όταν οι συμβάσεις υποδιαιρούνται σε τμήματα, οι αναθέτουσες αρχές, προκειμένου να διατηρήσουν τον ανταγωνισμό ή να διασφαλίσουν την αξιοπιστία του εφοδιασμού, μπορούν να περιορίζουν τον αριθμό των τμημάτων για τις οποίες μπορεί να υποβάλει προσφορά ένας οικονομικός φορέας, καθώς και να περιορίζουν τον αριθμό των τμημάτων που μπορούν να ανατεθούν σε έναν προσφέροντα. Επίσης οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να διενεργούν συγκριτική αξιολόγηση των προσφορών, ούτως ώστε να καθορισθεί αν οι προσφορές συγκεκριμένου προσφέροντος για συγκεκριμένο συνδυασμό τμημάτων πληρούν, ως σύνολο, τα κριτήρια ανάθεσης όσον αφορά αυτά τα τμήματα, καλύτερα από τις προσφορές των χωριστών παρτίδων, μεμονωμένα. Εάν ναι, η αναθέτουσα αρχή μπορεί να αναθέσει σύμβαση που συνδυάζει τα εν λόγω τμήματα με το συγκεκριμένο προσφέροντα. Τέλος η παράγραφος 4 επιβάλλει ειδικά στις κεντρικές αρχές αγορών την υποχρεωτική υποδιαίρεση των συμβάσεων τους σε τμήματα, χωρίς να έχουν δυνατότητα να αποκλίνουν αιτιολογημένα από αυτήν. Τέτοια απόκλιση μπορεί να επιτραπεί μόνο με πράξη του κανονιστικού νομοθέτη.

Στο άρθρο 60 ρυθμίζονται θέματα καθορισμού των προθεσμιών παραλαβής των προσφορών και των αιτήσεων συμμετοχής στις διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων.

Στις παραγράφους 1 και 2 ορίζεται ότι κατά τον καθορισμό των προθεσμιών για την παραλαβή των προσφορών και των αιτήσεων συμμετοχής, η αναθέτουσα αρχή λαμβάνει υπόψη ιδίως τον πολύπλοκο χαρακτήρα της σύμβασης και το χρόνο που απαιτείται για την προετοιμασία τους, χωρίς να παραβιάζει, ωστόσο, τις ελάχιστες προθεσμίες που τίθενται στα άρθρα 27 έως 31. Στην περίπτωση που οι προσφορές μπορούν να συνταχθούν μόνο έπειτα από επιτόπια επίσκεψη ή από επιτόπια εξέταση εγγράφων που αποτελούν μέρος των εγγράφων της σύμβασης, οι αναθέτουσες αρχές καθορίζουν τις ελάχιστες προθεσμίες παραλαβής των προσφορών κατά τρόπο ώστε κάθε ενδιαφερόμενος οικονομικός φορέας να λάβει γνώση των αναγκαίων πληροφοριών για την κατάρτιση της προσφοράς του. Σε κάθε περίπτωση η τεθείσα προθεσμία είναι μεγαλύτερη από την ελάχιστη προθεσμία των άρθρων 27 έως 31.

Στην παράγραφο 3 ορίζονται οι περιπτώσεις στις οποίες οι αναθέτουσες αρχές οφείλουν να παρατείνουν την προθεσμία παραλαβής των προσφορών, ήτοι (α) στην περίπτωση που αν και ζητήθηκαν εγκαίρως πρόσθετες πληροφορίες, αυτές δεν είχαν παρασχεθεί το αργότερο έξι ημέρες πριν από την ορισθείσα ημέρα παραλαβής των προσφορών ή τεσσάρων ημερών στην περίπτωση επισημασμένης διαδικασίας ή δημοσίων συμβάσεων κάτω των ορίων και (β) όταν τα έγγραφα της σύμβασης υφίστανται σημαντικές αλλαγές. Η παράταση της προθεσμίας δεν απαιτείται όταν οι πρόσθετες πληροφορίες δεν ζητήθηκαν εγκαίρως ή δεν έχουν σημασία για την προετοιμασία των προσφορών. Τέλος στην παράγραφο 4 ορίζεται ότι στις διαδικασίες σύναψης σύμβασης κάτω των ορίων εφαρμόζονται οι διατάξεις του άρθρου 121.

Επί του υπολογισμού των προθεσμιών εφαρμόζεται ο Κανονισμός (ΕΟΚ, ΕΥΡΑΤΟΜ) 1182/71.

Το άρθρο 61 οριοθετεί το χρονικό σημείο έναρξης της διαδικασίας σύναψης της σύμβασης. Πρόκειται για ιδιαίτερης σημασίας διατάξεις, διότι ο χρόνος έναρξης της διαδικασίας σύναψης της σύμβασης αποτελεί το ορόσημο υπολογισμού πολλών προθεσμιών και επιλογής του εφαρμοστέου, κατά περίπτωση, δικαίου. Στην παράγραφο 1 ορίζεται ως χρόνος έναρξης της ανοικτής διαδικασίας, της κλειστής διαδικασίας, της ανταγωνιστικής διαδικασίας με διαπραγμάτευση, του ανταγωνιστικού διαλόγου και της σύμπραξης καινοτομίας, εφόσον οι προαναφερθείσες διαδικασίες αφορούν δημόσιες συμβάσεις άνω των ορίων εφαρμογής της οδηγίας, η ημερομηνία αποστολής της σχετικής προκήρυξης σύμβασης στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή της προκαταρκτικής προκήρυξης όταν η τελευταία χρησιμοποιείται ως μέσο προκήρυξης διαγωνισμού. Στην παράγραφο 2 ορίζεται ως χρόνος έναρξης της διαδικασίας διαπραγμάτευσης χωρίς δημοσίευση προκήρυξης, η ημερομηνία αποστολής προς τους οικονομικούς φορείς της πρώτης πρόσκλησης συμμετοχής σε διαπραγμάτευση. Στην παράγραφο 3 ορίζεται ως ημερομηνία έναρξης ενός διαγωνισμού μελετών, η ημερομηνία αποστολής της σχετικής προκήρυξης διαγωνισμού μελετών στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ωστόσο, όταν πρόκειται

για συμβάσεις κάτω των ορίων, αντί των παραγράφων 1 έως 3, εφαρμόζονται οι διατάξεις του άρθρου 120 (παρ.4).

Το άρθρο 62 ορίζει ότι οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να γνωστοποιούν την πρόθεσή τους για σχεδιαζόμενες δημόσιες συμβάσεις δημοσιεύοντας προκαταρκτική προκήρυξη και ρυθμίζει τους όρους που πρέπει να τηρούνται κατά τη δημοσίευσή τους. Ειδικότερα, οι αναθέτουσες αρχές γνωστοποιούν βασικές πληροφορίες για τις υπό ανάθεση συμβάσεις, μέσω ειδικού εντύπου προκαταρκτικής προκήρυξης, η οποία δημοσιεύεται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή ή από την ίδια την αναθέτουσα αρχή στο «προφίλ αγοραστή» τους. Για κλειστές διαδικασίες και ανταγωνιστικές διαδικασίες με διαπραγμάτευση, οι μη κεντρικές αναθέτουσες αρχές, μπορούν να χρησιμοποιούν την προκαταρκτική προκήρυξη, ως μέσο προκήρυξης διαγωνισμού, υπό την προϋπόθεση ότι αναφέρεται κατά τρόπο συγκεκριμένο το αντικείμενο της σύμβασης, ότι επισημαίνεται πως δεν θα ακολουθήσει περαιτέρω προκήρυξη διαγωνισμού και θα πρέπει οι ενδιαφερόμενοι να εκδηλώσουν το ενδιαφέρον τους, ότι περιέχει τις αναλυτικές πληροφορίες που αναφέρονται στο μέρος Β, τμήμα ΙΙ, του Παραρτήματος V, του Προσαρτήματος Α', ότι έχει αποσταλεί προς δημοσίευση μεταξύ 35 ημερών και 12 μηνών πριν από την ημερομηνία αποστολής της πρόσκλησης επιβεβαίωσης ενδιαφέροντος. Η περίοδος που καλύπτεται από προκαταρκτική προκήρυξη διαρκεί κατ' ανώτατο όριο 12 μήνες από την ημερομηνία αποστολής της προς δημοσίευση, εκτός από τις συμβάσεις κοινωνικών και άλλων ειδικών υπηρεσιών, που μπορούν να καλύπτουν και περίοδο μεγαλύτερη των 12 μηνών. Το άρθρο αυτό επισημαίνεται ότι δεν εφαρμόζεται στις δημόσιες συμβάσεις κάτω των ορίων.

Με το άρθρο 63 ορίζεται ότι οι προκηρύξεις σύμβασης χρησιμοποιούνται ως μέσο προκήρυξης διαγωνισμού για όλες τις διαδικασίες άνω των ορίων εφαρμογής της Οδηγίας, πλην της διαδικασίας με διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη δημοσίευση και της προκαταρκτικής προκήρυξης στην περίπτωση μη κεντρικών αναθετουσών αρχών που στις κλειστές διαδικασίες και ανταγωνιστικές διαδικασίες με διαπραγμάτευση, την χρησιμοποιούν ως μέσο προκήρυξης διαγωνισμού, κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 64. Επισημαίνεται ότι το άρθρο αυτό δεν εφαρμόζεται στις δημόσιες συμβάσεις κάτω των ορίων.

Με το άρθρο 64 ορίζεται η υποχρέωση των αναθετουσών αρχών να ενημερώνουν την Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, εντός 30 ημερών μετά τη σύναψη σύμβασης ή συμφωνίας – πλαίσιο, μέσω γνωστοποίησης με τα αποτελέσματα της διαδικασίας σύναψης δημόσιας σύμβασης ή συμφωνίας – πλαίσιο. Η υποχρέωση αυτή αφορά και τις συμβάσεις που συνάπτονται βάσει δυναμικού συστήματος αγορών. Από την απαίτηση αυτή εξαιρούνται οι εκτελεστικές συμβάσεις της συμφωνίας – πλαίσιο. Ειδικά για τις συμβάσεις που βασίζονται σε δυναμικό σύστημα αγορών, οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να συγκεντρώνουν τις γνωστοποιήσεις συναφθεισών συμβάσεων σε τριμηνιαία βάση και να τις αποστέλλουν εντός 30 ημερών από τη λήξη του τριμήνου. Εξαιρέση προβλέπεται για ορισμένες πληροφορίες σχετικά με τη σύναψη της σύμβασης ή της συμφωνίας πλαίσιο, όταν η γνωστοποίησή τους μπορεί να εμποδίσει την εφαρμογή των κείμενων διατάξεων, είναι αντίθετη προς το δημόσιο συμφέρον, ή μπορεί να βλάψει τα νόμιμα εμπορικά συμφέροντα δημοσίων ή ιδιωτικών οικονομικών

φορέων ή τις συνθήκες θεμιτού ανταγωνισμού μεταξύ αυτών. Επισημαίνεται ότι το άρθρο αυτό δεν εφαρμόζεται στις δημόσιες συμβάσεις κάτω των ορίων.

Στο άρθρο 65 περιγράφεται ο τρόπος σύνταξης και οι λεπτομέρειες δημοσίευσης των προκηρύξεων και γνωστοποιήσεων στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Στην παράγραφο 1 ορίζεται ότι η δημοσίευση των προκηρύξεων και γνωστοποιήσεων από την αναθέτουσα αρχή γίνεται μέσω τυποποιημένων εντύπων που περιλαμβάνουν τις πληροφορίες που προβλέπονται στο παράρτημα V του Προσαρτήματος Α'. Στην παράγραφο 2 ορίζεται ότι οι προκηρύξεις και γνωστοποιήσεις συντάσσονται, διαβιβάζονται με ηλεκτρονικά μέσα στην Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή και δημοσιεύονται σύμφωνα με το παράρτημα VIII του Προσαρτήματος Α'. Στην παράγραφο 3 ορίζεται ότι οι προκηρύξεις και γνωστοποιήσεις δημοσιεύονται στην ελληνική γλώσσα. Αυθεντικό θεωρείται μόνο το κείμενο που δημοσιεύεται στην γλώσσα αυτή. Μια περίληψη των σημαντικότερων στοιχείων κάθε προκήρυξης δημοσιεύεται και στις λοιπές επίσημες γλώσσες. Στην παράγραφο 4 ορίζεται ότι η Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης έχει την ευθύνη διασφάλισης για όλο το ενδεδειγμένο χρονικό διάστημα το πλήρες κείμενο και η περίληψη των προκαταρκτικών προκηρύξεων, καθώς και οι προκηρύξεις διαγωνισμών για την εισαγωγή ενός δυναμικού συστήματος αγορών. Στην παράγραφο 5 ορίζεται ότι οι αναθέτουσες αρχές πρέπει να μπορούν να αποδεικνύουν την ημερομηνία αποστολής των προκηρύξεων σύμβασης και των γνωστοποιήσεων συναφθεισών συμβάσεων. Για το σκοπό αυτό ως μέσο απόδειξης γίνεται δεκτό βεβαίωση παραλαβής της προκήρυξης ή της γνωστοποίησης και της δημοσίευσης των πληροφοριών που χορηγεί στην αναθέτουσα αρχή η Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Στην εν λόγω βεβαίωση επισημαίνεται και η ημερομηνία της δημοσίευσης. Στην παράγραφο 6 ορίζεται ότι οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να δημοσιεύουν προκηρύξεις και γνωστοποιήσεις που δεν υπόκεινται σε υποχρεωτική δημοσίευση στην Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, υπό την προϋπόθεση ότι χρησιμοποιείται το τυποποιημένο υπόδειγμα, το οποίο αποστέλλεται με ηλεκτρονικά μέσα και σύμφωνα με τις διαδικασίες διαβίβασης του παραρτήματος VIII του Προσαρτήματος Α'. Τέλος στην παράγραφο 7 διευκρινίζεται ότι το άρθρο 64 δεν εφαρμόζεται στις δημόσιες συμβάσεις κάτω των ορίων.

Με το άρθρο 66 ορίζεται το Κ.Η.Μ.ΔΗ.Σ. ως το μοναδικό και ενιαίο υποχρεωτικό σημείο δημοσιότητας όλων των προκηρύξεων, διακηρύξεων και των αποφάσεων ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων σε εθνικό επίπεδο. Οι αναθέτουσες αρχές οφείλουν να αποδεικνύουν την ημερομηνία ανάρτησης στο Κ.Η.Μ.ΔΗ.Σ. Οι προκηρύξεις και οι διακηρύξεις πρέπει να φέρουν Αριθμό Διαδικτυακής Ανάρτησης Μητρώου (ΑΔΑΜ) σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 38 για το Κ.Η.Μ.ΔΗ.Σ. και δεν δημοσιεύονται σε εθνικό επίπεδο πριν από τη δημοσίευσή τους από την Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στην περίπτωση που αυτή απαιτείται, εκτός και αν δεν έχουν ενημερωθεί από την τελευταία σχετικά με τη δημοσίευση εντός 48 ωρών από τη βεβαίωση παραλαβής της προκήρυξης ή της γνωστοποίησης.

Επισημαίνεται στη συνέχεια ότι οι προκηρύξεις συμβάσεων και οι γνωστοποιήσεις συναφθεισών συμβάσεων

που δημοσιεύονται σε εθνικό επίπεδο, δεν περιλαμβάνουν πληροφορίες άλλες από εκείνες που περιέχονται στις αντίστοιχες προκηρύξεις και γνωστοποιήσεις που αποστέλλονται στην Υπηρεσία Επισήμων Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή δημοσιεύονται στο “προφίλ αγοραστή”. Ειδικά στις προκαταρκτικές προκηρύξεις, αυτές δεν δημοσιεύονται στο “προφίλ αγοραστή” πριν την αποστολή της σχετικής προκήρυξης στην Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης και στη δημοσίευση στο “προφίλ αγοραστή” αναφέρεται η ημερομηνία της αποστολής. Τέλος προβλέπεται η λειτουργία του ΕΣΗΔΗΣ ως επίσημο εθνικό πληροφοριακό σύστημα e sender απευθείας ηλεκτρονικής υποβολής των προκηρύξεων και γνωστοποιήσεων στην Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η απομείωση των υποχρεώσεων πολλαπλών δημοσιεύσεων στον εθνικό τύπο αναμένεται να συμβάλει στη μείωση του κόστους των συναλλαγών και της οικονομικής επιβάρυνσης, την οποία επωμιζόταν έως τώρα ο ανάδοχος, καθιστώντας την πρόσβαση στον τομέα των δημοσίων συμβάσεων πιο ελκυστική, ενώ ταυτόχρονα θα ελαχιστοποιήσει τις πιθανότητες εκδήλωσης παρατυπιών από τη μη τήρηση όλων των διατυπώσεων δημοσιότητας. Επιπλέον, η δημιουργία μίας ενιαίας διαδικτυακής πύλης όπου θα καταχωρίζονται όλες οι διακηρύξεις, οι προκηρύξεις και οι συμβάσεις θα διασφαλίσει την αναγκαία δημοσιότητα και διαφάνεια, αποτελώντας ταυτόχρονα το βέλτιστο εργαλείο ενημέρωσης της αγοράς και αναζήτησης επιχειρηματικών ευκαιριών που προσφέρονται στον δημόσιο τομέα.

Με το άρθρο 67 ρυθμίζονται θέματα ηλεκτρονικής διάθεσης των εγγράφων της σύμβασης και παροχής συμπληρωματικών πληροφοριών. Ειδικότερα, στην παράγραφο 1 ορίζεται η υποχρέωση των αναθετουσών αρχών να προσφέρουν ελεύθερη, πλήρη, άμεση και δωρεάν ηλεκτρονική πρόσβαση στα έγγραφα της σύμβασης από την ημερομηνία δημοσίευσης των προκηρύξεων ή την ημερομηνία αποστολής της πρόσκλησης εκδήλωσης ενδιαφέροντος στην προκήρυξη ή στην πρόσκληση επιβεβαίωσης ενδιαφέροντος αναφέρεται η διεύθυνση διαδικτύου στην οποία διατίθενται τα έγγραφα της σύμβασης. Όταν για τους λόγους που αναφέρονται στο άρθρο 22 παράγραφος 1, οι αναθέτουσες αρχές αδυνατούν να εφαρμόσουν την ανωτέρω υποχρέωση, αναφέρουν στην προκήρυξη ή στην πρόσκληση ότι θα διαβιβάσουν τα έγγραφα με άλλα μέσα και παρατείνεται η ημερομηνία υποβολής των προσφορών κατά πέντε ημέρες, εκτός από περιπτώσεις επείγουσας ανάγκης που δεόντως αιτιολογούνται από τις αναθέτουσες αρχές. Παράταση πέντε ημερών στην ημερομηνία υποβολής των προσφορών, με την αντίστοιχη παρέκκλιση για λόγους επείγουσας ανάγκης, δίδεται και στην περίπτωση που οι αναθέτουσες αρχές για λόγους εχεμύθειας του άρθρου 21 παράγραφος 2, δεν προσφέρουν ηλεκτρονική πρόσβαση σε ορισμένα έγγραφα της σύμβασης στην περίπτωση αυτή πρέπει να αναφέρονται στην προκήρυξη ή στην πρόσκληση επιβεβαίωσης ενδιαφέροντος τα απαιτούμενα μέτρα προστασίας του εμπιστευτικού χαρακτήρα των πληροφοριών και ο τρόπος πρόσβασης στα έγγραφα. Στην παράγραφο 2 ορίζεται ότι οι αναθέτουσες αρχές παρέχουν σε όλους τους προσφέροντες που συμμετέχουν σε διαδικασία σύναψης δημόσιας σύμβασης, και όχι μόνο σε αυτούς που πιθανά τις ζήτησαν, συμπληρωματικές πληροφορίες σχετικά με τις προδιαγραφές και οποιαδήποτε σχετικά δικαιολογητικά, το αργότερο έξι η-

μέρες πριν από τη λήξη της ημερομηνίας υποβολής των προσφορών. Η υποχρέωση αυτή της αναθέτουσας αρχής ενεργοποιείται εφόσον ζητήθηκαν εγκαίρως οι πληροφορίες αυτές. Στην περίπτωση επισπευσμένης διαδικασίας, η προθεσμία ανέρχεται σε τέσσερις ημέρες. Τέλος στην παράγραφο 3 διευκρινίζεται ότι το παρόν άρθρο δεν εφαρμόζεται στις δημόσιες συμβάσεις κάτω των ορίων.

Με το άρθρο 68 προβλέπεται ότι ειδικά στις δημόσιες συμβάσεις έργων, η αναθέτουσα αρχή μπορεί με ειδικό όρο στη διακήρυξη, να προσκαλεί σε διαβούλευση σε συγκεκριμένο τόπο και χρόνο τους εν δυνάμει αναδόχους, με σκοπό την παρουσίαση του προς ανάθεση έργου και την συγκέντρωση παρατηρήσεων προκειμένου να εντοπιστούν σφάλματα στα έγγραφα της σύμβασης. Η διαβούλευση των τευχών δημοπράτησης εφαρμόζεται υποχρεωτικά στην περίπτωση ανάθεσης σύμβασης έργου με αξιολόγηση μελέτης κατά το άρθρο 50.

Το άρθρο 69 περιλαμβάνει διατάξεις που άπτονται του περιεχομένου και του τρόπου διαβίβασης των προσκλήσεων υποβολής προσφορών, συμμετοχής στον διάλογο ή διαπραγμάτευσης, στις κλειστές διαδικασίες, στον ανταγωνιστικό διάλογο, τις συμπράξεις καινοτομίας και τις ανταγωνιστικές διαδικασίες με διαπραγμάτευση. Ειδικότερα, ορίζεται ότι οι αναθέτουσες αρχές προσκαλούν ταυτοχρόνως και γραπτώς τους επιλεγέντες υποψηφίους να υποβάλουν τις προσφορές τους ή στην περίπτωση του ανταγωνιστικού διαλόγου, να συμμετάσχουν στο διάλογο. Εάν ως μέσο προκήρυξης χρησιμοποιείται η προκαταρκτική προκήρυξη, οι αναθέτουσες αρχές καλούν με αντίστοιχο τρόπο, ήτοι ταυτοχρόνως και γραπτώς, τους οικονομικούς φορείς να επιβεβαιώσουν το ενδιαφέρον τους. Οι προσκλήσεις περιλαμβάνουν αναφορά στην ηλεκτρονική διεύθυνση από την οποία διατίθενται τα έγγραφα της σύμβασης. Στην περίπτωση που έγγραφα της σύμβασης δεν διατίθενται ηλεκτρονικά για τους λόγους που αναφέρονται στο άρθρο 67, αποστέλλονται μαζί με την προαναφερόμενη πρόσκληση. Οι προσκλήσεις περιλαμβάνουν τις πληροφορίες που ορίζονται στο παράρτημα ΙΧ του Προσαρτήματος Α'. Το άρθρο αυτό αναφέρεται στις συμβάσεις άνω των ορίων εφαρμογής της οδηγίας, καθώς στο άρθρο 123 θεσπίζεται ειδική διάταξη για τις προσκλήσεις προς υποψηφίους κάτω των ορίων εφαρμογής της οδηγίας.

Το άρθρο 70 προβλέπει την υποχρέωση ενημέρωσης των υποψηφίων ή προσφερόντων από την αναθέτουσα αρχή, για τις αποφάσεις που ελήφθησαν σχετικά με τη σύναψη συμφωνίας – πλαίσιο, ανάθεσης δημόσια σύμβασης ή την αποδοχή σε δυναμικό σύστημα αγορών. Στις αποφάσεις αυτές συμπεριλαμβάνονται και αυτές για τη μη σύναψη της συμφωνίας – πλαίσιο, τη μη ανάθεση της σύμβασης ή της μη θέσης σε εφαρμογή δυναμικού συστήματος αγορών. Επίσης ορίζει ότι κατόπιν αίτησης των ενδιαφερομένων ή των προσφερόντων οι αναθέτουσες αρχές γνωστοποιούν, το αργότερο εντός 15 ημερών από την παραλαβή γραπτής αίτησης, τους λόγους απόρριψης της υποψηφιότητας ή της προσφοράς τους, τα χαρακτηριστικά και τα σχετικά πλεονεκτήματα της επιλεγείσας προσφοράς, καθώς και το όνομα του αναδόχου ή των συμβαλλόμενων μερών σε συμφωνία – πλαίσιο, την πρόοδο των διαπραγματεύσεων και του διαλόγου με τους προσφέροντες, ανάλογα με τη διαδικασία σύναψης που έχει επιλεγεί από την αναθέτουσα αρχή. Οι προαναφερόμενες πληροφορίες γνωστοποιούνται, με την προϋπό-

θεση ότι η γνωστοποίηση των περιγραφομένων στο άρθρο αυτό πληροφοριών δεν αντιβαίνουν στο δημόσιο συμφέρον και δεν θίγουν νόμιμα εμπορικά συμφέροντα δημοσίων ή ιδιωτικών οικονομικών φορέων ή τον υγιή ανταγωνισμό.

Στο άρθρο 71 περιγράφονται οι γενικές αρχές που διέπουν τόσο την επιλογή των συμμετεχόντων, όσο και την ανάθεση των συμβάσεων και οι οποίες, εξειδικεύονται στους κανόνες των διατάξεων των επόμενων άρθρων του σχεδίου νόμου.

Στην παράγραφο 1 του άρθρου 72 ορίζονται οι υποχρεωτικές εγγυήσεις που πρέπει να ζητά η αναθέτουσα αρχή κατά τη διαδικασία ανάθεσης και συμπίπτει στο μεγαλύτερο μέρος με τα οριζόμενα στη διάταξη του άρθρου 157 του ν. 4281/2014, η οποία ισχύει και εφαρμόζεται ήδη από τον Αύγουστο του 2014, με τις ακόλουθες προσθήκες:

α) προσθέτει τις αναγκαίες παρεμβάσεις για την εναρμόνιση της υφιστάμενης διάταξης με τη νέα Οδηγία 2014/24/ΕΕ (εγγυήσεις σε δυναμικό σύστημα αγορών, συμπληρωματικές εγγυήσεις συνεπεία τροποποίησης υφιστάμενης σύμβασης),

β) προσδιορίζει με ακρίβεια τον χρόνο επιστροφής των εγγυήσεων συμμετοχής στους λοιπούς, πλην του αναδόχου, συμμετέχοντες,

γ) ορίζει ρητά το έντοκο της εγγύησης προκαταβολής και εισάγει απαγόρευση της χρήσης της για δαπάνες που δεν σχετίζονται με το αντικείμενο της σύμβασης.

Στην παράγραφο 2 ορίζεται ως προαιρετική εγγύηση η εγγύηση καλής λειτουργίας για την αποκατάσταση των ελαττωμάτων που ανακύπτουν ή ζημιών που προκαλούνται από δυσλειτουργία των έργων ή αγαθών κατά την περίοδο εγγύησης καλής λειτουργίας. Η παράγραφος 3 επαναλαμβάνει την παράγραφο 4 της διάταξης του άρθρου 157 του ν. 4281/2014, όπου απαριθμούνται οι φορείς οι οποίοι μπορούν νόμιμα να προβαίνουν στην έκδοση εγγυητικών επιστολών. Στην παράγραφο 4 καθορίζονται τα ελάχιστα στοιχεία που πρέπει να περιλαμβάνουν οι εγγυήσεις του παρόντος άρθρου 72. Στην παράγραφο 5 προβλέπεται κατά τις διαδικασίες σύναψης όλων των συμβάσεων, η υποχρέωση της αναθέτουσας αρχής αφενός να ελέγχει, μέσω των εκδουσών αρχών, την εγκυρότητα των εκδοθεισών από αυτές εγγυητικών. Οι παράγραφοι 6 και 7 εισάγουν ειδικότερη ρύθμιση για τις δημόσιες συμβάσεις έργων και για τις δημόσιες συμβάσεις μελετών και παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών αντίστοιχα και προβλέπουν ότι οι εγγυήσεις συμμετοχής καταπίπτουν μετά από γνώμη των αρμόδιων τεχνικών συμβουλίων, ενώ ρυθμίζεται και η διαδικασία μείωσης και επιστροφής της εγγύησης καλής εκτέλεσης. Τέλος στην παράγραφο 8 προβλέπεται η διαδικασία αποδέσμευσης της εγγύησης καλής εκτέλεσης και προκαταβολής στις δημόσιες συμβάσεις προμηθειών και παροχής υπηρεσιών.

Το άρθρο 73 υιοθετεί ένα σύστημα κανόνων που εξειδικεύει τους υποχρεωτικούς και δυνητικούς λόγους αποκλεισμού. Με την παράγραφο 1 ορίζονται οι υποχρεωτικοί λόγοι αποκλεισμού, με στόχο να αποφεύγεται η ανάθεση συμβάσεων σε οικονομικούς φορείς που έχουν συμμετάσχει σε εγκληματική οργάνωση ή που έχουν κριθεί ένοχοι δωροδοκίας, απάτης σε βάρος των οικονομικών συμφερόντων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες, χρηματοδότησης της τρομοκρατίας ή αδικημάτων τρο-

μοκρατίας ή συνδεόμενων με την τρομοκρατία, εμπορίας ανθρώπων. Με την παράγραφο 2 ορίζεται επίσης υποχρεωτικός λόγος αποκλεισμού όταν ο οικονομικός φορέας δεν έχει εκπληρώσει τις υποχρεώσεις του όσον αφορά την πληρωμή των φόρων/ τελών και την καταβολή των εισφορών κοινωνικής ασφάλισης, σύμφωνα με τις νομοθετικές διατάξεις της χώρας όπου είναι εγκατεστημένος. Ωστόσο, η Ελλάδα, αξιοποιώντας την σχετική διακριτική ευχέρεια που δίδεται από τον ενωσιακό νομοθέτη της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ, προβλέπει, στην παράγραφο 3, παρέκκλιση από τον αποκλεισμό για το λόγο αυτό, σε εξαιρετικές περιπτώσεις όπου επιτακτικοί λόγοι γενικού συμφέροντος καθιστούν αναγκαία την ανάθεση της σύμβασης ή για λόγους που επιβάλλονται από την αρχή της αναλογικότητας. Με την παράγραφο 4 εισάγεται μία σειρά προαιρετικών λόγων αποκλεισμού, τους οποίους ο νομοθέτης αφήνει στη διακριτική ευχέρεια κάθε αναθέτουσας αρχής να τους περιλάβει στα έγγραφα της σύμβασης (προκήρυξη, διακήρυξη) και συγκεκριμένα όταν ο υποψήφιος ή προσφέρων: 1) έχει αθετήσει περιβαλλοντικές ή υποχρεώσεις επιβαλλόμενες από το εργατικό δίκαιο, 2) τελεί υπό πτώχευση ή έχει υπαχθεί σε διαδικασία εξυγίανσης ή ειδικής εκκαθάρισης ή τελεί υπό αναγκαστική διαχείριση από εκκαθαριστή ή από το δικαστήριο ή έχει υπαχθεί σε διαδικασία πτωχευτικού συμβιβασμού ή έχει αναστείλει τις επιχειρηματικές του δραστηριότητες ή εάν βρίσκεται σε οποιαδήποτε ανάλογη κατάσταση, (αλλά καταργεί ως λόγο αποκλεισμού, τον μέχρι σήμερα λόγο που θεμελιώνεται όταν έχει κινηθεί εις βάρος του μία από τις διαδικασίες αυτές), ωστόσο, η Ελλάδα υιοθετεί ταυτόχρονα και τη δυνατότητα που δίδεται από τον ενωσιακό νομοθέτη και εισάγει στην παράγραφο 5 παρέκκλιση από τον υποχρεωτικό αποκλεισμό για τους λόγους αυτούς, 3) έχει εμπλακεί σε καταστάσεις που δύνανται να στρεβλώσουν τον ανταγωνισμό (όπως η περίπτωση των συμπαιγνιών με άλλους οικονομικούς φορείς, ή η πρότερη συμμετοχή του στην προετοιμασία της διαδικασίας ανάθεσης, ή η απόπειρα αθέμιτου επηρεασμού της λήψης αποφάσεων), 4) εμπλέκεται σε περίπτωση σύγκρουσης συμφερόντων προσώπων της αναθέτουσας αρχής, λόγος που επίσης εισάγεται με την παρούσα διάταξη για πρώτη φορά, 5) έχει επιδείξει πλημμέλειες στην εκτέλεση προηγούμενων δημοσίων συμβάσεων με αποτέλεσμα την καταγγελία της σύμβασης ή άλλες παρόμοιες κυρώσεις, λόγος που ομοίως εισάγεται με την παρούσα διάταξη για πρώτη φορά, 6) είναι ένοχος σοβαρών ψευδών δηλώσεων κατά την παροχή των πληροφοριών που ζητούνται από την αναθέτουσα αρχή ως προς τα παραπάνω ή δεν έχει παράσχει τις πληροφορίες αυτές και 7) έχει διαπράξει σοβαρό επαγγελματικό παράπτωμα που μπορεί να θέσει εν αμφιβόλω την ακεραιότητά του. Η παράγραφος 6 καθορίζει για πρώτη φορά το κρίσιμο χρονικό διάστημα για τη συνδρομή όλων των παραπάνω λόγων αποκλεισμού, τόσο πριν όσο και κατά τη διάρκεια της διαδικασίας. Με την παράγραφο 7 δίδεται για πρώτη φορά η δυνατότητα στους οικονομικούς φορείς να υιοθετούν μέτρα συμμόρφωσης, με στόχο την άρση των συνεπειών τυχόν ποινικών αδικημάτων ή παραπτωμάτων και την αποτελεσματική πρόληψη των παρανομιών. Τα εν λόγω μέτρα μπορεί να συνίστανται ιδίως σε μέτρα που αφορούν το προσωπικό και την οργάνωση. Όταν τα εν λόγω μέτρα προσφέρουν επαρκείς εγγυήσεις, ο εν λόγω οικονομικός φορέας δεν αποκλείεται για αυτούς τους λόγους και μόνον.

Ωστόσο χρήση αυτής της παρέκκλισης δεν μπορεί να γίνει στις περιπτώσεις αποκλεισμού του οικονομικού φορέα κατά το επόμενο άρθρο του σχεδίου νόμου. Στην επόμενη παράγραφο ορίζεται ότι η απόφαση της αναθέτουσας αρχής εκδίδεται μετά από σύμφωνη γνώμη επιτροπής, η οποία συνιστάται με την παρ. 9, καθώς και η διαδικασία για την έκδοση της σχετικής απόφασης από την αναθέτουσα αρχή. Τέλος, θεσπίζεται υποχρέωση κοινοποίησης της ανωτέρω απόφασης στην Αρχή.

Το άρθρο 74 θεσπίζει τους διαδικαστικούς και ουσιαστικούς όρους που ισχύουν σε περίπτωση αποκλεισμού ενός οικονομικού φορέα από μελλοντικές και εν εξελίξει διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων και ιδίως το ανώτατο χρονικό διάστημα αυτού του αποκλεισμού, το οποίο ισοδυναμεί με το ανώτατο χρονικό διάστημα που επιτρέπει η Οδηγία 2014/24/ΕΕ.

Με το άρθρο 75 τίθενται οι κανόνες που ρυθμίζουν τις τυχόν απαιτήσεις απόδειξης της καταλληλότητας για την άσκηση της επαγγελματικής δραστηριότητας, της χρηματοοικονομικής επάρκειας, καθώς και τεχνικής ή επαγγελματικής ικανότητας των προσφερόντων/υποψηφίων. Υπό το πνεύμα αυτό, η αναθέτουσα αρχή θα πρέπει να θέτει κριτήρια εξασφάλισης ενός ελαχίστου επιπέδου οικονομικής και χρηματοοικονομικής επάρκειας και επαγγελματικών και τεχνικών γνώσεων ή ικανοτήτων, τα οποία πρέπει να καλύπτουν οι υποψήφιοι, και τα οποία θα πρέπει να είναι συνδεδεμένα με το αντικείμενο της σύμβασης. Η έκταση και τα ελάχιστα επίπεδα των ικανοτήτων που απαιτούνται για μια συγκεκριμένη σύμβαση πρέπει να συνδέονται με το φυσικό αντικείμενο και το οικονομικό μέγεθος της υπό ανάθεση σύμβασης και να είναι ανάλογα προς αυτό. Ειδικότερα, στην παράγραφο 2, προβλέπεται η δυνατότητα από την αναθέτουσα αρχή να ζητά από κάθε συμμετέχοντα την εγγραφή του σε επαγγελματικό ή εμπορικό μητρώο, όπως προσδιορίζονται στο σχετικό Παράρτημα XI του Προσαρτήματος Α' του σχεδίου νόμου. Όσον αφορά τη χρηματοοικονομική επάρκεια των οικονομικών φορέων, δεδομένου ότι οι υπερβολικά αυστηρές σχετικές απαιτήσεις συχνά αποτελούν αδικαιολόγητο εμπόδιο στη συμμετοχή ΜΜΕ σε δημόσιες συμβάσεις, τέτοιες απαιτήσεις θα πρέπει επίσης να είναι συναφείς και ανάλογες με το αντικείμενο της σύμβασης. Στην παρ. 2 προβλέπεται επίσης ότι προκειμένου για δημόσιες συμβάσεις εκπόνησης μελετών και παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών, με απόφαση του Υπουργού Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων που εκδίδεται μετά από γνώμη του Τεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδος, ή με κοινή απόφαση του Υπουργού Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων και του κατά περίπτωση αρμόδιου Υπουργού, που εκδίδεται μετά από γνώμη επιτροπής που συστήνεται από τους εν λόγω υπουργούς και στην οποία εκπροσωπούνται τα οικεία επαγγελματικά επιμελητήρια, προσδιορίζεται το αντικείμενο κάθε κατηγορίας μελέτης και η αντιστοιχία της με το επιστημονικό πεδίο απασχόλησης των εγγεγραμμένων στο «Μητρώο Μελετητών», καθώς και στο «Μητρώο Γραφείων Μελετών». Με όμοια απόφαση μπορούν να διαιρούνται ή να ενοποιούνται εν γένει οι σχετικές κατηγορίες μελετών. Η παράγραφος 3 ορίζει ότι δεν επιτρέπεται στις αναθέτουσες αρχές να απαιτούν από τους οικονομικούς φορείς να έχουν έναν ελάχιστο κύκλο εργασιών ο οποίος θα είναι δυσανάλογος προς το αντικείμενο της σύμβασης και συγκεκριμένα να υπερβαίνει κατ' ανώτατο όριο το διπλάσιο της εκτιμώμενης αξίας

της σύμβασης. Ωστόσο, σε δεόντως δικαιολογημένες περιστάσεις, μπορούν να εφαρμόζονται υψηλότερες απαιτήσεις. Οι εν λόγω περιστάσεις μπορεί να σχετίζονται με τους υψηλούς κινδύνους που συνεπάγεται η εκτέλεση της σύμβασης. Σε αυτές τις δεόντως αιτιολογημένες περιπτώσεις, οι αναθέτουσες αρχές παραμένουν ελεύθερες να αποφασίσουν αυτόνομα αν είναι σκόπιμο και κατάλληλο να προβλεφθούν υψηλότερες ελάχιστες απαιτήσεις κύκλου εργασιών, εφόσον είναι συναφείς και ανάλογες με το αντικείμενο της σύμβασης. Στην περίπτωση δε αυτή, οι βασικοί λόγοι της επιλογής της αναθέτουσας αρχής θα πρέπει να αναφέρονται σε ειδική έκθεση ή στα έγγραφα της σύμβασης. Οι αναθέτουσες αρχές μπορούν επίσης να ζητήσουν πληροφορίες σχετικά με την αναλογία, για παράδειγμα, ενεργητικού και παθητικού στους ετήσιους οικονομικούς λογαριασμούς. Η θετική αναλογία από την οποία προκύπτουν επίπεδα ενεργητικού υψηλότερα από του παθητικού θα μπορούσε, στην περίπτωση αυτή, να παράσχει πρόσθετα αποδεικτικά στοιχεία για την οικονομική επάρκεια του οικονομικού φορέα. Επιπλέον, στην περίπτωση συμβάσεων σε τμήματα, η παρούσα διάταξη δίνει τη δυνατότητα για εφαρμογή της σε κάθε τμήμα χωριστά, προς όφελος της συμμετοχής των ΜΜΕ. Επίσης περιλαμβάνεται ειδική πρόβλεψη για το ανώτατο όριο της απαίτησης ετήσιου κύκλου εργασιών σε συμφωνία-πλαίσιο και σε δυναμικό σύστημα αγορών. Στην παράγραφο 4 καθορίζονται τα κριτήρια της τεχνικής ή επαγγελματικής ικανότητας των προσφερόντων/υποψηφίων. Επιπλέον, εκτιμώντας τη φύση των μικτών συμβάσεων, προβλέπεται και η αξιολόγηση της τεχνικής ικανότητας, βάσει τεχνογνωσίας, αποτελεσματικότητας εμπειρίας και αξιοπιστίας των οικονομικών φορέων. Σύμφωνα με την παράγραφο 5 όλες οι απαιτήσεις πρέπει να προσδιορίζονται στην προκήρυξη ή στην πρόσκληση.

Στο άρθρο 76 καθορίζονται ειδικά για τις συμβάσεις έργων, οι καλούμενοι στις δημοπρασίες οικονομικοί φορείς, ανάλογα με τις κατηγορίες του δημοπρατημένου έργου τα μητρώα εγγραφής τους, η περίπτωση των εξειδικευμένων φορέων, και της υποχρεωτικής σύμπραξης τους σε ειδικά έργα, η δυνατότητα συμμετοχής των οικονομικών φορέων σε ενώσεις (κοινοπραξίες), ο τρόπος υπολογισμού της καλούμενης τάξης ανάλογα με το αντίστοιχο με την κατηγορία έργου μέρος του προϋπολογισμού και η δυνατότητα συμμετοχής φορέων σε κοινοπραξίες (ένωσης) αναβάθμισης του ανώτατου ορίου της τάξης τους.

Ειδικά για τις συμβάσεις μελετών και παροχή τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών καθορίζονται στο άρθρο 77 οι καλούμενοι οικονομικοί φορείς και τα μητρώα εγγραφής τους, και η συμμετοχή σε κατηγορίες υπηρεσιών για τις οποίες δεν τηρούνται μητρώα, η συμμετοχή σε ένωση και η κάλυψη των κατηγοριών μελέτης της σύμβασης, ο τρόπος προσδιορισμού της ελάχιστης τεχνικής καταλληλότητας με βάση τις προεκτιμώμενες αμοιβές, η δυνατότητα, μετά από γνώμη του αρμόδιου συμβούλιου, απαίτησης συμμετοχής μελετητή ανώτερης τάξης από αυτή που προκύπτει από τις προεκτιμώμενες αμοιβές και η συμμετοχή σε συμβάσεις παροχής υπηρεσιών επίβλεψης με απαιτήσεις ανάλογης εμπειρίας από την ομάδα επίβλεψης.

Στο άρθρο 78 έχουν συγκεντρωθεί οι προβλέψεις για τη δυνατότητα στήριξης του συμμετέχοντα σε ικανότητες άλλων (τρίτων) φορέων, είτε όσον αφορά την οικο-

νομική και χρηματοοικονομική επάρκεια, είτε όσον αφορά την τεχνική ή επαγγελματική ικανότητα, ανεξαρτήτως της νομικής φύσης των δεσμών του με τους φορείς αυτούς, αρκεί να αποδεικνύει ότι έχει στη διάθεσή του τους αναγκαίους πόρους. Ειδικά για την περίπτωση επίκλησης τίτλων σπουδών και επαγγελματικών προσόντων τρίτου φορέα, προβλέπεται για πρώτη φορά, υποχρέωση των τελευταίων να εμπλακούν στην εκτέλεση της σύμβασης. Επίσης για πρώτη φορά εισάγεται και υποχρέωση πλήρωσης των κριτηρίων επιλογής και ανυπαρξίας λόγων αποκλεισμού και στο πρόσωπο του τρίτου φορέα, καθώς και η συναφής υποχρέωση του συμμετέχοντα να αντικαταστήσει τον τρίτο φορέα, σε περίπτωση που δεν πληροί τα κριτήρια, ή που συντρέχουν στο πρόσωπό του λόγοι αποκλεισμού. Επιπλέον θεσπίζεται, επίσης για πρώτη φορά, δυνατότητα της αναθέτουσας αρχής να απαιτήσει από κοινού ευθύνη εκτέλεσης της σύμβασης αναδόχου και τρίτου. Αντίστοιχα και με τους ίδιους όρους μία ένωση μπορεί να στηρίζεται στις δυνατότητες των συμμετεχόντων σ' αυτή ή και σε άλλους φορείς. Εισάγεται επίσης η δυνατότητα της αναθέτουσας αρχής να απαιτήσει, σε συμβάσεις έργων ή κατά την παροχή υπηρεσιών, ή στην περίπτωση εργασιών τοποθέτησης και εγκατάστασης στο πλαίσιο σύμβασης προμηθειών, την εκτέλεση κρίσιμων καθηκόντων από τον ίδιο τον προσφέροντα ή από συγκεκριμένο μέλος ένωσης. Τέλος στην παράγραφο 3 ορίζεται η μη εφαρμογή του παρόντος άρθρου στις διαδικασίες σύναψης συμβάσεων μελετών και παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών κάτω των ορίων.

Δεδομένου ότι ο διοικητικός φόρτος που απορρέει από την ανάγκη προσκόμισης σημαντικού αριθμού πιστοποιητικών ή άλλων εγγράφων που σχετίζονται με τα κριτήρια αποκλεισμού και τα κριτήρια επιλογής, συνιστά, μεταξύ άλλων, σημαντικό εμπόδιο στη συμμετοχή των οικονομικών φορέων και ιδίως των ΜΜΕ στις δημόσιες συμβάσεις, με το άρθρο 79 υιοθετείται η χρήση του Ευρωπαϊκού Ενιαίου Εγγράφου Σύμβασης (ΕΕΕΣ), για τις διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων άνω των ορίων, το οποίο αποτελεί μία επικαιροποιημένη υπεύθυνη δήλωση, με στόχο την απλοποίηση της διαδικασίας, προς όφελος τόσο των αναθετουσών αρχών όσο και των οικονομικών φορέων. Στην παρ. 2 ορίζεται ότι κατά την υποβολή αιτήσεων συμμετοχής ή κατά την υποβολή προσφορών στις διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων κάτω των ορίων, οι αναθέτουσες αρχές δέχονται ενημερωμένη υπεύθυνη δήλωση του ν. 1599/1986 (Α' 75), ως προκαταρκτική απόδειξη προς αντικατάσταση των πιστοποιητικών που εκδίδουν δημόσιες αρχές ή τρίτα μέρη, επιβεβαιώνοντας ότι ο εν λόγω οικονομικός φορέας πληροί τις προβλεπόμενες προϋποθέσεις. Στις παραγράφους 3 και 4 ορίζεται ο τύπος του ΕΕΕΣ και ειδικότερα για τις συμβάσεις άνω των ορίων, το ΕΕΕΣ καταρτίζεται βάσει του τυποποιημένου εντύπου του Παραρτήματος 2 του Κανονισμού (ΕΕ) 2016/7 της Επιτροπής της 5ης Ιανουαρίου 2016, και παρέχεται αποκλειστικά σε ηλεκτρονική μορφή και για τις συμβάσεις κάτω των ορίων, η Αρχή, σύμφωνα με την παρ. 5 του άρθρου 53, μπορεί να εκδίδει αντίστοιχο τυποποιημένο έντυπο υπεύθυνης δήλωσης, όπου απαιτείται, κατά τις διατάξεις του παρόντος. Μέχρι την έκδοση του τυποποιημένου εντύπου του προηγούμενου εδαφίου, γίνεται δεκτή υπεύθυνη δήλωση της παρ. 4 του άρθρου 8 του ν. 1599/1986. Σε κάθε

περίπτωση, ο προσφέρων στον οποίο έχει αποφασιστεί να ανατεθεί η σύμβαση θα πρέπει, ωστόσο, να υποχρεούται να παράσχει τα σχετικά αποδεικτικά στοιχεία και οι αναθέτουσες αρχές να μην συνάπτουν συμβάσεις με προσφέροντες που δεν είναι σε θέση να το πράξουν. Οι αναθέτουσες αρχές έχουν επίσης τη δυνατότητα να ζητούν, ανά πάσα στιγμή, όλα ή κάποια από τα δικαιολογητικά έγγραφα, εφόσον θεωρούν ότι αυτό είναι απαραίτητο για την ομαλή διεξαγωγή της διαδικασίας. Ωστόσο, προβλέπονται παρεκκλίσεις από την δυνατότητα αυτή της αναθέτουσας αρχής, στην περίπτωση ύπαρξης δωρεάν προσβάσιμων βάσεων δεδομένων, ή κατοχής των εν λόγω δικαιολογητικών από την αναθέτουσα αρχή από προηγούμενη διαδικασία. Επιπλέον προβλέπεται ρητά ότι το ΕΕΕΣ παρέχει τις απαραίτητες πληροφορίες όσον αφορά τους (τρίτους) φορείς στις ικανότητες των οποίων βασίζεται ο οικονομικός φορέας, ούτως ώστε η επαλήθευση των πληροφοριών αυτών να διενεργείται μαζί και με τους ίδιους όρους με την επαλήθευση που αφορά τον κύριο οικονομικό φορέα. Προκειμένου να μειωθούν τα προβλήματα που αφορούν την ακριβή σύνταξη των υπεύθυνων δηλώσεων και των δηλώσεων συναίνεσης και να αντιμετωπιστούν τα ζητήματα γλώσσας, για τις διαδικασίες σύναψης συμβάσεων άνω των κατωφλίων, ισχύει και εφαρμόζεται το τυποποιημένο έντυπο ΕΕΕΣ που έχει θεσπιστεί με τον Εκτελεστικό Κανονισμό 2016/7 της Επιτροπής της 5ης Ιανουαρίου 2016 και το οποίο παρέχεται, στην Ελλάδα, αποκλειστικά σε ηλεκτρονική μορφή. Για τις λοιπές διαδικασίες, η Ενιαία Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Συμβάσεων μπορεί να εκδίδει αντίστοιχο τυποποιημένο έντυπο.

Τέλος, θεσπίζεται ρητά αρμοδιότητα της Γεν. Δ/σης Μεταρρυθμιστικής Πολιτικής και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης του Υπουργείου Εσωτερικών και Διοικητικής Ανασυγκρότησης για τη διασφάλιση χρήσης των βάσεων δεδομένων και από αρχές άλλων κρατών μελών και για την ενημέρωση του e-Certis σχετικά με τις υφιστάμενες στην Ελλάδα βάσεις δεδομένων.

Το άρθρο 80 και το Παράρτημα XII του Προσαρτήματος Α' του σχεδίου νόμου καθορίζουν τα αποδεικτικά μέσα για τη μη ύπαρξη λόγων αποκλεισμού και για την πλήρωση των λοιπών κριτηρίων επιλογής. Παράλληλα περιλαμβάνεται πρόβλεψη για την περίπτωση μη έκδοσης κάποιου πιστοποιητικού σε κάποιο κράτος μέλος, καθώς και για τα θέματα της χρησιμοποιούμενης γλώσσας και των επικυρώσεων/μεταφράσεων. Ορίζεται επίσης ρητώς ότι οι ενώσεις οικονομικών φορέων που υποβάλλουν κοινή προσφορά, υποβάλλουν τα κατά περίπτωση δικαιολογητικά, για κάθε οικονομικό φορέα που συμμετέχει στην ένωση. Τέλος, θεσπίζεται ρητή αρμοδιότητα της Ενιαίας Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Συμβάσεων για παροχή των σχετικών πληροφοριών σε άλλα κράτη μέλη.

Με το άρθρο 81 καθιερώνεται η αρμοδιότητα της Αρχής για διαρκή επικαιροποίηση των εγγράφων και αποδεικτικών μέσων του ηλεκτρονικού συστήματος e-certis, το οποίο διαχειρίζεται η Επιτροπή. Σκοπός του συστήματος αυτού είναι η διευκόλυνση της διασυνοριακής ανταλλαγής πιστοποιητικών και άλλων αποδεικτικών εγγράφων που απαιτούνται από τις αναθέτουσες αρχές στις διαδικασίες ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων και καλύπτονται από το e-certis.

Με την παράγραφο 1 του άρθρου 82 εισάγεται ένα σύστημα κανόνων όσον αφορά τις απαιτήσεις που σχετίζονται με τα πρότυπα διασφάλισης ποιότητας, συμπερι-

λαμβανομένης της προσβασιμότητας για άτομα με ειδικές ανάγκες. Κάθε φορά που η αναθέτουσα αρχή απαιτεί από τους οικονομικούς φορείς την προσκόμιση πιστοποιητικών που έχουν εκδοθεί από ανεξάρτητους οργανισμούς και τα οποία βεβαιώνουν την τήρηση εκ μέρους του υποψηφίου τέτοιων προτύπων, παραπέμπει, σε συστήματα διασφάλισης ποιότητας βασιζόμενα στα σχετικά ευρωπαϊκά πρότυπα και πιστοποιούμενα από διαπιστευμένους οργανισμούς. Επιπλέον, υποχρεούται να αναγνωρίζει ισοδύναμα πιστοποιητικά από αντίστοιχους οργανισμούς που εδρεύουν σε άλλα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης και να αποδέχεται και άλλα αποδεικτικά στοιχεία για ισοδύναμα μέτρα διασφάλισης ποιότητας, τα οποία προσκομίζονται από τους υποψηφίους οικονομικούς φορείς, υπό την προϋπόθεση ότι οι τελευταίοι δεν είχαν τη δυνατότητα να αποκτήσουν τα εν λόγω πιστοποιητικά εντός των σχετικών προθεσμιών για λόγους που δεν αποδίδονται σε δική τους ευθύνη και ότι τα προτεινόμενα μέτρα διασφάλισης ποιότητας πληρούν τα απαιτούμενα σχετικά πρότυπα. Με την παράγραφο 2 εισάγεται ένα σύστημα κανόνων όσον αφορά τις απαιτήσεις που σχετίζονται με συστήματα ή πρότυπα περιβαλλοντικής διαχείρισης. Κάθε φορά που η αναθέτουσα αρχή απαιτεί από τους οικονομικούς φορείς την προσκόμιση πιστοποιητικών που έχουν εκδοθεί από ανεξάρτητους οργανισμούς και τα οποία βεβαιώνουν την τήρηση εκ μέρους του υποψηφίου τέτοιων συστημάτων ή προτύπων, παραπέμπει στο κοινοτικό σύστημα οικολογικής διαχείρισης και ελέγχου EMAS (Κανονισμός 761/2001, L 114/2001) ή σε άλλα συστήματα περιβαλλοντικής διαχείρισης που έχουν αναγνωριστεί σύμφωνα με το άρθρο 45 του κανονισμού (ΕΚ) 1221/2009, ή σε πρότυπα περιβαλλοντικής διαχείρισης που βασίζονται σε αντίστοιχα ευρωπαϊκά ή διεθνή πρότυπα που έχουν εκδοθεί από διαπιστευμένους οργανισμούς. Επιπλέον, υποχρεούται να αναγνωρίζει ισοδύναμα πιστοποιητικά από αντίστοιχους οργανισμούς που εδρεύουν σε άλλα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης και να αποδέχεται και άλλα αποδεικτικά στοιχεία για ισοδύναμα μέτρα περιβαλλοντικής διαχείρισης, τα οποία προσκομίζονται από τους υποψηφίους οικονομικούς φορείς, υπό την προϋπόθεση ότι οι τελευταίοι δεν είχαν πρόσβαση ή δεν είχαν τη δυνατότητα να αποκτήσουν τα εν λόγω πιστοποιητικά εντός των σχετικών προθεσμιών για λόγους που δεν αποδίδονται σε δική τους ευθύνη και ότι τα προτεινόμενα μέτρα είναι ισοδύναμα με εκείνα που απαιτούνται βάσει του εφαρμοστέου συστήματος ή του πρότυπου περιβαλλοντικής διαχείρισης. Στην παράγραφο 3 ορίζεται η Ενιαία Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Συμβάσεων ως ο αρμόδιος φορέας για να θέτει στη διάθεση άλλων κρατών μελών κάθε πληροφορία σχετικά με τα έγγραφα ή οποιοδήποτε στοιχείο προσκομίζεται ως αποδεικτικό συμμόρφωσης με τα ποιοτικά και περιβαλλοντικά πρότυπα των παραγράφων 1 και 2.

Το άρθρο 83 διέπει τη λειτουργία και την πιστοποίηση από επίσημους οργανισμούς πιστοποίησης που συμμορφώνονται με ευρωπαϊκά πρότυπα πιστοποίησης, όλων των επίσημων καταλόγων εγκεκριμένων οικονομικών φορέων. Στις παραγράφους 2, 3 και 4 προβλέπονται τα σχετικά με την εγγραφή στους επίσημους καταλόγους εγκεκριμένων εργοληπτών, προμηθευτών ή παρόχων υπηρεσιών, συμπεριλαμβανομένων των μελετητών, τους δικαιούμενους εγγραφής κατόπιν αίτησής τους, τους όρους εγγραφής, την ισχύ των πληροφοριών στις οποίες

βασίζεται η εγγραφή. Με την εγγραφή στους επίσημους καταλόγους συνάγεται τεκμήριο καταλληλότητας σε σχέση με τη συνδρομή των κριτηρίων ποιοτικής επιλογής, προκειμένου να απλοποιούνται οι γραφειοκρατικές διαδικασίες και να μειώνεται το διοικητικό βάρος των διαδικασιών ελέγχου της καταλληλότητας των υποψηφίων. Στην παράγραφο 5 ορίζεται ότι οι πληροφορίες που συνάγονται από την εγγραφή στους επίσημους καταλόγους ή πιστοποίηση συνιστούν τεκμήρια απόδειξης και δεν είναι δυνατό να τίθενται υπό αμφισβήτηση χωρίς αιτιολόγηση. Σύμφωνα με τις παραγράφους 6 και 7, στη βάση της αρχής της ίσης μεταχείρισης ημεδαπών και αλλοδαπών οικονομικών φορέων, απαιτούνται οι ίδιοι όροι εγγραφής των οικονομικών φορέων άλλων κρατών – μελών με τους οικονομικούς φορείς του οικείου κράτους – μέλους που τηρεί τον κατάλογο, προβλέποντας, ταυτόχρονα, την αποδοχή ισοδύναμων πιστοποιητικών εκδιδόμενων από οργανισμούς εγκατεστημένους σε άλλα κράτη – μέλη. Στην παράγραφο 9 προβλέπεται Εθνικό Μητρώο Οικονομικών Φορέων Προμήθειας Αγαθών και Παροχής Υπηρεσιών, το οποίο τηρείται στο ΕΣΗΔΗΣ. Τέλος, στην παράγραφο 10 παρέχεται νομοθετική εξουσιοδότηση για έκδοση προεδρικού διατάγματος για ρύθμιση ειδικότερων θεμάτων κατάρτισης και λειτουργίας των επίσημων αυτών καταλόγων εγκεκριμένων οικονομικών φορέων.

Το άρθρο 84 ορίζει ρητά ότι η αναθέτουσα αρχή μπορεί να περιορίζει τον αριθμό των υποψηφίων στις κλειστές, στις ανταγωνιστικές διαδικασίες διαπραγμάτευσης, στον ανταγωνιστικό διάλογο και στις συμπράξεις καινοτομίας. Η μείωση αυτή του αριθμού των υποψηφίων που θα κληθούν να υποβάλουν προσφορά γίνεται βάσει αντικειμενικών κριτηρίων που επισημαίνονται στα έγγραφα της σύμβασης. Σε κάθε περίπτωση, για λόγους διασφάλισης ενός ικανοποιητικού επιπέδου ανταγωνισμού, ο ελάχιστος αριθμός υποψηφίων στην κλειστή διαδικασία είναι 5 και στις ανταγωνιστικές διαδικασίες διαπραγμάτευσης, στον ανταγωνιστικό διάλογο και στις συμπράξεις καινοτομίας είναι 3. Ο αριθμός των καλούμενων υποψηφίων είναι τουλάχιστον ίσος προς τον ελάχιστο αριθμό υποψηφίων που έχει καθορισθεί εκ των προτέρων. Στην περίπτωση που ο αριθμός των υποψηφίων που ικανοποιούν τα κριτήρια επιλογής και τα ελάχιστα επίπεδα είναι μικρότερος από το ελάχιστο όριο, η αναθέτουσα αρχή μπορεί να συνεχίζει τη διαδικασία, καλώντας τον υποψήφιο ή τους υποψήφιους που πληρούν τα απαιτούμενα επίπεδα ικανοτήτων. Η αναθέτουσα αρχή δεν μπορεί να περιλαμβάνει στη διαδικασία αυτή άλλους οικονομικούς φορείς που δεν υπέβαλαν αίτηση συμμετοχής ή υποψήφιους που δεν πληρούν τα απαιτούμενα επίπεδα ικανοτήτων.

Στο άρθρο 85 ορίζεται ότι όταν οι αναθέτουσες αρχές κάνουν χρήση της δυνατότητας των προς διαπραγμάτευση χρηστών κατά τα προβλεπόμενα στην ανταγωνιστική διαδικασία με διαπραγμάτευση ή περιορισμού του αριθμού των προς συζήτηση λύσεων κατά τα προβλεπόμενα στον ανταγωνιστικό διάλογο, πραγματοποιούν αυτόν τον περιορισμό με την εφαρμογή των κριτηρίων ανάθεσης που αναφέρονται στα έγγραφα της σύμβασης. Στην τελική φάση, ο αριθμός αυτός πρέπει να επιτρέπει τη διασφάλιση πραγματικού ανταγωνισμού, εφόσον υπάρχει επαρκής αριθμός κατάλληλων προσφορών, λύσεων ή προεπιλεγμένων υποψηφίων.

Με το άρθρο 86 εισάγεται η έννοια και το περιεχόμενο

του μοναδικού πλέον κριτηρίου ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων, αυτό της πλέον συμφέρουσας από οικονομικής άποψης προσφοράς. Εκ πρώτης όψεως, φαίνεται ότι παύει να ισχύει το κριτήριο της χαμηλότερης τιμής ως επιλογή της αναθέτουσας αρχής κατά την ανάθεση των δημοσίων συμβάσεων. Στην πραγματικότητα δεν πρόκειται για μια ουσιαστική μεταβολή, παρά μόνο για μεταβολή στην ορολογία: η έννοια της “πλέον συμφέρουσας από οικονομική άποψη προσφοράς” τροποποιήθηκε για να περιλάβει αμφότερες τις αναθέσεις που βασίζονται σε κριτήρια ποιοτικά - μη οικονομικά και αυτές που βασίζονται μόνο στην τιμή, ήτοι αμφότερες οι δυνατότητες ανάθεσης υφίστανται υπό τον ενιαίο όρο “πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά”. Προς αποφυγή σύγχυσης με το κριτήριο ανάθεσης που είναι σήμερα γνωστό ως «η πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά» στα πδ 59/2007 και 60/2007, θα πρέπει να γίνεται χρήση διαφορετικού όρου για την κάλυψη αυτής της έννοιας, δηλαδή της «καλύτερης αναλογίας τιμής-ποιότητας».

Η ανάθεση της σύμβασης θα πρέπει να πραγματοποιείται βάσει αντικειμενικών κριτηρίων που να εξασφαλίζουν τη συμμόρφωση με τις αρχές της διαφάνειας, της αποφυγής των διακρίσεων και της ίσης μεταχείρισης, με σκοπό να διασφαλίζεται αντικειμενική σύγκριση της σχετικής αξίας των προσφορών, ώστε να προσδιορίζεται, σε συνθήκες πραγματικού ανταγωνισμού, ποια προσφορά είναι η πιο συμφέρουσα από οικονομική άποψη.

Προκειμένου η ανάθεση της σύμβασης να πραγματοποιείται βάσει αντικειμενικών κριτηρίων που να εξασφαλίζουν τη συμμόρφωση με τις αρχές της διαφάνειας, της αποφυγής των διακρίσεων και της ίσης μεταχείρισης με σκοπό να διασφαλίζεται αντικειμενική σύγκριση της σχετικής αξίας των προσφορών, ώστε να προσδιορίζεται, σε συνθήκες πραγματικού ανταγωνισμού, ποια προσφορά είναι η πιο συμφέρουσα από οικονομική άποψη, η πιο συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά θα πρέπει να εκτιμάται βάσει της καλύτερης αναλογίας τιμής-ποιότητας, πράγμα το οποίο θα πρέπει να περιλαμβάνει πάντοτε στοιχείο αποτελεσματικότητας σε σχέση με την τιμή ή το κόστος. Η πιο συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά μπορεί επίσης να εκτιμηθεί μόνο βάσει της αποτελεσματικότητας σε σχέση με την τιμή ή το κόστος.

Στην παράγραφο 2 του άρθρου ορίζεται ότι η πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά προσδιορίζεται στη βάση:

- Είτε της τιμής. Πρόκειται, στην ουσία, για το κριτήριο ανάθεσης της χαμηλότερης τιμής, όπως είναι γνωστό υπό το καθεστώς της Οδηγίας 2004/18/ΕΚ. Πλέον, η ανάθεση της σύμβασης στη βάση της τιμής και μόνο θεωρείται απλά ως ένας τρόπος προσδιορισμού της πλέον συμφέρουσας από οικονομική άποψη προσφοράς και όχι κάτι διαφορετικό από αυτήν, το οποίο δηλαδή εφαρμόζεται όταν η αναθέτουσα αρχή θεωρεί ότι το να λάβει υπόψη μόνο την τιμή είναι, εν προκειμένω, ο καλύτερος τρόπος για να προσδιορίσει την πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά.

- Είτε του κόστους, με χρήση προσέγγισης αποτελεσματικότητας σε σχέση με το κόστος, όπως της κοστολόγησης του κύκλου ζωής.

- Είτε της βέλτιστης σχέσης ποιότητας-τιμής, η οποία εκτιμάται βάσει κριτηρίων, συμπεριλαμβανομένων, μεταξύ άλλων, ποιοτικών, περιβαλλοντικών και/ή κοινωνικών

πτυχών που συνδέονται με το αντικείμενο της συγκεκριμένης δημόσιας σύμβασης. Όσον αφορά στην καλύτερη αναλογία ποιότητας – τιμής, στην παρ. 2 του άρθρου παρατίθεται ενδεικτικός/μη εξαντλητικός κατάλογος πιθανών κριτηρίων ανάθεσης.

Για να εξασφαλιστεί η συμμόρφωση προς την αρχή της ίσης μεταχείρισης κατά την ανάθεση συμβάσεων, οι αναθέτουσες αρχές υποχρεούνται να δημιουργούν τις απαιτούμενες συνθήκες διαφάνειας, ώστε να μπορούν όλοι οι προσφέροντες να ενημερώνονται επαρκώς για τα κριτήρια και τις ρυθμίσεις που θα ισχύσουν κατά τη λήψη της απόφασης για την ανάθεση της σύμβασης. Για αυτό το λόγο ορίζεται στην παράγραφο 10 ότι οι αναθέτουσες αρχές αναφέρουν τα κριτήρια ανάθεσης της σύμβασης και τη σχετική στάθμιση καθενός εξ αυτών. Οι αναθέτουσες αρχές ωστόσο, έχουν τη δυνατότητα να παρεκκλίνουν από την αναφορά της στάθμισης των κριτηρίων σε πλήρως δικαιολογημένες περιπτώσεις, τις οποίες πρέπει να μπορούν να αιτιολογούν, όταν η στάθμιση αυτή δεν μπορεί να καταρτιστεί εκ των προτέρων, ιδίως λόγω της πολυπλοκότητας της σύμβασης. Σε αυτές τις περιπτώσεις, θα πρέπει να αναφέρουν τα κριτήρια σε φθίνουσα σειρά σπουδαιότητας.

Στο άρθρο αυτό, ειδικά για τις διαδικασίες σύναψης συμβάσεων μελετών προστίθενται επιπλέον κριτήρια ανάθεσης, ορίζονται οι περιπτώσεις στις οποίες οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να χρησιμοποιούν την τιμή ή το κόστος ως μοναδικό κριτήριο ανάθεσης, έπειτα από γνώμη του αρμόδιου τεχνικού συμβουλίου, και προβλέπεται ο τρόπος βαθμολόγησης των οικονομικών προσφορών. Στην παράγραφο 13 εισάγεται ρύθμιση για τις συμβάσεις προμηθειών και παροχής γενικών υπηρεσιών, ενώ η παράγραφος 14 προβλέπει την προηγούμενη έγκριση των κριτηρίων, των ομάδων και των συντελεστών βαρύτητας στην περίπτωση που η διαδικασία σύναψης της σύμβασης διενεργείται από μια κεντρική αρχή αγορών.

Τέλος στις παραγράφους 15 και 16 δίνεται εξουσιοδότηση για έκδοση εγκυκλίων από τον αρμόδιο κατά περίπτωση Υπουργό σχετικά με την στάθμιση των επιμέρους κριτηρίων ανάθεσης και τους συντελεστές βαρύτητας των κριτηρίων ανάθεσης που σχετίζονται με την τεχνική προσφορά ανά κατηγορία και εκτιμώμενη αξία σύμβασης. Παρέχεται ωστόσο η δυνατότητα στην αναθέτουσα αρχή να αποκλίνει από τις κατά τα ανωτέρω εγκυκλίους, έπειτα από σύμφωνη γνώμη του αρμόδιου τεχνικού συμβουλίου ή συλλογικού οργάνου.

Το άρθρο 87 καλύπτει την έννοια της κοστολόγησης του κύκλου ζωής του υπό προμήθεια προϊόντος, υπηρεσίας ή έργου, ως μια μέθοδο εξεύρεσης της πλέον συμφέρουσας από οικονομικής άποψης προσφοράς σε σχέση με το κόστος. Η έννοια αυτή περιλαμβάνει όλες τις πτυχές του κόστους σε όλο τον κύκλο ζωής των έργων, προμηθειών, υπηρεσιών, ήτοι το εσωτερικό και εξωτερικό κόστος. Το εσωτερικό κόστος αναλύεται στο κόστος της έρευνας, ανάπτυξης, παραγωγής, μεταφοράς, χρήσης, συντήρησης και της απόρριψης στο τέλος του κύκλου ζωής, και το εξωτερικό στο κόστος που οφείλεται σε εξωγενείς περιβαλλοντικές ενέργειες, όπως η ρύπανση που προκαλεί η εξόρυξη πρώτων υλών που χρησιμοποιούνται στο προϊόν ή προκαλούνται από αυτό ή από την κατασκευή του, υπό την προϋπόθεση ότι είναι δυνατή η χρηματική αποτίμηση και η παρακολούθησή τους.

Η παράγραφος 2 απαιτεί, όταν η αναθέτουσα αρχή κάνει χρήση της προσέγγισης της κοστολόγησης του κύ-

κλου ζωής προκειμένου να αποτιμήσει το κόστος του υπό ανάθεση προϊόντος, υπηρεσίας ή έργου, την αναφορά στα έγγραφα της σύμβασης των δεδομένων που πρέπει να υποβάλουν οι προσφέροντες και τη μέθοδο που θα χρησιμοποιηθεί για την κοστολόγηση του κύκλου ζωής βάσει των εν λόγω δεδομένων. Οι μέθοδοι που χρησιμοποιούν οι αναθέτουσες αρχές για την εκτίμηση των πτυχών του εξωτερικού κόστους, θα πρέπει να προσδιορίζονται εκ των προτέρων με αντικειμενικό τρόπο, να μην δημιουργούν διακρίσεις και να είναι προσβάσιμες από όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη. Οι μέθοδοι αυτές θα πρέπει να παραμένουν γενικές και να μην σχεδιάζονται ειδικά για μία συγκεκριμένη διαδικασία ανάθεσης.

Στην περίπτωση που αναπτυχθούν κοινές μεθοδολογίες για την κοστολόγηση του κύκλου ζωής για συγκεκριμένες κατηγορίες αγαθών ή υπηρεσιών σε επίπεδο Ένωσης, η χρήση τους θα πρέπει να καθίσταται υποχρεωτική από τις αναθέτουσες αρχές.

Προβλέπεται τέλος ότι για τις συμβάσεις έργων μελετών και παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών προβλέπεται η δυνατότητα καθορισμού των κριτηρίων αποτίμησης του κόστους κύκλου ζωής με απόφαση του Υπουργού Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων. Αντίστοιχη εξουσιοδότηση παρέχεται και στον Υπουργό Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού για τις δημόσιες συμβάσεις προμηθειών και υπηρεσιών.

Σύμφωνα με τις παραγράφους 1 και 2 του άρθρου 88, όταν, για μια δεδομένη σύμβαση, οι προσφορές φαίνονται ασυνήθιστα χαμηλές σε σχέση με το αντικείμενό της, η αναθέτουσα αρχή οφείλει να ζητά διευκρινίσεις για τη σύνθεση της προσφοράς, τις οποίες τυχόν κρίνει σκόπιμες, και να την εξετάζει επί τη βάσει των προσκομισθέντων δικαιολογητικών. Οι διευκρινίσεις αυτές μπορούν να αφορούν ιδίως:

- (α) τον οικονομικό χαρακτήρα της μεθόδου δομικής κατασκευής, της μεθόδου κατασκευής των προϊόντων ή της παροχής των υπηρεσιών,
- (β) τις επιλεγείσες τεχνικές λύσεις ή/και τις εξαιρετικά ευνοϊκές συνθήκες που διαθέτει ο προσφέρων
- (γ) την πρωτοτυπία του έργου, των προμηθειών ή των υπηρεσιών, που προτείνει ο προσφέρων,
- (δ) την τήρηση των υποχρεώσεων στους τομείς του περιβαλλοντικού, κοινωνικού και εργατικού δικαίου
- (ε) τη συμμόρφωση προς τις ανωτέρω υποχρεώσεις και για τους υπεργολάβους μιας σύμβασης
- (στ) την ενδεχόμενη χορήγηση κρατικής ενίσχυσης στον προσφέροντα.

Μόνο στην περίπτωση που η αναθέτουσα αρχή, κατόπιν αξιολόγησης των παρεχόμενων διευκρινίσεων και σε συνεννόηση με τον προσφέροντα κρίνει ότι τα παρεχόμενα στοιχεία δεν εξηγούν επαρκώς το χαμηλό επίπεδο της τιμής της προσφοράς, λαμβανομένου υπόψιν των απαιτήσεων για τήρηση των υποχρεώσεων στους τομείς του περιβαλλοντικού, κοινωνικού και εργατικού δικαίου, μπορεί να απορρίψει την προσφορά.

Στην παράγραφο 4 επισημαίνεται ότι, εφόσον η αναθέτουσα αρχή διαπιστώνει ότι μια προσφορά είναι ασυνήθιστα χαμηλή λόγω χορήγησης κρατικής ενίσχυσης στον προσφέροντα, η προσφορά μπορεί να απορρίπτεται, εφόσον ο προσφέρων δεν είναι σε θέση να αποδείξει ότι η εν λόγω ενίσχυση χορηγήθηκε σε νόμιμα πλαίσια και κατ' επέκταση είναι σύμφωνη με την εσωτερική αγορά. Όταν η αναθέτουσα αρχή απορρίπτει μια προσφορά υπό τις συνθήκες αυτές, ενημερώνει σχετικά την Ευρωπαϊκή

Επιτροπή. Τέλος στην παράγραφο 6 ειδικά για τις συμβάσεις έργων, μελετών και παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών υπηρεσιών προβλέπεται εξουσιοδότηση έκδοσης εγκυκλίων για την εξειδίκευση των όρων χαρακτηρισμού μιας προσφοράς ως ασυνήθιστα χαμηλής και την εκτίμηση των παρεχόμενων εξηγήσεων.

Η παράγραφος 1 του άρθρου 89 περιλαμβάνει τα απαιτούμενα έγγραφα που οφείλει να προσκομίσει ο προσφέρων, προκειμένου να αποδείξει ότι η χαμηλή τιμή της προσφοράς του, εφόσον συντρέχει περίπτωση χορήγησης κρατικής ενίσχυσης, είναι δικαιολογημένη. Περαιτέρω, στην παράγραφο 2 προσδιορίζονται τα δικαιολογητικά έγγραφα για την απόδειξη ότι η χαμηλή τιμή της προσφοράς δεν οφείλεται σε παραβίαση των υποχρεώσεων τήρησης του περιβαλλοντικού, κοινωνικού και εργατικού δικαίου.

Στο άρθρο 90 δίνεται η έννοια των ισότιμων και ισοδύναμων προσφορών και στις παραγράφους 3 και 4 ορίζεται πώς επιλέγεται ο ανάδοχος σε περίπτωση ισοδύναμων προσφορών κατά την έννοια της παραγράφου 2 στις διαδικασίες σύναψης δημόσιας σύμβασης έργου ή μελέτης ή παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών και στις διαδικασίες σύναψης δημόσιας σύμβασης προμηθειών ή υπηρεσιών αντιστοίχως.

Στο άρθρο 91 ορίζονται οι λόγοι για τους οποίους η αναθέτουσα αρχή απορρίπτει σε κάθε περίπτωση, προσφορά με βάση τα αποτελέσματα του ελέγχου και αξιολόγησης των προσφορών. Ειδικότερα, απορρίπτεται προσφορά:

α) Η οποία είναι ελλιπής, ή υποβλήθηκε κατά παράβαση των απαράβατων όρων περί σύνταξης και υποβολής της προσφοράς, όπως οι όροι αυτοί ορίζονται στα έγγραφα της σύμβασης.

β) Η οποία περιέχει ατέλειες, ελλείψεις, ασάφειες ή σφάλματα, εφόσον αυτά δεν επιδέχονται συμπλήρωση ή διόρθωση ή, εφόσον επιδέχονται συμπλήρωση ή διόρθωση, δεν έχουν αποκατασταθεί κατά την αποσαφήνιση και τη συμπλήρωση της,

γ) Για την οποία ο προσφέρων δεν έχει παράσχει τις απαιτούμενες εξηγήσεις, εντός της προκαθορισμένης προθεσμίας, ή η εξήγηση δεν είναι αποδεκτή από την αναθέτουσα αρχή,

δ) Η οποία είναι εναλλακτική προσφορά, αν τέτοια δεν επιτρέπεται ή, αν επιτρέπεται, δεν πληροί τις ελάχιστες απαιτήσεις των εγγράφων της σύμβασης.

ε) Η οποία υποβάλλεται από έναν προσφέροντα που έχει υποβάλει δύο ή περισσότερες προσφορές, εκτός αν επιτρέπεται η υποβολή εναλλακτικής προσφοράς. Ο περιορισμός αυτός ισχύει, υπό τους όρους της παρ. 4 του άρθρου 73 και στην περίπτωση ενώσεων οικονομικών φορέων με κοινά μέλη, καθώς και στην περίπτωση οικονομικών φορέων που συμμετέχουν είτε αυτοτελώς είτε ως μέλη ενώσεων.

στ) Προσφορά υπό αίρεση.

ζ) Στις διαδικασίες σύναψης δημόσιας σύμβασης έργου, μελέτης ή παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών στις περιπτώσεις (α) και (β) της παρ. 2 του άρθρου 95.

η) Στις διαδικασίες σύναψης δημόσιας σύμβασης προμηθειών ή γενικών υπηρεσιών, προσφορά η οποία θέτει όρο αναπροσαρμογής, χωρίς αυτό να προβλέπεται από τα έγγραφα της σύμβασης ή, εφόσον στα έγγραφα της σύμβασης προβλέπεται η κατάθεση δειγμάτων, η μη προσήκουσα κατάθεση τους. Στην παρ. 2 ορίζεται ότι οι

σχετικοί λόγοι απόρριψης εφαρμόζονται αναλόγως στο πλαίσιο της διαδικασίας αξιολόγησης των αιτήσεων συμμετοχής στην κλειστή διαδικασία, τη διαδικασία του ανταγωνιστικού διαλόγου, στην ανταγωνιστική διαδικασία με διαπραγμάτευση ή στη σύμπραξη καινοτομίας.

Στο άρθρο 92 καθορίζεται το περιεχόμενο των προσφορών και των αιτήσεων συμμετοχής στις διαδικασίες σύναψης δημόσιας σύμβασης, που δεν διενεργούνται με ηλεκτρονικά μέσα. Ειδικότερα, στην παράγραφο 2 ορίζεται το περιεχόμενο των προσφορών που υποβάλλουν οι οικονομικοί φορείς στην ανοικτή διαδικασία και στην παράγραφο 3 στην κλειστή διαδικασία, στην ανταγωνιστική διαδικασία με διαπραγμάτευση, στον ανταγωνιστικό διάλογο και στη σύμπραξη καινοτομίας. Ειδικά κατά τη διαδικασία σύναψης δημόσιας σύμβασης παροχής υπηρεσιών καθαρισμού ή/και φύλαξης και ανεξάρτητα από το είδος της διαδικασίας που επιλέγεται από την αναθέτουσα αρχή ορίζονται με την παράγραφο 5, επιπλέον στοιχεία τα οποία πρέπει, με ποινή αποκλεισμού, να περιλαμβάνεται στην προσφορά των οικονομικών φορέων και ειδικότερα τις πληροφορίες/στοιχεία των σημείων α) έως στ) της παρ. 1 του αρ. 68 του ν 3863/2010 (Α' 115) ως ισχύει. Τέλος με την παράγραφο 6 ορίζεται ότι για τις διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων που διενεργούνται με ηλεκτρονικά όλα τα σχετικά ορίζονται με τις αποφάσεις που εκδίδονται κατ' εξουσιοδότηση των παραγράφων 4 και 5 του άρθρου 36

Στο άρθρο 93 ορίζεται το περιεχόμενο του φακέλου «Δικαιολογητικά Συμμετοχής» για όλες τις κατηγορίες δημοσίων συμβάσεων και ορίζεται σαφώς ότι οι σε περίπτωση ένωσης οικονομικών φορέων που υποβάλλουν κοινή προσφορά, τα παραπάνω κατά περίπτωση δικαιολογητικά υποβάλλονται ξεχωριστά για κάθε οικονομικό φορέα που συμμετέχει στην ένωση.

Στο άρθρο 94 ορίζεται το περιεχόμενο του φακέλου «Τεχνική Προσφορά» στις διαδικασίες σύναψης δημόσιας σύμβασης έργου (παρ. 1), μελετών, σε περίπτωση που κριτήριο ανάθεσης είναι η πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά βάσει βέλτιστης σχέσης ποιότητας – τιμής (παρ. 2 και 3) και στις διαδικασίες σύναψης συμβάσεων προμηθειών και υπηρεσιών (παρ. 4).

Ο τρόπος σύνταξης και υποβολής των οικονομικών προσφορών προβλέπεται στο άρθρο 95. Στο άρθρο αυτό προβλέπονται τα συστήματα υποβολής προσφοράς στις συμβάσεις έργων (παρ. 2), μελετών (παρ. 3) και τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών (παρ. 4). Στην παράγραφο 5 και ειδικά για τις διαδικασίες σύναψης δημόσιας σύμβασης προμηθειών και παροχής υπηρεσιών, ισχύουν επιπλέον τα ακόλουθα:

(α) η τιμή του προς προμήθεια υλικού ή της παρεχόμενης υπηρεσίας δίνεται ανά μονάδα, όπως καθορίζεται στα έγγραφα της σύμβασης και σ' αυτήν περιλαμβάνονται οι τυχόν υπέρ τρίτων κρατήσεις, ως και κάθε άλλη επιβάρυνση, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία, μη συμπεριλαμβανομένου Φ.Π.Α., και (β) στις περιπτώσεις των παραγράφων 9 και 10 του άρθρου 52, όταν από τα έγγραφα της σύμβασης προβλέπεται αναπροσαρμογή τιμών, τότε η οικονομική προσφορά υποβάλλεται υποχρεωτικά σε ποσοστό έκπτωσης επί της τιμής της εκτιμώμενης αξίας του υλικού ή της παροχής υπηρεσίας.

Τέλος στην παράγραφο 6, ειδικά για τις διαδικασίες σύναψης δημόσιας σύμβασης προμηθειών με κριτήριο την πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά αποκλειστικά βάσει της τιμής, προβλέπεται ότι η τε-

λευταία δύναται να προκύπτει κατά την προσφερόμενη έκπτωση επί τοις εκατό στην τιμή του είδους, βάσει τιμών αναφοράς.

Το άρθρο 96 πραγματεύεται ζητήματα που σχετίζονται με το χρόνο και τρόπο υποβολής προσφορών ή αιτήσεων συμμετοχής, θέτοντας κατ' αυτόν τον τρόπο ένα σαφές πλαίσιο. Ειδικότερα ορίζεται ότι καταρχήν ότι η προσφορά ή η αίτηση συμμετοχής υποβάλλεται, επί αποδείξει, εντός της προθεσμίας που ορίζεται στα έγγραφα της σύμβασης. Οι προσφορές που περιέρχονται στην αναθέτουσα αρχή με οποιοδήποτε τρόπο πριν από την καταληκτική ημερομηνία υποβολής των προσφορών, δεν αποσφραγίζονται, αλλά παραδίδονται στο αρμόδιο όργανο προ της εκπνοής της προθεσμίας που καθορίζεται από τα έγγραφα της σύμβασης ή την πρόσκληση για την αποσφράγιση (παρ. 3) ενώ στην παράγραφο 5 προβλέπεται ότι οι προσφορές ή αιτήσεις συμμετοχής που υποβάλλονται εκπρόθεσμα, επιστρέφονται χωρίς να αποσφραγισθούν ή να αξιολογηθούν αντιστοίχως. Εν συνεχεία, στην παρ. 7 ορίζεται σαφώς ότι αν ένωση οικονομικών φορέων υποβάλλει κοινή προσφορά, στην προσφορά αυτή απαραίτητως πρέπει να προσδιορίζεται η έκταση και το είδος της συμμετοχής του (συμπεριλαμβανομένης της κατανομής αμοιβής μεταξύ τους) κάθε μέλους της ένωσης, καθώς και ο εκπρόσωπος/συντονιστής αυτής. Το άρθρο 97 περιλαμβάνει διατάξεις για τη ρύθμιση του χρόνου ισχύος των προσφορών, ο οποίος σε κάθε περίπτωση καθορίζεται στα έγγραφα της σύμβασης. Ειδικότερα, στην παράγραφο 1 αναφέρεται ο γενικός κανόνας ότι προσφορά που ορίζει χρόνο ισχύος μικρότερο από αυτόν που προβλέπεται στα έγγραφα της σύμβασης απορρίπτεται ως απαράδεκτη. Η παρ. 2 αφορά στην περίπτωση που η αναθέτουσα αρχή ζητήσει από τον προσφέροντα, πριν τη λήξη της προσφοράς του, να παρατείνει τη διάρκεια ισχύος της προσφοράς και της εγγύησης συμμετοχής, σύμφωνα με την περιπτ. (α) της παρ. 1 του άρθρου 72, και ορίζει ότι για τους οικονομικούς φορείς που αποδέχθηκαν την παράταση, πριν τη λήξη ισχύος των προσφορών τους, οι προσφορές ισχύουν και τους δεσμεύουν για το επιπλέον αυτό χρονικό διάστημα. Η παρ. 3 αναφέρεται στο χρόνο ισχύος των προσφορών στις διαδικασίες σύναψης δημόσιας σύμβασης έργου, μελετών και παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών και τέλος για τις διαδικασίες σύναψης δημόσιας σύμβασης προμηθειών και παροχής υπηρεσιών, η παράγραφος 4 ορίζει ότι η παράταση της ισχύος της προσφοράς μπορεί να λαμβάνει χώρα κατ' ανώτατο όριο για χρονικό διάστημα ίσο με το προβλεπόμενο από τα έγγραφα της σύμβασης. Μετά τη λήξη και του παραπάνω ανώτατου ορίου χρόνου παράτασης ισχύος της προσφοράς, τα αποτελέσματα της διαδικασίας ανάθεσης υποχρεωτικά ματαιώνονται, εκτός αν η αναθέτουσα αρχή κρίνει, κατά περίπτωση, αιτιολογημένα, ότι η συνέχιση της διαδικασίας εξυπηρετεί το δημόσιο συμφέρον. Σ' αυτήν την περίπτωση οι οικονομικοί φορείς που συμμετέχουν στη διαδικασία μπορούν να επιλέξουν, είτε να παρατείνουν την προσφορά τους, εφόσον τους ζητηθεί πριν την πάροδο του ανωτέρω ανώτατου ορίου παράτασης της προσφοράς τους, είτε όχι, οπότε η διαδικασία συνεχίζεται με όσους παρέτειναν τις προσφορές τους και αποκλείονται οι λοιποί οικονομικοί φορείς.

Στο άρθρο 98 περιγράφεται η διαδικασία αποσφράγισης και αξιολόγησης προσφορών και αιτήσεων συμμετοχής στις συμβάσεις έργων όταν αυτές δεν διενεργού-

νται με ηλεκτρονικό τρόπο και ορίζεται η Τρίτη ή η Πέμπτη και ώρα 10 π.μ. ως ημέρα και ώρα των δημοπρασιών (με δυνατότητα ορισμού και επιπλέον ημερών με Υ.Α.) και δυνατότητα μετάθεσής τους σε περίπτωση μη διενέργειας της δημοπρασίας ή μη υποβολής προσφοράς.

Σο άρθρο 99 περιγράφεται η διαδικασία αποσφράγισης και αξιολόγησης προσφορών και αιτήσεων συμμετοχής στις συμβάσεις μελετών, τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών όταν αυτές δεν διενεργούνται με ηλεκτρονικό τρόπο

Στο άρθρο 100 περιγράφεται η διαδικασία αποσφράγισης και αξιολόγησης προσφορών και αιτήσεων συμμετοχής στις διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων προμηθειών και παροχής γενικών υπηρεσιών. Ειδικότερα, στην παράγραφο 1 προβλέπεται ότι το αρμόδιο όργανο προβαίνει στην έναρξη της διαδικασίας αποσφράγισης των προσφορών την ημερομηνία και ώρα που ορίζεται από τα έγγραφα της σύμβασης ή από την σχετική πρόσκληση. Η αποσφράγιση διενεργείται δημόσια, παρουσία των προσφερόντων/συμμετεχόντων ή των νομίμως εξουσιοδοτημένων εκπροσώπων τους. Η παράγραφος 2 αναφέρεται στα επιμέρους στάδια στην ανοικτή διαδικασία ή στο δεύτερο στάδιο της κλειστής διαδικασίας, ενώ η παράγραφος 3 στα επιμέρους στάδια στο πρώτο στάδιο της κλειστής διαδικασίας, στην ανταγωνιστική διαδικασία με διαπραγμάτευση, στον ανταγωνιστικό διάλογο και στη σύμπραξη καινοτομίας, όταν οι εν λόγω διαδικασίες δεν διενεργούνται με ηλεκτρονικό τρόπο.

Στο άρθρο 101 προβλέπεται η δυνατότητα των αναθετουσών αρχών να αντιστρέφουν τα στάδια της αξιολόγησης στην ανοικτή διαδικασία και ειδικότερα να εξετάζουν τις προσφορές πριν από τον έλεγχο της μη συνδρομής λόγων αποκλεισμού και της πλήρωσης των κριτηρίων επιλογής. Ωστόσο ορίζεται ρητώς ότι στην περίπτωση που κάνουν χρήση της δυνατότητας αυτής πρέπει να εξασφαλίζουν ότι ο έλεγχος μη συνδρομής των λόγων αποκλεισμού και πλήρωσης των κριτηρίων επιλογής πραγματοποιείται κατά τρόπο αμερόληπτο και διαφανή ώστε να μην ανατίθεται σύμβαση σε προσφέροντα που θα έπρεπε να είχε αποκλειστεί ή δεν πληροί τα κριτήρια επιλογής που έχει καθορίσει η αναθέτουσα αρχή. Όπως ρητά προβλέπει η παράγραφος 2 δεν επιτρέπεται η αντιστροφή των σταδίων α) στις διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων έργων, εκτός από την περίπτωση που κριτήριο ανάθεσης είναι η πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά μόνο βάσει τιμής, και την περίπτωση ανάθεσης σύμβασης του άρθρου 50, β) στις διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων μελετών, και παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών και γ) στις διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων προμηθειών ή παροχής γενικών υπηρεσιών.

Με το άρθρο 102 εισάγεται ρύθμιση η οποία εξυπηρετεί στη διάσωση προσφορών οι οποίες πάσχουν από πρόδηλα σφάλματα ή επουσιώδεις παραλείψεις. Με τις παραγράφους 1, 2 και 3 δίνεται η δυνατότητα στην αναθέτουσα αρχή να καλεί τους προσφέροντες/υποψηφίους κατά τη διαδικασία ελέγχου και αξιολόγησης των προσφορών ή αιτήσεων συμμετοχής να διευκρινίζουν ή να συμπληρώνουν τα έγγραφα ή τα δικαιολογητικά που έχουν υποβάλει. Ωστόσο, προκειμένου να διασφαλίζεται η αρχή της διαφάνειας και της ίσης μεταχείρισης των υποψηφίων, η δυνατότητα συμπλήρωσης/ διευκρίνισης που παρέχεται αφορά μόνο τις ασάφειες, επουσιώδεις

πλημμέλειες ή πρόδηλα τυπικά σφάλματα που επιδέχονται διόρθωσης ή συμπλήρωσης και δεν επιτρέπεται να άγει σε μεταγενέστερη αντικατάσταση ή υποβολή νέων εγγράφων σε συμμόρφωση των όρων της διακήρυξης, αλλά μόνο στην διευκρίνιση ή συμπλήρωση, ακόμη και με νέα έγγραφα, εγγράφων ή δικαιολογητικών που έχουν ήδη υποβληθεί. Ενδεικτικά αναφέρονται περιπτώσεις που μπορεί να τύχει εφαρμογής αυτή η δυνατότητα όπως παράλειψη τινών μονογραφιών, διακεκομμένη αρίθμηση, ελαττώματα συσκευασίας και σήμανσης του φακέλου και των υποφακέλων των προσφορών ή αιτήσεων συμμετοχής, λεκτικές και φραστικές αποκλίσεις των εγγράφων της προσφοράς από την ορολογία των εγγράφων της σύμβασης που δεν επιφέρουν έννομες συνέπειες ως προς το περιεχόμενό τους, ελλείψεις ως προς τα νομιμοποιητικά στοιχεία, πλημμελή σήμανση επικυρωμένων αντιγράφων και μεταφράσεων και λοιπών πιστοποιητικών ή βεβαιώσεων, διαφοροποίηση της δομής των εγγράφων της προσφοράς από τα δια του νόμου, κανονιστικών πράξεων ή των εγγράφων της σύμβασης καθιερωμένα υποδείγματα, υποχρεωτικά ή μη.

Κατ' αντιστοιχία, σύμφωνα με την παράγραφο 4, η αναθέτουσα αρχή δύναται να ζητά έγγραφη διευκρίνιση του περιεχομένου της τεχνικής ή οικονομικής προσφοράς, εάν περιέχει ασάφειες, ήσσονος σημασίας ατέλειες, επουσιώδεις παραλείψεις ή πρόδηλα τυπικά ή υπολογιστικά σφάλματα που κρίνονται θεραπεύσιμα. Η διευκρίνιση αυτή δεν πρέπει να έχει ως αποτέλεσμα την ουσιώδη τροποποίηση ή αλλοίωση της προσφοράς ή τη μεταβολή στην κατάταξη των προσφορών, σύμφωνα με τα κριτήρια ανάθεσης και δεν πρέπει να προσδίδει αθέμιτο ανταγωνιστικό πλεονέκτημα της συγκεκριμένης προσφοράς σε σχέση με τις λοιπές.

Σύμφωνα με την παράγραφο 5, η αναθέτουσα αρχή υποχρεούται να ακολουθεί αυτή τη διαδικασία εάν επίκειται αποκλεισμός του από τη διαδικασία λόγω ασαφειών των δικαιολογητικών και εγγράφων της προσφοράς.

Το άρθρο 103 περιλαμβάνει ρυθμίσεις αναφορικά με την πρόσκληση για υποβολή των απαιτούμενων δικαιολογητικών από τον προσφέροντα, στον οποίο πρόκειται να γίνει η κατακύρωση («προσωρινό ανάδοχο»). Ειδικότερα, στην παράγραφο 1 προβλέπεται ότι μετά την ολοκλήρωση της αξιολόγησης των προσφορών, η αναθέτουσα αρχή ειδοποιεί εγγράφως τον προσφέροντα, στον οποίο πρόκειται να γίνει η κατακύρωση («προσωρινό ανάδοχο»), να υποβάλει, σε σφραγισμένο φάκελο, εντός προθεσμίας, η οποία ορίζεται στα έγγραφα της σύμβασης, ωστόσο δεν μπορεί να είναι μικρότερη των δέκα (10) ούτε μεγαλύτερη των είκοσι (20) ημερών από την κοινοποίηση της σχετικής έγγραφης ειδοποίησης σε αυτόν, όλα τα δικαιολογητικά, όπως καθορίζονται ειδικότερα στα έγγραφα της σύμβασης, ως αποδεικτικά στοιχεία. Η παράγραφος 2 ρυθμίζει την περίπτωση που δεν προσκομισθούν τα παραπάνω δικαιολογητικά ή υπάρχουν ελλείψεις σε αυτά που υποβλήθηκαν, οπότε προβλέπεται νέα προθεσμία πέντε (5) ημερών από την κοινοποίηση σχετικής έγγραφης ειδοποίησης στον προσωρινό ανάδοχο να τα προσκομίσει ή να τα συμπληρώσει. Η προθεσμία αυτή δύναται να παραταθεί από την αναθέτουσα αρχή κατ' ανώτατο όριο για δεκαπέντε (15) επιπλέον ημέρες, εφόσον όμως η ανάγκη για παράταση αιτιολογείται επαρκώς. Στις επόμενες παραγράφους 3, 4 και 5 προβλέπεται η κήρυξη εκπτώτου του προσωρινού αναδόχου σε περιπτώσεις που σχετίζονται με την υπο-

βολή των δικαιολογητικών.

Στην παράγραφο 3 προβλέπεται η κήρυξη του προσωρινού αναδόχου εκπτώτου, στην περίπτωση που κατά τον έλεγχο των παραπάνω δικαιολογητικών διαπιστωθεί ότι τα στοιχεία που δηλώθηκαν σύμφωνα με το άρθρο 78 είναι ψευδή ή ανακριβή. Επιπλέον προβλέπεται η κατάπτωση καταπίπτει υπέρ της αναθέτουσας αρχής της εγγύησης συμμετοχής του, εφόσον είχε προσκομισθεί, ενώ η κατακύρωση γίνεται στον προσφέροντα που υπέβαλε την αμέσως επόμενη πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά βάσει των ειδικότερων κριτηρίων ανάθεσης όπως είχαν οριστεί στα έγγραφα της σύμβασης. Αν κανένας από τους προσφέροντες δεν υπέβαλε αληθή ή ακριβή δήλωση, η διαδικασία ανάθεσης ματαιώνεται. Με την παράγραφο 4 ορίζεται ότι ο προσωρινός ανάδοχος επίσης κηρύσσεται έκπτωτος και καταπίπτει υπέρ της αναθέτουσας αρχής η εγγύηση συμμετοχής του που έχει προσκομίσει, εάν δεν υποβάλει στο προκαθορισμένο χρονικό διάστημα τα απαιτούμενα πρωτότυπα ή αντίγραφα, των παραπάνω δικαιολογητικών. Και σ' αυτή την περίπτωση προβλέπεται ότι η κατακύρωση γίνεται στον προσφέροντα που υπέβαλε την αμέσως επόμενη πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη, ενώ αν κανένας από τους προσφέροντες δεν προσκομίζει ένα ή περισσότερα από τα απαιτούμενα έγγραφα και δικαιολογητικά, η διαδικασία ματαιώνεται. Σύμφωνα με την παράγραφο 5 αν από τα νομίμως και εμπροθέσμως προσκομισθέντα δικαιολογητικά δεν αποδεικνύεται η μη συνδρομή των λόγων αποκλεισμού των άρθρων 73 και 74 ή η πλήρωση μιας ή περισσότερων από τις απαιτήσεις των κριτηρίων ποιοτικής επιλογής, ο προσωρινός ανάδοχος επίσης κηρύσσεται έκπτωτος, με την επιφύλαξη του άρθρου 104, καταπίπτει υπέρ της αναθέτουσας αρχής η εγγύηση συμμετοχής του, και η κατακύρωση γίνεται στον προσφέροντα που υπέβαλε την αμέσως επόμενη πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά.

Η παράγραφος 6 τέλος αναφέρεται στην ολοκλήρωση της διαδικασίας ελέγχου των παραπάνω δικαιολογητικών με τη σύνταξη πρακτικού από το αρμόδιο γνωμοδοτικό όργανο και τη διαβίβαση του φακέλου στο αποφαινόμενο όργανο της αναθέτουσας αρχής για τη λήψη απόφασης είτε για την κήρυξη του προσωρινού αναδόχου ως εκπτώτου, είτε για τη ματαίωση της διαδικασίας κατά τις παραγράφους 3, 4 ή 5, είτε για την κατακύρωση της σύμβασης. Τα αποτελέσματα του ελέγχου των παραπάνω δικαιολογητικών, επικυρώνονται με την απόφαση κατακύρωσης του άρθρου 104.

Στο άρθρο 104 ορίζεται ότι το δικαίωμα συμμετοχής και οι όροι και προϋποθέσεις συμμετοχής, κρίνονται κατά την υποβολή της αίτησης εκδήλωσης ενδιαφέροντος ή της προσφοράς, κατά την υποβολή των δικαιολογητικών του άρθρου 80, και κατά την σύναψη της σύμβασης κατά το άρθρο 105. Στην απόφαση κατακύρωσης αναφέρονται υποχρεωτικά οι προθεσμίες για την αναστολή της σύναψης της σύμβασης σύμφωνα με τα άρθρα 360 επόμενα. Ειδικότερα στις διαδικασίες σύναψης δημόσιας σύμβασης προμηθειών ή παροχής γενικών υπηρεσιών, το αρμόδιο γνωμοδοτικό όργανο, με αιτιολογημένη εισήγησή του, μπορεί να προτείνει την κατακύρωση της σύμβασης για ολόκληρη ή μεγαλύτερη ή μικρότερη ποσότητα κατά ποσοστό στα εκατό, που θα καθορίζεται στα έγγραφα της σύμβασης. Το ποσοστό αυτό δεν μπορεί να υπερβαίνει το 30% για διαγωνισμούς προυπολογισθείσας αξίας μέχρι 100.000 ευρώ περιλαμβανομένου

Φ.Π.Α. και το 15% για διαγωνισμούς προυπολογισθείσας αξίας από 100.001 ευρώ και άνω περιλαμβανομένου Φ.Π.Α. στην περίπτωση της μεγαλύτερης ποσότητας ή το 50% στην περίπτωση μικρότερης ποσότητας. Για κατακύρωση μέρους της ποσότητας κάτω του καθοριζόμενου από τα έγγραφα της σύμβασης ποσοστού, απαιτείται προηγούμενη αποδοχή από τον προμηθευτή. Στην παρ. 3 προβλέπεται η δυνατότητα μη κατάπτωσης της εγγυητικής επιστολής του προσφέροντος εφόσον επέλθουν στο πρόσωπό του γεγονότα που μετέβαλαν καταστάσεις, με αποτέλεσμα να μην πληρούνται πλέον τα κριτήρια ποιοτικής επιλογής, εφόσον τα γεγονότα αυτά επήλθαν ή των οποίων έλαβε γνώση μετά την υποβολή της υπεύθυνης δήλωσης και ενημέρωσε σχετικά την αναθέτουσα αρχή εγκαίρως, και σε κάθε περίπτωση πριν από την κοινοποίηση της έγγραφης ειδοποίησης για προσκόμιση των δικαιολογητικών κατακύρωσης. Η διάταξη αυτή αποσκοπεί στην αποφυγή της επιβολής της κύρωσης της κατάπτωσης της εγγυητικής επιστολής σε προσφέροντες, οι οποίοι αν και ήταν επιμελείς και φερέγγυοι κατά την ημερομηνία υποβολής της προσφοράς τους, απώλεσαν την ιδιότητα αυτή κατά τη διάρκεια της διαδικασίας ανάθεσης ή εμφιλοχώρησαν στο πρόσωπό τους περιστάσεις που δεν μπορούσαν να προβλεφθούν ή αποφευχθούν. Στο μέτρο λοιπόν που ενημέρωσαν αμελλητί την αναθέτουσα αρχή για την εν λόγω μεταβολή, υπό το πρίσμα της αρχής της χρηστής διοίκησης θα ήταν ανεπιεικές, δυσανάλογο και θα έβαινε πέραν του σκοπού της αποτροπής της παρεκκυστικής συμμετοχής σε διαδικασία ανάθεσης ή επιβολή σε αυτούς ως κύρωσης της κατάπτωσης της εγγύησης συμμετοχής, λαμβάνοντας υπόψη και τη δυσμενή οικονομική συγκυρία.

Στην παράγραφο 1 του άρθρου 105 προβλέπεται ότι στην απόφαση κατακύρωσης αναφέρονται υποχρεωτικά οι προθεσμίες για την αναστολή της σύναψης της σύμβασης σύμφωνα με τα άρθρα 360 επόμενα. Επίσης στο τελευταίο εδάφιο της παραγράφου αυτής προβλέπεται ότι ειδικά στις διαδικασίες σύναψης δημόσιας σύμβασης προμηθειών ή γενικών υπηρεσιών, το αρμόδιο γνωμοδοτικό όργανο, με αιτιολογημένη εισήγησή του, έχει τη δυνατότητα να προτείνει την κατακύρωση της σύμβασης είτε για ολόκληρη είτε για μεγαλύτερη ή μικρότερη ποσότητα κατά ποσοστό στα εκατό, που θα καθορίζεται στα έγγραφα της σύμβασης

Σύμφωνα με την παράγραφο 2, η αναθέτουσα αρχή κοινοποιεί αμέσως την απόφαση κατακύρωσης, συνοδευόμενη από αντίγραφο των πρακτικών της διαδικασίας ελέγχου και αξιολόγησης των προσφορών σε κάθε προσφέροντα, εκτός από τον προσωρινό ανάδοχο με κάθε πρόσφορο τρόπο (τηλεμοιοτυπία, ηλεκτρονικό ταχυδρομείο κλπ) επί αποδείξει.

Επιπλέον στην παράγραφο 3 ορίζεται ότι τα έννομα αποτελέσματα της απόφασης κατακύρωσης και ιδίως η σύναψη της σύμβασης επέρχονται εφόσον συντρέξουν σωρευτικά:

(α) η άπρακτη πάροδος των προθεσμιών άσκησης των προβλεπόμενων στις κείμενες διατάξεις βοηθημάτων και μέσων στο στάδιο της προδικαστικής και δικαστικής προσαρτίας και από τις τυχόν αποφάσεις αναστολών επί αυτών,

(β) η ολοκλήρωση του προσυμβατικού ελέγχου από το Ελεγκτικό Συνέδριο, σύμφωνα με τα άρθρα 35 και 36 του ν. 4129/2013, εφόσον απαιτείται και

(γ) η κοινοποίηση της απόφασης κατακύρωσης στον

προσωρινό ανάδοχο, εφόσον ο τελευταίος υποβάλει επικαιροποιημένα τα δικαιολογητικά του άρθρου 79, έπειτα από σχετική πρόσκληση. Ωστόσο η απόφαση κατακύρωσης δεν παράγει τα έννομα αποτελέσματά της εφόσον η αναθέτουσα αρχή δεν την κοινοποίησε σε όλους τους προσφέροντες, σύμφωνα με την παράγραφο 2.

Στην παράγραφο 4 προβλέπεται ότι μετά την επέλευση των εννόμων αποτελεσμάτων της απόφασης κατακύρωσης, η αναθέτουσα αρχή προσκαλεί τον ανάδοχο να προσέλθει προς υπογραφή της σύμβασης, εντός είκοσι (20) ημερών από τη λήψη της σχετικής έγγραφης ειδικής πρόσκλησης.

Σύμφωνα με την παράγραφο 5, η υπογραφή του συμφωνητικού έχει αποδεικτικό χαρακτήρα και ότι εάν ο ανάδοχος δεν προσέλθει να υπογράψει τη σύμβαση μέσα στην προθεσμία που ορίζεται στην ειδική πρόσκληση κηρύσσεται έκπτωτος, καταπίπτει υπέρ της αναθέτουσας αρχής η εγγύηση συμμετοχής του και η κατακύρωση γίνεται στον προσφέροντα που υπέβαλε την αμέσως επόμενη πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά. Αν κανένας από τους προσφέροντες δεν προσέλθει για την υπογραφή της σύμβασης, η διαδικασία ανάθεσης ματαιώνεται.

Στο άρθρο 106 προς τον σκοπό της επίτευξης ασφάλειας δικαίου και της προστασίας του δημοσίου συμφέροντος, παρέχεται εξαντλητική απαρίθμηση των περιπτώσεων στις οποίες λαμβάνει χώρα ματαίωση της διαδικασίας ανάθεσης και πάντοτε με ειδικώς αιτιολογημένη απόφαση της αναθέτουσας αρχής, μετά από γνώμη του αρμοδίου οργάνου. Συγκεκριμένα, σύμφωνα με την παράγραφο 1 η αναθέτουσα αρχή ματαιώνει τη διαδικασία σύναψης δημόσιας σύμβασης, εφόσον η διαδικασία απέβη άγονη, είτε λόγω μη υποβολής προσφοράς είτε λόγω απόρριψης όλων των προσφορών ή αιτήσεων ή αποκλεισμού όλων των προσφερόντων ή συμμετεχόντων, σύμφωνα με τις διατάξεις του Βιβλίου Ι και τα έγγραφα της σύμβασης ή στην περίπτωση του τελευταίου εδαφίου της παρ. 5 του άρθρου 105.

Περαιτέρω, σύμφωνα με την παράγραφο 2, ματαίωση της διαδικασίας ανάθεσης μπορεί να λάβει χώρα και στις ακόλουθες περιπτώσεις α) για παράτυπη διεξαγωγή της διαδικασίας ανάθεσης, β) όταν οι οικονομικές και τεχνικές παράμετροι που σχετίζονται με τη διαδικασία ανάθεσης άλλαξαν ουσιωδώς και η εκτέλεση του συμβατικού αντικειμένου δεν ενδιαφέρει πλέον την αναθέτουσα αρχή ή τον φορέα για τον οποίο προορίζεται το υπό ανάθεση αντικείμενο, γ) σε εξαιρετικές περιπτώσεις όπου λόγω ανωτέρας βίας δεν είναι δυνατή η κανονική εκτέλεση της σύμβασης, δ) αν η επιλεγείσα προσφορά κριθεί ως μη συμφέρουσα από οικονομική άποψη, ε) στην περίπτωση της παραγράφου 5 του άρθρου 96, και στ) για άλλους επιτακτικούς λόγους δημοσίου συμφέροντος όπως ιδίως δημόσιας υγείας ή προστασίας του περιβάλλοντος. Σύμφωνα με την παράγραφο 3, εάν διαπιστωθούν σφάλματα ή παραλείψεις σε οποιοδήποτε στάδιο της διαδικασίας ανάθεσης, η αναθέτουσα αρχή μπορεί να ακυρώσει μερικά τη διαδικασία ή να αναμορφώσει ανάλογα το αποτέλεσμα της ή να αποφασίσει την επανάληψή της από το σημείο που εμφιλοχώρησε το σφάλμα ή η παράλειψη, σε όλες τις περιπτώσεις μετά από γνώμη του αρμοδίου οργάνου. Σύμφωνα με την παράγραφο 4, όταν υπάρχουν λόγοι για τη ματαίωση της διαδικασίας, η αναθέτουσα αρχή ματαιώνει τη διαδικασία για ολόκληρο το αντικείμενο της σύμβασης ή για συγκεκριμένο τμήμα αυτής.

Σύμφωνα με την παράγραφο 5, μετά από γνώμη του αρμοδίου οργάνου δύναται να αποφασιστεί παράλληλα με την ακύρωση ή ματαίωση της διαδικασίας ανάθεσης και η επανάληψη οποιασδήποτε φάσης αυτής με τροποποίηση ή μη των όρων της, ή η προσφυγή στη διαδικασία της διαπραγμάτευσης σύμφωνα με τα οριζόμενα στα άρθρα 29 και 32.

Τέλος, οι παράγραφοι 6 και 7 αναφέρονται στις συμβάσεις έργων και μελετών και ειδικότερα με την παράγραφο 6 ορίζεται ότι στην περίπτωση (δ) της παραγράφου 2 για τη ματαίωση απαιτείται η προηγούμενη γνώμη του οικείου Τεχνικού Συμβουλίου ενώ στην παράγραφο 7 ορίζεται ότι σε περίπτωση εφαρμογής του άρθρου 49 και ματαίωσης της διαδικασίας, η αναθέτουσα αρχή μπορεί να εξαγοράσει τις μελέτες των τεχνικών λύσεων που κρίνει ικανοποιητικές και να προβεί σε νέα διαδικασία σύναψης σύμβασης έργου βάσει των μελετών αυτών, με την προϋπόθεση όμως η σχετική να αναφέρεται στα έγγραφα της σύμβασης κατά την αρχική διαδικασία.

Με το άρθρο 107 ορίζονται ειδικότερες ρυθμίσεις για τη διαδικασία ανάθεσης των κοινωνικών και άλλων ειδικών υπηρεσιών που αναφέρονται στο παράρτημα XIV του Προσαρτήματος Α'. Ειδικότερα στην παράγραφο 1 ορίζεται ότι οι εν λόγω δημόσιες συμβάσεις υπηρεσιών άνω των ορίων εφαρμογής της οδηγίας, ανατίθενται σύμφωνα με τις ειδικότερες διατάξεις του τμήματος για τις κοινωνικές και άλλες ειδικές υπηρεσίες ήτοι την παράγραφο 3, τα άρθρα 107, 108, 109, καθώς και τις ειδικότερες διατάξεις που προβλέπονται στα έγγραφα της σύμβασης. Στην παράγραφο 2 ορίζεται ότι οι αντίστοιχες συμβάσεις υπηρεσιών κάτω των ορίων, ανατίθενται σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παράγραφο 3 του άρθρου 106, τα άρθρα 120, 64 παράγραφοι 1 και 2, 108, 109, καθώς και τις ειδικότερες διατάξεις που προβλέπονται στα έγγραφα της σύμβασης. Στην παράγραφο 3 ορίζεται ότι σε κάθε περίπτωση οι αναθέτουσες αρχές πρέπει να τηρούν τις αρχές της διαφάνειας και της ίσης μεταχείρισης και ότι κατά τη σύνταξη των διαδικαστικών κανόνων ανάθεσης να λαμβάνουν υπόψη τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά των εν λόγω υπηρεσιών.

Το άρθρο 108 ρυθμίζει τους όρους δημοσιότητας που πρέπει να τηρούν οι αναθέτουσες αρχές κατά τη δημοσίευση προκηρύξεων σύμβασης και ανάθεσης συναφθεισών συμβάσεων, στις κοινωνικές και άλλες ειδικές υπηρεσίες άνω των ορίων εφαρμογής της οδηγίας. Ειδικότερα, οι συμβάσεις προκηρύσσονται μέσω τυποποιημένου εντύπου προκήρυξης σύμβασης, που περιλαμβάνει τις πληροφορίες του μέρους Θ του παραρτήματος V του Προσαρτήματος Α' ή μέσω προκαταρκτικής προκήρυξης. Τα αποτελέσματα της διαδικασίας σύναψης δημόσιας σύμβασης γνωστοποιούνται μέσω του αντίστοιχου τυποποιημένου εντύπου γνωστοποίησης συναφθείσας σύμβασης που περιέχει τις πληροφορίες που αναφέρονται στο μέρος Ι του παραρτήματος V του Προσαρτήματος Α'. Οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να συγκεντρώνουν τις γνωστοποιήσεις συναφθεισών συμβάσεων σε τριμηνιαία βάση και να τις αποστέλλουν εντός 30 ημερών από τη λήξη του τριμήνου. Επισημαίνεται ότι οι αναθέτουσες αρχές δημοσιεύουν τις προκηρύξεις και γνωστοποιήσεις του παρόντος άρθρου σύμφωνα με το άρθρο 64 και χρησιμοποιούν τα αντίστοιχα τυποποιημένα υποδείγματα που έχουν καταρτιστεί με τον εκτελεστικό κανονισμό (ΕΕ) 2015/1986.

Το άρθρο 109 ορίζει ότι είναι στη διακριτική ευχέρεια

των αναθετουσών αρχών να λαμβάνουν υπόψη τους τις ιδιαίτερες απαιτήσεις και τους χρήστες των συγκεκριμένων κοινωνικών και άλλων ειδικών υπηρεσιών που αναφέρονται στο παράρτημα XIV του Προσαρτήματος Α'. Επίσης ορίζεται ότι μπορούν να προβλέπουν ότι η επιλογή του παρόχου υπηρεσιών γίνεται με βάση την προσφορά που παρουσιάζει τη βέλτιστη σχέση ποιότητας – τιμής λαμβανομένων υπόψη των κριτηρίων ποιότητας και βιωσιμότητας.

Με το άρθρο 110 ορίζονται οι όροι και προϋποθέσεις, κατά τη διαδικασία σύναψης συγκεκριμένων υγειονομικών, κοινωνικών και πολιτιστικών υπηρεσιών, για την παραχώρηση από τις αναθέτουσες αρχές δικαίωμα συμμετοχής κατ' αποκλειστικότητα σε Κοινωνικές Συνεταιριστικές Επιχειρήσεις (ΚοινΣΕΠ) που είναι εγγεγραμμένες στο Μητρώο Κοινωνικής Επιχειρηματικότητας της παραγράφου 1 του άρθρου 14 του ν. 4019/2001. Η επιλογή των αναδόχων μεταξύ των ανωτέρω Κοινωνικών Συνεταιριστικών Επιχειρήσεων πραγματοποιείται μέσω σχετικής πρόσκλησης που απευθύνεται στο σύνολο αυτών η προκήρυξη του διαγωνισμού οφείλει να αναφέρει ότι ανάθεση γίνεται με βάση το άρθρο αυτό. Η μέγιστη διάρκεια σύμβασης που καταρτίζεται σε συνέχεια του παρόντος, δεν υπερβαίνει τα τρία έτη.

Στο άρθρο 111 προσδιορίζεται το πεδίο εφαρμογής των διατάξεων του παρόντος τμήματος του σχεδίου νόμου που διέπουν τους διαγωνισμούς μελετών. Ειδικότερα ορίζονται τα είδη των διαγωνισμών μελετών που υπάγονται στο πεδίο εφαρμογής ανάλογα με το αντικείμενό τους, ήτοι: α) διαγωνισμοί μελετών που διοργανώνονται στο πλαίσιο διαδικασίας ανάθεσης δημόσιας σύμβασης, β) διαγωνισμοί μελετών με βραβεία συμμετοχής ή/και καταβολή χρηματικού ποσού στους συμμετέχοντες. Ταυτόχρονα, για τις ανάγκες εφαρμογής του άρθρου παρέχεται ο τρόπος προσδιορισμού των κατώτατων ορίων.

Το άρθρο 112 ρυθμίζει τους όρους δημοσιότητας που πρέπει να τηρούν οι αναθέτουσες αρχές κατά τους διαγωνισμούς μελετών. Συγκεκριμένα, οι αναθέτουσες αρχές δημοσιεύουν σχετική προκήρυξη και στην περίπτωση που σκοπεύουν να αναθέσουν επακόλουθη σύμβαση υπηρεσιών, αναφέρουν την πρόθεσή τους στην προκήρυξη. Τα αποτελέσματα των διαγωνισμών μελετών γνωστοποιούνται με ανακοίνωση σύμφωνα με το άρθρο 128. Η γνωστοποίηση αυτή είναι δυνατό να μη δημοσιεύεται όταν η γνωστοποίησή τους μπορεί να εμποδίσει την εφαρμογή των κείμενων διατάξεων, ή να είναι αντίθετη προς το δημόσιο συμφέρον, ή μπορεί να βλάψει τα νόμιμα εμπορικά συμφέροντα δημοσίων ή ιδιωτικών οικονομικών φορέων ή τις συνθήκες θεμιτού ανταγωνισμού μεταξύ αυτών. Οι προκηρύξεις και γνωστοποιήσεις για τους διαγωνισμούς μελετών δημοσιεύονται κατά περίπτωση σύμφωνα με τα άρθρα 64 και 65. Για τους διαγωνισμούς μελετών άνω των ορίων εφαρμογής της οδηγίας, οι προκηρύξεις και γνωστοποιήσεις περιλαμβάνουν τις πληροφορίες που προβλέπονται στα μέρη Ε και ΣΤ του παραρτήματος V του Προσαρτήματος Α', υπό τη μορφή τυποποιημένων εντύπων του κανονισμού (ΕΕ) 2015/1986. Στους διαγωνισμούς κάτω των ορίων αντί για τις παρ. 1 έως 3, ισχύει το άρθρο 1220.

Στο άρθρο 113 ορίζονται τα άρθρα τα οποία οι αναθέτουσες αρχές εφαρμόζουν κατάλληλα προσαρμοσμένα στους διαγωνισμούς μελετών.

Το άρθρο 114 ρυθμίζει τη σύνθεση της κριτικής επιτροπής στους εν θέματι διαγωνισμούς, η οποία επιβάλλεται

να πραγματοποιείται υπό καθεστώς διαφάνειας και ίσης μεταχείρισης των ανταγωνιζομένων. Τα φυσικά πρόσωπα που απαρτίζουν την κριτική επιτροπή πρέπει να είναι ανεξάρτητα από τους συμμετέχοντες στο διαγωνισμό. Όταν απαιτείται από τους συμμετέχοντες συγκεκριμένο επαγγελματικό προσόν, αυτό ή άλλο ισοδύναμο προσόν πρέπει να το διαθέτουν τουλάχιστον το ένα τρίτο των μελών της κριτικής επιτροπής.

Στο άρθρο 115 αποτυπώνονται οι αρχές της αντικειμενικότητας και αμεροληψίας στη λήψη αποφάσεων ή κατά την παροχή γνωμοδοτήσεων της κριτικής επιτροπής κατά την εξέταση μελετών ή σχεδίων που υποβάλλουν οι υποψήφιοι στους διαγωνισμούς μελετών και προσδιορίζεται η διεξαχθείσα για έκδοση σχετικής απόφασης διαδικασία.

Στο άρθρο 116 προβλέπεται για τις συμβάσεις κάτω των ορίων, η δυνατότητα στις αναθέτουσες αρχές προσφυγής, εκτός από τις διαδικασίες του άρθρου 26 και στις διαδικασίες του συνοπτικού διαγωνισμού και της απευθείας ανάθεσης. Επίσης ορίζεται ότι δεν απαιτείται σύμφωνη γνώμη της Αρχής για συμβάσεις κάτω των ορίων, καθώς επίσης παρέχεται εξουσιοδότηση για την αναπροσαρμογή των ανώτατων χρηματικών ορίων των άρθρων 117 και 118 με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και του καθ' ύλην αρμόδιου Υπουργού.

Στην παράγραφο 1 του άρθρου 117 ορίζονται οι προϋποθέσεις και η διαδικασία διενέργειας συνοπτικού διαγωνισμού, ο οποίος διενεργείται όταν η εκτιμώμενη αξία της σύμβασης, εκτός ΦΠΑ, δεν υπερβαίνει το ποσό των 60.000 ευρώ.

Επιπρόσθετα, προσδίδεται η αναγκαία ευελιξία στις αναθέτουσες αρχές να επιτυγχάνουν την ταχεία σύναψη μίας δημόσιας σύμβασης, παρέχοντας τη δυνατότητα χρησιμοποίησης της διαδικασίας του συνοπτικού διαγωνισμού για τμήματα σύμβασης που δεν υπερβαίνουν συνολικά τις 60.000 ευρώ και συνολικά δεν υπερβαίνουν το 20% της εκτιμώμενης αξίας όλων των τμημάτων της σύμβασης. Παράλληλα, προκειμένου να αποφεύγονται τυχόν περιπτώσεις κατάτμησης, τίθεται μία ασφαλιστική δικλείδα ώστε τυχόν απευθείας αναθέσεις που έχουν ήδη διεξαχθεί να συνυπολογίζονται για την εφαρμογή της περίπτωσης αυτής.

Στις παραγράφους 2 και 3 αναφορικά με τη διενέργεια του συνοπτικού διαγωνισμού, η αναθέτουσα αρχή οφείλει να δημοσιεύει απλοποιημένη προκήρυξη και, επιπλέον, να προσκαλούν τρεις κατ' ελάχιστον συγκεκριμένους οικονομικούς φορείς, προκειμένου να διασφαλίζεται η μέγιστη κατά το δυνατόν δημοσιότητα. Ωστόσο η υποβολή μόνο μίας προσφοράς, δεν κωλύει τη συνέχιση της διαδικασίας ανάθεσης της σύμβασης.

Στις παραγράφους 4 και 5 ορίζεται ότι στο συνοπτικό διαγωνισμό για λόγους επιτάχυνσης της διαδικασίας επιτρέπεται η αποσφράγιση του φακέλου των δικαιολογητικών συμμετοχής, των τεχνικών προσφορών και των οικονομικών προσφορών σε μία δημόσια συνεδρίαση και την έκδοση μίας εκτελεστής διοικητικής πράξης. Οι λεπτομέρειες διενέργειας του συνοπτικού διαγωνισμού καθορίζονται στα έγγραφα της σύμβασης.

Η παράγραφος 1 του άρθρου 118 θέτει τις προϋποθέσεις υπό τις οποίες επιτρέπεται η προσφυγή στην εξαιρετική διαδικασία της απευθείας ανάθεσης. Συγκεκριμένα ορίζεται ότι η προσφυγή στη διαδικασία αυτή επιτρέπεται όταν η εκτιμώμενη αξία της σύμβασης, εκτός ΦΠΑ, δεν ξεπερνά το ποσό των 20.000 ευρώ.

Επιπλέον, προκειμένου να παρέχεται η αναγκαία ευελιξία στις αναθέτουσες αρχές να επιτυγχάνουν αποτελεσματικά τη σύναψη μίας δημόσιας σύμβασης, παρέχεται η δυνατότητα ώστε τμήματα μίας σύμβασης να μπορούν να ανατεθούν απευθείας, εφόσον τα τμήματα αυτά συνολικά δεν υπερβαίνουν το όριο της απευθείας ανάθεσης και δεν υπερβαίνουν το 20% της εκτιμώμενης αξίας όλων των τμημάτων της σύμβασης. Η δυνατότητα αυτή που παρέχεται με την εν λόγω διάταξη επιλύει σημαντικά προβλήματα που ανακύπτουν στην καθημερινή διοικητική πρακτική παρεμποδίζοντας τη σύναψη μικρής αξίας συμβάσεων, οι οποίες συχνά καθίστανται μέρος χρονοβόρων και πολύπλοκων διαδικασιών ανάθεσης στο πλαίσιο της διαδικασίας ανάθεσης μίας μεγαλύτερης σύμβασης, θέτοντας παράλληλα τα κατάλληλα εχέγγυα ώστε να μην γίνεται καταχρηστική εφαρμογή της.

Στην παράγραφο 2 προβλέπεται, σε συνέπεια προς την ανάγκη της απλοποίησης και της επιτάχυνσης των διαδικασιών διενέργειας απευθείας ανάθεσης, ότι γι' αυτήν δεν απαιτείται η συγκρότηση συλλογικού οργάνου.

Στις παραγράφους 3 και 4 για λόγους διαφάνειας και ασφάλειας δικαίου προβλέπεται ρητώς η σχετική καταχώρηση της απόφασης ανάθεσης στο Κ.Η.Μ.ΔΗ.Σ. και αναφέρονται τα στοιχεία τα οποία, επί ποινή ακυρότητας, πρέπει να περιέχονται σε αυτήν.

Στην παράγραφο 5 για τις δημόσιες συμβάσεις έργων, μελετών και παροχής τεχνικών και λοιπών επιστημονικών υπηρεσιών, προβλέπονται οι ειδικές προϋποθέσεις της επιλογής διαδικασίας απευθείας ανάθεσης (δημοσίευση ετησίως πρόσκλησης ενδιαφερομένων, δημόσια ηλεκτρονική κλήρωση κ.λ.π.). Στην παράγραφο 6 αναπτύσσεται στη Γενική Γραμματεία Υποδομών του Υπουργείου Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων, Κεντρικό Ηλεκτρονικό Σύστημα Κληρώσεων για την εφαρμογή της προηγούμενης παραγράφου. Στο άρθρο 119 ρυθμίζονται τα θέματα που αφορούν σε ενέργειες τεχνικής βοήθειας που εμπίπτουν τόσο στο πρόγραμμα συγχρηματοδοτούμενων ενεργειών (Υποπρόγραμμα Α'), όσο και στο πρόγραμμα ενεργειών χρηματοδοτούμενων αμιγώς από εθνικούς πόρους (Υποπρόγραμμα Β'), για δημόσιες συμβάσεις κάτω των ορίων εφαρμογής των Οδηγιών στο πλαίσιο του ΕΣΠΑ, καθώς και συναφείς ενέργειες τεχνικής βοήθειας που χρηματοδοτούνται από άλλα προγράμματα ή Ταμεία, όπως, ενδεικτικά, το Ταμείο Ευρωπαϊκής Βοήθειας για τους Απόρους, το Ευρωπαϊκό Ταμείο Προσαρμογής στην Παγκοσμιοποίηση, το Ταμείο Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης, το Ταμείο Εσωτερικής Ασφάλειας.

Επίσης, στην εν λόγω διάταξη υπάγονται και ενέργειες τεχνικής βοήθειας των Προγραμμάτων του Χρηματοδοτικού Μηχανισμού του ΕΟΧ. Ως τεχνική βοήθεια των Προγραμμάτων του Χρηματοδοτικού Μηχανισμού του ΕΟΧ νοούνται η τεχνική βοήθεια που διαχειρίζεται το Αυτοτελές Τμήμα ΕΟΧ, οι προμήθειες και υπηρεσίες που πραγματοποιούνται στα πλαίσια του κόστους διαχείρισης των Διαχειριστών Προγράμματος των Προγραμμάτων ΕΟΧ και οι προμήθειες και υπηρεσίες στο πλαίσιο των δράσεων διμερούς συνεργασίας και συμπληρωματικών δράσεων, όπως αναφέρονται στα άρθρα 35, 38, 39 και 40 της ΚΥΑ 12104ΕΥΔ&ΠΛΑΠ 275/28.3.2014 (Β' 781).

Ειδικότερα, για τις ανωτέρω ενέργειες προβλέπονται οι δυνατότητες σύναψης σύμβασης προμηθειών ή παροχής υπηρεσιών ανάλογα με την εκτιμώμενη αξία της

σύμβασης, κατόπιν αποστολής πρόσκλησης σε επιλεγμένα από την αναθέτουσα αρχή ή/και τον δικαιούχο ενεργειών τεχνικής βοήθειας φυσικά ή νομικά πρόσωπα εγγεγραμμένα σε κατάλογο προμηθευτών και παρεχόντων υπηρεσιών. Τέλος, παρέχεται εξουσιοδότηση για την έκδοση Υπουργικής Απόφασης η οποία θα ρυθμίζει θέματα σχετικά με την εφαρμογή της εν λόγω διάταξης και τα εν γένει ζητήματα του καταλόγου προμηθευτών και παρεχόντων υπηρεσιών. Στην παράγραφο 6 ορίζεται ότι σε περίπτωση συμβάσεων προμηθειών ή υπηρεσιών, οι οποίες αφορούν σε ενέργειες τεχνικής βοήθειας των συγχρηματοδοτούμενων προγραμμάτων του ΕΣΠΑ, του ΕΟΧ ή άλλων ενωσιακών ή διεθνών προγραμμάτων ή/και ταμείων, η σύναψη αυτών κατά το προηγούμενο άρθρο 118, χωρεί με αιτιολογημένη απόφαση του προϊσταμένου της αρμόδιας για την εκτέλεση των ενεργειών τεχνικής βοήθειας υπηρεσίας.

Το άρθρο 120 οριοθετεί το χρονικό σημείο έναρξης της διαδικασίας σύναψης της σύμβασης για τις συμβάσεις κάτω των ορίων.

Στην παράγραφο 1 ορίζεται, για τις συμβάσεις κάτω των ορίων, ως χρόνος έναρξης της ανοικτής διαδικασίας, της κλειστής διαδικασίας και της ανταγωνιστικής διαδικασίας με διαπραγμάτευση, του ανταγωνιστικού διαλόγου και της σύμπραξης καινοτομίας η ημερομηνία δημοσιοποίησης της προκήρυξης σύμβασης στο ΚΗΜ-ΔΗ.Σ. Στις παραγράφους 2 και 3 ορίζεται ως χρόνος έναρξης του συνοπτικού διαγωνισμού η ημερομηνία δημοσίευσης της απλοποιημένης προκήρυξης στο ΚΗΜ-ΔΗ.Σ. και της απευθείας ανάθεσης ή της διαδικασίας διαπραγμάτευσης χωρίς δημοσίευση προκήρυξης, η ημερομηνία αποστολής της πρώτης πρόσκλησης υποβολής προσφοράς ή της πρώτης πρόσκλησης συμμετοχής σε διαπραγμάτευση.

Στο άρθρο 121 παρέχονται οι ελάχιστες προθεσμίες υποβολής προσφορών ανά είδος διαδικασίας σύναψης για τις συμβάσεις κάτω των ορίων.

Ειδικότερα, στην παράγραφο 1 προβλέπονται οι ακόλουθες προθεσμίες:

α) Στην ανοικτή διαδικασία, η ελάχιστη προθεσμία παραλαβής προσφορών ανέρχεται σε είκοσι δύο (22) ημέρες από την ημερομηνία δημοσίευσης της προκήρυξης της σύμβασης στο Κ.Η.Μ.ΔΗ.Σ..

β) Στην κλειστή διαδικασία και στην ανταγωνιστική διαδικασία με διαπραγμάτευση, η ελάχιστη προθεσμία παραλαβής των αιτήσεων συμμετοχής ανέρχεται σε δεκαπέντε (15) ημέρες από την ημερομηνία δημοσίευσης της προκήρυξης της σύμβασης στο ΚΗΜΔΗ.Σ. και η ελάχιστη προθεσμία παραλαβής των προσφορών των οικονομικών φορέων που έχουν προεπιλεγεί για την υποβολή προσφοράς ανέρχεται σε δέκα (10) ημέρες από την ημερομηνία αποστολής της πρόσκλησης υποβολής προσφοράς προς τους προεπιλεγέντες.

γ) Στον συνοπτικό διαγωνισμό, η ελάχιστη προθεσμία παραλαβής προσφορών ανέρχεται σε δώδεκα (12) ημέρες από την ημερομηνία δημοσίευσης της προκήρυξης της σύμβασης στο Κ.Η.Μ.ΔΗ.Σ.

Στις παραγράφους 2 και 3 επισημαίνεται, ωστόσο, ότι με την επιφύλαξη των ελάχιστων προθεσμιών, κατά τον καθορισμό των προθεσμιών παραλαβής των αιτήσεων συμμετοχής και των προσφορών πρέπει να λαμβάνεται υπόψη ο ιδιαίτερος χαρακτήρας της σύμβασης, καθώς και ο χρόνος που απαιτείται για την προετοιμασία των αιτήσεων συμμετοχής ή των προσφορών, ενώ οι τασόμε-

νες προθεσμίες πρέπει να καθορίζονται κατά τρόπο ώστε να προκύπτει η ακριβής ημερομηνία και ώρα κατά την οποία μπορούν να υποβάλλονται οι αιτήσεις συμμετοχής και οι προσφορές. Έτσι στην παράγραφο 4 προβλέπεται ότι οι προθεσμίες πρέπει να είναι μεγαλύτερες από τις ελάχιστες προβλεπόμενες, σε περίπτωση που οι προσφορές μπορούν να συνταχθούν μόνον έπειτα από επιτόπια επίσκεψη ή από επιτόπια εξέταση εγγράφων προσαρτημένων στα έγγραφα της σύμβασης. Τέλος με την παράγραφο 5 προβλέπεται και ρυθμίζεται η περίπτωση παράτασης της προθεσμίας παραλαβής των προσφορών.

Με το άρθρο 122 ορίζεται ότι στις συμβάσεις κάτω των ορίων, οι προκηρύξεις σύμβασης, που συντάσσονται σύμφωνα με τυποποιημένα έντυπα που εκδίδει η Ενιαία Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Συμβάσεων και περιέχουν κατ' ελάχιστον τις πληροφορίες που προβλέπονται στις προκηρύξεις σύμβασης άνω των ορίων, εφόσον προσιδιάζονται σε συμβάσεις κάτω των ορίων, χρησιμοποιούνται ως μέσο προκήρυξης του διαγωνισμού για όλες τις διαδικασίες.

Στο άρθρο 123, που αφορά αποκλειστικά διαδικασίες σύναψης κάτω των ορίων, ορίζεται, ότι στις κλειστές διαδικασίες και τις ανταγωνιστικές διαδικασίες με διαπραγμάτευση, οι αναθέτουσες αρχές προσκαλούν ταυτοχρόνως και γραπτώς τους επιλεγέντες υποψηφίους να υποβάλουν την προσφορά τους. Οι προσκλήσεις συνοδεύονται από τα έγγραφα της σύμβασης, στην περίπτωση που για αυτά δεν παρέχεται ελεύθερη, άμεση, πλήρης και δωρεάν πρόσβαση ή δεν διατίθενται με άλλο τρόπο. Τέλος οι προσκλήσεις περιλαμβάνουν τις πληροφορίες που ορίζονται στο παράρτημα ΙΧ του Προσαρτήματος Α'.

Στην παράγραφο 3 ορίζεται ότι ειδικά για τις κάτω των ορίων συμβάσεις του παρόντος με απόφαση του Υπουργού, Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων μπορεί να εξειδικεύονται, για ειδικές κατηγορίες έργων, καθώς και για ειδικές κατηγορίες μελετών και παροχής τεχνικών και λοιπών επιστημονικών υπηρεσιών και ορίων προϋπολογισμού αυτών, οι διαδικασίες αναφορικά με τη διενέργεια των διαγωνισμών ή των αναθέσεων,

Με το άρθρο 124 προβλέπονται για τις δημόσιες συμβάσεις έργων ειδικοί τρόποι σύνταξης και υποβολής των οικονομικών προσφορών, υπό προϋποθέσεις, που αφορούν στο ενιαίο ποσοστό έκπτωσης, σύμφωνα με το άρθρο 125 και στη μειοδοσία στο ποσοστό γενικών εξόδων και οφέλους για εκτέλεση απολογιστικών εργασιών, σύμφωνα με το άρθρο 126.

Στο άρθρο 127 προβλέπεται η προθεσμία άσκησης ενστάσεων κατά τη διαδικασία σύναψης δημοσίων συμβάσεων με εκτιμώμενη αξία κάτω των 60.000 Ευρώ (χωρίς Φ.Π.Α.), το όργανο ενώπιον του οποίου ασκούνται, καθώς επίσης και η καταβολή παραβόλου υπέρ του Δημοσίου ποσού ίσου με το ένα τοις εκατό (1%) επί της εκτιμώμενης αξίας της σύμβασης, κατά την άσκηση αυτών. Με την παράγραφο 3 δύναται με σχετική υπουργική απόφαση να αναπροσαρμόζονται τα ανωτέρω όρια.

Στο άρθρο 128 προβλέπεται η, υπό προϋποθέσεις, ανάθεση εξειδικευμένων υπηρεσιών (σύμβουλων, εμπειρογνομόνων) για τη μελέτη και εκτέλεση συμβάσεων δημοσίων έργων και συμβάσεων παραχώρησης έργων, έναντι αμοιβής μέχρι των ορίων των περιπτώσεων β' και (γ), κατά περίπτωση, του άρθρου 5.

Με το άρθρο 129 ορίζεται το νομικό καθεστώς που ε-

φαρμόζεται κατά την εκτέλεση των δημοσίων συμβάσεων και συγκεκριμένα ορίζεται ότι εφαρμόζονται α) οι διατάξεις τους παρόντος, β) οι όροι της σύμβασης και γ) συμπληρωματικά ο Αστικός Κώδικας.

Στο άρθρο 130 και στην παράγραφο 1, ορίζεται, με σαφή και ρητό τρόπο και σε συνέχεια σχετικής ρύθμισης του άρθρου 18, η υποχρέωση των αναθετουσών αρχών να περιλαμβάνουν ως ειδικό όρο εκτέλεσης της σύμβασης, την υποχρέωση τήρησης από τον ανάδοχο των υποχρεώσεων στους τομείς του περιβαλλοντικού, κοινωνικοασφαλιστικού και εργατικού δικαίου που έχουν θεσπισθεί με το δίκαιο της Ένωσης, το εθνικό δίκαιο, συλλογικές συμβάσεις ή τις διεθνείς διατάξεις του παραρτήματος Χ του Προσαρτήματος Α'. Ειδικός όρος προβλέπεται για τις συμβάσεις παροχής υπηρεσιών καθαρισμού και φύλαξης. Τέλος ορίζεται ότι οι ανωτέρω όροι της παρούσας παραγράφου έχουν επισημανθεί και στα έγγραφα της σύμβασης.

Περαιτέρω στην παράγραφο 2 προβλέπεται ότι οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να προβλέπουν και άλλους ειδικούς όρους σχετικά με την εκτέλεση της σύμβασης, εφόσον οι όροι αυτοί είναι συμβατοί με το ενωσιακό δίκαιο, συνδέονται με το αντικείμενο της σύμβασης και προβλέπονται στην προκήρυξη ή στα έγγραφα της σύμβασης. Οι όροι αυτοί μπορούν ιδίως να αφορούν οικονομικές, κοινωνικές και περιβαλλοντικές παραμέτρους ή παραμέτρους που αφορούν την καινοτομία και την απασχόληση.

Στην παράγραφο 3 προσδιορίζονται κοινωνικές παράμετροι που μπορούν να αφορούν κυρίως συγκεκριμένες ομάδες πληθυσμού, την καταπολέμηση των διακρίσεων και την προαγωγή της ισότητας των φύλων.

Τέλος η παράγραφος 4 προβλέπει εξουσιοδοτική διάταξη για την εφαρμογή της προηγούμενης παραγράφου.

Το άρθρο 131 περιλαμβάνει διατάξεις που ρυθμίζουν θέματα υπεργολαβίας. Με την παράγραφο 1 επεκτείνεται η υποχρέωση τήρησης των υποχρεώσεων στους τομείς του εργατικού, περιβαλλοντικού και κοινωνικού δικαίου και στους υπεργολάβους, η συμμόρφωση στις οποίες υπόκειται σε παρακολούθηση και έλεγχο από τις αρμόδιες εθνικές αρχές.

Σύμφωνα με την παράγραφο 2, για την διευκόλυνση της πρόσβασης των μικρομεσαίων επιχειρήσεων στην αγορά των δημοσίων συμβάσεων, μπορεί να προβλέπεται στα έγγραφα της σύμβασης η απευθείας, εκ μέρους της αναθέτουσας αρχής πληρωμή του υπεργολάβου για την εκτέλεση προμήθειας, υπηρεσίας ή έργου δυνάμει σύμβασης υπεργολαβίας με τον ανάδοχο υπό προϋποθέσεις. Στην περίπτωση αυτή, στα έγγραφα της σύμβασης καθορίζονται τα ειδικότερα μέτρα ή μηχανισμοί που επιτρέπουν στον κύριο ανάδοχο να εγείρει αντιρρήσεις ως προς αδικαιολόγητες πληρωμές.

Η ευθύνη του αναδόχου δεν θίγεται από τις προβλέψεις των προηγούμενων παραγράφων (παρ. 3)

Σύμφωνα με την παράγραφο 4, στην περίπτωση των συμβάσεων έργων και όσον αφορά τις υπηρεσίες που πρέπει να παρέχονται στις εγκαταστάσεις υπό την άμεση εποπτεία της αναθέτουσας αρχής, διασφαλίζεται η διαφάνεια στην αλυσίδα της υπεργολαβίας απαιτώντας από τον ανάδοχο να ενημερώνει την αναθέτουσα αρχή, το αργότερο έως την έναρξη εκτέλεσης της σύμβασης, για τα στοιχεία των υπεργολάβων του που εμπλέκονται στα εν λόγω έργα ή υπηρεσίες, καθώς και για τυχόν μεταβολές. Οι ανωτέρω υποχρεώσεις επεκτείνονται α)

στις συμβάσεις προμηθειών, στις συμβάσεις υπηρεσιών, πλην όσων αφορούν υπηρεσίες που πρόκειται να παρασχεθούν στις εγκαταστάσεις υπό την άμεση εποπτεία της αναθέτουσας αρχής ή στους προμηθευτές που συμμετέχουν σε συμβάσεις έργων ή υπηρεσιών, καθώς και β) στους υπεργολάβους των υπεργολάβων του κύριου αναδόχου και σε κάθε περαιτέρω υπεργολάβο μεταξύ όσων περιλαμβάνονται στην αλυσίδα υπεργολαβίας.

Προς το σκοπό της διασφάλισης της τήρησης των αρχών της διαφάνειας και της ίσης μεταχείρισης των οικονομικών φορέων κατά το στάδιο εκτέλεσης της σύμβασης, ορίζεται ότι η αναθέτουσα αρχή δύναται να επαληθεύει ότι δεν υφίστανται στο πρόσωπο των υπεργολάβων, οι ίδιοι λόγοι αποκλεισμού που ισχύουν και για τους αναδόχους. Στις περιπτώσεις αυτές, οι αναθέτουσες αρχές απαιτούν από τον ανάδοχο να αντικαταστήσει τον υπεργολάβο στο πρόσωπο του οποίου διαπιστώθηκε ότι συντρέχουν υποχρεωτικοί λόγοι αποκλεισμού. Αντιθέτως, όταν διαπιστώνεται ότι στο πρόσωπο του υπεργολάβου συντρέχουν μη υποχρεωτικοί λόγοι αποκλεισμού, η απαίτηση για αντικατάσταση του υπεργολάβου είναι δυνατή και εναπόκειται στην αναθέτουσα αρχή. Ωστόσο ειδικά για τις περιπτώσεις που η υπεργολαβία υπερβαίνει το 30% της συνολικής αξίας της σύμβασης, η αναθέτουσα αρχή υποχρεούται να επαληθεύσει τους λόγους αποκλεισμού στο πρόσωπο των υπεργολάβων και απαιτεί υποχρεωτικά την αντικατάστασή τους, όταν συντρέχουν λόγοι αποκλεισμού στο πρόσωπό τους.

Το άρθρο 132 περιλαμβάνει διατάξεις που ρυθμίζουν θέματα τροποποίησης σύμβασης κατά τη διάρκεια εκτέλεσής της. Πιο συγκεκριμένα, αποσαφηνίζει, βάσει των αρχών που έχουν διατυπωθεί στη σχετική νομολογία του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης τους όρους υπό τους οποίους επιτρέπεται η τροποποίηση των συμβάσεων κατά τη διάρκεια εκτέλεσής τους, δεδομένου ότι η διασφάλιση του αποτελεσματικού ανταγωνισμού και η τήρηση των αρχών της ίσης μεταχείρισης και της διαφάνειας, που απορρέουν από τη Συνθήκη, απαιτούνται να διέπουν και το στάδιο εκτέλεσης της σύμβασης.

Ειδικότερα, επιτρέπεται η τροποποίηση σύμβασης και συμφωνίας – πλαίσιο χωρίς την διεξαγωγή νέας διαδικασίας σύναψης δημόσιας σύμβασης, στις ακόλουθες περιπτώσεις:

α) οι τροποποιήσεις αυτές, ανεξαρτήτως της χρηματικής τους αξίας, έχουν προβλεφθεί στα αρχικά έγγραφα της σύμβασης με τη μορφή σαφών, ακριβών και ρητών ρητρών αναθεώρησης ή προαίρεσης. Οι εν λόγω ρήτρες ορίζουν το εύρος και τη φύση των ενδεχόμενων τροποποιήσεων, καθώς και τις προϋποθέσεις υπό τις οποίες μπορούν να χρησιμοποιηθούν, ενώ δεν μπορούν να προβλέπουν τροποποιήσεις που θα μπορούσαν να μεταβάλουν τη συνολική φύση της σύμβασης ή της συμφωνίας – πλαίσιο,

β) σε περιπτώσεις ανάγκης εκτέλεσης συμπληρωματικών έργων και υπηρεσιών, υπό την προϋπόθεση ότι η οποιαδήποτε αύξηση της αξίας της δεν μπορεί να υπερβαίνει το 50 % της αξίας της αρχικής σύμβασης ή της συμφωνίας – πλαίσιο, ενώ σε περίπτωση διαδοχικών τροποποιήσεων, η σωρευτική αξία των τροποποιήσεων αυτών δεν μπορεί να υπερβαίνει το 50% της αξίας της αρχικής σύμβασης ή της συμφωνίας-πλαίσιο,

γ) όταν οι αναθέτουσες αρχές αντιμετωπίσουν εξαιρετικές περιστάσεις τις οποίες, ήταν αδύνατον να προβλέψει μία επιμελής αναθέτουσα αρχή. Εντούτοις, η εν λό-

γω τροποποίηση δεν μπορεί να έχει ως αποτέλεσμα την μεταβολή της φύσης της σύμβασης στο σύνολό της, και οποιαδήποτε αύξηση της αξίας της δεν μπορεί να υπερβαίνει το 50 % της αξίας της αρχικής σύμβασης ή της συμφωνίας – πλαίσιο, ενώ σε περίπτωση διαδοχικών τροποποιήσεων, η σωρευτική αξία των τροποποιήσεων αυτών δεν μπορεί να υπερβαίνει το 50% της αξίας της αρχικής σύμβασης ή της συμφωνίας-πλαίσιο. Ωστόσο διευκρινίζεται ότι οι επακόλουθες τροποποιήσεις δεν πρέπει να αποσκοπούν στην αποφυγή εφαρμογής του παρόντος νομοθετικού πλαισίου,

δ) σε περίπτωση υποκατάστασης του αρχικού αναδόχου από νέο ανάδοχο συνεπεία, (α) ρητής ρήτρας αναθεώρησης ή προαίρεσης, (β) καθολικής ή μερικής διαδοχής στη θέση του αρχικού αναδόχου, λόγω εταιρικής αναδιάρθρωσης, περιλαμβανομένης εξαγοράς, απορρόφησης, συγχώνευσης ή καταστάσεων αφερεγγυότητας, ιδίως στο πλαίσιο προπρωχρεωτικών ή πτωχευτικών διαδικασιών, από άλλον οικονομικό φορέα ο οποίος πληροί τα κριτήρια ποιοτικής επιλογής που καθορίστηκαν αρχικά, εφόσον η διαδοχή δεν συνεπάγεται άλλες ουσιώδεις τροποποιήσεις της σύμβασης και δεν έχει στόχο την αποφυγή του παρόντος νόμου.

Η διάταξη αυτή ενσωματώνει τη νομολογία του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης και συνιστά μία νηφάλια και εύλογη προσέγγιση, η οποία ανταποκρίνεται στις σύγχρονες και δυναμικά εξελισσόμενες εταιρικές μορφές των οικονομικών φορέων, ενώ ταυτόχρονα περιλαμβάνει τα εχέγγυα ώστε να μην ερμηνευθεί ως ένα γενικό άνοιγμα των συμβάσεων σε φορείς που δεν έλαβαν μέρος στην αρχική διαδικασία ανάθεσης και δεν έχουν υπαχθεί σε διαδικασία αξιολόγησης',

ε) όταν οι τροποποιήσεις, ανεξαρτήτως της αξίας τους δεν είναι ουσιώδεις κατά την έννοια της παραγράφου 4.

Στην παράγραφο 2 ορίζεται ότι συμβάσεις μπορούν να τροποποιούνται επίσης χωρίς νέα διαδικασία σύναψης δημόσιας σύμβασης εφόσον η αξία της τροποποίησης είναι κατώτερη και των δύο ακόλουθων τιμών: (α) η οποία είναι χαμηλότερη των κατωφλίων, (β) δεν ξεπερνά το 10% της αξίας της αρχικής σύμβασης για προμήθειες και υπηρεσίες, και το 15% για έργα. Η τροποποίηση αυτή πάντως δεν μεταβάλλει τη συνολική φύση της σύμβασης ή της συμφωνίας - πλαίσιο. Σε περίπτωση διαδοχικών τροποποιήσεων, η αξία τους υπολογίζεται βάσει της καθαρής σωρευτικής αξίας των διαδοχικών τροποποιήσεων.

Τέλος, διευκρινίζεται ότι μία ουσιώδης τροποποίηση της αρχικής σύμβασης ή της συμφωνίας - πλαίσιο απαιτεί μία νέα διαδικασία ανάθεσης. Ουσιώδης τροποποίηση υπάρχει όταν: (α) η τροποποίηση εισάγει όρους οι οποίοι, εάν αποτελούσαν μέρος της αρχικής διαδικασίας σύναψης δημόσιας σύμβασης, θα είχαν επιτρέψει τη συμμετοχή διαφορετικών υποψηφίων από αυτούς που επιλέχθηκαν αρχικά ή την αποδοχή προσφορών διαφορετικής από εκείνη που επιλέχθηκε αρχικά ή θα προσέελκυαν επιπλέον συμμετέχοντες στη διαδικασία σύναψης δημόσιας σύμβασης (β) η τροποποίηση μεταβάλλει την οικονομική ισορροπία της σύμβασης ή της συμφωνίας - πλαίσιο υπέρ του αναδόχου, κατά τρόπο ο οποίος δεν προβλεπόταν στην αρχική σύμβαση ή συμφωνία - πλαίσιο, (γ) η τροποποίηση επεκτείνει σημαντικά το αντικείμενο της σύμβασης ή συμφωνίας – πλαίσιο.

Το άρθρο 133 ρυθμίζει το δικαίωμα μονομερούς λύσης της σύμβασης λαμβάνοντας υπόψη τις αρχές που έχουν

διατυπωθεί στη σχετική νομολογία του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Πιο συγκεκριμένα ορίζεται ότι οι αναθέτουσες αρχές έχουν τη δυνατότητα να καταγγείλουν μια δημοσία σύμβαση κατά τη διάρκεια της εκτέλεσής της, εφόσον α) η σύμβαση έχει υποστεί ουσιώδη τροποποίηση που θα απαιτούσε μια νέα διαδικασία σύναψης, β) στο πρόσωπο του αναδόχου κατά τον χρόνο ανάθεσης της σύμβασης, συνέτρεχαν λόγοι, οι οποίοι απέκλειαν τη συμμετοχή του στη διαδικασία σύναψης δημόσιας σύμβασης και γ) η σύμβαση δεν επρεπε να ανατεθεί στον ανάδοχο λόγω σοβαρής παραβίασης των υποχρεώσεων από τις Συνθήκες και την Οδηγία 2014/24/ΕΕ, σύμφωνα με απόφαση του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Στην παρ. 2, ρυθμίζεται η υποχρεωτική λύση της σύμβασης εκ μέρους της αναθέτουσας αρχής υπό τις προϋποθέσεις που ορίζουν οι κείμενες διατάξεις, με την υποχρεωτική καταγγελία δημόσιας σύμβασης κατά τη διάρκεια εκτέλεσής της, εφόσον (α) διαπιστωθεί παράβαση εκ μέρους του αναδόχου των υποχρεώσεων που ανέλαβε δυνάμει της ρήτρας ακεραιότητας, (β) συντρέχει στο πρόσωπό του η περίπτωση των παραγράφων 5 ή 7 του άρθρου 68 ν. 3863/2010.

Το άρθρο 134 το πεδίο εφαρμογής σύναψης και εκτέλεσης όλων των δημοσίων συμβάσεων έργων, ανεξαρτήτως προϋπολογισμού αυτών. Επίσης αποτυπώνεται ρητώς η συνήθης πρακτική ότι τα δημόσια έργα κατασκευάζονται με βάση εγκεκριμένη μελέτη εφαρμογής που εκπονεί ο ανάδοχος σύμφωνα με το εγκεκριμένο χρονοδιάγραμμα του έργου.

Στην παράγραφο 1 του άρθρου 135 ορίζεται σαφώς ότι η σύμβαση συνάπτεται σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 105, καθώς και ότι η έκπτωση κατά την παράγραφο 5 του προηγούμενου άρθρου κηρύσσεται με απόφαση της διευθύνουσας υπηρεσίας και κατά αυτής ο ανάδοχος δικαιούται να υποβάλει ένσταση εντός δέκα (10) ημερών από την παραλαβή της. Η εμπρόθεσμη υποβολή ένστασης αναστέλλει την επιβληθείσα έκπτωση από τη σύμβαση. Επί της ενστάσεως αποφασίζει οριστικά η προϊσταμένη αρχή. Στην παράγραφο 2 ορίζεται ότι κατά την υπογραφή του συμφωνητικού ο ανάδοχος δηλώνει την έδρα του και την ακριβή διεύθυνσή του. Μέχρι την πλήρη εκκαθάριση της εργολαβικής σύμβασης κάθε μεταβολή των στοιχείων αυτών δηλώνεται υποχρεωτικά και χωρίς καθυστέρηση στη διευθύνουσα υπηρεσία. Διαφορετικά κάθε κοινοποίηση που γίνεται στην παλαιότερη διεύθυνση που έχει δηλώσει ο ανάδοχος, επιφέρει όλα τα νόμιμα αποτελέσματά της. Τέλος, σύμφωνα με την παράγραφο 4, επανυπολογίζονται, σε συνδυασμό με την έκπτωση, οι προβλεπόμενες δαπάνες για το φόρο προστιθέμενης αξίας (Φ.Π.Α.), την αναθεώρηση και γενικά οτιδήποτε προβλέπεται πέραν της δαπάνης κατασκευής του έργου.

Με το άρθρο 136 καθορίζεται η έννοια της διοίκησης, παρακολούθησης ελέγχου και επίβλεψης των έργων, ώστε στις έννοιες αυτές να περιλαμβάνονται όλες οι ενέργειες και η μέριμνα για την επίτευξη του αποτελέσματος που είναι η κατασκευή έργων τεχνικά άρτιων, οικονομικών και κατάλληλων για το σκοπό για τον οποίο προορίζονται. Η διευθύνουσα υπηρεσία ορίζει τους επιβλέποντες σύμφωνα με την παράγραφο 2. Για την καλύτερη διαχείριση και διοίκηση του έργου, όταν η διευθύνουσα υπηρεσία ορίζει ομάδα επίβλεψης, ορίζει τον συντονιστή, τους επιβλέποντες και τους βοηθούς τους, με σαφώς καθορισμένα καθήκοντα στην απόφαση ορισμού,

ιδίως σε ό,τι αφορά τις απαιτήσεις υπογραφής εγγράφων και στοιχείων. Επίσης, για την παραλαβή των αφανών εργασιών και τη σύνταξη των σχετικών πρωτοκόλλων, ορίζεται τριμελής επιτροπή τεχνικών υπαλλήλων. Στο άρθρο αυτό περιλαμβάνονται οι υποχρεώσεις της διευθύνουσας υπηρεσίας κατά τη διάρκεια της κατασκευής του έργου.

Με το άρθρο 137 ρυθμίζονται οι περιπτώσεις όπου ο κύριος του έργου καθίσταται υπερήμερος ως προς την εκπλήρωση των συμβατικών του υποχρεώσεων.

Περιλαμβάνονται ρυθμίσεις για τον υπολογισμό της αποζημίωσης λόγω των θετικών ζημιών από σταλίες μηχανικού εξοπλισμού και προσωπικού του αναδόχου και καθορίζονται οι προϋποθέσεις που λαμβάνονται υπόψη για τον υπολογισμό.

Με το άρθρο 138 ρυθμίζονται οι γενικές υποχρεώσεις του αναδόχου, κατά τη διάρκεια της κατασκευής του έργου, ενώ προβλέπεται ότι ο ανάδοχος είναι υποχρεωμένος κάθε τρίμηνο να συντάσσει και να στέλνει στην προϊσταμένη αρχή, μέσω της διευθύνουσας υπηρεσίας, συνοπτικές ανακεφαλαιωτικές εκθέσεις για την πορεία του έργου, αναλόγου περιεχομένου με τις αντίστοιχες εκθέσεις της διευθύνουσας υπηρεσίας που προβλέπονται στην παράγραφο 8 του άρθρου 136.

Το άρθρο 139 περιλαμβάνει τις διατάξεις για τη διεύθυνση του έργου από την πλευρά του αναδόχου, η παράβαση των οποίων αποτελεί πειθαρχικό αδίκημα για τον οικονομικό φορέα, τα στελέχη και τους υπαλλήλους της, καθώς και για τους υπαλλήλους της διευθύνουσας υπηρεσίας. Δίνεται νομοθετική εξουσιοδότηση στον Υπουργό Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων με απόφασή του να καθορίζει ή και να αναπροσαρμόζει τον αριθμό των τεχνικών επί τόπου των έργων, ανάλογα με τον προϋπολογισμό και τη φύση του εκτελούμενου έργου.

Με το άρθρο 140 ρυθμίζονται οι ειδικότερες υποχρεώσεις των μελών αναδόχου όταν πρόκειται για κοινοπραξία. Περιλαμβάνονται ρυθμίσεις για την έκδοση των εγγυήσεων καλής εκτέλεσης του έργου που εκδίδονται υπέρ όλων των μελών της κοινοπραξίας, για τις ευθύνες των μελών της αναδόχου κοινοπραξίας οι οποίες είναι εις ολόκληρον έναντι του κυρίου του έργου, εις ολόκληρο για κάθε υποχρέωση που απορρέει από τη σύμβαση ή από το νόμο, και την διαδικασία διορισμού του κοινού εκπροσώπου της κοινοπραξίας με συμβολαιογραφική πράξη.

Με το άρθρο 141 ρυθμίζονται οι περιπτώσεις των παραλείψεων οφειλόμενης ενέργειας, οι οποίες αποτελούν και πειθαρχικές παραβάσεις των επιβλεπόντων του έργου, του προϊστάμενου και των οργάνων της διευθύνουσας υπηρεσίας και της προϊσταμένης αρχής, και για τις οποίες το αρμόδιο όργανο επιβάλλει εις βάρος τους, ανάλογα με τη βαρύτητά τους, πειθαρχική ποινή είτε τους παραπέμπει στο οικείο πειθαρχικό όργανο για την επιβολή των κατά τις κείμενες διατάξεις προβλεπόμενων πειθαρχικών ποινών.

Με το άρθρο 142 ρυθμίζονται οι περιπτώσεις συγκρότησης συμβουλευτικών επιτροπών παρακολούθησης έργων όταν κατασκευάζονται σημαντικά έργα. Ο χαρακτηρισμός τους ως «σημαντικών έργων» για την εφαρμογή του άρθρου γίνεται από την αναθέτουσα αρχή ή τον αναθέτοντα φορέα, ο οποίος και συγκροτεί την επιτροπή. Στις περιπτώσεις έργων του Δημοσίου ο χαρακτηρισμός του έργου ως σημαντικού και η ταυτόχρονη σύσταση και συγκρότηση της επιτροπής γίνεται από τον Γενικό Γραμ-

ματέα της Αποκεντρωμένης Διοίκησης για δημοτικά έργα, από τον Γενικό Γραμματέα της Περιφέρειας για τα έργα περιφερειακού επιπέδου και από τον αρμόδιο Υπουργό για τα άλλα έργα. Για τα έργα των άλλων φορέων του δημόσιου τομέα ο χαρακτηρισμός και η σύσταση και συγκρότηση της επιτροπής γίνεται από το αρμόδιο όργανο του κυρίου του έργου.

Με το άρθρο 143 ρυθμίζεται ο τρόπος με τον οποίο συντελείται η επικοινωνία των υπηρεσιών που εκτελούν δημόσια έργα με τον ανάδοχο. Συγκεκριμένα, προβλέπονται η τηλεομοιοτυπία, όργανο της υπηρεσίας ή οποιοδήποτε άλλο δημόσιο όργανο, δικαστικός επιμελητής και email (ηλεκτρονικό ταχυδρομείο) κατά τις κείμενες διατάξεις.

Κατά τα λοιπά εφαρμόζονται ανάλογα οι οικείες διατάξεις του κώδικα Πολιτικής Δικονομίας. Ο ανάδοχος γνωστοποιεί στη διευθύνουσα υπηρεσία τη νόμιμη εκπροσώπησή του ή τους τυχόν πληρεξούσιους.

Με το άρθρο 144 ρυθμίζεται η συμμετοχή και περιγράφεται η ευθύνη του μελετητή στις περιπτώσεις τροποποίησης της μελέτης του κατά την διάρκεια της εκτέλεσης του έργου, ενώ προβλέπεται και η ασφάλιση της μελέτης, της κατασκευής και των υπηρεσιών του τεχνικού συμβούλου του έργου για την εξασφάλιση της έντεχνης και εμπρόθεσμης υλοποίησής του. Ειδικότερα, στην παρ. 3 ορίζεται ότι αν δεν έχει περάσει η εξαετία που προβλέπεται από την παρ. 1 του άρθρου 188, για την παραγραφή των αξιώσεων του εργοδότη κατά του μελετητή, εφαρμόζονται οι διατάξεις της παρ. 5 του αυτού άρθρου 188. Στην περίπτωση αυτή, καθ' όλη τη διάρκεια κατασκευής του έργου, ο μελετητής φέρει πλήρως την ευθύνη της μελέτης του. Παρέχεται εξουσιοδότηση στον Υπουργό Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων με απόφασή του να ορίζει τα έργα, τις μελέτες και τις υπηρεσίες που υπάγονται στην ασφάλιση, τους ασφαλιζόμενους κινδύνους, τη διάρκεια της ασφάλισης, τη διαδικασία διαπίστωσης της επέλευσης του κινδύνου και την καταβολή του ασφαλισματος, τα ελάχιστα όρια ασφαλιστικών καλύψεων, τις αποδεκτές εξαιρέσεις και τις μέγιστες απαλλαγές, την έναρξη εφαρμογής της υποχρέωσης ασφάλισης και κάθε σχετική λεπτομέρεια και ορίζεται ότι μέχρι την έκδοση της ανωτέρω απόφασης τα έργα των οποίων ο προϋπολογισμός χωρίς το ΦΠΑ υπερβαίνει το ποσό των 500.000 ευρώ ασφαλιζονται υποχρεωτικά.

Με το άρθρο 145 ρυθμίζεται η δέσμευση του αναδόχου για υποβολή και των υπηρεσιών για έγκριση σε συγκεκριμένους χρόνους του χρονοδιαγράμματος κατασκευής του έργου και προβλέπεται η διαδικασία αναπροσαρμογής του.

Με το άρθρο 146 ρυθμίζεται η υποχρέωση του αναδόχου για την τήρηση του ημερολογίου του έργου και περιγράφονται οι ποινικές ρήτρες οι οποίες επιβάλλονται για την μη τήρησή του, καθώς και τα στοιχεία που αυτό περιλαμβάνει. Η ειδική ποινική ρήτρα επιβάλλεται από τη Διευθύνουσα Υπηρεσία, ύστερα από ειδική πρόσκληση του Προϊσταμένου της, στην οποία ο επιβλέπων αναφέρει εγγράφως την παράλειψη τήρησης του χρονοδιαγράμματος.

Με το άρθρο 147 ρυθμίζονται οι προθεσμίες (συνολική, τμηματικές αποκλειστικές και ενδεικτικές) για την περάτωση του συνόλου του έργου, καθώς και των τμημάτων αυτού. Περιγράφεται επίσης η διαδικασία παράτασής τους με αναθεώρηση ή χωρίς αναθεώρηση, ανά-

λογα με τον προσδιορισμό του υπαίτιου για την παράταση μέρους και ορίζονται χρόνοι για την υποβολή από τον ανάδοχο και την έγκριση από την υπηρεσία του αιτήματος παράτασης της προθεσμίας.

Με το άρθρο 148 ρυθμίζονται οι ποινικές ρήτρες για την παραβίαση των προθεσμιών του έργου οι οποίες καταπίπτουν αν ο ανάδοχος υπερβεί με υπαιτιότητά του τη συνολική και τις τυχόν θεθείσες τμηματικές προθεσμίες και καθορίζεται ο τρόπος υπολογισμού τους. Σε περίπτωση που κριτήριο ανάθεσης της σύμβασης ήταν ο χρόνος περαίωσης του έργου, οι ποινικές ρήτρες που επιβάλλονται, για την υπέρβαση των τμηματικών προθεσμιών καθορίζονται με αναλυτικά περιγραφόμενο τρόπο. Εισάγεται ρύθμιση σύμφωνα με την οποία όταν ο χρόνος αποπεράτωσης ενός έργου έχει ιδιαίτερη σημασία για τον κύριο του έργου και εφόσον προβλέπεται σχετικά στα συμβατικά τεύχη, μπορεί με τη σύμβαση να περιοριστούν οι χρόνοι της προηγούμενης παραγράφου για την επιβολή των ποινικών ρητών μέχρι το μισό, με ανάλογη αύξηση του ποσοστού της ημερήσιας ποινικής ρήτρας, διατηρουμένου του ανωτάτου ορίου της ποινικής ρήτρας.

Με το άρθρο 149 ρυθμίζεται η δυνατότητα καταβολής πριμ στον ανάδοχο για γρηγορότερη παράδοση του έργου εφόσον αυτό προβλέπεται στα συμβατικά τεύχη και καθορίζεται το ύψος του και αναφέρονται τα έργα όπου δεν επιτρέπεται η πρόβλεψη στα συμβατικά τεύχη ρήτρας περί πρόσθετης καταβολής.

Με το άρθρο 150 ρυθμίζεται η δυνατότητα χορήγησης προκαταβολής στον ανάδοχο, εφόσον προβλέπεται στα έγγραφα της σύμβασης, ορίζεται το ποσό της προκαταβολής και η τμηματική απόσβεσή της ανάλογα με την πρόοδο του έργου.

Με το άρθρο 151 ορίζεται η υποχρέωση του αναδόχου για υποβολή επιμετρήσεων κατά τον προβλεπόμενο χρόνο και την υποχρέωση της διευθύνουσας υπηρεσίας για τον έλεγχο και την έγκρισή τους εντός τριμήνου. Διατηρείται η δυνατότητα επιστροφής προς ανασύνταξη των επιμετρήσεων, αν έχουν ελλείψεις που καθιστούν αδύνατο τον έλεγχο ή τη διόρθωσή τους. Η πάροδος της ανωτέρω τρίμηνης προθεσμίας επιφέρει πλασματική έγκριση των επιμετρήσεων με συνέπεια να είναι δυνατή η υποβολή λογαριασμού πληρωμής. Προβλέπεται ομοίως ότι αν διαπιστωθεί αναντιστοιχία των πλασματικών επιμετρήσεων με τις πραγματοποιηθείσες εκτελεσθείσες ποσότητες εργασιών, μπορεί η υπηρεσία να διορθώσει τις επιμετρήσεις προκειμένου στη συνέχεια να προβεί σε ενέργειες για την επιστροφή των αχρεωστήτως καταβληθέντων χρηματικών ποσών.

Με το άρθρο 152 ρυθμίζονται τα θέματα που αφορούν στη σύνταξη και υποβολή λογαριασμών. Περιγράφεται αναλυτικά ο τρόπος σύνταξης τους βάσει επιμετρικών επιμετρήσεων, οι εργασίες, τα υλικά και τα κονδύλια που περιλαμβάνονται σε αυτούς, η διαδικασία ελέγχου και διόρθωσής τους και η έγκρισή τους σε προβλεπόμενη προθεσμία. Επίσης, προβλέπονται οι λόγοι επιστροφής τους από τη διευθύνουσα υπηρεσία για ανασύνταξη και επανυποβολή, η αυτοδίκαιη έγκρισή τους μετά την πάροδο του προβλεπόμενου χρόνου έγκρισης και η δυνατότητα αναζήτησης των τυχόν αχρεωστήτως καταβληθέντων λόγω αυτοδίκαιης έγκρισης. Παράλληλα, ρυθμίζεται η καταβολή τόκων υπερημερίας λόγω μη πληρωμής λογαριασμού χωρίς υπαιτιότητα του αναδόχου και περιγράφονται οι περιπτώσεις κατ' εξαίρεση δυνατότητας

εκχώρησης του εργολαβικού ανταλλάγματος, καθώς και ο συμψηφισμός απαιτήσεων του κυρίου του έργου κατά του αναδόχου.

Με το άρθρο 153 ρυθμίζεται η αναθεώρηση των συμβατικών τιμών κάθε σύμβασης δημοσίου έργου, με τρόπο παρόμοιο με τον προϊσχύοντα. Με την ειδική διάταξη της παραγράφου 23 του άρθρου αυτού, κατ' εξαίρεση από το Δ' τρίμηνο του 2012 και εντεύθεν, ο σταθερός συντελεστής s στον τύπο αναθεώρησης της παρ. 6 ορίζεται από τη σχέση $s(ή σ) = 1$, σε όλες τις συμβάσεις που βρίσκονται σε εξέλιξη, ανεξάρτητα του χρόνου δημοπράτησης εκτός από τις συμβάσεις με χρόνο δημοπράτησης πριν το Γ τρίμηνο του 2012, για τις οποίες η αναθεώρηση υπολογίζεται από το Δ τρίμηνο του 2012 και εντεύθεν με τους ισχύοντες για το Γ τρίμηνο του 2012 συντελεστές αναθεώρησης και με ελάχιστη τιμή εφαρμογής αυτών ίση με τη μονάδα.

Με το άρθρο 154 ρυθμίζεται η ανάθεση του έργου με το απολογιστικό σύστημα το οποίο εφαρμόζεται όταν το έργο που πρόκειται να ανατεθεί είναι δύσκολο να τιμολογηθεί, ή όταν υπάρχει αδυναμία προσδιορισμού των ποσοτήτων και εργασιών του έργου.

Για τις απολογιστικές εργασίες συντάσσεται από τον ανάδοχο επιμέτρηση και απολογισμός της δαπάνης και για την παραλαβή τους εφαρμόζονται ανάλογα οι σχετικές διατάξεις.

Στις περιπτώσεις που η σύμβαση της απολογιστικής εκτέλεσης προβλέπει την κατασκευή εργασιών με υπεργολαβίες, ολικά ή μερικά, για την εκτέλεση της υπεργολαβίας από τον υπεργολάβο εφαρμόζεται ό, τι ορίζεται σχετικά στη σύμβαση του κυρίου του έργου με τον ανάδοχο.

Τέλος, ρυθμίζεται και η περίπτωση εκτέλεσης απολογιστικών εργασιών στο πλαίσιο οποιασδήποτε σύμβασης κατασκευής έργου με άλλο σύστημα, εκτός από το απολογιστικό, εφόσον στον ανάδοχο δοθεί ειδική εντολή από τη διευθύνουσα υπηρεσία, οπότε και είναι υποχρεωμένος να εκτελέσει τις αναγκαίες απολογιστικές εργασίες. Εισάγεται ρύθμιση καθορισμού ορίου των απολογιστικών εργασιών της περίπτωσης αυτής μέχρι του ποσού που αντιστοιχεί στο 15% της αξίας της σύμβασης χωρίς ΦΠΑ, εφόσον επιτρέπεται κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 133.

Με το άρθρο 155 ρυθμίζεται η εκτέλεση των επειγουσών και απρόβλεπτων πρόσθετων εργασιών, δηλαδή πρόσθετων εργασιών, η εκτέλεση των οποίων κρίνεται σκόπιμη και αναγκαία για την λειτουργικότητα και αρτιότητα του έργου, και οι οποίες προέκυψαν είτε από επείγοντες λόγους ή ανάγκες είτε απρόβλεπτους λόγους δηλαδή λόγους που ήταν αδύνατο να είχαν προβλεφθεί εκ των προτέρων, η οποία μπορεί να εγκριθεί από την προϊσταμένη αρχή και οι εργασίες να περιληφθούν σε πιστοποίηση – λογαριασμό και να πληρωθούν χωρίς να προηγηθεί σύνταξη και έγκριση Ανακεφαλαιωτικού Πίνακα Εργασιών (ΑΠΕ), εφόσον δεν υπερβαίνουν το 15% της αξίας της σύμβασης χωρίς ΦΠΑ. Οι εργασίες για τις οποίες δεν υπάρχει εγκεκριμένη νέα τιμή περιλαμβάνονται στους σχετικούς λογαριασμούς- πιστοποιήσεις με τις ενδεικτικές τιμές μειωμένες κατά είκοσι τοις εκατό (20%).

Με το άρθρο 156 ρυθμίζεται η διαδικασία σύναψης συμπληρωματικής σύμβασης, δηλαδή η εκτέλεση νέων εργασιών που δεν περιλαμβάνονται στο αρχικό ανατεθέν έργο, ούτε στην πρώτη συναφθείσα σύμβαση και οι οποί-

ες κατέστησαν αναγκαίες λόγω απροβλέπτων περιστάσεων κατά την εκτέλεση του έργου, όπως αυτό περιγράφεται στην αρχική σύμβαση, με την προϋπόθεση ότι οι συμπληρωματικές εργασίες δεν μπορούν τεχνικά ή οικονομικά να διαχωριστούν από την κύρια σύμβαση ή όταν αυτές οι εργασίες, μολοντί μπορούν να διαχωριστούν από την αρχική σύμβαση είναι απόλυτα αναγκαίες για την τελειοποίησή της.

Το όριο για την επιτρεπόμενη αύξηση του χρηματικού αντικειμένου μιας εργολαβικής σύμβασης με συμπληρωματικές συμβάσεις είναι 50% του ποσού της αξίας της αρχικής σύμβασης (χωρίς να υπολογίζεται η αναθεώρηση και ο ΦΠΑ).

Παραμένουν επίσης οι ρυθμίσεις για το κονδύλι των απροβλέπτων δαπανών με τα ίδια ποσά (9% ή 15% του ποσού της αρχικής σύμβασης, ανάλογα με το κατά πόσο ο συνολικός προϋπολογισμός του έργου ξεπερνάει το όριο εφαρμογής του Κοινοτικού Δικαίου).

Επαναλαμβάνονται οι ρυθμίσεις για την μείωση των συμβατικών εργασιών και τη χρήση της εξοικονομούμενης δαπάνης (επί έλασσον δαπάνη) για την εκτέλεση άλλων εργασιών της ίδιας ή άλλης ομάδας υπό προϋποθέσεις και αναλύονται οι γνωστές ρυθμίσεις για τον κανονισμό τιμών μονάδας νέων εργασιών στην περίπτωση που ο ΑΠΕ περιλαμβάνει εργασίες για τις οποίες δεν υπάρχουν τιμές. Για όλα τα παραπάνω περιγράφεται λεπτομερώς η διαδικασία σύνταξης και έγκρισης των σχετικών ΑΠΕ.

Με το άρθρο 157 ρυθμίζεται η υποχρέωση του αναδόχου για αποκατάσταση των βλαβών του έργου πριν από την παραλαβή. Κατά την διάρκεια κατασκευής του έργου και μέχρι την οριστική του παραλαβή, ο ανάδοχος φέρει τον κίνδυνο των βλαβών από οποιαδήποτε αιτία επέρχονται στο έργο, εκτός αν για την επέλευση των βλαβών συντρέχει λόγος ανωτέρας βίας. Ρυθμίζεται η διαδικασία με την οποία ο ανάδοχος αποκαθιστά τα ελαττώματα του έργου ή μειώνεται το αντάλλαγμα του εφόσον αυτά δεν είναι ουσιώδη. Παραμένει η διαδικασία των αυτοψιών για την αναγνώριση αποζημίωσης βλαβών που προξενήθηκαν από ανωτέρα βία και ο προσδιορισμός της αποζημίωσης αυτής.

Παραμένει η υποχρέωση του αναδόχου να εκτελέσει τις εργασίες που έχουν διαταχθεί για την αποκατάσταση βλαβών στα έργα και η δυνατότητα παρέμβασης της υπηρεσίας εφόσον διαπιστώσει ανεπάρκεια του αναδόχου για αντιμετώπιση βλαβών που εγκυμονούν κινδύνους.

Η εκτέλεση των εργασιών για την αποκατάσταση των βλαβών από ανωτέρα βία μπορεί να δικαιολογήσει παράταση των προθεσμιών εκτέλεσης των εργασιών για εύλογο χρονικό διάστημα.

Εργασίες για αποκατάσταση βλαβών που οφείλονται σε χρήση έργου, που παραδόθηκε σε χρήση πριν από την παραλαβή εκτελούνται μόνο μετά από έγγραφη εντολή της διευθύνουσας υπηρεσίας.

Με το άρθρο 158 ρυθμίζονται θέματα ποιότητας δημοσίων έργων και ειδικότερα το Πρόγραμμα Ποιότητας Έργου (Π.Π.Ε.) και τα απαραίτητα στοιχεία τα οποία αυτό περιλαμβάνει.

Το Π.Π.Ε. αποτελεί το εσωτερικό κανονιστικό έγγραφο του έργου και παρέχει όλα τα εργαλεία παρακολούθησης του έργου, συγκέντρωσης των στοιχείων, τεκμηρίωσης των εργασιών που έχουν εκτελεστεί και αρχειοθέτησής τους.

Απαιτείται η εκπόνηση και εφαρμογή Προγράμματος Ποιότητας Έργου σε κάθε δημόσιο έργο (Κατασκευή ή και Μελέτη), του οποίου ο προϋπολογισμός δημοπράτησης, υπερβαίνει το ποσό 1.500.000 ευρώ χωρίς ΦΠΑ.

Παρέχεται νομοθετική εξουσιοδότηση στους Υπουργούς Οικονομικών και Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων να καθορίζουν τα όρια των αμοιβών για τις υπηρεσίες που παρέχουν διαπιστευμένοι φορείς Επιθεώρησης- Πιστοποίησης στο πλαίσιο ελέγχων εφαρμογής των Π.Π.Ε.

Στα δημόσια έργα, που εκτελούνται από όλους τους φορείς του ευρύτερου δημόσιου τομέα και συγχρηματοδοτούνται από πόρους της Ευρωπαϊκής Ένωσης, επιτρέπεται, εκτός από τους ελέγχους που προβλέπονται από τις σχετικές διατάξεις για τα δημόσια έργα, να διενεργούνται έλεγχοι ποιότητας των κατασκευαζόμενων έργων και από ειδικό Σύμβουλο (γνωστός ως ΕΣΠΕΛ) που προσλαμβάνεται με απόφαση του Υπουργού Οικονομίας και Οικονομικών ύστερα από σχετικό διαγωνισμό.

Καθορίζεται ποσοστό έως 2% επί του προϋπολογισμού του έργου, το οποίο διατίθεται για τη διενέργεια ποιοτικών ελέγχων, που διενεργούνται από τη Διεύθυνση Κεντρικού Εργαστηρίου Δημοσίων Έργων, από τις άλλες κατά περίπτωση αρμόδιες υπηρεσίες της Γενικής Γραμματείας Υποδομών του Υπουργείου Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων, από τις αρμόδιες υπηρεσίες της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης, από φορείς Επιθεώρησης-Πιστοποίησης, και από «αναγνωρισμένους οργανισμούς»

Παρέχεται νομοθετική εξουσιοδότηση στους Υπουργούς Οικονομίας Ανάπτυξης και Τουρισμού και Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων να καθορίζουν με Κ.Υ.Α. κλιμακωτά το ποσοστό της προηγούμενης παραγράφου ανάλογα με το ύψος του προϋπολογισμού δημοπράτησης του έργου, και ρυθμίζουν όλα τα θέματα αναφορικά με τους παραπάνω ελέγχους, όπως τον προγραμματισμό, την ανάθεση της διενέργειας των ελέγχων, τις δαπάνες που καλύπτονται, τον τρόπο πληρωμής και κάθε άλλο θέμα σχετικό με την υλοποίηση των ελέγχων και την αποτελεσματικότητά τους.

Με το άρθρο 159 ρυθμίζεται η παραλαβή και ο έλεγχος της ποιότητας των υλικών που χρησιμοποιούνται στην κατασκευή του έργου και η αποκατάσταση των ελαττωμάτων του έργου.

Στο άρθρο 160 ρυθμίζονται οι προϋποθέσεις η διαδικασία έκπτωσης και η εκκαθάριση της εργολαβίας, σε περίπτωση έκπτωσης του αναδόχου. Οι προϋποθέσεις της υποχρεωτικής έκπτωσης του αναδόχου τίθενται συγκεκριμένα και ρητά, η διαδικασία της έκπτωσης είναι ταχεία και αποτελεσματική, ρυθμίζονται τα νόμιμα δικαιώματα του αναδόχου και ιδίως το δικαίωμά του να ασκήσει εμπρόθεσμα ένσταση και αυτή να εξεταστεί πριν ο ανάδοχος κηρυχθεί έκπτωτος, οι συνέπειες για το έργο όταν ο ανάδοχος καταστεί προσωρινά έκπτωτος και οι αντίστοιχες συνέπειες όταν ο ανάδοχος καταστεί οριστικά έκπτωτος.

Στο άρθρο 161 ρυθμίζονται οι περιπτώσεις διάλυσης της σύμβασης, είτε με πρωτοβουλία του κυρίου του έργου είτε με πρωτοβουλία του αναδόχου, όταν υφίσταται υπαιτιότητα του κυρίου του έργου, με τήρηση των λεπτομερών διαδικασιών που τίθενται στο εν λόγω άρθρο και τα στοιχεία που πρέπει να περιλαμβάνονται στη δήλωση διακοπής εργασιών, κατά περίπτωση, εκ μέρους του αναδόχου για να παράγει αυτή έννομα αποτελέσμα-

τα.

Στο άρθρο 162 ρυθμίζεται η περίπτωση ματαίωσης της διάλυσης της σύμβασης, με τη βούληση του αναδόχου και με την αναγνώριση εκ μέρους του κυρίου του έργου των απαιτήσεων του αναδόχου για καταβολή αποζημίωσης η οποία εγκρίνεται με απόφαση της προϊσταμένης αρχής.

Με το άρθρο 163 ρυθμίζεται η αποζημίωση του αναδόχου λόγω διάλυσης της σύμβασης από τον φορέα κατασκευής ή τον κύριο του έργου, ο τρόπος υπολογισμού της και οι απαιτούμενες ενέργειες του αναδόχου και του κυρίου του έργου για την καταβολή της.

Με το άρθρο 164 ρυθμίζεται η υποκατάσταση του αναδόχου από τρίτο στην κατασκευή μέρους ή όλου του έργου, οι προϋποθέσεις της υποκατάστασης, οι υποχρεώσεις του αρχικού αναδόχου και οι υποχρεώσεις του νέου αναδόχου για την συνέχιση της εργολαβίας.

Με το άρθρο 165 ρυθμίζονται οι προϋποθέσεις για την έγκριση της υπεργολαβίας και οι συνέπειες της έγκρισής της, καθώς και το ποσοστό το οποίο θα πρέπει να διατηρεί ο αρχικός ανάδοχος στην κατασκευή του έργου.

Με το άρθρο 166 ρυθμίζονται οι προϋποθέσεις για την αναγνώριση της υπεργολαβίας, τα δικαιολογητικά που συνοδεύουν την αίτηση του αναδόχου και του υπεργολάβου και ορίζονται οι προθεσμίες για την έγκρισή της.

Με το άρθρο 167 ρυθμίζεται η πορεία της σύμβασης του έργου στην περίπτωση της πτώχευσης και του θανάτου του αναδόχου, όταν αυτός είναι ατομική επιχείρηση, εταιρεία ή μέλος κοινοπραξίας.

Με το άρθρο 168 ρυθμίζεται η διαδικασία βεβαίωσης περάτωσης των εργασιών του έργου (συνολικά ή κατά τμήμα) μετά τη σχετική αναφορά του επιβλέποντος ή του αναδόχου κατά περίπτωση. Με την έκδοση της βεβαίωσης περάτωσης των εργασιών του έργου αρχίζει η διαδικασία της παραλαβής του με την προϋπόθεση υποβολής της τελικής επιμέτρησης.

Με το άρθρο 169 ρυθμίζεται η διαδικασία της διοικητικής παραλαβής έργου για χρήση, δηλαδή η παράδοσή του για χρήση στο κοινωνικό σύνολο πριν την πραγματοποίηση της παραλαβής (προσωρινής και οριστικής) κατά τα επόμενα άρθρα.

Η διοικητική παραλαβή κινείται ως διαδικασία με πρωτοβουλία της Διευθύνουσας Υπηρεσίας και δεν έχει συγκεκριμένη προθεσμία.

Στο άρθρο 170 περιλαμβάνονται οι γενικές διατάξεις για το χρόνο υποχρεωτικής συντήρησης του έργου, δηλαδή στον ποιοτικό και ποσοτικό έλεγχο από επιτροπή μετά τη βεβαιωμένη περαίωσή του και εφόσον έχει υποβληθεί η τελική επιμέτρησή του. Επισημαίνονται οι διατάξεις οι οποίες προβλέπουν πειθαρχική δίωξη των υπαιτίων οργάνων για τη συντέλεση, λόγω των παραλείψεων τους, της αυτοδίκαιης παραλαβής του έργου μετά την σχετική όχληση του αναδόχου, καθώς και η νέα διαδικασία της σύνταξης από την επιτροπή παραλαβής συμπληρωματικού πρωτοκόλλου παραλαβής των εργασιών αποκατάστασης, στην περίπτωση διαπίστωσης απορριπτέων ή ελαττωματικών ουσιαστών εργασιών και έκδοσης ειδικής διαταγής αποκατάστασής τους. Τονίζεται ότι πριν τον ορισμό των μελών των επιτροπών παραλαβής (προσωρινής και οριστικής) προηγούνται οι διαδικασίες κλήρωσης τους σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις (Ν. 4024/2011).

Στο άρθρο 171 περιλαμβάνονται οι γενικές διατάξεις για το χρόνο υποχρεωτικής συντήρησης του έργου από

τον ανάδοχο με την προσθήκη ρύθμισης για την πρόβλεψη στα συμβατικά τεύχη ή μετά από συμφωνία με τη Διευθύνουσα υπηρεσία του τρόπου και της συχνότητας καταγραφής των εργασιών συντήρησης .

Στο άρθρο 172 περιλαμβάνονται οι διατάξεις για την οριστική παραλαβή του έργου η οποία ακολουθεί την υποχρεωτική συντήρησή του από τον ανάδοχο. Στην οριστική παραλαβή έχουν αναλογική εφαρμογή πολλές διατάξεις που αφορούν στην προσωρινή παραλαβή.

Με το άρθρο 173 ρυθμίζεται η απόσβεση των δικαιωμάτων του αναδόχου εφόσον αυτά δεν ασκηθούν με σχετική αίτηση προς τη Διευθύνουσα υπηρεσία μέσα σε προθεσμία τεσσάρων (4) μηνών από την εμφάνιση της γενεσιουργού τους αιτίας

Με το άρθρο 174 ρυθμίζεται η διοικητική επίλυση των διαφορών στα δημόσια έργα δηλαδή η ενδικοφανής διοικητική διαδικασία με την οποία σε δυο στάδια, ένσταση και αίτηση θεραπείας, επιδιώκεται η εξεύρεση λύσης στη διαφωνία μέσα από διοικητικές διαδικασίες προκειμένου να αποφευχθεί η χρονοβόρος δικαστική διαδικασία. Έμφαση δόθηκε στην έγκαιρη διαβίβαση των απόψεων και του φακέλου της υπόθεσης από την Διευθύνουσα υπηρεσία- Προϊσταμένη Αρχή του έργου στην υπηρεσία που είναι αρμόδια για την εξέτασή - εισήγησή της με την πρόβλεψη συγκεκριμένης προθεσμίας και σχετικών πειθαρχικών ευθυνών.

Στο άρθρο 175 διατηρήθηκαν οι διατάξεις που αφορούν στη δικαστική επίλυση των διαφορών από συμβάσεις δημοσίων έργων στο πλαίσιο της ειδικής διαδικασίας που έχει καθιερωθεί από παλαιότερες διατάξεις. Η τήρηση της προδικασίας της διοικητικής ενδικοφανούς προδικασίας των προηγούμενων άρθρων παραμένει προϋπόθεση άσκησης της σχετικής προσφυγής στα αρμόδια δικαστήρια.

Στο άρθρο 176 προβλέπεται η δυνατότητα διαιτητικής επίλυσης κάθε διαφοράς που προκύπτει από σύμβαση δημοσίου έργου εφόσον προβλεφθεί σχετική ρήτρα στα έγγραφα της σύμβασης, έπειτα από γνώμη του αρμόδιου Τεχνικού Συμβουλίου. Επιπλέον περιλαμβάνονται διατάξεις για την διαδικασία της διαιτησίας και την εκτελεστότητα των διοικητικών αποφάσεων με αναφορά στις σχετικές διατάξεις του διεθνούς δικαίου.

Στο άρθρο 177 διατηρούνται οι διατάξεις για την εκτέλεση υπό προϋποθέσεις εργασιών με αυτεπιστασία δηλαδή με μέσα (προσωπικό και μηχανήματα) τα οποία διαθέτει η υπηρεσία χωρίς τη μεσολάβηση εργοληπτικών επιχειρήσεων.

Στο άρθρο 178 προβλέπεται η διαδικασία ελέγχου τήρησης προδιαγραφών σε τύπους παραγωγής υλικών και κατασκευής δημοσίων έργων και περιλαμβάνουν τις γενικές ρυθμίσεις για την επιβολή προστίμου με απόφαση του ίδιου Υπουργού .

Οι παράγραφοι περιγράφουν ειδικά τις διαδικασίες που σχετίζονται με παραβάσεις του Κώδικα τεχνολογίας σκυροδέματος από τις μονάδες παραγωγής του.

Στο άρθρο 179 αναπτύσσονται οι γενικές διατάξεις για το Σώμα Επιθεωρητών, οι οποίες αφορούν στη στελέχωσή του, στο έργο του, στη διενέργεια των επιθεωρήσεων και στις εγγυήσεις ανεξαρτησίας των Επιθεωρητών κατά την άσκηση των καθηκόντων τους. Ο Υπουργός Δικαιοσύνης Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων είναι πλέον συναρμόδιος για τα σχετικά θέματα μετά την υπαγωγή του Σώματος Επιθεωρητών Δημοσίων έργων στο Υπουργείο Δικαιοσύνης.

Στο άρθρο 180 προβλέπεται ότι τα καθήκοντα και οι αρμοδιότητες που περιγράφονται στο θεσμικό πλαίσιο των δημόσιων συμβάσεων ασκούνται , όσον αφορά στα έργα, από τα αρμόδια όργανα ή συμβούλια του φορέα κατασκευής σύμφωνα με τις οργανωτικές διατάξεις του αλλά και τις ειδικές ρυθμίσεις της Υπουργικής απόφασης της παραγράφου 3, η οποία αντικατέστησε το π.δ. «περί αποφαινομένων οργάνων» και η οποία προσδιορίζει τα ειδικότερα όργανα που ασκούν τις αρμοδιότητες στα έργα του κάθε φορέα.

Στο άρθρο 181 προσδιορίζονται οι διατάξεις από τις οποίες μπορεί να υπάρξει παρέκκλιση και η σχετική διαδικασία.

Στην παράγραφο 1 του άρθρου 182 ορίζεται σαφώς ότι η σύμβαση συνάπτεται σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 105. Στην παράγραφο 2 ότι αν δεν ορίζεται διαφορετικά στα έγγραφα της σύμβασης, με την υπογραφή του συμφωνητικού αρχίζουν οι προθεσμίες της σύμβασης και εν συνεχεία στην παράγραφο 3 ορίζεται τότε και πώς κηρύσσεται έκπτωτος, με απόφαση του Προϊσταμένου της Διευθύνουσας Υπηρεσίας και χωρίς άλλες προϋποθέσεις, εκτός αν επικαλεστεί και αποδείξει έλλειψη υπαιτιότητας. Κατά της απόφασης χωρεί ένσταση, η οποία αναστέλλει την εκτέλεση της απόφασης. Επί της ενστάσεως αποφασίζει οριστικά η προϊσταμένη αρχή. Στην παράγραφο 4 ορίζεται ότι κατά την υπογραφή του συμφωνητικού ο ανάδοχος δηλώνει την έδρα του και τον αντίκλητό του.

Στο άρθρο 183 περιγράφονται οι αρμοδιότητες της Διευθύνουσας Υπηρεσίας, η διαδικασία ορισμού των επιβλεπόντων και τα προσόντα τους, τα καθήκοντα και οι αρμοδιότητές τους, η άσκηση της επίβλεψης και η υποχρέωση ενημέρωσης της Προϊσταμένης Αρχής από τη Διευθύνουσα Υπηρεσία σε τακτά χρονικά διαστήματα, για την πρόοδο των εργασιών της σύμβασης.

Με όμοιο τρόπο ορίζονται στην παρ. 7 οι περιπτώσεις πειθαρχικής ευθύνης των οργάνων του κυρίου του έργου για παράλειψη οφειλόμενης ενέργειας (παράλειψη ενημέρωσης, έγκαιρης έγκρισης λογαριασμών και χορήγησης παράτασης, κλπ.).

Το άρθρο 184 ρυθμίζει λεπτομερειακά τα σχετικά με τις προθεσμίες εκτέλεσης της σύμβασης ζητήματα, λαμβάνοντας υπόψη την ιδιορρυθμία των συμβάσεων μελετών, στις οποίες παρεμβάλλονται χρονικά διαστήματα που η μελετητική δράση δεν μπορεί να συνεχισθεί, για λόγους που αφορούν τον κύριο του έργου.

Συνεπώς και δεδομένου ότι η παραβίαση των προθεσμιών της σύμβασης συνεπάγεται πολλές και δυσμενείς εις βάρος των αναδόχων συνέπειες, λαμβάνεται μέριμνα της αντικειμενικοποίησης των σχετικών διαδικασιών, έτσι ώστε να λειψουν κατά το δυνατόν οι υποκειμενικές κρίσεις και οι προστριβές σχετικά με τις καθυστερήσεις στην εκτέλεση των εργασιών της σύμβασης και τον καθορισμό του υπαιτίου γι' αυτές.

Συγκεκριμένα διακρίνεται σαφώς ο καθαρός χρόνος της μελετητικής δράσης, που εξαρτάται από τον ανάδοχο και τον βαρύνει, από τον επιπρόσθετο χρόνο που περιλαμβάνει καθυστερήσεις μη οφειλόμενες στον ανάδοχο (παρ.1).

Σημειώνεται ότι για τον υπολογισμό της συνολικής προθεσμίας θεωρείται ως σημείο έναρξης είτε η υπογραφή της σύμβασης είτε χρόνος μεταγενέστερος, εφόσον ορίζεται στη σύμβαση.

Η συνολική προθεσμία εκτέλεσης της σύμβασης δια-

χωρίζεται ήδη από την προκήρυξη της μελέτης, σε καθαρό και επιπρόσθετο χρόνο, διαχωρισμό που ο ανάδοχος λαμβάνει υπόψη για τη σύνταξη του χρονοδιαγράμματος του (παρ. 2) που αποτελεί και τη δέσμευσή του όσον αφορά τους χρόνους εκτέλεσης. Το χρονοδιάγραμμα υποβάλλεται, αν δεν ορίζεται διαφορετικά στη σύμβαση, εντός δέκα πέντε (15) ημερών από την υπογραφή της. Το χρονοδιάγραμμα ορίζεται να είναι τουλάχιστον γραμμικό (π.χ GANTT), στο οποίο θα αποτυπώνονται η έναρξη και το πέρας κάθε δραστηριότητας, ώστε να απεικονίζονται οι αλληλουχίες και επαλληλίες των δραστηριοτήτων. Σε περίπτωση μετατόπισης της έναρξης μίας μελετητικής δράσης, χωρίς ευθύνη του αναδόχου, δίνεται παράταση, απαιτείται όμως η επικαιροποίηση και έγκριση του τροποποιημένου χρονοδιαγράμματος. Παράταση των προθεσμιών χορηγείται αν η καθυστέρηση δεν οφείλεται σε αποκλειστική υπαιτιότητα του αναδόχου (παρ. 3). Αν η καθυστέρηση αφορά σε υπέρβαση και του καθαρού χρόνου απαιτείται πέραν της αίτησης ή συναίνεσης του αναδόχου και απλή γνώμη του αρμόδιου τεχνικού συμβουλίου. Οι προθεσμίες του άρθρου αυτού εφαρμόζονται και σε περίπτωση τροποποίησης της αρχικής σύμβασης. Τέλος προβλέπεται ότι ειδικά για τις συμβάσεις παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών, οι προθεσμίες εκτέλεσης και όλα τα σχετικά ζητήματα ρυθμίζονται με τα συμβατικά τεύχη.

Στο άρθρο 185 ρυθμίζεται το θέμα των ποινικών ρητρών για παραβίαση των καθαρών χρόνων της σύμβασης με υπαιτιότητα του αναδόχου, οι οποίες επιβάλλονται με απόφαση της Διευθύνουσας Υπηρεσίας. Αν η υπέρβαση του συμβατικού καθαρού χρόνου υπερβεί το τριάντα τοις εκατό (30%) της συνολικής προθεσμίας, ο ανάδοχος κηρύσσεται υποχρεωτικά έκπτωτος (παρ. 2).

Η σύναψη συμπληρωματικής/τροποποιητικής σύμβασης συνοδεύεται από ιδιαίτερη προθεσμία (παρ. 4).

Στην παρ. 5 ορίζονται οι συνέπειες υπέρβασης των τμηματικών προθεσμιών της σύμβασης και στην παρ. 6 οι λεπτομέρειες επιβολής και είσπραξής τους.

Στο άρθρο 186 καθορίζεται η διαδικασία που ακολουθείται στην περίπτωση τροποποίησης της σύμβασης κατά τη διάρκειά της, χωρίς σύναψη νέας δημόσιας σύμβασης.

Προϋποθέσεις για την έγκυρη σύναψη συμπληρωματικής/τροποποιητικής σύμβασης είναι οι αναφερόμενες στο άρθρο 132, με το οποίο ενσωματώνεται ουσιαστικά το άρθρο 72 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ. Επιπλέον, προβλέπεται η σύνταξη Συγκριτικού Πίνακα, σε κάθε περίπτωση που τροποποιείται το φυσικό ή οικονομικό αντικείμενο της σύμβασης. Επίσης προβλέπεται ότι σε περίπτωση κατά την οποία ο ανάδοχος της αρχικής σύμβασης δεν καλύπτει τις κατηγορίες ή και τις ελάχιστες τάξεις της συμπληρωματικής σύμβασης, συμπράττει υποχρεωτικά με μελετητές ή παρόχους υπηρεσιών που εγκρίνονται από την προϊσταμένη αρχή. Στην παρ. 2 ρυθμίζεται ο τρόπος υπολογισμού της αμοιβής μελετών και υπηρεσιών που δεν περιλαμβάνονται στην αρχική σύμβαση κατά είδος με τη σύνταξη Πρωτοκόλλου Κανονισμού Τιμών Μονάδας Νέων Εργασιών (Π.Κ.Τ.Μ.Ν.Ε.) και Συγκριτικού Πίνακα.

Στις παρ. 3 και 4 προβλέπονται οι περιπτώσεις σύνταξης Συγκριτικού Πίνακα χωρίς την υπογραφή συμπληρωματικής/ τροποποιητικής σύμβασης. Ειδικότερα προβλέπεται υπό προϋποθέσεις η δυνατότητα μείωσης της συνολικής συμβατικής αμοιβής ή αυξομείωσης των επιμέ-

ρους συμβατικών αμοιβών από κατηγορία σε κατηγορία, καθώς και η περίπτωση των απρόβλεπτων δαπανών. Διευκρινίζεται ότι για όλες τις περιπτώσεις σύνταξης Σ.Π. και Π.Κ.Τ.Μ.Ν.Ε. των παρ. 1-5 απαιτείται η γνώμη του αρμόδιου Τεχνικού Συμβουλίου. Οι παρ. 6 έως 9 ορίζουν τη διαδικασία σύνταξης Πρωτοκόλλου Κανονισμού Τιμών Μονάδας Νέων Εργασιών και Συγκριτικού Πίνακα, της έγκρισής τους από την Προϊσταμένη Αρχή και της υπογραφής της συμπληρωματικής/τροποποιητικής σύμβασης.

Στο άρθρο 187 ρυθμίζονται με λεπτομέρειες τα ζητήματα καταβολής της αμοιβής (παρ. 1), η τμηματική καταβολή της αμοιβής των σταδίων της μελέτης (παρ. 2), η τμηματική καταβολή στις συμβάσεις παροχής υπηρεσιών (παρ. 4) ενώ στις παρ. (5-7) ρυθμίζεται η διαδικασία της υποβολής λογαριασμού, του ελέγχου και της εγκρίσεως του και οι συνέπειες της καθυστέρησης πληρωμής του προϊόντος του λογαριασμού. Σημειώνεται ότι η έγκριση της επιμέτρησης ολοκληρώνεται σε προθεσμία 2 μηνών από την υποβολή της και προσυπογράφεται από τον επιβλέποντα. Ειδική αναφορά γίνεται για την περίπτωση κατά την οποία ο ανάδοχος έχει υπαιτιότητα για τη μη πληρωμή λογαριασμού..

Στο άρθρο 188 ρυθμίζονται οι υποχρεώσεις του αναδόχου περί εκτέλεσης της σύμβασης, καθώς και η διαδικασία διαπίστωσης ελαττωμάτων και ελλείψεων στο αντικείμενο της σύμβασης και αποκατάστασής τους.

Ειδική αναφορά γίνεται στο Πρόγραμμα Ποιότητας Μελέτης (Π.Π.Μ.), που αποτελεί το εσωτερικό κανονιστικό έγγραφο που ενσωματώνει και κωδικοποιεί όλες τις απαιτήσεις των συμβατικών τευχών, το οποίο ο ανάδοχος υποχρεούται να υποβάλλει εντός συγκεκριμένης τασσομένης προθεσμίας και να αναθεωρεί σε κάθε τροποποίηση όρων της σύμβασης. Είναι επομένως απαραίτητο να αποτελεί ένα εύχρηστο και ουσιαστικό εργαλείο για όλους τους εμπλεκόμενους φορείς (αναδόχους μελετητές κατασκευαστές και Δ/νουσες Υπηρεσίες) και όχι μία γραφειοκρατική και τυπική υποχρέωση. Επίσης, προβλέπεται ότι αν διαπιστωθούν ελαττώματα ή ελλείψεις μέχρι την έναρξη της κατασκευής του έργου, η Διευθύνουσα Υπηρεσία καλεί τον ανάδοχο της μελέτης να διορθώσει τα ελαττώματα ή να συμπληρώσει τις ελλείψεις και εφόσον αυτός δεν συμμορφωθεί εκδίδει και κοινοποιεί στον ανάδοχο πρόσκληση στην οποία: α) γίνεται μνεία ότι κινείται η διαδικασία εφαρμογής του παρόντος άρθρου, β) περιγράφονται τα ελαττώματα και οι ελλείψεις της μελέτης ή της υπηρεσίας, γ) χορηγείται εύλογη προθεσμία για την αποκατάσταση, δ) επισημαίνεται ότι η πρόσκληση μπορεί να προσβληθεί με ένσταση ενώπιον της Προϊσταμένης Αρχής και μέσα στη νόμιμη προθεσμία. Η ένσταση του αναδόχου δεν αναστέλλει την υποχρέωση συμμόρφωσής του στην πρόσκληση. Αν αποδειχθεί ότι ο ανάδοχος δεν ευθύνεται, η δαπάνη αποκατάστασης των ελλείψεων ή ελαττωμάτων βαρύνει τον κύριο του έργου. Αν ο ανάδοχος αρνηθεί να αποκαταστήσει το ελάττωμα ή την έλλειψη μέσα στην ταχθείσα προθεσμία, το ελάττωμα ή η έλλειψη αποκαθίσταται από τον εργοδότη σε βάρος και για λογαριασμό του, με απευθείας ανάθεση των σχετικών εργασιών σε μελετητή που έχει τα νόμιμα προσόντα. Με την ειδική διάταξη της παρ. 6 προβλέπεται η ενεργός εμπλοκή του αρχικού μελετητή με την ιδιότητα του Τεχνικού Συμβούλου στην εκτέλεση του έργου, τα καθήκοντα και οι αρμοδιότητες του οποίου θα καθορίζονται με έκδοση υπουργικής από-

φασης.

Στο άρθρο 189 ρυθμίζεται η διαδικασία έγκρισης των μελετών, καθώς και η παραλαβή του αντικειμένου της σύμβασης, μετά την κατά νόμο έγκριση των μελετών και την έκδοση βεβαίωσης της Διευθύνουσας Υπηρεσίας περί του ότι περαιώθηκαν οι εργασίες της.

Στο άρθρο 190 ορίζεται η διαδικασία αναγνώρισης της ζημίας του αναδόχου αν ο κύριος του έργου περιέλθει σε υπερημερία περί την εκπλήρωση των νόμιμων ή συμβατικών του υποχρεώσεων και η καταβολή σχετικής αποζημίωσης, με λεπτομερή αναφορά των ενεργειών τόσο του αναδόχου όσο και του κυρίου του έργου, ώστε να διαφυλάσσεται το συμφέρον και των δύο πλευρών.

Στο άρθρο 191 ρυθμίζονται οι προϋποθέσεις (παρ. 1 και 2), η διαδικασία (παρ. 3-6) και η εκκαθάριση της εργολαβίας, σε περίπτωση έκπτωσης του αναδόχου. Οι προϋποθέσεις της υποχρεωτικής έκπτωσης του αναδόχου τίθενται συγκεκριμένα και ρητά (παρ. 2), η διαδικασία της έκπτωσης είναι ταχεία και αποτελεσματική αλλά με μέριμνα για τα νόμιμα δικαιώματα του αναδόχου και ιδίως το δικαίωμα του να τύχει λεπτομερούς εξέτασης η ένστασή του κατά της απόφασης περί κήρυξης της έκπτωσης. Για το λόγο αυτόν η απόφαση της Προϊσταμένης Αρχής επί της ενστάσεως του αναδόχου εκδίδεται οπωσδήποτε και δεν δημιουργείται τεκμήριο από την παρέλευση της προθεσμίας ούτε υπέρ της απόρριψης ούτε και υπέρ της αποδοχής της ένστασης (παρ. 6) ενώ προβλέπεται και πειθαρχική διαδικασία κατά των υπαίτιων για την καθυστέρηση οργάνων.

Στο άρθρο 192 ρυθμίζονται οι περιπτώσεις διάλυσης της σύμβασης είτε με πρωτοβουλία του κυρίου του έργου (παρ. 1 και 2) είτε με πρωτοβουλία του αναδόχου (παρ.3), όταν υφίσταται υπαιτιότητα του κυρίου του έργου με τήρηση των λεπτομερών διαδικασιών που τίθενται στην παρ. 4. Ειδικά για τις περιπτώσεις διάλυσης της σύμβασης της παρ.1, η προϊσταμένη αρχή δεν υποχρεούται να προβεί σε αποζημίωση του αναδόχου.

Στην παρ. 7 ορίζεται ότι σύμβαση εκπόνησης μελέτης δεν λύεται με την πάροδο των προθεσμιών της σύμβασης, αλλά μόνον εφόσον παραληφθεί το αντικείμενο της ή συντρέξει νόμιμη περίπτωση πρόωρης λύσης της (με έκπτωση του αναδόχου ή με διάλυση της σύμβασης).

Οι συμβάσεις παροχής υπηρεσιών λύονται επιπλέον και με τη λήξη του χρόνου της σύμβασης και των νομίμων παρατάσεών του.

Στο άρθρο 193 ρυθμίζεται με όμοιο τρόπο με τις προγενέστερες διατάξεις η περίπτωση ματαίωσης της διάλυσης της σύμβασης, με τη βούληση του αναδόχου και με την αναγνώριση εκ μέρους του κυρίου του έργου των απαιτήσεων του αναδόχου για καταβολή αποζημίωσης.

Στο άρθρο 194 ρυθμίζεται η αποζημίωση που οφείλεται στον ανάδοχο σε περίπτωση διάλυσης της σύμβασης με πρωτοβουλία του κυρίου του έργου. Η αποζημίωση αυτή διαφέρει αν αφορά στάδια που προβλέπεται μεν από τη σύμβαση η εκπόνησή τους, αλλά δεν άρχισαν ακόμα να εκπονούνται (παρ.1) ή αν άρχισε και διακόπηκε η εκπόνησή τους (παρ.2) ή αν αφορά σύμβαση παροχής υπηρεσιών(παρ.3). Η διαδικασία αναγνώρισης της αποζημίωσης ορίζεται στην παρ.3.

Η υποκατάσταση/αντικατάσταση του αρχικού αναδόχου αλλά και η αλλαγή της σύνθεσης της εταιρείας ή της ομάδας που εκπονεί τη μελέτη/υπηρεσία, όπως και η αλλαγή της σύνθεσης της αναδόχου σύμπραξης ή της κοινοπραξίας ρυθμίζονται στο άρθρο 195. Γενικά η υποκα-

τάσταση απαγορεύεται. Επιτρέπεται μόνον εφόσον προβλέπεται ρητά στη σύμβαση. Εξαιρέσεις τίθενται για την επίτευξη ολοκλήρωσης της σύμβασης, όταν συντρέχουν εξαιρετικές περιστάσεις και συγκεκριμένα θάνατος του μελετητή ή διαγραφή του από τα μητρώα ή άλλη αντικειμενική αιτία που τον καθιστά ανίκανο στην εκπλήρωση της παροχής του. Επίσης σε περιπτώσεις εταιρικής αναδιάρθρωσης όπως εξαγοράς, απορρόφησης, συγχώνευσης ή καταστάσεων αφερεγγυότητας ιδίως στο πλαίσιο προπρωχευτικών ή πτωχευτικών διαδικασιών. Στην παρ. 2 η περιπτ. (α) καλύπτει τις περιπτώσεις που ανάδοχος είναι ένας μελετητής- φυσικό πρόσωπο ή εταιρεία από ένα μόνο μελετητή ή πάροχο υπηρεσιών. Σημειώνεται ότι η υποκατάσταση δεν μπορεί να συνεπάγεται άλλες ουσιώδεις τροποποιήσεις της σύμβασης, η περιπτ. (β) καλύπτει την περίπτωση που ανάδοχος είναι εταιρεία μελετών ή παρόχων υπηρεσιών και οι παραπάνω αιτίες συντρέχουν στο πρόσωπο ενός εκ των μελετητών ή παρόχων της εταιρείας και η περιπτ. (γ) τις περιπτώσεις που ανάδοχος είναι φυσικό πρόσωπο ή εταιρεία –μέλος σύμπραξης ή κοινοπραξίας. Σε κάθε περίπτωση αν το φυσικό πρόσωπο ή η εταιρεία ανάδοχος πτωχεύσει, η σύμβαση διαλύεται αυτοδικαίως (παρ. 3).

Οι μελέτες εκπονούνται με τις υφιστάμενες τεχνικές προδιαγραφές, που περιέχονται κατά κύριο λόγο στο π.δ. 696/1974. Στην παρ.1 του άρθρου 196 ορίζεται ότι ο ανάδοχος της σύμβασης μελέτης ή των λοιπών τεχνικών υπηρεσιών εκπληρώνει τις υποχρεώσεις του για την εκπόνηση της μελέτης ή την παροχή της υπηρεσίας με βάση τις τεχνικές προδιαγραφές που ισχύουν όταν συνάπτεται η σύμβαση, λαμβάνοντας υπόψη τους περιορισμούς που θέτουν οι διατάξεις του άρθρου 54. Σημειώνεται ότι η προσαρμογή της συμβατικής σχέσης σε οποιαδήποτε μεταβολή των προδιαγραφών, μεταγενέστερη της σύναψης, θεωρείται αυτονόητη. Για τις μελέτες και τις τεχνικές υπηρεσίες του νόμου αυτού που δεν υφίστανται προδιαγραφές, παρέχεται εξουσιοδότηση για την έκδοση προεδρικού διατάγματος, που θα τις καθορίζει, ενώ ήσσονες λεπτομέρειες μπορούν να ρυθμίζονται από τον Υπουργό που έχει τις αρμοδιότητες της Γενικής Γραμματείας Υποδομών με εξουσιοδότηση του προεδρικού διατάγματος. Επίσης παρέχεται εξουσιοδότηση στον Υπουργό που έχει τις αρμοδιότητες της Γενικής Γραμματείας Υποδομών να προσδιορίζει τα τεύχη (Τεχνική Έκθεση, Υπολογισμοί, Προμέτρηση, Προϋπολογισμός κλπ) και τα κατά περίπτωση σχέδια, καθώς και τη μορφή αυτών (έντυπη ή και ηλεκτρονική), που πρέπει ο μελετητής να εκπονήσει σύμφωνα με το άρθρο 189. Προκειμένου οι αναθέτουσες αρχές να εναρμονίσουν τις προκηρύξεις που εκδίδουν για μελέτες που αναθέτουν από το χρόνο αυτό και εξής προβλέπεται η δυνατότητα στην ίδια Υπουργική Απόφαση να ορίζεται χρόνος έναρξης ισχύος της, μεταγενέστερος της εκδόσεώς της. Για τη σύνταξη του προϋπολογισμού του έργου από τον μελετητή λαμβάνονται υπόψη τα τιμολόγια που ισχύουν για τη σύνταξη των προϋπολογισμών των δημοσίων έργων.

Στο άρθρο 197 ορίζεται ότι η υποβαλλόμενη κατά την εκτέλεση δημοσίου έργου μελέτη (είτε κατά το άρθρο 50 είτε σε περίπτωση τροποποίησης υφιστάμενης μελέτης κατά την κατασκευή) πρέπει να έχει συνταχθεί από μελετητή με τα αντίστοιχα προσόντα, τον οποίο ο κατασκευαστής του έργου έχει γνωστοποιήσει πριν την έναρξη της εκπόνησης στην αναθέτουσα Αρχή ή στον εργοδότη και έχει γίνει αποδεκτός, ρητά ή σιωπηρά. Η α-

ντικατάσταση του γνωστοποιηθέντος κατά τα ανωτέρω μελετητή υπόκειται στην έγκριση της αναθέτουσας Αρχής ή του εργοδότη.

Στο άρθρο 198 ρυθμίζεται λεπτομερέστερα η διαδικασία διοικητικής επίλυσης των διαφορών που προκύπτουν κατά την εκτέλεση των συμβάσεων. Τα ενδικοφανή μέσα, με τα οποία ελέγχεται από την ίδια τη διοίκηση η νομιμότητα των πράξεων της είναι δύο: η ένσταση και η αίτηση θεραπείας. Σκοπός των μέσων αυτών είναι η προσπάθεια αποφυγής της προσφυγής στη δικαιοσύνη, η οποία επιφυλάσσεται ως έσχατο μέσο διεκδίκησης του αναδόχου και μόνο εφόσον έχει προηγηθεί η διαδικασία των ενδικοφανών προσφυγών. Στο άρθρο περιγράφεται η διαδικασία άσκησης ένστασης και αίτησης θεραπείας και οι χρόνοι μέσα στους οποίους τα αρμόδια όργανα θα πρέπει να αποφανθούν επί αυτών ενώ αναλύεται και η διαδικασία συζήτησης της αίτησης θεραπείας στο αρμόδιο για τη διατύπωση γνώμης συμβούλιο.

Στο άρθρο 199 γίνεται ειδική μνεία για τα αποφαινόμενα και γνωμοδοτούντα για τις συμβάσεις του νόμου αυτού όργανα τα οποία ορίζονται με Κοινές Υπουργικές Αποφάσεις.

Ο Τίτλος 3 του Μέρους Β του Βιβλίου Ι περιλαμβάνει διατάξεις για τη διαδικασία εκτέλεσης των δημοσίων συμβάσεων προμηθειών και παροχής γενικών υπηρεσιών. Το Τμήμα Ι (άρθρα 200-205) περιλαμβάνει τις κοινές διατάξεις, το Τμήμα ΙΙ (άρθρα 206-215) τις διατάξεις τις σχετικές για την εκτέλεση συμβάσεων προμήθειας αγαθών και το Τμήμα ΙΙΙ (άρθρα 216-220) αντίστοιχες διατάξεις για την εκτέλεση των συμβάσεων παροχής γενικών υπηρεσιών.

Ειδικότερα, το άρθρο 200 στοχεύει στην αποσαφήνιση των σχετικών με την πληρωμή του αναδόχου ζητημάτων και την επίτευξη ομοιόμορφης ρύθμισης αυτών. Η διάταξη της παραγράφου 1 ορίζει ότι στη διακήρυξη καθορίζεται ο τρόπος πληρωμής του αναδόχου και όλες οι συναφείς λεπτομέρειες. Η διάταξη της παραγράφου 2 ορίζει τους δυνατούς τρόπους πληρωμής της αξίας των υλικών ή της υπηρεσίας στον ανάδοχο, ενώ η παράγραφος 3 εντάσσει την περίπτωση πληρωμής τμηματικών παραδόσεων στο ανωτέρω πλαίσιο. Οι παράγραφοι 4 και 5 καθορίζουν τα ελάχιστα απαιτούμενα δικαιολογητικά στις συμβάσεις προμήθειας και στις συμβάσεις παροχής υπηρεσιών αντίστοιχα. Η παράγραφος 8 ορίζει το όργανο έκδοσης των εντολών πληρωμής των ενεργειών τεχνικής βοήθειας.

Η διάταξη του άρθρου 201 επιτρέπει την τροποποίηση της σύμβασης σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 132, κατόπιν γνωμοδότησης του αρμοδίου συλλογικού οργάνου. Το άρθρο 202 θεσπίζει το πλαίσιο σχετικά με τη διαδικασία ολοκλήρωσης του εκτελεστικού μέρους μίας δημόσιας σύμβασης. Και προβλέπει τις προϋποθέσεις που πρέπει να συντρέχουν σωρευτικά ώστε η σύμβαση να θεωρείται εκτελεσθείσα. Ειδικότερα η σύμβαση θεωρείται ότι έχει εκτελεσθεί εφόσον: α) Σε περίπτωση προμήθειας παραδόθηκε ολόκληρη η ποσότητα ή, σε περίπτωση διαιρετού υλικού, η ποσότητα που παραδόθηκε υπολείπεται της συμβατικής, κατά μέρος που κρίνεται ως ασήμαντο από το αρμόδιο όργανο. Σε περίπτωση παροχής υπηρεσιών αυτές παρασχέθηκαν στο σύνολο τους, ή σε περίπτωση διαιρετής υπηρεσίας, το αντικείμενο που παραδόθηκε υπολείπεται του συμβατικού, κατά μέρος που κρίνεται ως ασήμαντο από το αρμόδιο όργανο και έχει παρέλθει η καταληκτική ημερομηνία για την περαίωση

της σύμβασης που έχει τεθεί στην διακήρυξη, β) Παραλήφθηκαν οριστικά ποσοτικά και ποιοτικά τα υλικά ή οι υπηρεσίες που παραδόθηκαν. γ) Έγινε η αποπληρωμή του συμβατικού τιμήματος, αφού προηγουμένως επιβλήθηκαν τυχόν κυρώσεις ή εκπτώσεις και δ) εκπληρώθηκαν και οι τυχόν λοιπές συμβατικές υποχρεώσεις και από τα δύο συμβαλλόμενα μέρη και αποδεσμεύθηκαν οι σχετικές εγγυήσεις κατά τα προβλεπόμενα από τη σύμβαση.

Η κήρυξη του οικονομικού φορέα ως έκπτωτου συνιστά το περιεχόμενο του άρθρου 203 με τις σχετικές ρυθμίσεις να στοχεύουν στην ξεκάθαρη αποτύπωση των προϋποθέσεων για την έκπτωση του οικονομικού φορέα. Ειδικότερα η προτεινόμενη διάταξη της παραγράφου 1 του προβλέπει την υποχρεωτική κήρυξη του αναδόχου ως έκπτωτου σε συγκεκριμένες περιπτώσεις, μετά από γνώμη του αρμοδίου συλλογικού οργάνου, ήτοι, α) στην περίπτωση της παραγράφου 5 του άρθρου 105, β) σε περίπτωση δημόσιας σύμβασης προμηθειών, εφόσον δεν φόρτωσε, παρέδωσε ή αντικατέστησε τα συμβατικά υλικά ή δεν επισκεύασε ή συντήρησε αυτά μέσα στον συμβατικό χρόνο ή στον χρόνο παράτασης που του δόθηκε, σύμφωνα με όσα προβλέπονται στο άρθρο 206, γ) στην περίπτωση δημόσιας σύμβασης υπηρεσιών: αα) αν δεν εκπληρώσει τις συμβατικές του υποχρεώσεις ή δεν συμμορφωθεί με τις γραπτές εντολές της υπηρεσίας, που είναι σύμφωνες με την σύμβαση ή τις κείμενες διατάξεις και ββ) αν υπερέβη υπαίτια την συνολική προθεσμία εκτέλεσης της σύμβασης, λαμβανομένων υπόψη των τυχόν παρατάσεων.

Η διάταξη της παραγράφου 2 ορίζει τη διαδικασία που πρέπει να ακολουθείται από την αναθέτουσα αρχή στην περίπτωση συνδρομής λόγου έκπτωσης του αναδόχου από σύμβαση παροχής υπηρεσιών κατά την περίπτωση γ' της παραγράφου 1. Στην παράγραφο 3 περιλαμβάνεται το σύνολο των περιπτώσεων κατά τις οποίες ο οικονομικός φορέας δεν κηρύσσεται έκπτωτος λόγω έλλειψης δικής του υπαιτιότητας και τέλος στην παράγραφο 4 προβλέπονται οι κυρώσεις που επιβάλλονται σωρευτικά στον τον έκπτωτο οικονομικό φορέα.

Η διάταξη του άρθρου 204 ορίζει τα σχετικά με την περίπτωση επίκλησης ανωτέρας βίας από την πλευρά του αναδόχου.

Στο άρθρο 205 προβλέπονται οι διοικητικές προσφυγές που μπορούν να ασκηθούν κατά τη διαδικασία εκτέλεσης των συμβάσεων. Ορίζεται ότι Ο οικονομικός φορέας μπορεί κατά των αποφάσεων που επιβάλλουν σε βάρος του κυρώσεις δυνάμει των άρθρων 203, 206, 207, 213, 218 και 220 να υποβάλει προσφυγή για λόγους νομιμότητας και ουσίας ενώπιον του φορέα που εκτελεί τη σύμβαση, μέσα σε ανατρεπτική προθεσμία τριάντα (30) ημερών, από την ημερομηνία που έλαβε γνώση της σχετικής απόφασης. Επί της προσφυγής, αποφασίζει το αρμόδιο αποφαινόμενο όργανο, ύστερα από γνωμοδότηση του αρμοδίου συλλογικού οργάνου.

Η εν λόγω απόφαση δεν επιδέχεται προσβολή με άλλη οιασδήποτε φύσεως διοικητική προσφυγή.

Το περιεχόμενο του άρθρου 206 προσδιορίζει τις ουσιώδεις πτυχές μίας εκ των κρισιμότερων παραμέτρων αναφορικά με την εκτέλεση συμβάσεων προμήθειας αγαθών, ήτοι το χρόνο παράδοσης των υλικών. Η διάταξη της παραγράφου 1 ορίζει τη ρητή υποχρέωση του προμηθευτή περί έγκαιρης και κατά τους συμβατικούς όρους παράδοσης του υλικού. Επιπλέον προσδιορίζει τις αναγκαίες προϋποθέσεις, οι οποίες πρέπει να συντρέχουν

σωρευτικά προκειμένου να καθίσταται δυνατή η παράταση του συμβατικού χρόνου παράδοσης. Στην παράγραφο 2 ορίζεται ρητώς και προς αποφυγή αμφισβητήσεων ότι ο χρόνος παράτασης δεν συνυπολογίζεται στο συμβατικό χρόνο παράδοσης. Η διάταξη της παραγράφου 3 προβλέπει τη διαδικασία που ακολουθείται σε περίπτωση παράτασης, η οποία περιλαμβάνει την υποβολή σχετικού αιτήματος του αναδόχου και την έκδοση απόφασης εντός ευλόγου χρονικού διαστήματος. Η διάταξη της παραγράφου 4 προβλέπει τα σχετικά με την επιβολή κυρώσεων σε περίπτωση παράτασης του ανωτέρω χρόνου και ειδικότερα ορίζει ότι στις περιπτώσεις παράτασης του συμβατικού χρόνου παράδοσης καταρχήν επιβάλλονται οι προβλεπόμενες στο επόμενο άρθρο 208 κυρώσεις, πλην των περιπτώσεων που η παράταση οφείλεται σε λόγους ανωτέρας βίας ή άλλους ιδιαιτέρως σοβαρούς λόγους που καθιστούν αντικειμενικώς αδύνατη την εμπρόθεσμη παράδοση των συμβατικών ειδών. Η παράγραφος 5 προβλέπει την κήρυξη του προμηθευτή εκπτώτου στην περίπτωση που δεν υποβληθεί εγκαίρως και πριν τη λήξη του συμβατικού χρόνου παράδοσης αίτημα παράτασης εκ μέρους του προμηθευτή, καθώς και στην περίπτωση που λήξει ο παραταθείς, κατά τα ανωτέρω, χρόνος, χωρίς να παραδοθεί το υλικό. Τέλος η διάταξη της παραγράφου 6 προβλέπει την γενική υποχρέωση του προμηθευτή περί έγκαιρης ενημέρωσης σχετικά με τον ακριβή χρόνο παράδοσης του υλικού.

Το άρθρο 207 εμπεριέχει διατάξεις σχετικά με τις κυρώσεις που επιβάλλονται για εκπρόθεσμη παράδοση προμήθειας, οι οποίες στοχεύουν στην αναγκαία διασφάλιση τήρησης των συμβατικών χρονικών ορίων και την περιστολή φαινομένων αντισυμβατικής συμπεριφοράς σχετικά με αυτήν. Η παράγραφος 1 προβλέπει την επιβολή προστίμου στις περιπτώσεις εκπρόθεσμης παράδοσης του υλικού, το οποίο υπολογίζεται σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παράγραφο 2. Στην διάταξη της παραγράφου 3 προβλέπεται ο τρόπος υπολογισμού του χρόνου καθυστέρησης παράδοσης του υλικού. Ορίζεται επίσης στην παράγραφο 4 ότι ο προμηθευτής επιβαρύνεται επιπροσθέτως με τόκο επί του ποσού της προκαταβολής. Η είσπραξη των προαναφερθέντων οικονομικών κυρώσεων γίνεται σύμφωνα με την παράγραφο 5.

Σκοπός του άρθρου 208 είναι η πρόβλεψη και περιγραφή μίας ολοκληρωμένης διαδικασίας παραλαβής υλικών, της οποίας ουσιαστικές χαρακτηριστικές αποτελεί η διενέργεια πολλαπλών ελέγχων για τον εντοπισμό τυχόν αποκλίσεων από τους συμβατικούς όρους. Ειδικότερα, η διάταξη της παραγράφου 1 προσδιορίζει τις αρμόδιες για την παραλαβή των υλικών επιτροπές και της παραγράφου 2 τους τρόπους διενέργειας ποιοτικού και ποσοτικού ελέγχου κατά την παραλαβή των υλικών. Η παράγραφος 3 προβλέπει τις απαιτούμενες ενέργειες της επιτροπής παραλαβής κατά την περάτωσης των ελέγχων του παραδοτέου. Στην παράγραφο 4 ρυθμίζεται η περίπτωση αποκλίσεων του υλικού από τους συμβατικούς όρους και η δυνατότητα παραλαβής αυτού μετά από γνωμοδότηση του αρμοδίου οργάνου, εφόσον κριθεί ότι οι παρεκκλίσεις δεν επηρεάζουν την καταλληλότητα του υλικού για χρήση και για κάλυψη των οικείων αναγκών. Στις παραγράφους 5 και 7 καθορίζεται η αρμοδιότητα της δευτεροβάθμιας επιτροπής παραλαβής και οι διαδικαστικές και ουσιαστικές προϋποθέσεις για την επανεξέταση του υλικού. Ενώ στην παράγραφο 6 προβλέπεται η υποχρεωτική κοινοποίηση των σχετικών πρωτοκόλλων

των επιτροπών παραλαβής και στους προμηθευτές. Τέλος η διάταξη της παραγράφου 8 κατοχυρώνει την αξίωση του προμηθευτή για κατ' έφεση εξέταση των οικείων αντιδειγμάτων, ενώ στην παράγραφο 9 ορίζεται ότι τα υλικά δεν μπορούν να τεθούν σε επιχειρησιακή εκμετάλλευση παρά μόνο μετά την οριστική παραλαβή τους.

Το άρθρο 209 προσδιορίζει τα συναφή με την εμπρόθεσμη παραλαβή των υλικών ζητήματα, επιτρέποντας με αυτόν τον τρόπο την άμεση χρήση αυτών με ταυτόχρονη προσπάθεια για περιορισμό ανεπιθύμητων χρονικών καθυστερήσεων. Ορίζεται σαφώς το χρονικό πλαίσιο παραλαβής των υλικών και έκδοσης των σχετικών πρωτοκόλλων και ρυθμίζονται τα σχετικά με την έναρξη ισχύος του συμβατικού χρόνου παραλαβής. Οι διατάξεις των παραγράφων 3 και 4 αναφέρονται στην περίπτωση της αυτοδίκαιης παραλαβής των υλικών.

Η ενδεδειγμένη ρύθμιση των θεμάτων που άπτονται των προμηθειών εκείνων όπου απαιτείται ναύλωση και ασφάλιση μεταφορικού μέσου, συνιστά το περιεχόμενο του άρθρου 210. Ειδικότερα, η διάταξη της παραγράφου 1 ρυθμίζει την περίπτωση που η προμήθεια πραγματοποιείται με τον όρο παράδοσης FOB – FOT οπότε η επιλογή του μεταφορικού μέσου γίνεται με μέριμνα και δαπάνη της αναθέτουσας αρχής, ενώ η παράγραφος 2 προβλέπεται η περίπτωση που η προμήθεια πραγματοποιείται με όρο κατά τον οποίο η ασφάλιση γίνεται με μέριμνα και δαπάνη του προμηθευτή, οπότε αυτή ανατίθεται σε ασφαλιστική εταιρεία και καλύπτει συγκεκριμένους κινδύνους.

Το άρθρο 211 διατυπώνει τις υποχρεωτικές ενέργειες του προμηθευτή που έπονται της φόρτωσης των υλικών, με σκοπό την έγκαιρη ενημέρωση των αναθετουσών αρχών και τη σχετική προετοιμασία αυτών, καθώς και τις συνέπειες σε βάρος του προμηθευτή σε περίπτωση αθέτησης των κατά τα ανωτέρω υποχρεώσεών του

Το άρθρο 212 εγγυάται τη διενέργεια ελέγχου των υλικών, ποιοτικής φύσεως, κατά την εισαγωγή αυτών από το εξωτερικό, προκειμένου να εξακριβωθεί η πλήρωση των συμβατικών όρων. Η διάταξη της παραγράφου 1 προβλέπει τη δυνατότητα ανάθεσης διενέργειας ποιοτικού και ποσοτικού ελέγχου των υλικών σε διεθνές γραφείο ελέγχου, η παράγραφος 2 τις υποχρεώσεις του οικονομικού φορέα προς το εν λόγω γραφείο και η παράγραφος 3 αναφέρεται στην περίπτωση χρονικής καθυστέρησης των σχετικών διαδικασιών με υπαιτιότητα του προαναφερθέντος γραφείου. Η διάταξη της παραγράφου 5 ορίζει τα σχετικά με τη μη εναρμόνιση του υλικού με τους συμβατικούς όρους, ενώ προβλέπεται και η δυνατότητα διενέργειας ποιοτικού ελέγχου στο εξωτερικό από ειδική επιτροπή (παράγραφος 6).

Το άρθρο 213 κατοχυρώνει αφενός την υποχρέωση απόρριψης μη αποδεκτών συμβατικών υλικών και αφετέρου τη δυνατότητα αντικατάστασης αυτών. Η εν λόγω πρόβλεψη στοχεύει στην αποτροπή κάθε δυνητικού κωλύματος σχετικά με την παραλαβή των προς προμήθεια υλικών και των σχετικών διαδικασιών εν γένει. Η διάταξη της παραγράφου 1 προβλέπει τη δυνατότητα αντικατάστασης της οριστικής απορριφθείσας συμβατικής ποσότητας των υλικών, καθώς και τα συναφή με αυτήν. Οι παράγραφοι 2 και 3 προβλέπουν την επιστροφή των απορριφθέντων υλικών στον προμηθευτή, τη διαδικασία και τους όρους αυτής.

Το άρθρο 214 προσδιορίζει εξαντλητικά τα σχετικά με τα δείγματα των υλικών ζητήματα, με γνώμονα τη θέσι-

ση μίας ενιαίας και ομοιόμορφης διαχείρισης αυτών, στο σύνολο των περιπτώσεων. Η παράγραφος 1 περιλαμβάνει την κατηγοριοποίηση και περιγραφή των χρησιμοποιούμενων δειγμάτων κατά τη διενέργεια διαδικασιών σύναψης συμβάσεων για την προμήθεια αγαθών. Η παράγραφος 2 προβλέπει τους τρόπους καθορισμού της ποσότητας ή του μεγέθους των δειγμάτων ενώ η παράγραφος 4 ορίζει ρητώς την αποδοχή δειγμάτων αποκλειστικώς και μόνο εφόσον υφίσταται σχετική πρόβλεψη στα έγγραφα της σύμβασης. Η διάταξη της παραγράφου 5 προβλέπει τα σχετικά με την επισημοποίηση των δειγμάτων, ήτοι την έγκριση αυτών από την αναθέτουσα αρχή. Η διάταξη της παραγράφου 7 αναφέρεται στην ενημέρωση των ενδιαφερομένων σχετικά με τα δείγματα του προς προμήθεια υλικού και στην παράγραφο 8 περιλαμβάνεται ρητή πρόβλεψη περί γνωστοποίησης των σχετικών δειγμάτων στο αρμόδιο όργανο όταν αυτό απαιτείται για την αξιολόγηση των προσφορών. Η διάταξη της παραγράφου 9 προσδιορίζει τη διαδικασία έγκρισης (επισημοποίησης) των δειγμάτων και αντιδειγμάτων εκ μέρους του αρμοδίου για την τεχνική αξιολόγηση των προσφορών οργάνου. Προβλέπεται ακόμη (παράγραφος 12) η επιβάρυνση των προμηθευτών με την αξία των δειγμάτων και αντιδειγμάτων και τέλος στις παραγράφους 13 και 14 γίνεται αναφορά στη διαδικασία, τα όργανα και το κόστος των εργαστηριακών ελέγχων.

Η διασφάλιση της εγγυημένης λειτουργίας του αντικειμένου της προμήθειας αναγορεύεται σε ουσιώδες ζήτημα, με αποτέλεσμα να επιχειρείται αναλυτική ρύθμιση των συναφών θεμάτων στο άρθρο 215. Ειδικότερα, η διάταξη των παραγράφων 1 και 2 πραγματεύεται την έννοια της εγγυημένης λειτουργίας του προς προμήθεια αντικειμένου και ορίζεται ότι τόσο ο χρόνος όσο και το περιεχόμενο της εγγυημένης λειτουργίας περιγράφεται στα έγγραφα της σύμβασης. Στις παραγράφους 3 και 4 ορίζεται ότι η επιτροπή παρακολούθησης και παραλαβής προβαίνει στο απαιτούμενο έλεγχο της συμμόρφωσης του αναδόχου στα προβλεπόμενα στην σύμβαση για την εγγυημένη λειτουργία τηρώντας σχετικά πρακτικά. Σε περίπτωση μη συμμόρφωσης του αναδόχου προς τις συμβατικές του υποχρεώσεις, η επιτροπή εισηγείται στο αρμόδιο αποφαινόμενο όργανο την έκπτωση του αναδόχου, ενώ δύναται να προτείνει και την ολική ή μερική κάτπτωση της εγγυήσεως καλής λειτουργίας.

Το άρθρο 216 αναφέρεται στην παρακολούθηση της εκτέλεσης της σύμβασης παροχής υπηρεσίας, η οποία λόγω της ιδιαίτερης φύσης της σε σχέση με την προμήθεια αγαθών έχει ανάγκη από ρυθμίσεις που προσιδιάζουν στην έννοια και το αντικείμενό της και διαφοροποιούνται σε σχέση με τις αντίστοιχες των συμβάσεων προμηθειών προκειμένου να προσαρμοστούν στα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της σύμβασης παροχής υπηρεσίας. Σκοπός είναι η βέλτιστη δυνατή εποπτεία της πορείας εκτέλεσης της σύμβασης, προκειμένου να λάβει χώρα η έγκαιρη αντιμετώπιση τυχόν προβλημάτων και να εκτελεσθεί η σύμβαση νόμιμα, εμπρόθεσμα και σύμφωνα με τους συμβατικούς όρους. Ειδικότερα, η διάταξη της παραγράφου 1 προσδιορίζει την αρμόδια υπηρεσία για την παρακολούθηση της εκτέλεσης της σύμβασης παροχής υπηρεσίας και ορίζει ότι η ανωτέρω υπηρεσία εισηγείται στο αρμόδιο αποφαινόμενο όργανο για όλα τα ζητήματα που αφορούν στην προσήκουσα εκτέλεση όλων των όρων της σύμβασης και στην εκπλήρωση των υποχρεώσεων του αναδόχου, στη λήψη των επιβεβλημένων μέτρων λό-

γω μη τήρησης των ως άνω όρων και ιδίως για ζητήματα που αφορούν σε τροποποίηση του αντικειμένου και παράταση της διάρκειας της σύμβασης. Στην παράγραφο 2 δίνεται η δυνατότητα ορισμού υπαλλήλου σε ρόλο επόπτη με σκοπό την αδιάλειπτη παρακολούθηση της εκτέλεσης της σύμβασης, τα καθήκοντα του οποίου περιγράφονται στην παράγραφο 3. Η διάταξη τέλος της παραγράφου 4 θεσπίζει τη δυνατότητα τήρησης ημερολογίου εκ μέρους του αναδόχου, στο οποίο καταγράφονται όλα τα στοιχεία που σχετίζονται με την εκτέλεση της σύμβασης, όπως η τμηματική εκτέλεση του αντικειμένου της σύμβασης, η καθημερινή απασχόληση του προσωπικού σε αριθμό και ειδικότητα, έκτακτα συμβάντα κ.α.

Η χρονική παράμετρος συνιστά κρίσιμο ζήτημα και κατά την εκτέλεση της σύμβασης παροχής υπηρεσίας. Το άρθρο 217 και η παράγραφος 1 αναφέρεται στη διάρκεια της σύμβασης, ήτοι στο συνολικό χρόνο κατά τον οποίο εκτελείται το αντικείμενο της σύμβασης, όπως ορίζεται στο συμφωνητικό, συμπεριλαμβανομένων και τυχόν τμηματικών/ενδιαμέσων προθεσμιών για τα επιμέρους στάδια παροχής των υπηρεσιών και/ή υποβολής των παραδοτέων. Η διάταξη της παραγράφου 2 προβλέπει τη δυνατότητα παράτασης της διάρκειας της σύμβασης μέχρι το 50% αυτής με αιτιολογημένη απόφαση της αναθέτουσας αρχής, ύστερα από εισήγηση της υπηρεσίας που διοικεί τη σύμβαση. Προβλέπεται τέλος ότι ο ανάδοχος κηρύσσεται έκπτωτος, εάν λήξει η συνολική διάρκεια της σύμβασης, χωρίς να υποβληθεί εγκαίρως αίτημα παράτασης ή, εάν λήξει η παραταθείσα, κατά τα ανωτέρω, διάρκεια, χωρίς να υποβληθούν στην αναθέτουσα αρχή τα παραδοτέα της σύμβασης.

Αντικείμενο του άρθρου 218 συνιστούν οι ποινικές ρητρες που δύνανται να επιβληθούν σε βάρος του αναδόχου. Η διάταξη της παραγράφου 1 προβλέπει την επιβάρυνση του αναδόχου με ποινικές ρητρες σε περίπτωση υπέρβασης των συμβατικών προθεσμιών από υπαιτιότητά του. Στην παράγραφο 2 καθορίζεται ο τρόπος υπολογισμού των ανωτέρω ρητρών και στην παράγραφο 4 προβλέπεται η δυνατότητα άσκησης ένστασης κατά της απόφασης επιβολής ποινικών ρητρών και ορίζεται ρητά ότι η υποβολή ποινικών ρητρών δεν στερεί από την αναθέτουσα αρχή το δικαίωμα να κηρύξει τον ανάδοχο έκπτωτο.

Το άρθρο 219 προβλέπει τα συναφή με την παραλαβή του αντικειμένου της σύμβασης παροχής υπηρεσιών, με σκοπό τη θέσπιση μίας σαφούς διαδικασίας. Ειδικότερα, οι παράγραφοι 1 και 2 αναφέρονται στην παραλαβή των παρεχόμενων υπηρεσιών ή/και παραδοτέων από επιτροπή παραλαβής και στη διενέργεια του απαιτούμενου, σύμφωνα με τα οριζόμενα στη σύμβαση ελέγχου, παρουσία του αναδόχου, αν αυτό κρίνεται απαραίτητο, οπότε και καλείται να παραστεί. Η διάταξη της παραγράφου 3 αναφέρεται στην περίπτωση που η επιτροπή παραλαβής κρίνει ότι οι παρεχόμενες υπηρεσίες ή/και τα παραδοτέα δεν ανταποκρίνονται πλήρως στους όρους της σύμβασης. Προβλέπεται τότε η σύνταξη πρωτοκόλλου προσωρινής παραλαβής, που αναφέρει τις παρεκκλίσεις που διαπιστώθηκαν από τους όρους της σύμβασης και γνωμοδότηση του συλλογικού οργάνου σχετικά με το αν οι αναφερόμενες παρεκκλίσεις επηρεάζουν την καταλληλότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών ή/και παραδοτέων. Στην περίπτωση που διαπιστωθεί ότι οι παρεχόμενες υπηρεσίες μπορούν να καλύψουν τις ανάγκες για τις οποίες παρέχονται, η τελευταία, με αιτιολογημέ-

νη απόφασή της μπορεί να εγκρίνει την παραλαβή των εν λόγω παρεχόμενων υπηρεσιών ή/και παραδοτέων, με έκπτωση επί της συμβατικής αξίας, ανάλογη προς τις διαπιστωθείσες παρεκκλίσεις. Στη συνέχεια, η επιτροπή παραλαβής υποχρεούται να προβεί στην οριστική παραλαβή. Στην παράγραφο 5 ορίζεται ότι η αναθέτουσα αρχή εγκρίνει το πρωτόκολλο οριστικής παραλαβής με απόφασή της, η οποία κοινοποιείται υποχρεωτικά στον ανάδοχο, ενώ προβλέπεται και περίπτωση αυτοδίκαιης παραλαβής, η οποία θεωρείται ότι συντελείται στην περίπτωση που παρέλθει χρονικό διάστημα μεγαλύτερο των 30 ημερών από την ημερομηνία υποβολής του ανωτέρω πρωτοκόλλου και δεν ληφθεί σχετική απόφαση.

Το άρθρο 220 προβλέπει τα σχετικά με την οριστική απόρριψη του παραδοτέου, προσδιορίζοντας σαφώς τις σχετικές υποχρεώσεις του παρόχου των υπηρεσιών, καθώς και τις ενδεχόμενες κυρώσεις που δύνανται να επιβληθούν σε βάρος του και απορρέουν από τη μη τήρηση των ανωτέρω υποχρεώσεων. Με τις εν λόγω διατάξεις ολοκληρώνεται η συνολική διαδικασία αναφορικά με την εκτέλεση των συμβάσεων παροχής υπηρεσιών. Ειδικότερα, η διάταξη της παραγράφου 1 εισάγει τη δυνατότητα αντικατάστασης των παραδοτέων, η οποία εγκρίνεται με απόφαση της αναθέτουσας αρχής, σε περίπτωση οριστικής απόρριψης ολόκληρου ή μέρους των παρεχόμενων υπηρεσιών με έκπτωση επί της συμβατικής αξίας. Στην ανωτέρω απόφαση ορίζεται τακτή προθεσμία εντός της οποίας πρέπει να γίνει η αντικατάσταση. Η παράγραφος 2 αναφέρεται στην κήρυξη εκπτώτου του αναδόχου που δεν αντικατέστησε τις υπηρεσίες ή/και τα παραδοτέα που απορρίφθηκαν μέσα στην προθεσμία που του τάχθηκε και εφόσον έχει λήξει η συνολική διάρκεια της σύμβασης.

Στο άρθρο 221 προβλέπονται τα όργανα διενέργειας των διαδικασιών ανάθεσης και εκτέλεσης δημοσίων συμβάσεων. Δεδομένων των διάσπαρτων ρυθμίσεων που υπάρχουν στο υφιστάμενο θεσμικό πλαίσιο η διάταξη του άρθρου 221 αποσκοπεί στην εισαγωγή μίας απλούστερης, ενιαίας, και ομοιόμορφης ρύθμισης για όλες τις αναθέτουσες αρχές. Ειδικότερα, στην παράγραφο 1 προβλέπονται οι αρμοδιότητες των γνωμοδοτικών οργάνων, ήτοι α) αξιολογούν τις προσφορές ή αιτήσεις συμμετοχής των προσφερόντων ή υποψηφίων, β) ελέγχουν την καταλληλότητα των προσφερόντων ή υποψηφίων για τη συμμετοχή τους στη διαδικασία σύναψης δημόσιας σύμβασης, γ) ελέγχουν και αξιολογούν τις προσφορές, δ) στο πλαίσιο ανταγωνιστική διαδικασία με διαπραγμάτευση, ανταγωνιστικού διαλόγου ή σύμπραξης καινοτομίας, διαπραγματεύονται με τους προσφέροντες ή υποψηφίους, ε) εισηγούνται τον αποκλεισμό των προσφερόντων ή υποψηφίων από τη διαδικασία, την απόρριψη των προσφορών, την κατακύρωση των αποτελεσμάτων, την αποδέσμευση των εγγυήσεων, τη ματαίωση της διαδικασίας, στ) γνωμοδοτούν για κάθε άλλο θέμα που ανακύπτει κατά τη διαδικασία ανάθεσης, ζ) στο στάδιο της εκτέλεσης γνωμοδοτούν για κάθε θέμα που ανακύπτει από τη σύμβαση και ιδίως επί της παράτασης του συμβατικού χρόνου, κάθε άλλης τροποποίησης της σύμβασης και της έκπτωσης του αναδόχου και η) γνωμοδοτούν για τις προβλεπόμενες στον παρόντα νόμο ενστάσεις και προσφυγές που υποβάλλονται ενώπιον της αναθέτουσας αρχής ή της Προϊσταμένης Αρχής. Στην παράγραφο 2 ορίζεται ότι κατά την άσκηση των αρμοδιοτήτων τους τα όργανα αυτά εκδίδουν γνώμη (συμπεριλαμβανο-

μένης της βαθμολόγησης) μετά από ψηφοφορία επί των επικρατέστερων προτάσεων (π.χ. βαθμολόγησης). Η γνώμη (π.χ. επί της βαθμολόγησης) του οργάνου είναι η πρόταση που συγκεντρώνει την πλειοψηφία των παρόντων. Δεν επιτρέπεται η γνώμη των οργάνων αυτών να προκύπτει από το μέσο όρο των προτάσεων. Στην παράγραφο 3 ορίζεται ότι τα γνωμοδοτικά όργανα συγκροτούνται με απόφαση της αναθέτουσας αρχής, η οποία ορίζει τις αρμοδιότητες, τον αριθμό και τις ιδιότητες των μελών αυτών, τη λειτουργία των οργάνων, καθώς και κάθε άλλο αναγκαίο θέμα (παρ. 4). Στην παράγραφο 5 προβλέπεται συμπληρωματική ειδική ρύθμιση για το στάδιο της εκτέλεσης, και δίνεται η δυνατότητα να οριστούν ως γνωμοδοτικά όργανα και οργανωτικές μονάδες ενταγμένες στη διοικητική δομή της αναθέτουσας αρχής ή του φορέα που έχει αναλάβει την εκτέλεση της σύμβασης. Στις παραγράφους 7 έως 9 ορίζονται ειδικότερες ρυθμίσεις για τις δημόσιες συμβάσεις έργων, μελέτες, παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών. Ειδικότερα, στην παράγραφο 7 προβλέπονται ειδικές ρυθμίσεις για τις συμβάσεις έργων όσον αφορά τα πρόσωπα που συγκροτούν τις επιτροπές διαγωνισμού, με εκπροσώπηση των εργοληπτικών οργανώσεων, του Τεχνικού Επιμελητηρίου, και εκπροσώπου των Ο.Τ.Α, καθορίζεται η διαδικασία των προβλεπόμενων κληρώσεων των μελών στις παραπάνω επιτροπές ενώ συνιστάται και Μητρώο Μελών Επιτροπών Διαδικασιών Σύναψης Δημοσίων Συμβάσεων Έργων, Μελετών, Τεχνικών και Λοιπών Συναφών Επιστημονικών Υπηρεσιών (Μη.Μ.Ε.Δ.), στο οποίο εγγράφονται τεχνικοί υπάλληλοι όλων των αναθετουσών αρχών ή αναθετόντων φορέων, των Ανεξάρτητων Αρχών και της Βουλής των Ελλήνων. Με απόφαση του Υπουργού Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων ρυθμίζονται οι όροι, οι προϋποθέσεις και η διαδικασία για την εγγραφή στο Μητρώο, η διαδικασία κατάρτισης και τήρησης του Μητρώου, τα καθήκοντων των εγγεγραμμένων, τα πειθαρχικά αδικήματά τους και κάθε άλλο σχετικά με τα παραπάνω αναγκαίο θέμα. μελών επιτροπών, στο οποίο εγγράφονται και τεχνικοί υπάλληλοι οι οποίοι μελλοντικά θα απαρτίζουν τις επιτροπές διαγωνισμού. Στην παράγραφο 8 προβλέπεται με όμοιο τρόπο ειδική συμμετοχή στις επιτροπές διαγωνισμών για μελέτες και συναφείς υπηρεσίες. Τέλος, η παράγραφος 10 περιλαμβάνει διατάξεις που εφαρμόζονται στις δημόσιες συμβάσεις προμηθειών και παροχής υπηρεσιών, πέραν των οριζόμενων στην παράγραφο 1. Ειδικότερα, στην περίπτωση (α) ορίζεται ότι η εξέταση των προβλεπόμενων ενστάσεων και προσφυγών που υποβάλλονται ενώπιον της αναθέτουσας αρχής, διενεργείται από γνωμοδοτικό όργανο τριμελές ή πενταμελές (Επιτροπή αξιολόγησης ενστάσεων), τα μέλη του οποίου είναι διάφορα από τα μέλη του γνωμοδοτικού οργάνου που είναι αρμόδιο για τα υπόλοιπα θέματα που ανακύπτουν κατά τη διαδικασία ανάθεσης. Στην περίπτωση (β) εισάγεται ρύθμιση για την Επιτροπή παρακολούθησης και παραλαβής, η οποία μπορεί να είναι είτε τριμελής ή πενταμελής και έχει ως αρμοδιότητα την εισήγηση επί όλων των θεμάτων παραλαβής του φυσικού αντικείμενου της σύμβασης, προβαίνοντας, σε μακροσκοπικούς, λειτουργικούς ή και επιχειρησιακούς ελέγχους του προς παραλαβή αντικείμενου της σύμβασης, εφόσον προβλέπεται από τη σύμβαση ή κρίνεται αναγκαίο, τη σύνταξη των σχετικών πρωτοκόλλων, και εν γένει την παρακολούθηση και τον έλεγχο της προσηκούσας εκτέλεσης όλων των όρων της σύμβασης

και την εκπλήρωση των υποχρεώσεων του αναδόχου. Επιπλέον εισηγείται τη λήψη των επιβεβλημένων μέτρων λόγω μη τήρησης των ως άνω όρων. Προβλέπεται επίσης η δυνατότητα συγκρότησης και δευτεροβάθμιας επιτροπής παρακολούθησης και παραλαβής με τις παραπάνω αρμοδιότητες. Για τον καθορισμό των όρων για τη συγκρότηση των πρωτοβάθμιων, μόνιμων ή μη, και των δευτεροβάθμιων επιτροπών παραλαβής, τη σύνθεση αυτών, τη διαδικασία επιλογής των μελών τους, και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια προβλέπεται η έκδοση απόφασης του Υπουργού Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού (γ).

Ως προς τον τρόπο επιλογής των μελών και συγκρότησης των Επιτροπών παραλαβής προβλέπεται στην περίπτωση (δ) ότι στην περίπτωση που για την παραλαβή απαιτούνται ειδικές γνώσεις, ένα τουλάχιστον μέλος της επιτροπής πρέπει να έχει την αντίστοιχη ειδικότητα και ότι σε περίπτωση αδυναμίας για τη νόμιμη συγκρότηση της ανωτέρω επιτροπής από την ίδια την αναθέτουσα αρχή, η τελευταία δύναται, αιτιολογημένα, να ζητήσει από άλλη αναθέτουσα αρχή τη διάθεση υπαλλήλου ή υπαλλήλων αυτής. Τέλος, στην περίπτωση (ε) παρέχεται η δυνατότητα διενέργεια κλήρωσης κατά τις διατάξεις του άρθρου 26 του ν 4024/2011 (Α' 226) για την επιλογή των μελών των συλλογικών οργάνων του παρόντος άρθρου.

Το Βιβλίο ΙΙ του σχεδίου νόμου αποτελεί προσαρμογή της ελληνικής νομοθεσίας προς τις διατάξεις της Οδηγίας 2014/25/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 26ης Φεβρουαρίου 2014 σχετικά με τις προμήθειες φορέων που δραστηριοποιούνται στους τομείς του ύδατος, της ενέργειας, των μεταφορών και των ταχυδρομικών υπηρεσιών και την κατάργηση της Οδηγίας 2004/17/ΕΚ.

Το άρθρο 222 προσδιορίζει το αντικείμενο και το πεδίο εφαρμογής του Βιβλίου ΙΙ του σχεδίου νόμου. Το ως άνω άρθρο ορίζει την έννοια της διαδικασίας σύναψης σύμβασης, διευκρινίζοντας πως αφορά στην απόκτηση έργων, αγαθών ή υπηρεσιών από οικονομικούς φορείς που επιλέγονται από έναν ή περισσότερους αναθέτοντες φορείς, εφόσον τα εν λόγω έργα, αγαθά ή υπηρεσίες προορίζονται για την εκτέλεση μιας εκ των δραστηριοτήτων που αναφέρονται στα άρθρα 228 έως 234 και ταυτόχρονα επεκτείνει το πεδίο εφαρμογής της Οδηγίας 2014/25/ΕΕ σε όλες τις συμβάσεις ανεξαρτήτως εκτιμώμενης αξίας αυτών, εκτός αν ορίζεται διαφορετικά σε επιμέρους άρθρα του Βιβλίου ΙΙ του σχεδίου νόμου.

Διευκρινίζεται ότι η απόκτηση έργων, αγαθών ή υπηρεσιών υπόκειται στο Βιβλίο ΙΙ του σχεδίου νόμου, είτε γίνεται μέσω αγοράς ή μίσθωσης είτε μέσω άλλων συμβατικών μορφών. Η απόκτηση γίνεται αντιληπτή υπό ευρείαν έννοια, ως απόκτηση των ωφελειών των σχετικών έργων, αγαθών ή υπηρεσιών, χωρίς να απαιτείται απαραίτητα η μεταβίβαση της κυριότητας στους αναθέτοντες φορείς. Επιπλέον, η απλή χρηματοδότηση δραστηριότητας, κατά κύριο λόγο μέσω επιχορηγήσεων, που συνδέεται συχνά με την υποχρέωση επιστροφής των ποσών που ελήφθησαν εάν δεν χρησιμοποιηθούν για τους σκοπούς για τους οποίους προορίζονται, δεν εμπίπτει συνήθως στους κανόνες για τις συμβάσεις. Ομοίως, περιπτώσεις στις οποίες όλοι οι φορείς που πληρούν ορισμένους όρους μπορούν να ασκούν συγκεκριμένα καθήκοντα χωρίς επιλογή, όπως στα συστήματα επιλογής πελάτη και τα συστήματα επιταγών παροχής υπηρεσιών, δεν θεωρούνται ως συμβάσεις κατά την έννοια του Βιβλίου ΙΙ, αλ-

λά ως συστήματα απλής αδειοδότησης (π.χ. άδειες για φάρμακα ή ιατρικές υπηρεσίες). Οι διατάξεις του Βιβλίου ΙΙ του σχεδίου νόμου δεν υποχρεώνουν τους αναθέτοντες φορείς να αναθέτουν σε εξωτερικούς φορείς την παροχή υπηρεσιών που επιθυμούν να παρέχουν οι ίδιοι.

Η παροχή υπηρεσιών που βασίζεται σε νομοθετικές ή κανονιστικές διατάξεις ή σε συμβάσεις εργασίας δεν εμπίπτει στο Βιβλίο ΙΙ του σχεδίου νόμου. Επίσης το Βιβλίο ΙΙ του σχεδίου νόμου δεν επηρεάζει την ισχύουσα νομοθεσία στον τομέα της κοινωνικής ασφάλισης.

Ομοίως, το Βιβλίο ΙΙ δε θίγει το δικαίωμα του Κράτους να οργανώνει την παροχή υποχρεωτικών κοινωνικών υπηρεσιών ή άλλων υπηρεσιών—όπως, επί παραδείγματι, των ταχυδρομικών— είτε με τη μορφή υπηρεσιών γενικού οικονομικού συμφέροντος είτε με τη μορφή μη οικονομικών υπηρεσιών γενικού συμφέροντος είτε ως συνδυασμό των ανωτέρω, καθώς και να ορίζουν την οργάνωση και χρηματοδότηση αυτών. Τονίζεται ότι οι μη οικονομικές υπηρεσίες γενικού συμφέροντος δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του Βιβλίου ΙΙ του σχεδίου νόμου. Το Βιβλίο ΙΙ του σχεδίου νόμου επίσης δεν θίγει την εξουσία των δημόσιων αρχών ως προς την άσκηση δημοσίων λειτουργιών, σύμφωνα με το άρθρο 14 της Συνθήκης για Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ) και το πρωτόκολλο αριθ. 26 για τις υπηρεσίες γενικού ενδιαφέροντος που προσαρτάται στη ΣΛΕΕ και στη Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΣΕΕ).

Επιπλέον, το Βιβλίο ΙΙ του σχεδίου νόμου δεν αφορά στη χρηματοδότηση υπηρεσιών γενικού οικονομικού συμφέροντος ή τα συστήματα ενισχύσεων που χορηγεί το κράτος, ιδίως στον κοινωνικό τομέα, σύμφωνα με τους ενωσιακούς κανόνες περί ανταγωνισμού.

Στην παράγραφο 6 ορίζεται ότι με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού, Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων και του κατά περίπτωση εποπτεύοντος Υπουργού, είναι δυνατή είναι δυνατή η παρέκκλιση από διατάξεις των άρθρων 279, 281, 302, 315 έως 317, 326 έως 333, καθώς και της περιπτ. (β) του άρθρου 334. Στο αίτημα του αναθέτοντος φορέα περιλαμβάνονται οι λόγοι που καθιστούν αναγκαία την αιτούμενη παρέκκλιση, λόγω της νομικής φύσης του φορέα, ή/και του αντικειμένου των συμβάσεων, καθώς και οι προτεινόμενοι προς εφαρμογή κανόνες. Τέλος, στην παράγραφο 7 ορίζεται ότι οι διατάξεις των άρθρων 279, 281, 302, 315 έως 317, 326 έως 333, καθώς και της περιπτ. (β) του άρθρου 334 δεν εφαρμόζονται από τις εταιρείες του κεφαλαίου Β' του ν. 3429/2005 (Α' 314), που δραστηριοποιούνται στον τομέα της ενέργειας σύμφωνα με τα άρθρα 228, 229 και 234. Η εξαίρεση των εταιριών του Κεφαλαίου Β' του ν. 3429/2005 (Α' 314), οι οποίες δραστηριοποιούνται στον τομέα της ενέργειας (φυσικό αέριο, θερμότητα, ηλεκτρισμό, πετρέλαιο κ.λ.π), από διατάξεις που θεσπίζονται για πρώτη φορά με τον παρόντα νόμο, κρίνεται απολύτως απαραίτητη προκειμένου σε συνθήκες απελευθέρωσης της σχετικής αγοράς δυνάμει της σχετικής ενωσιακής νομοθεσίας και των δεσμεύσεων της Χώρας βάσει του άρθρου 3 του ν. 4336/2015 (ΦΕΚ Α' 94) να είναι εφικτή η λειτουργία των εταιριών αυτών στο νέο ανταγωνιστικό περιβάλλον που διαμορφώνεται χωρίς τις δεσμεύσεις και τους περιορισμούς που επιβάλλονται από τις σχετικές διατάξεις του παρόντος νόμου στο δημόσιο τομέα εν στενή έννοια ή σε άλλους φορείς του ευρύτερου δημόσιου τομέα. Οι αποκλίσεις αυτές είναι σύμφωνες με την Οδηγία 2014/25/ΕΕ

και συμβάλουν στη δημιουργία υγιούς ανταγωνισμού και ίσων όρων συμμετοχής για όλους τους παράγοντες της σχετικής αγοράς.

Το άρθρο 223 περιλαμβάνει τον ορισμό της έννοιας “αναθέτουσα αρχή” στο πλαίσιο και για τους σκοπούς του Βιβλίου II του σχεδίου νόμου. Διευκρινίζεται πως, σε ο,τι αφορά στους οργανισμούς δημοσίου δικαίου, ένας οργανισμός ο οποίος λειτουργεί υπό κανονικές συνθήκες αγοράς, στοχεύει στο κέρδος και υφίσταται τις ζημιές που απορρέουν από την άσκηση της δραστηριότητάς του δεν θα πρέπει να θεωρείται «οργανισμός δημοσίου δικαίου», δεδομένου ότι έχει συσταθεί για να ικανοποιήσει ή του έχει ανατεθεί το καθήκον να ικανοποιήσει ανάγκες γενικού συμφέροντος οι οποίες θεωρούνται ότι έχουν βιομηχανικό ή εμπορικό χαρακτήρα. Ομοίως, αναφορικά με την προϋπόθεση σχετικά με την προέλευση της χρηματοδότησης του υπό εξέταση οργανισμού, διευκρινίζεται αφενός ότι χρηματοδότηση «κατά το πλείστον» σημαίνει άνω του μισού και αφετέρου ότι η εν λόγω χρηματοδότηση μπορεί να περιλαμβάνει πληρωμές από χρήστες οι οποίες επιβάλλονται, υπολογίζονται και εισπράττονται σύμφωνα με τους κανόνες του δημόσιου δικαίου.

Το άρθρο 224 περιλαμβάνει τον ορισμό της έννοιας “αναθέτων φορέας”, στο πλαίσιο και για τους σκοπούς του Βιβλίου II, καθώς και διευκρίνιση σχετικά με τις προϋποθέσεις που πρέπει να συντρέχουν ώστε μια επιχείρηση να χαρακτηριστεί “δημόσια επιχείρηση”. Επιπλέον, αποσαφηνίζεται η έννοια των “ειδικών ή αποκλειστικών δικαιωμάτων”.

Σε ό,τι αφορά στα ειδικά ή αποκλειστικά δικαιώματα, τονίζεται ότι η έννοια αυτών των δικαιωμάτων αποτελεί κεντρικό στοιχείο στον ορισμό του πεδίου εφαρμογής του Βιβλίου II, καθώς οι φορείς που δεν είναι ούτε αναθέτουσες αρχές ούτε δημόσιες επιχειρήσεις κατά την έννοια της παρούσας Οδηγίας υπόκεινται στις διατάξεις του μόνο στον βαθμό που ασκούν μία από τις δραστηριότητες που καλύπτονται βάσει τέτοιου είδους δικαιωμάτων. Διευκρινίζεται ότι, δικαιώματα που έχουν εκχωρηθεί μέσω διαδικασίας που βασίζεται σε αντικειμενικά κριτήρια, ιδίως σύμφωνα με τη νομοθεσία της Ένωσης, και για την οποία έχει διασφαλιστεί επαρκής δημοσιότητα, δεν συνιστούν ειδικά ή αποκλειστικά δικαιώματα για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας. Στην εν λόγω νομοθεσία περιλαμβάνονται (μη εξαντλητικά): η Οδηγία 2009/73/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, η Οδηγία 2009/72/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, η Οδηγία 97/67/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, ο Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1370/2007 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και ο κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1370/2007 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου. Τονίζεται επίσης πως, δικαιώματα οιασδήποτε μορφής που παρέχονται, μεταξύ άλλων με πράξεις εκχώρησης, μέσω διαδικασίας που βασίζεται σε αντικειμενικά κριτήρια και για την οποία έχει διασφαλιστεί επαρκής δημοσιότητα δεν συνιστούν ειδικά ή αποκλειστικά δικαιώματα για τους σκοπούς του καθορισμού του πεδίου εφαρμογής του Βιβλίου II.

Η έννοια των αποκλειστικών δικαιωμάτων πρέπει επίσης να χρησιμοποιείται προκειμένου να καθορίζεται εάν δικαιολογείται η χρήση διαδικασίας διαπραγμάτευσης χωρίς προηγούμενη προκήρυξη διαγωνισμού λόγω του

ότι τα έργα, τα προϊόντα ή οι υπηρεσίες μπορούν να παρασχεθούν μόνον από συγκεκριμένο οικονομικό φορέα λόγω της προστασίας ορισμένων αποκλειστικών δικαιωμάτων.

Διευκρινίζεται ότι, ένας φορέας που έχει κερδίσει το αποκλειστικό δικαίωμα να παρέχει συγκεκριμένη υπηρεσία σε συγκεκριμένη γεωγραφική περιοχή ύστερα από διαδικασία που βασίζεται σε αντικειμενικά κριτήρια για την οποία έχει εξασφαλιστεί επαρκής διαφάνεια, δεν θα αποτελούσε, εάν επρόκειτο για ιδιωτικό οργανισμό, αναθέτοντα φορέα αλλά ωστόσο θα ήταν ο μόνος φορέας που θα μπορούσε να παράσχει τη δεδομένη υπηρεσία στην εν λόγω περιοχή.

Το άρθρο 225 περιλαμβάνει ερμηνευτικούς κανόνες για τις μεικτές συμβάσεις που καλύπτουν την ίδια δραστηριότητα, με αντικείμενο διαφορετικά είδη συμβάσεων, το σύνολο των οποίων εμπίπτει στο Βιβλίο II, καθώς και για τις μεικτές συμβάσεις με αντικείμενο συμβάσεις που εμπίπτουν στο Βιβλίο II και συμβάσεις που διέπονται από άλλο νομικό καθεστώς.

Διευκρινίζεται ότι, στην περίπτωση μεικτών συμβάσεων, οι ισχύοντες κανόνες θα πρέπει να καθορίζονται όσον αφορά το κύριο αντικείμενο της σύμβασης, εάν τα διάφορα τμήματα της συγκεκριμένης σύμβασης είναι αντικειμενικώς αδύνατον να διαχωριστούν. Στην περίπτωση αυτή, τονίζεται πως ο καθορισμός του κατά πόσον τα διάφορα μέρη μπορούν να διαχωριστούν ή όχι, θα πρέπει να πραγματοποιείται κατά περίπτωση, χωρίς να επαρκεί η δεδηλωμένη ή εκτιμώμενη πρόθεση του αναθέτοντος φορέα να θεωρήσει αδιαίρετες τις διάφορες πτυχές που συνθέτουν μια μεικτή σύμβαση· η πρόθεση αυτή πρέπει να υποστηρίζεται από αντικειμενικά αποδεικτικά στοιχεία που είναι ικανά να την αιτιολογήσουν και να δικαιολογήσουν την ανάγκη να συναφθεί ενιαία σύμβαση. Μια τέτοια δικαιολογημένη ανάγκη να συναφθεί ενιαία σύμβαση μπορεί να υφίσταται, για παράδειγμα, στην περίπτωση κατασκευής ενός κτιρίου, μέρος του οποίου πρόκειται να χρησιμοποιηθεί απευθείας από τον σχετικό αναθέτοντα φορέα ενώ άλλο μέρος του πρόκειται να λειτουργήσει βάσει παραχώρησης, φέρ' ειπείν ως χώρος στάθμευσης για το κοινό. Διευκρινίζεται επίσης πως η ανάγκη συναψης ενιαίας σύμβασης μπορεί να οφείλεται και σε τεχνικούς και σε οικονομικούς λόγους.

Σε περίπτωση μεικτών συμβάσεων που μπορούν να διαχωριστούν, οι αναθέτοντες φορείς είναι πάντοτε ελεύθεροι να αναθέσουν χωριστές συμβάσεις για τα διάφορα τμήματα της μεικτής σύμβασης, οπότε οι διατάξεις που ισχύουν για κάθε τμήμα πρέπει να καθορίζονται αποκλειστικά όσον αφορά τα χαρακτηριστικά της συγκεκριμένης σύμβασης. Αντιθέτως, εάν οι αναθέτοντες φορείς επιλέγουν να συμπεριλάβουν στις προμήθειες και άλλα στοιχεία, ανεξαρτήτως της αξίας τους και του νομικού καθεστώτος στο οποίο θα υπόκειντο τα στοιχεία αυτά σε διαφορετική περίπτωση, τότε ως βασική αρχή θα πρέπει να ισχύει ότι, σε περίπτωση που, εάν η σύμβαση δεν είναι μεικτή, θα έπρεπε να ανατεθεί σύμφωνα με τις διατάξεις του Βιβλίου II, συνεπώς το εν λόγω Βιβλίο II θα πρέπει να συνεχίσει να ισχύει για ολόκληρη τη μεικτή σύμβαση.

Το άρθρο 226 περιλαμβάνει ερμηνευτικούς κανόνες για τις μεικτές συμβάσεις που καλύπτουν πολλαπλές δραστηριότητες, που υπόκεινται πιθανώς σε διαφορετι-

κά νομικά καθεστώτα. Διευκρινίζεται ότι το νομικό καθεστώς που ισχύει για μια ενιαία σύμβαση η οποία προορίζεται να καλύψει πολλαπλές δραστηριότητες πρέπει να υπόκειται στους κανόνες που ισχύουν για την κύρια δραστηριότητα για την οποία προορίζεται.

Ο προσδιορισμός της κύριας δραστηριότητας για την οποία προορίζεται η σύμβαση μπορεί να βασίζεται σε ανάλυση των απαιτήσεων τις οποίες πρέπει να πληροί η συγκεκριμένη σύμβαση, η οποία διενεργείται από τον αναθέτοντα φορέα με σκοπό να εκτιμηθεί η αξία της σύμβασης και να συνταχθούν τα έγγραφα της σύμβασης.

Για τις μεικτές συμβάσεις που άπτονται της άμυνας ή της ασφάλειας ή περιλαμβάνουν τμήματα που δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της ΣΛΕΕ, είναι δυνατή η μη εφαρμογή του Βιβλίου II, υπό την προϋπόθεση ότι υφίσταται αντικειμενικός λόγος για την ανάθεση ενιαίας σύμβασης και ότι η απόφαση για την ανάθεση ενιαίας σύμβασης δεν λαμβάνεται με σκοπό την εξαίρεση συμβάσεων από την εφαρμογή του Βιβλίου II ή της Οδηγίας 2009/81/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, όπως ενσωματώθηκε στην εθνική έννομη τάξη με το ν. 3978/2011 (137).

Σε ορισμένες περιπτώσεις, όπως επί παραδείγματι στην αγορά ενός μόνον εξοπλισμού για την εκτέλεση διαφόρων δραστηριοτήτων για τις οποίες δεν είναι διαθέσιμες πληροφορίες που να επιτρέπουν την εκτίμηση του αντίστοιχου βαθμού χρήσης, περίπτωση κατά την οποία ίσως είναι αντικειμενικά αδύνατο να προσδιοριστεί η κύρια δραστηριότητα για την οποία προορίζεται η σύμβαση, διευκρινίζεται ότι η σύμβαση ανατίθεται σύμφωνα με τις διατάξεις του Βιβλίου I εάν μια από τις δραστηριότητες για τις οποίες προορίζεται υπάγεται στο Βιβλίο II και η άλλη στο Βιβλίο I, όπως και στην περίπτωση που μια από τις δραστηριότητες για τις οποίες προορίζεται υπάγεται στο Βιβλίο II και η άλλη στην Οδηγία 2014/23/ΕΕ. Επιπλέον, σε περιπτώσεις όπως στην ανωτέρω, κατά την οποία υφίσταται αδυναμία προσδιορισμού της κύριας δραστηριότητας, διευκρινίζεται πως η σύμβαση ανατίθεται σύμφωνα με τις διατάξεις του Βιβλίου II εάν μια από τις δραστηριότητες για τις οποίες προορίζεται υπάγεται στο Βιβλίο II και η άλλη δεν υπάγεται ούτε στα Βιβλία I και II ούτε στην Οδηγία 2014/23/ΕΕ.

Το άρθρο 227 αφορά κοινή διάταξη για τα άρθρα 229, 230, και 231, η οποία διευκρινίζει την έννοια του όρου “τροφοδότηση”, ως περιλαμβάνουσα την παραγωγή, τη χονδρική και τη λιανική πώληση. Η παραγωγή φυσικού αερίου με τη μορφή εξόρυξης εξαιρείται, υποκείμενη στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 235.

Το άρθρο 228 αφορά στον καθορισμό του πεδίου εφαρμογής του Βιβλίου II κατά την άσκηση δραστηριοτήτων με αντικείμενο το φυσικό αέριο και τη θερμότητα.

Ορισμένοι φορείς δραστηριοποιούνται στους τομείς της παραγωγής, της μετάδοσης ή της διανομής θερμότητας όσο και ψύξης, συνεπώς ενδέχεται να υπάρχει κάποια αβεβαιότητα ως προς το ποιο κανόνες ισχύουν για τις δραστηριότητες σχετικά με τη θέρμανση και την ψύξη αντίστοιχα. Διευκρινίζεται ότι αναθέτουσες αρχές, δημόσιες επιχειρήσεις και ιδιωτικές εταιρείες που δραστηριοποιούνται στον τομέα της θέρμανσης υπόκεινται στο Βιβλίο II, ωστόσο, στην περίπτωση των ιδιωτικών εταιρειών, υπό την επιπλέον προϋπόθεση ότι λειτουργούν βάσει ειδικών ή αποκλειστικών δικαιωμάτων.

Αντιθέτως, οι αναθέτουσες αρχές που δραστηριοποιούνται στον τομέα της ψύξης υπόκεινται στις διατάξεις

του Βιβλίου I, ενώ οι δημόσιες επιχειρήσεις και οι ιδιωτικές εταιρείες —ανεξαρτήτως του εάν αυτές οι τελευταίες λειτουργούν βάσει ειδικών ή αποκλειστικών δικαιωμάτων— δεν υπόκεινται στους κανόνες περί διαδικασιών σύναψης συμβάσεων. Τέλος, διευκρινίζεται ότι συμβάσεις που ανατίθενται για την εκτέλεση τόσο δραστηριοτήτων θέρμανσης όσο και δραστηριοτήτων ψύξης θα πρέπει να εξετάζονται με βάση τις διατάξεις που διέπουν τις συμβάσεις πολλαπλών δραστηριοτήτων προκειμένου να καθοριστεί ποιοι κανόνες περί σύναψης συμβάσεων διέπουν, ενδεχομένως, την ανάθεσή τους.

Το άρθρο 229 αφορά τις δραστηριότητες που υπόκεινται στο άρθρο που διέπει τη δραστηριότητα του ηλεκτρισμού. Χωρίς να επεκτείνεται με κανέναν τρόπο το πεδίο εφαρμογής της Οδηγίας 2014/25/ΕΕ, διευκρινίζεται ότι, όπου το Βιβλίο II αναφέρεται στην παροχή ηλεκτρικής ενέργειας καλύπτονται η παραγωγή και η χονδρική και λιανική πώληση ηλεκτρικής ενέργειας.

Το άρθρο 230 αφορά στον καθορισμό του πεδίου εφαρμογής του Βιβλίου II κατά την άσκηση δραστηριοτήτων με αντικείμενο το ύδωρ. Διευκρινίζεται ότι, οι αναθέτοντες φορείς που δραστηριοποιούνται στον τομέα του πόσιμου ύδατος μπορούν επίσης να πραγματοποιούν και άλλες δραστηριότητες σχετικές με τα ύδατα, όπως έργα στον τομέα της υδραυλικής μηχανικής, αρδευτικά ή αποστραγγιστικά έργα ή έργα αποχέτευσης και επεξεργασίας λυμάτων. Στην περίπτωση αυτή, οι αναθέτοντες φορείς πρέπει να είναι σε θέση να εφαρμόσουν τις διαδικασίες για τη σύναψη συμβάσεων που προβλέπονται στο Βιβλίο II για όλες τις δραστηριότητές τους που είναι σχετικές με τα ύδατα, όποιο τμήμα του κύκλου του ύδατος και να αφορούν.

Το άρθρο 231 αφορά στον καθορισμό του πεδίου εφαρμογής του Βιβλίου II κατά την άσκηση δραστηριοτήτων στον τομέα των μεταφορών. Διευκρινίζεται ότι το Βιβλίο II δεν εφαρμόζεται στις συμβάσεις υπηρεσιών για την παροχή δημόσιων επιβατικών μεταφορών με σιδηρόδρομο ή μετρό, η ανάθεση των οποίων διέπεται από τις διατάξεις του Κανονισμού (ΕΚ) 1370/2007 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου.

Το άρθρο 232 καθορίζει τις δραστηριότητες που αφορούν την εκμετάλλευση μιας γεωγραφικής περιοχής με σκοπό τη διάθεση αερολιμένων, θαλάσσιων λιμένων ή λιμένων εσωτερικής ναυσιπλοΐας ή άλλων τερματικών σταθμών σε φορείς που πραγματοποιούν αεροπορικές, θαλάσσιες ή εσωτερικές πλωτές μεταφορές.

Το άρθρο 233 καθορίζει τις περιπτώσεις εφαρμογής των διατάξεων του Βιβλίου II στις ταχυδρομικές υπηρεσίες. Διευκρινίζεται ότι οι διατάξεις του Βιβλίου II αφορούν τόσο σε δραστηριότητες που αποσκοπούν στην παροχή ταχυδρομικών υπηρεσιών, όσο και σε υπηρεσίες πλην των ταχυδρομικών, εφόσον οι εν λόγω υπηρεσίες παρέχονται από φορέα ο οποίος παρέχει επίσης ταχυδρομικές υπηρεσίες, εφόσον δεν πρόκειται για δραστηριότητα άμεσα εκτεθειμένη στον ανταγωνισμό, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο άρθρο 252.

Το άρθρο 2345 αφορά στις δραστηριότητες εκμετάλλευσης μιας γεωγραφικής περιοχής με σκοπό την εξόρυξη πετρελαίου ή φυσικού αερίου ή την αναζήτηση ή εξόρυξη άνθρακα ή άλλων στερεών καυσίμων.

Η σύναψη συμβάσεων για την εξόρυξη πετρελαίου και φυσικού αερίου, εξαιρούνται του πεδίου εφαρμογής του άρθρου. Δεδομένου ότι η εξόρυξη πετρελαίου και φυσικού αερίου συνεχίζει να εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής

της παρούσας οδηγίας, διευκρινίζεται ότι η «εξερεύνηση» περιλαμβάνει τις ενέργειες που πραγματοποιούνται προκειμένου να εξακριβωθεί αν σε μια δεδομένη ζώνη υφίσταται πετρέλαιο και φυσικό αέριο, και, εάν ναι, αν αυτό είναι εμπορικώς εκμεταλλεύσιμο ενώ ως «εξόρυξη» πρέπει να θεωρείται η «παραγωγή» πετρελαίου και φυσικού αερίου. Σύμφωνα με την πάγια πρακτική σε περιπτώσεις συγχωνεύσεων, θα πρέπει να θεωρείται ότι η «παραγωγή» περιλαμβάνει επίσης την «ανάπτυξη», δηλαδή την κατασκευή επαρκών υποδομών για τη μελλοντική παραγωγή (εξέδρες εξόρυξης πετρελαίου, αγωγοί, τερματικοί σταθμοί κ.λπ.).

Το άρθρο 235 αφορά στον καθορισμό των κατωτάτων ορίων της Οδηγίας 2014/25/ΕΕ, βάσει των οποίων καθορίζονται οι «συμβάσεις άνω των ορίων» και οι «συμβάσεις κάτω των ορίων» κατά την έννοια της παραγράφου 1 στοιχείο 28 και 29 αντίστοιχα του άρθρου 2 του σχεδίου νόμου, όπως αυτά έχουν διαμορφωθεί με τον πρόσφατο κατ' εξουσιοδότηση Κανονισμό (ΕΕ) 2015/2170 της Επιτροπής.

Στο άρθρο 236 ορίζονται οι μέθοδοι υπολογισμού της εκτιμώμενης αξίας των συμβάσεων, των συμφωνιών-πλαίσιο, των δυναμικών συστημάτων αγορών και των συμπράξεων καινοτομίας.

Ως προϋπολογισμός ορίζεται καταρχάς το συνολικό εκτιμώμενο ποσό, μη συμπεριλαμβανομένου του ΦΠΑ, συμπεριλαμβανομένων τυχόν δικαιωμάτων προαίρεσης ή τυχόν παρατάσεων της σύμβασης, όπως αυτό αποτιμάται από τον αναθέτοντα φορέα κατά τον χρόνο αποστολής της προκήρυξης διαγωνισμού ή εν γένει κατά τον χρόνο έναρξης της διαδικασίας σύναψης της σύμβασης και προβλέπεται ρητά στα έγγραφα της σύμβασης. Δίνεται για πρώτη φορά η κατ' εξαίρεση δυνατότητα για εκτίμηση της αξίας των συμβάσεων σε επίπεδο χωριστής επιχειρησιακής μονάδας του αναθέτοντος φορέα, υπό τον όρο της ανεξαρτησίας της μονάδας αυτής. Διευκρινίζεται ότι η ανεξαρτησία της μονάδας τεκμαίρεται όταν η χωριστή λειτουργική μονάδα διεξάγει ανεξάρτητα τις διαδικασίες σύναψης συμβάσεων και λαμβάνει τις αποφάσεις αγοράς, έχει εξουσία επί χωριστής γραμμής προϋπολογισμού για τις συγκεκριμένες συμβάσεις, συνάπτει τη σύμβαση ανεξάρτητα και τη χρηματοδοτεί από προϋπολογισμό τον οποίο έχει στη διάθεσή της. Η υποδιαίρεση δεν δικαιολογείται όταν ο αναθέτων φορέας απλώς οργανώνει τις διαδικασίες σύναψης συμβάσεων με αποκεντρωμένο τρόπο.

Επίσης προβλέπεται ότι απαγορεύεται οποιαδήποτε κατάτμηση έχει ως σκοπό την υπαγωγή της στις εξαιρέσεις για τις συμβάσεις κάτω των ορίων εφαρμογής της οδηγίας. Περιλαμβάνονται ειδικές διατάξεις για τον τρόπο υπολογισμού της αξίας επιμέρους συμβάσεων (π.χ. έργων, συμβάσεων που χωρίζονται σε τμήματα, χρηματοδοτικής μίσθωσης, ειδικές κατηγορίες συμβάσεων υπηρεσιών) ενώ αναφέρονται και οι περιπτώσεις στις οποίες οι αναθέτοντες φορείς μπορούν να παρεκκλίνουν.

Το άρθρο 237 προβλέπει την εξαίρεση των συμβάσεων που ανατίθενται με σκοπό τη μεταπώληση ή τη μίσθωση σε τρίτους από το πεδίο εφαρμογής του Βιβλίου ΙΙ, σε περίπτωση που ο αναθέτων φορέας δεν απολαύει κανενός ειδικού ή αποκλειστικού δικαιώματος πώλησης ή μίσθωσης του αντικειμένου αυτών των συμβάσεων και όταν άλλοι φορείς δύνανται να προβαίνουν ελεύθερα στην εν λόγω πώληση ή μίσθωση με τους ίδιους όρους που ισχύουν για τον αναθέτοντα φορέα.

Το άρθρο 238 προβλέπει την εξαίρεση, από το πεδίο εφαρμογής του Βιβλίου ΙΙ του σχεδίου νόμου, των συμβάσεων και των διαγωνισμών μελετών που ανατίθενται ή διοργανώνονται με σκοπούς άλλους από την άσκηση των δραστηριοτήτων που ορίζονται στα άρθρα 228-234 του Βιβλίου ΙΙ ή για την άσκηση των δραστηριοτήτων αυτών σε τρίτη χώρα, υπό συνθήκες που δεν προϋποθέτουν την υλική εκμετάλλευση δικτύου ή γεωγραφικής περιοχής στο εσωτερικό της Ένωσης.

Το άρθρο 239 προβλέπει την εξαίρεση, από το πεδίο εφαρμογής του Βιβλίου ΙΙ του σχεδίου νόμου, των συμβάσεων και των διαγωνισμών μελετών που διοργανώνονται δυνάμει διεθνών κανόνων και διευκρινίζει τις περιπτώσεις που εφαρμόζεται σε συμβάσεις που διέπονται από ειδικούς διεθνείς κανόνες. Τέλος, προβλέπει ρητά αρμοδιότητα του Υπουργείου Εξωτερικών για την κοινοποίηση των σχετικών εξαιρέσεων στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

Το άρθρο 240 προβλέπει εξαιρέσεις, από το πεδίο εφαρμογής του Βιβλίου ΙΙ του σχεδίου νόμου, για συμβάσεις υπηρεσιών με ειδικό αντικείμενο, όπως αγορά ή μίσθωση ακινήτων, υπηρεσίες διαιτησίας και συμβιβασμού, χρηματοοικονομικές υπηρεσίες, παροχή υπηρεσιών οπτικοακουστικών μέσων, υπηρεσίες διαιτησίας και συμβιβασμού, ορισμένες νομικές υπηρεσίες, συμβάσεις δανείων, συμβάσεις δημόσιων επιβατικών μεταφορών με σιδηρόδρομο ή μετρό, υπηρεσίες πολιτικής άμυνας, πολιτικής προστασίας και πρόληψης κινδύνων.

Το άρθρο 241 προβλέπει εξαιρέσεις, από το πεδίο εφαρμογής του Βιβλίου ΙΙ του σχεδίου νόμου, για συμβάσεις υπηρεσιών που ανατίθενται σε φορέα ο οποίος είναι ο ίδιος αναθέτουσα αρχή ή σε μια ένωση αναθετουσών αρχών βάσει αποκλειστικού δικαιώματος που τους παρέχεται δυνάμει δημοσιευμένων νομοθετικών, κανονιστικών ή διοικητικών διατάξεων, εφόσον οι διατάξεις αυτές συμβιβάζονται με τη ΣΛΕΕ.

Το άρθρο 242 προβλέπει εξαιρέσεις, από το πεδίο εφαρμογής του Βιβλίου ΙΙ του σχεδίου νόμου, για συμβάσεις που συνάπτονται από ορισμένους αναθέτοντες φορείς για την αγορά ύδατος και την προμήθεια ενέργειας ή καυσίμων που προορίζονται για την παραγωγή ενέργειας.

Το άρθρο 243 προβλέπει την εξαίρεση από το πεδίο εφαρμογής του Βιβλίου ΙΙ των συμβάσεων που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του μέρους δεύτερου ν. 3978/2011 (Α 137) (Οδηγία 2009/81/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου), στις συμβάσεις που εξαιρούνται από το νόμο αυτόν σύμφωνα με τα άρθρα 17 και 24 αυτού, καθώς και στις συμβάσεις που συνάπτονται δυνάμει του άρθρου 346 ΣΛΕΕ, καθώς και στις ειδικές περιπτώσεις που η προστασία των ουσιαστών συμφερόντων της χώρας δεν μπορεί να διασφαλιστεί με λιγότερο δραστικά μέτρα ή η διαδικασία κηρύσσεται απόρρητη ή απαραίτητη να συνοδευτεί από ειδικά μέτρα ασφαλείας.

Το άρθρο 244 καθορίζει τους όρους εφαρμογής του Βιβλίου ΙΙ του σχεδίου νόμου στην περίπτωση μεικτών συμβάσεων που καλύπτουν την ίδια δραστηριότητα και άπτονται της άμυνας ή της ασφάλειας. Στις περιπτώσεις αυτές, όταν οι αναθέτοντες φορείς επιλέγουν να αναθέσουν μία ενιαία σύμβαση, ισχύουν τα ακόλουθα κριτήρια για τον καθορισμό του εφαρμοστέου νομικού καθεστώτος:

α) όταν τμήμα μιας συγκεκριμένης σύμβασης διέπεται

από το άρθρο 346 της ΣΛΕΕ, η σύμβαση μπορεί να ανατίθεται χωρίς εφαρμογή του Βιβλίου II, υπό την προϋπόθεση ότι η ανάθεση ενιαίας σύμβασης δικαιολογείται από αντικειμενικούς λόγους,

β) όταν τμήμα μιας συγκεκριμένης σύμβασης διέπεται από το ν. 3978/2011, η σύμβαση μπορεί να ανατίθεται σύμφωνα με το ν. 3978/2011, υπό την προϋπόθεση ότι η ανάθεση ενιαίας σύμβασης βασίζεται σε αντικειμενικούς λόγους, υπό τον όρο ότι η απόφαση για την ανάθεση μίας ενιαίας σύμβασης, ωστόσο, δε λαμβάνεται με σκοπό την εξαιρέση των συμβάσεων από την εφαρμογή του παρόντος Βιβλίου ή του ν. 3978/2011. Διευκρινίζεται ότι, όταν τα διαφορετικά τμήματα μιας συγκεκριμένης σύμβασης δεν μπορούν να χωριστούν αντικειμενικά, η σύμβαση μπορεί να ανατίθεται χωρίς να εφαρμόζεται το Βιβλίο II, όταν περιλαμβάνει στοιχεία στα οποία εφαρμόζεται το άρθρο 346 της ΣΛΕΕ· διαφορετικά, μπορεί να ανατίθεται σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 3978/2011.

Το άρθρο 245 καθορίζει τους όρους εφαρμογής του Βιβλίου II του σχεδίου νόμου στην περίπτωση μεικτών συμβάσεων που καλύπτουν πολλαπλές δραστηριότητες και άπτονται της άμυνας ή της ασφάλειας. Στις περιπτώσεις αυτές διευκρινίζεται ότι, όταν οι αναθέτοντες φορείς αποφασίζουν να αναθέσουν ενιαία σύμβαση, η οποία προορίζεται να καλύψει δραστηριότητα η οποία υπόκειται στο παρόν Βιβλίο και άλλη δραστηριότητα η οποία:

υπόκειται στο ν. 3978/2011 ή καλύπτεται από το άρθρο 346 ΣΛΕΕ, η σύμβαση μπορεί να ανατεθεί σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 3978/2011 ή και μπορεί να ανατεθεί χωρίς την εφαρμογή του Βιβλίου II αντίστοιχα.

Ωστόσο, το πρώτο και το δεύτερο εδάφιο εφαρμόζονται με την προϋπόθεση η ανάθεση της ενιαίας σύμβασης να δικαιολογείται για αντικειμενικούς λόγους και η απόφαση για την ανάθεση ενιαίας σύμβασης να μην λαμβάνεται με σκοπό την εξαιρέση συμβάσεων από την εφαρμογή του Βιβλίου II.

Το άρθρο 246 καθορίζει τους όρους κατά τους οποίους δεν εφαρμόζεται το Βιβλίο II του σχεδίου νόμου σε συμβάσεις οι οποίες περιλαμβάνουν πτυχές σχετικές με την άμυνα ή την ασφάλεια και ανατίθενται ή διοργανώνονται δυνάμει διεθνών κανόνων. Τέλος, προβλέπει ρητά αρμοδιότητα του Υπουργείου Εξωτερικών για την κοινοποίηση των σχετικών εξαιρέσεων στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

Το άρθρο 247 καθορίζει τους όρους κατά τους οποίους δεν εφαρμόζεται το Βιβλίο II του σχεδίου νόμου σε συμβάσεις οι οποίες ανατίθενται από αναθέτοντα φορέα που είναι αναθέτουσα αρχή σε νομικό πρόσωπο ιδιωτικού ή δημοσίου δικαίου.

Αποσαφηνίζονται, βάσει των αρχών που έχουν διατυπωθεί στη σχετική νομολογία του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, οι περιπτώσεις κατά τις οποίες οι συμβάσεις που συνάπτονται μεταξύ αναθετουσών αρχών δεν υπόκεινται στην εφαρμογή των κανόνων του Βιβλίου II. Ορίζεται ότι οι συμβάσεις που ανατίθενται σε ελεγχόμενα νομικά πρόσωπα δεν υπόκεινται στην εφαρμογή των διαδικασιών που προβλέπονται στο Βιβλίο II, εάν η αναθέτουσα αρχή ασκεί στο εν λόγω πρόσωπο έλεγχο ανάλογο εκείνου που ασκεί επί των δικών της υπηρεσιών, υπό την προϋπόθεση ότι το ελεγχόμενο νομικό πρόσωπο εκτελεί ποσοστό άνω του 80 % των δραστηριοτήτων του κατά την εκτέλεση των συμβάσεων που του ανατίθενται από την ελέγχουσα αναθέτουσα

αρχή ή από άλλα νομικά πρόσωπα ελεγχόμενα από την εν λόγω αναθέτουσα αρχή, ανεξαρτήτως του ωφελούμενου από την εκτέλεση των συμβάσεων και δεν υπάρχει άμεση συμμετοχή ιδιωτικού οικονομικού φορέα στο κεφάλαιο του ελεγχόμενου νομικού προσώπου, εξαιρουμένων των μορφών συμμετοχής ιδιωτικών κεφαλαίων χωρίς δυνατότητα ελέγχου ή αρνησικυρίας. Επιπλέον, διευκρινίζεται τότε μια αναθέτουσα αρχή ασκεί έλεγχο επί νομικού προσώπου, καθώς και οι περιπτώσεις κατά τις οποίες δεν εφαρμόζεται το Βιβλίο II κατά τη διαδικασία σύναψης συμβάσεων μεταξύ αναθετουσών αρχών.

Το άρθρο 248 αποσαφηνίζει την έννοια της συνδεδεμένης επιχείρησης και καθορίζει τους όρους εξαίρεσης των συμβάσεων που ανατίθενται από αναθέτοντα φορέα σε συνδεδεμένη επιχείρηση ή από κοινοπραξία, η οποία έχει συσταθεί αποκλειστικά από διάφορους αναθέτοντες φορείς με σκοπό την άσκηση δραστηριοτήτων κατά την έννοια των άρθρων έως 227 έως 233, σε επιχείρηση συνδεδεμένη με έναν από αυτούς τους αναθέτοντες φορείς.

Διευκρινίζεται ότι οι επιχειρήσεις θα πρέπει να θεωρούνται συνδεδεμένες όταν υπάρχει άμεση ή έμμεση κυρίαρχη επιρροή μεταξύ του αναθέτοντος φορέα και της οικείας επιχείρησης ή όταν αμφότερες υπάγονται στην κυρίαρχη επιρροή άλλης επιχείρησης. Σε αυτό το πλαίσιο δεν θα πρέπει να έχει σημασία η ιδιωτική συμμετοχή απ' εαυτής. Ο έλεγχος αν μια επιχείρηση είναι συνδεδεμένη με δεδομένο αναθέτοντα φορέα θα πρέπει να διενεργείται με τη μεγαλύτερη δυνατή ευχέρεια. Συνεπώς, και δεδομένου ότι η πιθανή ύπαρξη άμεσης ή έμμεσης κυρίαρχης επιρροής θα πρέπει ήδη να ελέγχεται προκειμένου να αποφασιστεί αν θα πρέπει να ενοποιηθούν οι ετήσιοι λογαριασμοί των οικείων επιχειρήσεων και οντοτήτων, οι επιχειρήσεις θα πρέπει να θεωρούνται ως συνδεδεμένες όταν ενοποιούνται οι ετήσιοι λογαριασμοί τους, Ωστόσο, οι κανόνες της Ένωσης για τους ενοποιημένους λογαριασμούς δεν ισχύουν σε ορισμένες περιπτώσεις, για παράδειγμα λόγω του μεγέθους των οικείων επιχειρήσεων ή διότι δεν πληρούνται ορισμένες προϋποθέσεις ως προς τον νομικό τους τύπο. Σε αυτές τις περιπτώσεις, όταν δεν ισχύει η Οδηγία 2013/34/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου και του Συμβουλίου, η οποία ενσωματώθηκε στην εθνική έννομη τάξη με το Νόμο 4308/2014 (Α' 251), πρέπει να εξετάζεται αν υπάρχει άμεση ή έμμεση κυρίαρχη επιρροή λαμβάνοντας υπόψη την ιδιοκτησία, οικονομική συμμετοχή ή τους κανόνες που διέπουν τις επιχειρήσεις.

Κατόπιν αιτήσεως της Επιτροπής, οι αναθέτοντες φορείς της κοινοποιούν κάθε στοιχείο που κρίνεται απαραίτητο για την πλήρωση των απαιτήσεων του εν λόγω άρθρου.

Το άρθρο 249 αποσαφηνίζει τις περιπτώσεις κατά τις οποίες σύμβαση που ανατίθεται σε κοινοπραξία ή σε φορέα που συμμετέχει σε κοινοπραξία εξαιρούνται από την εφαρμογή των διατάξεων του Βιβλίου II. Ειδικότερα, προϋπόθεση για την εν λόγω εξαίρεση, αναφορικά με τις συμβάσεις που αναθέτει κοινοπραξία σε έναν από τους αναθέτοντες φορείς που την απαρτίζουν ή τις οποίες αναθέτει αναθέτων φορέας σε κοινοπραξία στην οποία συμμετέχει, είναι να έχει συσταθεί η κοινοπραξία, με σκοπό την άσκηση μιας από τις δραστηριότητες που αναφέρονται στα άρθρα 227-233 για περίοδο τουλάχιστον

στον τριών (3) ετών, με συστατική πράξη η οποία ορίζει ότι οι αναθέτοντες φορείς που τη συγκροτούν συμμετέχουν σε αυτή τουλάχιστον για την εν λόγω περίοδο. Κατόπιν αιτήσεως της Επιτροπής, οι αναθέτοντες φορείς της κοινοποιούν κάθε στοιχείο που κρίνεται απαραίτητο για την πλήρωση των απαιτήσεων του εν λόγω άρθρου.

Το άρθρο 250 αποσαφηνίζει το πεδίο εφαρμογής των διατάξεων του Βιβλίου II στις συμβάσεις υπηρεσιών έρευνας και ανάπτυξης, διευκρινίζοντας περαιτέρω ότι το εν λόγω Βιβλίο εφαρμόζεται μόνο στις περιπτώσεις που δεν υφίσταται συγχρηματοδότηση αλλά η παροχή της υπηρεσίας αμειβεται αποκλειστικά από τον αναθέτοντα φορέα και επιπλέον ωφελείται ο οικείος αναθέτων φορέας από τα αποτελέσματα των δραστηριοτήτων Ε&Α. Τούτο δεν αποκλείει τη δυνατότητα του παρόχου των υπηρεσιών που διεξήγαγε τις εν λόγω δραστηριότητες να δημοσιεύει απολογισμό των δραστηριοτήτων αυτών, εφόσον ο αναθέτων φορέας διατηρεί το αποκλειστικό δικαίωμα να χρησιμοποιεί τα αποτελέσματα της Ε&Α κατά την άσκηση της δραστηριότητάς του. Ωστόσο, δεν θα πρέπει να εμποδίζει την εφαρμογή του Βιβλίου II τυχόν εικονική κοινοχρησία των αποτελεσμάτων της Ε&Α ή καθαρά συμβολική συμμετοχή στην αμοιβή του παρόχου υπηρεσιών.

Το άρθρο 251 αφορά στις άμεσα εκτεθειμένες στον ανταγωνισμό δραστηριότητες. Το Βιβλίο II δεν εφαρμόζεται σε συμβάσεις που επιτρέπουν την εκτέλεση δραστηριότητας διεπόμενης από τις διατάξεις του Βιβλίου II, ούτε σε διαγωνισμούς μελετών που διοργανώνονται για την επιδίωξη τέτοιου δραστηριότητας αν, όπου εκτελείται, εκτίθεται άμεσα στον ανταγωνισμό σε αγορές στις οποίες δεν περιορίζεται η πρόσβαση.

Η άμεση έκθεση στον ανταγωνισμό πρέπει να αξιολογείται με βάση αντικειμενικά κριτήρια, λαμβάνοντας υπόψη τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά των τμημάτων του οικείου τομέα. Η εν λόγω αξιολόγηση περιορίζεται ωστόσο από τις σύντομες προθεσμίες που ισχύουν και από την ανάγκη να βασίζεται στις πληροφορίες που διαθέτει η Επιτροπή —είτε από ήδη διαθέσιμες πηγές είτε από τις πληροφορίες που λαμβάνονται— οι οποίες δεν μπορούν να συμπληρωθούν με μεθόδους που απαιτούν περισσότερο χρόνο, όπως ιδίως η διενέργεια έρευνας απευθυνόμενης στους οικείους οικονομικούς φορείς. Συνεπώς, η αξιολόγηση της άμεσης έκθεσης στον ανταγωνισμό που μπορεί να διενεργηθεί στο πλαίσιο της παρούσας Οδηγίας πραγματοποιείται με την επιφύλαξη της πλήρους εφαρμογής της νομοθεσίας περί ανταγωνισμού.

Η αξιολόγηση του κατά πόσον ένας συγκεκριμένος τομέας, ή τμήματά του, εκτίθεται άμεσα στον ανταγωνισμό πρέπει να πραγματοποιείται σε ό,τι αφορά τον συγκεκριμένο τομέα στον οποίο λαμβάνει χώρα η δραστηριότητα ή τα οικεία τμήματά της από τους σχετικούς οικονομικούς φορείς, τη λεγόμενη «αντίστοιχη γεωγραφική αγορά». Καθώς η έννοια αυτή έχει κρίσιμη σημασία για την αξιολόγηση, θα πρέπει να διευκρινιστεί ότι η αντίστοιχη γεωγραφική αγορά μπορεί να μην συμπίπτει με το έδαφος της ελληνικής επικράτειας.

Για τους σκοπούς του εν λόγω άρθρου, η πρόσβαση σε μια αγορά θεωρείται ότι δεν περιορίζεται στην Ελλάδα, για τις δραστηριότητες που αναφέρονται στο Παράρτημα III του Προσαρτήματος Β του Βιβλίου II, για τις οποίες έχει ενσωματωθεί η σχετική νομοθεσία της Ένωσης.

Διευκρινίζεται ότι, όταν η ελεύθερη πρόσβαση σε συγκεκριμένη αγορά δεν τεκμαίρεται βάσει της εφαρμογής κατάλληλων διατάξεων του δικαίου της Ένωσης, πρέπει να καταδεικνύεται ότι η εν λόγω πρόσβαση είναι ελεύθερη, εκ του νόμου και εκ των πραγμάτων.

Το άρθρο 252 αποσαφηνίζει τη διαδικασία για τη βεβαίωση της δυνατότητας εφαρμογής του άρθρου 250. Διευκρινίζεται ότι η Επιτροπή έχει τη δυνατότητα να ζητεί από τα κράτη μέλη ή τους αναθέτοντες φορείς να παράσχουν ή να συμπληρώσουν ή να αποσαφηνίσουν πληροφορίες, ορίζοντας κατάλληλη προθεσμία για το σκοπό αυτό, λαμβάνοντας επίσης δεόντως υπόψη την ανάγκη να τηρηθούν οι προθεσμίες για την έκδοση της εκτελεστικής πράξης από την Επιτροπή, καθώς και παράγοντες όπως η δυσκολία των ζητούμενων πληροφοριών και η ευχέρεια πρόσβασης σε αυτές.

Το άρθρο 253, ενσωματώνοντας τη νομολογία του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης και των Ελληνικών Δικαστηρίων καθορίζει τις αρχές που διέπουν τις διαδικασίες σύναψης συμβάσεων. Ειδικότερα, κατά τη σύναψη συμβάσεων, οι αναθέτοντες φορείς οφείλουν να αντιμετωπίζουν τους οικονομικούς φορείς ισότιμα και χωρίς διακρίσεις, ενεργώντας με διαφάνεια και αναλογικό τρόπο και υποχρεούνται να τηρούν τις αρχές της αμοιβαίας αναγνώρισης, της προστασίας των δικαιωμάτων των ιδιωτών, της ελευθερίας του ανταγωνισμού και της προστασίας του περιβάλλοντος και της βιώσιμης και αειφόρου ανάπτυξης.

Επισημαίνεται επίσης ότι ο σχεδιασμός μίας διαδικασίας ανάθεσης δεν επιτρέπεται να αποσκοπεί στην καταστράτηγηση των διατάξεων του Βιβλίου II ή τον τεχνητό περιορισμό του ανταγωνισμού.

Επίσης, λόγω της ενδεδειγμένης ένταξης περιβαλλοντικών, κοινωνικών και εργασιακών απαιτήσεων στις διαδικασίες δημόσιων συμβάσεων, το άρθρο 253:

α) προβλέπει υποχρέωση των οικονομικών φορέων να συμμορφώνονται προς τις υποχρεώσεις στους τομείς του περιβαλλοντικού, κοινωνικοασφαλιστικού και εργατικού δικαίου οι οποίες ισχύουν στον τόπο εργασίας όπου εκτελούνται τα έργα ή παρέχονται οι εργασίες, και απορρέουν από νόμους, κανονισμούς, διατάγματα και αποφάσεις, σε εθνικό και ενωσιακό επίπεδο, καθώς και από συλλογικές συμβάσεις, υπό την προϋπόθεση ότι οι εν λόγω κανόνες (και η εφαρμογή τους) είναι σύμφωνοι με το δίκαιο της Ένωσης. Ομοίως, οι υποχρεώσεις που απορρέουν από διεθνείς συμφωνίες, οι οποίες έχουν επικυρωθεί από όλα τα κράτη μέλη και έχουν περιληφθεί στο παράρτημα XIV του Προσαρτήματος Β του σχεδίου νόμου θα πρέπει να εφαρμόζονται κατά τη διάρκεια της εκτέλεσης της σύμβασης,

β) επιβάλλει γενική υποχρέωση ελέγχου της τήρησης των υπό (α) υποχρεώσεων στις αρμόδιες δημόσιες αρχές και ειδική υποχρέωση προτεραιότητας των ελέγχων αυτών σε ειδικά σώματα ελέγχου,

γ) επιβάλλει υποχρέωση αναφοράς των υπό (α) υποχρεώσεων στα έγγραφα της σύμβασης και

δ) καθιστά υποχρεωτικό συμβατικό όρο τις υπό (α) υποχρεώσεις.

Το άρθρο 254, ενσωματώνοντας την πάγια νομολογία του ΔΕΚ, προβλέπει στην παράγραφο 1 ότι οι υποψήφιοι ή οι προσφέροντες οι οποίοι, δυνάμει της νομοθεσίας του κράτους μέλους στο οποίο είναι εγκατεστημένοι, έ-

χουν δικαίωμα να διενεργούν τη συγκεκριμένη παροχή, δεν επιτρέπεται να αποκλείονται με την αιτιολογία ότι θα έπρεπε να είναι είτε φυσικά είτε νομικά πρόσωπα κατά την ελληνική νομοθεσία. Επιτρέπεται ωστόσο στην περίπτωση συμβάσεων έργων και υπηρεσιών, καθώς και των συμβάσεων προμηθειών που καλύπτουν, επιπλέον, εργασίες ή/και υπηρεσίες τοποθέτησης και εγκατάστασης, να ζητείται από τα νομικά πρόσωπα να μνημονεύουν, στην προσφορά ή στην αίτηση συμμετοχής τους, τα ονόματα και τα επαγγελματικά προσόντα των προσώπων που επιφορτίζονται με την εκτέλεση της συγκεκριμένης σύμβασης.

Επιπλέον, ορίζεται ότι οι ενώσεις οικονομικών φορέων, στις οποίες ανήκουν και οι κάθε μορφής προσωρινές συμπράξεις αυτών, μπορούν να υποβάλουν προσφορά ή να εμφανίζονται ως υποψήφιοι. Για την υποβολή μιας προσφοράς ή μιας αίτησης συμμετοχής, οι αναθέτοντες φορείς δεν μπορούν να απαιτούν να έχουν οι κοινοπραξίες οικονομικών φορέων συγκεκριμένη νομική μορφή και προβλέπεται ότι τυχόν επιλεγείσα κοινοπραξία είναι δυνατόν να υποχρεωθεί να περιβληθεί συγκεκριμένη νομική μορφή, εάν της ανατεθεί η σύμβαση, στο μέτρο που η περιβολή αυτής της νομικής μορφής είναι αναγκαία για την ορθή εκτέλεση της σύμβασης. Όροι που δεν επιβάλλονται σε μεμονωμένους συμμετέχοντες αλλά σε ομίλους οικονομικών φορέων και αφορούν στην εκτέλεση της σύμβασης, πρέπει να έχουν αντικειμενική και αναλογική βάση.

Το άρθρο 255 διευκρινίζει τους δικαιούμενους συμμετοχής σε διαδικασίες ανάθεσης συμβάσεων, καθώς και προϋποθέσεις που σχετίζονται με τη ΣΔΣ και άλλες διευθετήσεις συμφωνίες και άπτονται της διαδικασίας σύναψης σύμβασης.

Το άρθρο 256 δίνει τη δυνατότητα στους αναθέτοντες φορείς να παραχωρούν κατ' αποκλειστικότητα σε προστατευόμενα παραγωγικά εργαστήρια, σε ΚΟΙ.Σ.ΠΕ. και σε ΚΟΙΝ.Σ.ΕΠ.Ε. το δικαίωμα συμμετοχής στις διαδικασίες ανάθεσης συμβάσεων, ή να προβλέπουν την εκτέλεση των συμβάσεων αυτών στο πλαίσιο προγραμμάτων προστατευμένων θέσεων εργασίας, προκειμένου να διευκολύνεται η ένταξη ή επανένταξη των ατόμων με αναπηρίες ή μειονεκτούντων προσώπων στην αγορά εργασίας. Πρόκειται για ρύθμιση που προωθεί την κοινωνική ένταξη μέσω της απασχόλησης και της εργασίας και τη διασφάλιση ίσων ευκαιριών για όλους. Προβλέπεται επιπλέον ότι με προεδρικό διάταγμα που εκδίδεται κατόπιν πρότασης των Υπουργών Εσωτερικών και Διοικητικής Ανασυγκρότησης, Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού, Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, Υγείας και Οικονομικών καθορίζονται ειδικότεροι όροι και λεπτομέρειες εφαρμογής του άρθρου αυτού.

Το άρθρο 257 καθορίζει τις προβλέψεις σχετικά με την υποχρέωση εχεμύθειας που οφείλουν οι αναθέτοντες φορείς κατά τη διαδικασία ανάθεσης συμβάσεων, ορίζοντας πως, με την επιφύλαξη των λοιπών διατάξεων του Βιβλίου ΙΙ, καθώς και των διατάξεων της λοιπής κείμενης νομοθεσίας, ο αναθέτων φορέας δεν αποκαλύπτει πληροφορίες που του έχουν διαβιβάσει οικονομικοί φορείς και τις οποίες έχουν χαρακτηρίσει ως εμπιστευτικές. Οι πληροφορίες αυτές αφορούν, ιδίως, τα τεχνικά ή εμπορικά απόρρητα και τις εμπιστευτικές πτυχές των

προσφορών. Επιπλέον, ορίζει ότι κατά τη διαβίβαση των τεχνικών προδιαγραφών στους ενδιαφερόμενους οικονομικούς φορείς, κατά την προεπιλογή και την ποιοτική επιλογή των οικονομικών φορέων, καθώς και κατά την ανάθεση των συμβάσεων, οι αναθέτοντες φορείς μπορούν να επιβάλουν στους οικονομικούς φορείς που συμμετέχουν στη διαδικασία ανάθεσης υποχρεώσεις προκειμένου να προστατεύσουν τον εμπιστευτικό χαρακτήρα των πληροφοριών που διαβιβάζουν.

Επιπλέον παρέχεται η δυνατότητα στους αναθέτοντες φορείς να επιβάλλουν απαιτήσεις στους οικονομικούς φορείς, με σκοπό την προστασία του εμπιστευτικού χαρακτήρα των πληροφοριών οι οποίες τους παρέχονται καθ' όλη τη διάρκεια της διαδικασίας ανάθεσης της σύμβασης, διευκρινίζοντας πως οι εν λόγω πληροφορίες αφορούν και τις πληροφορίες που καθίστανται διαθέσιμες σε σχέση με τη λειτουργία συστήματος προεπιλογής. Προβλέπεται περαιτέρω η δυνατότητα των αναθέτοντων φορέων να απαιτήσουν από τους οικονομικούς φορείς να διασφαλίζουν την τήρηση των απαιτήσεων αυτών από το προσωπικό τους, από τους υπεργολάβους τους, καθώς και από κάθε άλλο τρίτο πρόσωπο που χρησιμοποιούν κατά την ανάθεση ή εκτέλεση της σύμβασης.

Προς αποφυγή καταχρηστικής επίκλησης των κανόνων περί εχεμύθειας, προβλέπεται ότι, εφόσον ένας οικονομικός φορέας χαρακτηρίζει πληροφορίες εμπιστευτικές λόγω ύπαρξης τεχνικού ή εμπορικού απορρήτου, υποχρεούται να αναφέρει ρητά στη σχετική δήλωσή του όλες τις σχετικές νομοθετικές ή κανονιστικές διατάξεις ή διοικητικές πράξεις που επιβάλλουν την εμπιστευτικότητα της συγκεκριμένης πληροφορίας. Τέλος ορίζεται ότι δεν χαρακτηρίζονται ως εμπιστευτικές πληροφορίες σχετικά με τις τιμές μονάδος, τις προσφερόμενες ποσότητες, την οικονομική προσφορά και τα στοιχεία της τεχνικής προσφοράς που χρησιμοποιούνται για την αξιολόγησή της.

Το άρθρο 258 ορίζει τους κανόνες που εφαρμόζονται στην επικοινωνία των μερών διαδικασίας σύναψης σύμβασης. Καθορίζεται, με την επιφύλαξη των παραγράφων 8 και 11 του άρθρου, υποχρεωτική χρήση του ΕΣΗΔΗΣ για τις διαδικασίες σύναψης συμβάσεων άνω των 60.000 ευρώ. Ορίζεται επίσης ότι τα μέσα και εργαλεία του ΕΣΗΔΗΣ δεν πρέπει να επιφέρουν διακρίσεις, να είναι γενικά διαθέσιμα και διαλειτουργικά με τα γενικώς χρησιμοποιούμενα προϊόντα ΤΠΕ και να μην περιορίζουν την πρόσβαση των οικονομικών φορέων στη διαδικασία σύναψης της σύμβασης και ότι θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη τη δυνατότητα πρόσβασης των ατόμων με αναπηρίες. Προβλέπονται επιπλέον εξαιρέσεις από την υποχρέωση χρήσης του ΕΣΗΔΗΣ, όταν η χρήση ηλεκτρονικών μέσων απαιτεί ειδικευμένα εργαλεία ή μορφοτύπους αρχείων που δεν είναι γενικώς διαθέσιμοι ή στην περίπτωση όπου οι σχετικές επικοινωνίες μπορούν να γίνουν μόνο με τη χρήση ειδικού εξοπλισμού γραφείου, τον οποίο δεν διαθέτουν συνήθως οι αναθέτουσες αρχές ή όταν απαιτείται η υποβολή υλικού ή υπό κλίμακα προπλάσματος το οποίο δεν μπορεί να υποβληθεί στις αναθέτουσες αρχές με τη χρήση ηλεκτρονικών μέσων. Επίσης προβλέπεται εξαίρεση και για περιπτώσεις που αυτό είναι απαραίτητο για την προστασία του ιδιαίτερα ευαίσθητου χαρακτήρα των πληροφοριών. Το άρθρο αυτό λαμβάνει μέριμνα για τη μη χρήση του ΕΣΗΔΗΣ για λό-

γους προστασίας ιδιαίτερα ευαίσθητου χαρακτήρα των πληροφοριών. Περιλαμβάνει επίσης προβλέψεις για την προφορική επικοινωνία μεταξύ των μερών. Παράλληλα επιβάλλεται η υποχρέωση να λαμβάνεται μέριμνα ώστε κατά την επικοινωνία, την ανταλλαγή και την αποθήκευση πληροφοριών να διαφυλάσσονται η ακεραιότητα των δεδομένων, το απόρρητο των προσφορών και των αιτήσεων συμμετοχής, και να διασφαλίζεται ότι οι αναθέτουσες αρχές λαμβάνουν γνώση του περιεχομένου των προσφορών και των αιτήσεων συμμετοχής, μόνο μετά τη λήξη της προβλεπόμενης προθεσμίας για την υποβολή τους. Περαιτέρω ορίζονται ειδικές προβλέψεις για τα ηλεκτρονικά μέσα στις συμβάσεις έργων και στους διαγωνισμούς μελετών, καθορίζεται η δυνατότητα χρήσης μη γενικά διαθέσιμων μέσων υπό τον όρο παροχής και εναλλακτικών μέσων πρόσβασης, απαριθμούνται οι διατάξεις από τις οποίες διέπεται η λειτουργία και χρήση του ΕΣΗΔΗΣ και δίδονται εξουσιοδοτήσεις στον κανονιστικό νομοθέτη για πληθώρα θεμάτων χρήσης και λειτουργίας του ΕΣΗΔΗΣ.

Η τελευταία παράγραφος του άρθρου προβλέπει τη δυνατότητα εξαίρεσης από την υποχρεωτική χρήση του ΕΣΗΔΗΣ κατά την επικοινωνία των μερών, στην περίπτωση αναθετόνων φορέων που λειτουργούν δικά τους ηλεκτρονικά μέσα επικοινωνίας, τα οποία είναι σύμφωνα με τις απαιτήσεις των παραγράφων 1 έως 6 και 8 και του άρθρου 259 αναλογικά εφαρμοζόμενο, η οποία παρέχεται με κοινή απόφαση του Υπουργού Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού και του κατά περίπτωση αρμόδιου εποπτεύοντος Υπουργού, κατόπιν αιτιολογημένου αιτήματος του αναθέτοντος φορέα.

Το άρθρο 259 καθορίζει το γενικό πλαίσιο της πολιτικής ασφαλείας του ΕΣΗΔΗΣ, ορίζεται η ΕΕΕΤ αρμόδια αρχή για τις ισχύουσες δυνατότητες επικύρωσης και την παροχή των σχετικών πληροφοριών σχετικά με τον πάροχο των υπηρεσιών επικύρωσης, περιλαμβάνει διατάξεις σχετικά με τη χρονοσήμανση, ρυθμίζει θέματα τεχνικής αδυναμίας λειτουργίας του ΕΣΗΔΗΣ και παρέχει εξουσιοδότηση στον κανονιστικό νομοθέτη για τον προσδιορισμό του επιπέδου ασφαλείας του ΕΣΗΔΗΣ.

Στο άρθρο 260 ορίζεται ότι η συλλογή, επεξεργασία και δημοσιοποίηση στοιχείων αναφορικά με τις συμβάσεις του παρόντος Βιβλίου στο Κεντρικό Ηλεκτρονικό Μητρώο Δημοσίων Συμβάσεων (ΚΗΜΔΗΣ) πραγματοποιούνται σύμφωνα με το ειδικότερα οριζόμενα στο άρθρο 38 του σχεδίου νόμου.

Το άρθρο 261 καθορίζει την υποχρεωτική χρήση της ονοματολογίας του Κανονισμού 2195/2002 στις διαδικασίες σύναψης συμβάσεων, όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει.

Το άρθρο 262 επιβάλλει υποχρέωση τήρησης κανόνων για την αποτελεσματική πρόληψη, τον εντοπισμό και την άμεση θεραπεία περιστατικών σύγκρουσης συμφερόντων, που προκύπτουν κατά τη διεξαγωγή διαδικασιών ανάθεσης, συμπεριλαμβανομένου του σχεδιασμού και της προετοιμασίας της διαδικασίας, της κατάρτισης των εγγράφων της σύμβασης, της επιλογής υποψηφίων και προσφερόντων και της ανάθεσης της σύμβασης, ούτως ώστε να αποφεύγονται τυχόν στρεβλώσεις του ανταγωνισμού και να διασφαλίζεται η ίση μεταχείριση όλων των οικονομικών φορέων, λαμβάνοντας υπ' όψιν τη νομολογία του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η έννοια

της σύγκρουσης συμφερόντων καλύπτει τουλάχιστον κάθε κατάσταση στην οποία οι κατηγορίες προσώπων που αναφέρονται ενδεικτικά στην παράγραφο 3 του άρθρου αυτού, έχουν, άμεσα ή έμμεσα, «συμφέρον», ήτοι χρηματικό, οικονομικό ή άλλο προσωπικό συμφέρον στο αποτέλεσμα της διαδικασίας σύναψης της σύμβασης, το οποίο μπορεί να θεωρηθεί ότι πλήττει την αμερόληπτη και αντικειμενική εκτέλεση των καθηκόντων τους.

Για την τήρηση των υποχρεώσεων του άρθρου αυτού προβλέπεται η εκ μέρους των μελών του προσωπικού, των επικεφαλής ή/και των οργάνων διοίκησης του αναθέτοντος φορέα που είναι αναθέτουσα αρχή, η υποχρεωτική γνωστοποίηση προς τον τελευταίο, τυχόν περιπτώσεων σύγκρουσης συμφερόντων, Ομοίως προβλέπονται οι ενέργειες στις οποίες οφείλει να προβεί ο αναθέτων φορέας που είναι αναθέτουσα αρχή, σε περίπτωση σύγκρουσης συμφερόντων, με τον αποκλεισμό του υποψηφίου ή προσφέροντος να παραμένει μεν ως δυνατότητα, πλην όμως ως *ultima ratio*. Το σύνολο των μέτρων που λαμβάνονται για την αντιμετώπιση περιπτώσεων σύγκρουσης συμφερόντων τεκμηριώνονται σε χωριστή έκθεση.

Στο άρθρο 263 απαριθμούνται οι διαδικασίες, στις οποίες επιτρέπεται να προσφύγει ο αναθέτων φορέας για την σύναψη συμβάσεων που υπάγονται στο πεδίο εφαρμογής του Βιβλίου ΙΙ. Ένας αναθέτων φορέας δικαιούται να επιλέξει μεταξύ της ανοικτής ή της κλειστής διαδικασίας ή διαδικασίας με διαπραγμάτευση με προηγούμενη προκήρυξη διαγωνισμού. Επίσης μπορεί να προσφύγει στη διαδικασία του ανταγωνιστικού διαλόγου ή της σύμπραξης καινοτομίας. Η διαδικασία με διαπραγμάτευση χωρίς προκήρυξη επιτρέπεται υπό τις ειδικές περιπτώσεις και περιστάσεις που ρητά αναφέρονται στο άρθρο 269 και δη συσταλτικώς ερμηνευόμενων, κατόπιν σύμφωνης γνώμης της Αρχής.

Το άρθρο 264 ορίζει τους όρους και τις ελάχιστες προθεσμίες παραλαβής των προσφορών από την ημερομηνία αποστολής της προκήρυξης του διαγωνισμού στην ανοικτή διαδικασία. Προβλέπεται, επίσης η εφαρμογή των σχετικών διατάξεων για σύντμηση της προθεσμίας παραλαβής των προσφορών, καθώς και η παρέκκλιση από τις προθεσμίες που ορίζει το άρθρο, για τις διαδικασίες σύναψης κάτω των ορίων οι προθεσμίες του άρθρου 329.

Το άρθρο 265 ορίζει τους όρους και τις ελάχιστες προθεσμίες παραλαβής των αιτήσεων συμμετοχής και των προσφορών από την ημερομηνία αποστολής της προκήρυξης του διαγωνισμού και της πρόσκλησης υποβολής προσφορών αντίστοιχα, στην κλειστή διαδικασία. Προβλέπεται, επίσης, και η εφαρμογή των σχετικών διατάξεων για τον περιορισμό του αριθμού των κατάλληλων υποψηφίων, καθώς και για τον καθορισμό της προθεσμίας παραλαβής των προσφορών, καθώς και η παρέκκλιση από τις προθεσμίες που ορίζει το άρθρο, για τις διαδικασίες σύναψης κάτω των ορίων για τις οποίες ισχύουν οι προθεσμίες του άρθρου 331.

Στο άρθρο 266 προβλέπονται διατάξεις που εφαρμόζονται κατά τη διαδικασία με διαπραγμάτευση με προηγούμενη προκήρυξη, και ειδικότερα αφορούν στην ελάχιστη προθεσμία παραλαβής αιτήσεων συμμετοχής και προσφορών, περιπτώσεις σύντμησης προθεσμιών, δυνατότητα περιορισμού του αριθμού των υποψηφίων από

τον αναθέτοντα φορέα, καθώς και παρέκκλιση από τις προθεσμίες που ορίζει το άρθρο, για τις διαδικασίες σύναψης κάτω των ορίων για τις οποίες ισχύουν οι προθεσμίες του άρθρου 331.

Στο άρθρο 267 προβλέπονται διατάξεις που εφαρμόζονται κατά τον ανταγωνιστικό διάλογο, όπως πληροφωρίες προκήρυξης, ελάχιστη προθεσμία παραλαβής αιτήσεων συμμετοχής, δικαιούμενοι συμμετοχής στον διάλογο, δυνατότητα περιορισμού του αριθμού των υποψηφίων, κριτήριο ανάθεσης, κανόνες και αντικείμενο διαλόγου, ζητήματα εχεμύθειας, δυνατότητα διεξαγωγής του διαλόγου σε στάδια, διαδικασία διεξαγωγής συνομιλιών.

Στο άρθρο 268 προβλέπονται διατάξεις που εφαρμόζονται στη νέα διαδικασία της σύμπραξης καινοτομίας, όπως προσδιορισμός περιεχομένου των εγγράφων της σύμβασης, ελάχιστη προθεσμία παραλαβής αιτήσεων συμμετοχής, δικαιούμενοι συμμετοχής στη διαδικασία, δυνατότητα περιορισμού του αριθμού των υποψηφίων, κανόνες και αντικείμενο σύμπραξης καινοτομίας, διαδοχικά στάδια, αντικείμενο διαπραγματεύσεων, εχεμύθεια, τήρηση αρχής ίσης μεταχείρισης, δυνατότητα διεξαγωγής των διαπραγματεύσεων σε στάδια, διαδικασία και δικαιούμενοι υποβολής σχεδίων έρευνας και καινοτομίας και ζητήματα που άπτονται των δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας.

Στο άρθρο 269 προβλέπεται η διαδικασία διαπραγμάτευσης χωρίς δημοσίευση προκήρυξης. Η διαδικασία αυτή, στο μέτρο που συνιστά παρέκκλιση από τον κανόνα της διεξαγωγής διαδικασίας ανάθεσης, πρέπει να λαμβάνει χώρα μόνο στις περιοριστικά στο άρθρο αυτό απαριθμούμενες περιπτώσεις, συσταλτικά ερμηνευόμενων, κατά την πάγια νομολογία του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Διευκρινίζονται ειδικότερα τα κάτωθι:

Η εξαίρεση αυτή πρέπει να περιορίζεται σε περιπτώσεις στις οποίες είτε είναι αδύνατη η δημοσίευση, λόγω εξαιρετικά επείγουσας ανάγκης που οφείλεται σε γεγονότα που δεν μπορεί να προβλέψει ή για τα οποία δεν ευθύνεται ο αναθέτων φορέας, είτε είναι σαφές εξ αρχής ότι η δημοσίευση δεν θα οδηγήσει σε μεγαλύτερο ανταγωνισμό ή καλύτερα αποτελέσματα των συμβάσεων, μεταξύ άλλων επειδή υπάρχει αντικειμενικά μόνο ένας οικονομικός φορέας που μπορεί να εκτελέσει τη σύμβαση. Χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι τα έργα τέχνης, όπου η ταυτότητα του καλλιτέχνη συνδέεται άρρηκτα με τον μοναδικό χαρακτήρα και την αξία του έργου τέχνης. Η αποκλειστικότητα μπορεί επίσης να οφείλεται σε άλλους λόγους, αλλά μόνον οι καταστάσεις αντικειμενικής αποκλειστικότητας μπορούν να δικαιολογήσουν τη χρήση της διαδικασίας με διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη προκήρυξη διαγωνισμού, εφόσον η κατάσταση της αποκλειστικότητας δεν δημιουργήθηκε από τον ίδιο τον αναθέτοντα φορέα με στόχο τη μελλοντική διαδικασία σύναψης σύμβασης.

Οι αναθέτοντες φορείς που βασίζονται στην εξαίρεση αυτή πρέπει να εξηγήσουν για ποιον λόγο δεν υπάρχουν λογικές εναλλακτικές λύσεις ή υποκατάστατα, όπως η χρήση εναλλακτικών διαύλων διανομής μεταξύ άλλων εκτός του κράτους μέλους του αναθέτοντος φορέα ή η εξέταση συγκρίσιμων από λειτουργικής άποψης έργων, αγαθών και υπηρεσιών.

Στις περιπτώσεις που η κατάσταση της αποκλειστικό-

τητας οφείλεται σε τεχνικούς λόγους, αυτοί θα πρέπει να προσδιορίζονται με ακρίβεια και να αιτιολογούνται κατά περίπτωση. Θα μπορούσαν να περιλαμβάνουν, επί παραδείγματι, την τεχνική αδυναμία άλλων οικονομικών φορέων να επιτύχουν τις απαιτούμενες επιδόσεις ή την αναγκαιότητα χρήσης ειδικής τεχνογνωσίας, εργαλείων ή μέσων που μόνον ένας οικονομικός φορέας διαθέτει. Οι τεχνικοί λόγοι μπορεί να προέρχονται επίσης από ειδικές απαιτήσεις διαλειτουργικότητας που πρέπει να πληρούνται για να εξασφαλιστεί η λειτουργία των έργων, των αγαθών ή των υπηρεσιών. Ειδικότερα για την εφαρμογή της περίπτωσης θ' όπου ορίζεται ότι η σχετική διαδικασία ανάθεσης μπορεί να χρησιμοποιείται για την αγορά αγαθών ή υπηρεσιών, υπό ιδιαίτερα ευνοϊκούς όρους, είτε από έναν προμηθευτή που έπαυσε οριστικά τις εμπορικές του δραστηριότητες είτε από τον εκκαθαριστή σε διαδικασία αφερεγγυότητας, δικαστικού συμβιβασμού ή ανάλογης διαδικασίας που προβλέπεται σε διατάξεις νόμου, διευκρινίζεται ότι σύμφωνα με τις εθνικές διατάξεις ως εκκαθαριστής διαδικασίας αφερεγγυότητας, νοείται ο διαχειριστής αφερεγγυότητας, ο ειδικός εκκαθαριστής, ο σύνδικος της πτώχευσης σύμφωνα με τον Πτωχευτικό Κώδικα, καθώς και κάθε άλλο πρόσωπο που ασκεί ανάλογα καθήκοντα. Το άρθρο 270 αναθεωρεί τους κανόνες για το δυναμικό σύστημα αγορών (το οποίο παραμένει μία αμιγώς ηλεκτρονική διαδικασία), ώστε να καταστεί απλούστερο, συγκεκριμένα δε υιοθετεί τους κανόνες της κλειστής διαδικασίας, καταργώντας τις ενδεικτικές προσφορές που ίσχυαν μέχρι σήμερα και καθορίζει ελάχιστες προθεσμίες και κανόνες διεξαγωγής της διαδικασίας. Διευκρινίζεται ότι, οποιοσδήποτε οικονομικός φορέας υποβάλλει αίτηση συμμετοχής και πληροί τα κριτήρια επιλογής πρέπει να έχει τη δυνατότητα συμμετοχής στις διαδικασίες προμηθειών που διεξάγονται μέσω του δυναμικού συστήματος αγορών καθ' όλη τη διάρκεια ισχύος του.

Αυτή η τεχνική αγορών επιτρέπει στους αναθέτοντες φορείς να έχουν στη διάθεσή τους ιδιαίτερα ευρύ φάσμα προσφορών και συνεπώς να εξασφαλίζουν την καλύτερη δυνατή χρησιμοποίηση των πόρων μέσω ευρέος ανταγωνισμού σε ό,τι αφορά συνηθισμένα ή έτοιμα προς χρήση προϊόντα, έργα ή υπηρεσίες που είναι κατά κανόνα διαθέσιμα στην αγορά. Τέλος ορίζεται ότι τυχόν ειδικότεροι όροι θα περιγράφονται στα έγγραφα της σύμβασης.

Το άρθρο 271 θέτει του κανόνες χρήσης του ηλεκτρονικού πλειστηριασμού, εξαιρώντας, από τη χρήση του εργαλείου αυτού ορισμένα είδη συμβάσεων με αντικείμενο υπηρεσίες πνευματικού δημιουργού, καθώς περιλαμβάνουν και στοιχεία που δεν επιδέχονται αυτόματης αξιολόγησης, ήτοι που δεν είναι προσδιορίσιμα ποσοτικά. Διευκρινίζεται ότι οι ηλεκτρονικοί πλειστηριασμοί μπορούν να χρησιμοποιούνται σε διαδικασία σύναψης σύμβασης για την απόκτηση συγκεκριμένου δικαιώματος πνευματικής ιδιοκτησίας, καθώς και ότι παρόλο που οι αναθέτοντες φορείς μπορούν να εφαρμόζουν κριτήρια επιλογής που τους δίνουν τη δυνατότητα να μειώσουν τον αριθμό των υποψηφίων ή προσφερόντων εφόσον δεν έχει αρχίσει ακόμα ο πλειστηριασμός, δεν πρέπει να επιτρέπεται η περαιτέρω μείωση του αριθμού του προσφερόντων που συμμετέχουν στον ηλεκτρονικό πλειστηριασμό μετά την έναρξή του.

Περαιτέρω προβλέπεται ότι οι αναθέτοντες φορείς μπορούν να προσφεύγουν στη διαδικασία του ηλεκτρονικού πλειστηριασμού, στο πλαίσιο ανοικτών, κλειστών ή ανταγωνιστικών διαδικασιών με διαπραγμάτευση, συμφωνιών πλαίσιο και δυναμικών συστημάτων αγορών. Στην άρθρο αυτό αναφέρονται και τα στοιχεία που μπορεί να αφορά ο ηλεκτρονικός πλειστηριασμός, ήτοι τιμές ή/και αξίες και θεσπίζεται η υποχρεωτική αναφορά στην προκήρυξη της επιλογής του αναθέτοντος φορέα για χρήση ηλεκτρονικού πλειστηριασμού και απαριθμούνται οι πληροφορίες που θα πρέπει να περιλαμβάνονται στη συγγραφή υποχρεώσεων. Περιλαμβάνονται οι βασικοί κανόνες διεξαγωγής του πλειστηριασμού, ενώ οι υπόλοιποι όροι καθορίζονται στην σχετική πρόσκληση. Τέλος ορίζεται ότι τυχόν ειδικότεροι όροι μπορούν να τίθενται και στα έγγραφα της σύμβασης.

Το άρθρο 272 εισάγει μία νέα ηλεκτρονική τεχνική αγορών, τους ηλεκτρονικούς κατάλογους. Οι ηλεκτρονικοί κατάλογοι είναι ένας μορφότυπος για την παρουσίαση και την οργάνωση των πληροφοριών κατά τρόπο ο οποίος είναι κοινός για όλους τους προσφέροντες και προσφέρεται για ηλεκτρονική επεξεργασία (π.χ. παρουσίαση των προσφορών σε λογιστικό φύλλο).

Προβλέπεται πως, οι αναθέτοντες φορείς μπορούν να επιτρέπουν ή να επιβάλλουν την υποβολή προσφορών με χρήση ηλεκτρονικών καταλόγων. Στην περίπτωση των αναθετόντων φορέων που είναι αναθέτουσες αρχές, μπορεί να καθίσταται υποχρεωτική η χρήση ηλεκτρονικών καταλόγων και παρέχεται εξουσιοδότηση στον κανονιστικό νομοθέτη να καταστήσει, αν κριθεί σκόπιμο, υποχρεωτική τη χρήση των ηλεκτρονικών καταλόγων για συγκεκριμένα είδη συμβάσεων. Ελλείψει τέτοιας κανονιστικής πράξης η διακριτική ευχέρεια ανήκει στον αναθέτοντα φορέα.

Οι ηλεκτρονικοί κατάλογοι συμβάλλουν στην ενίσχυση του ανταγωνισμού και στον εξορθολογισμό των διαδικασιών σύναψης δημόσιων συμβάσεων, ιδίως εξοικονομώντας χρόνο και χρήματα. Εντούτοις, προκειμένου να διασφαλιστεί η συμμόρφωση της χρήσης τους με τους εθνικούς και ενωσιακούς κανόνες περί δημοσίων συμβάσεων και με τις αρχές της ίσης μεταχείρισης, της αποφυγής των διακρίσεων και της διαφάνειας, θεσπίζονται ορισμένοι κανόνες. Έτσι, η χρήση ηλεκτρονικών καταλόγων για την παρουσίαση των προσφορών δεν συνεπάγεται ότι οι οικονομικοί φορείς θα μπορούν να περιορίζονται στη διαβίβαση του γενικού τους καταλόγου αλλά θα είναι υποχρεωμένοι να προσαρμόζουν τους γενικούς τους καταλόγους στην εκάστοτε διαδικασία σύναψης σύμβασης. Η προσαρμογή αυτή διασφαλίζει ότι ο κατάλογος περιλαμβάνει μόνο τα προϊόντα, τα έργα ή τις υπηρεσίες που οι οικονομικοί φορείς κρίνουν —έπειτα από προσεκτική εξέταση— ότι ανταποκρίνονται στις απαιτήσεις της αναθέτουσας αρχής. Οι οικονομικοί φορείς θα έχουν συνεπώς τη δυνατότητα να αντιγράφουν πληροφορίες από τον γενικό τους κατάλογο, όχι όμως να τον υποβάλουν ολόκληρο. Το άρθρο περιλαμβάνει και ειδικές διατάξεις για την χρήση των ηλεκτρονικών καταλόγων σε συμφωνίες πλαίσιο και σε δυναμικά συστήματα αγορών. Τέλος επισημαίνεται ότι σύμφωνα με τις απαιτήσεις των κανόνων σχετικά με τα ηλεκτρονικά μέσα επικοινωνίας, και ιδίως το ΕΣΗΔΗΣ, οι αναθέτουσες αρχές πρέπει να αποφεύγουν την επιβολή αδικαιολόγητων εμποδίων στην πρόσβαση των οικονομικών φορέων σε διαδικασίες σύναψης σύμβασης στις οποίες οι προσφο-

ρές πρέπει να προσκομίζονται υπό τη μορφή ηλεκτρονικών καταλόγων και οι οποίες πρέπει να εγγυώνται τη συμμόρφωση με τις γενικές αρχές της αποφυγής των διακρίσεων και της ίσης μεταχείρισης.

Το άρθρο 273 διευκρινίζει ορισμένες πτυχές της διαδικασίας σύναψης συμφωνίας – πλαισίου. Η διάρκεια της συμφωνίας πλαίσιο ορίζεται κατά ανώτατο όριο σε οκτώ (8) έτη, πλην περιπτώσεων δεόντως δικαιολογημένων, ιδίως λόγω του αντικειμένου της συμφωνίας - πλαισίου. Τέτοιες περιπτώσεις, ενδέχεται να προκύψουν, για παράδειγμα, όταν οι οικονομικοί φορείς πρέπει να έχουν στη διάθεσή τους εξοπλισμό η περίοδος απόσβεσης του οποίου είναι μεγαλύτερη των οκτώ ετών και ο οποίος πρέπει να είναι διαθέσιμος ανά πάσα στιγμή καθ' όλη τη διάρκεια της συμφωνίας-πλαισίου. Στο ειδικό πλαίσιο των επιχειρήσεων κοινής ωφελείας που παρέχουν βασικές υπηρεσίες στο κοινό ενδέχεται ενίοτε να απαιτούνται σε ορισμένες όχι μόνο συμβάσεις πλαισίου αλλά και επιμέρους συμβάσεις μεγαλύτερης διάρκειας· για παράδειγμα στην περίπτωση συμφωνιών πλαισίων που αποσκοπούν στην εξασφάλιση της τακτικής και έκτακτης συντήρησης δικτύων η οποία ενδέχεται να απαιτεί τον χειρισμό ακριβού εξοπλισμού από προσωπικό υψηλής εξειδίκευσης με σκοπό την απρόσκοπτη συνέχιση της παροχής των υπηρεσιών και την ελαχιστοποίηση τυχόν προβλημάτων.

Διευκρινίζεται ότι, ενώ οι συμβάσεις που βασίζονται σε συμφωνία-πλαίσιο πρέπει να ανατίθενται πριν από την εκπόνηση της ισχύος της ίδιας της συμφωνίας-πλαισίου, η διάρκεια των επιμέρους συμβάσεων που βασίζονται σε αυτήν δεν απαιτείται να συμπίπτει με τη διάρκειά της, αλλά μπορεί να είναι, κατά περίπτωση, βραχύτερη ή μακρότερη. Θα πρέπει ιδίως να συνεκτιμώνται, κατά τον καθορισμό της διάρκειας των βασιζόμενων σε συμφωνία-πλαίσιο επιμέρους συμβάσεων, παράγοντες όπως ο απαιτούμενος χρόνος εκτέλεσης, όπου περιλαμβάνεται η συντήρηση εξοπλισμού με προσδόκιμο ωφέλιμης διάρκειας ζωής μεγαλύτερο των οκτώ ετών ή όπου απαιτείται ευρεία εκπαίδευση του προσωπικού για την εκτέλεση της σύμβασης.

Τονίζεται η ανάγκη διασφάλισης της ίσης μεταχείρισης των οικονομικών φορέων που είναι συμβαλλόμενα μέρη της συμφωνίας- πλαίσιο και η διασφάλιση της μη προσφυγής σε συμφωνία – πλαίσιο κατά τρόπο καταχρηστικό ή που να εμποδίζει ή στρεβλώνει τον ανταγωνισμό.

Το άρθρο 274 δίνει τη δυνατότητα στους αναθέτοντες φορείς να αποκτούν έργα, προμήθειες ή υπηρεσίες από Κεντρικές Αρχές Αγορών (ΚΑΑ), με συμβάσεις εξ επαχθούς αιτίας.

Λόγω του μεγάλου όγκου των αγοραζόμενων ποσοτήτων η προσφυγή σε ΚΑΑ μπορεί να συμβάλει στην αύξηση του ανταγωνισμού. Ο ορισμός των ΚΑΑ περιλαμβάνεται στο άρθρο 2 του σχεδίου νόμου όπου διευκρινίζεται ότι αυτές λειτουργούν με δύο διαφορετικούς τρόπους: μπορούν να λειτουργούν πρώτον ως πωλητές χονδρικής που αγοράζουν, αποθηκεύουν ή επαναπωλούν ή δεύτερον, μπορούν να λειτουργούν ως μεσάζοντες που αναθέτουν συμβάσεις, χειρίζονται δυναμικά συστήματα αγορών ή συνάπτουν συμφωνίες-πλαίσιο για χρήση από τους αναθέτοντες φορείς. Επιπλέον διευκρινίζεται ότι, σε ορισμένες περιπτώσεις μπορούν να αναλαμβάνουν τον ρόλο του μεσάζοντα, διεξάγοντας αυτόνομα τις σχετικές διαδικασίες ανάθεσης, χωρίς να λαμβάνουν λε-

πτομερείς οδηγίες από τους οικείους αναθέτοντες φορείς· σε άλλες περιπτώσεις, μπορούν να διεξάγουν τις διαδικασίες ανάθεσης βάσει οδηγιών από τους οικείους αναθέτοντες φορείς, εξ ονόματός τους και για λογαριασμό τους.

Το άρθρο 274 θεσπίζει επιπλέον κανόνες για την ευθύνη που φέρει ο αναθέτων φορέας για την εκπλήρωση των υποχρεώσεων δυνάμει του Βιβλίου ΙΙ αναφορικά με τις ΚΑΑ, προβλέποντας ότι όταν ο αναθέτων φορέας εκτελεί ορισμένα τμήματα της διαδικασίας, για παράδειγμα την εκ νέου διεξαγωγή διαγωνισμού βάσει συμφωνίας-πλαίσιου ή την ανάθεση μεμονωμένων συμβάσεων βάσει δυναμικού συστήματος αγορών, θα πρέπει να συνεχίσει να φέρει την ευθύνη για τα στάδια που εκτελεί. Αντίθετα, όταν η ΚΑΑ είναι αποκλειστικά αρμόδια για τη διεξαγωγή των διαδικασιών προμήθειας, θα πρέπει επίσης να έχει την άμεση και αποκλειστική ευθύνη για τη νομιμότητα των διαδικασιών.

Επιπλέον, λόγω του ότι τα ηλεκτρονικά μέσα επικοινωνίας προσφέρονται ιδιαίτερα για την υποστήριξη πρακτικών και εργαλείων συγκέντρωσης των προμηθειών, χάρη στη δυνατότητα επαναχρησιμοποίησης και αυτόματης επεξεργασίας δεδομένων που προσφέρουν, καθώς και στην ελαχιστοποίηση του κόστους πληροφόρησης και συναλλαγών, η χρήση των εν λόγω ηλεκτρονικών μέσων επικοινωνίας θα πρέπει να καταστεί υποχρεωτική για τις ΚΑΑ.

Τέλος, το άρθρο προβλέπει τη δυνατότητα ορισμού ως ΚΑΑ αναθέτοντος φορέα, καθορίζοντας ειδικότερους όρους ανάλογα με το εάν πρόκειται για αναθέτοντες φορείς που είναι αναθέτουσες αρχές ή όχι, παρέχοντας ευελιξία στους αναθέτοντες φορείς που δεν είναι αναθέτουσες αρχές να καθορίζουν ΚΑΑ με κοινή έγγραφη συμφωνία, η οποία κοινοποιείται στον εκάστοτε αρμόδιο Υπουργό και στην Αρχή.

Το άρθρο 275 περιλαμβάνει ρητά για πρώτη φορά προβλέψεις που σχετίζονται με τις πρακτικές περιστάσεων από κοινού διαδικασιών σύναψης δημοσίων συμβάσεων από δύο ή περισσότερους αναθέτοντες φορείς και διευκρινίζει ορισμένα χαρακτηριστικά αυτών των διαδικασιών, λόγω του σημαντικού ρόλου που μπορούν να διαδραματίσουν, μεταξύ άλλων, και όσον αφορά τα καινοτόμα έργα.

Το άρθρο 276 αντιμετωπίζει την από κοινού ανάθεση συμβάσεων από αναθέτοντες φορείς διαφορετικών κρατών μελών με σκοπό την άρση των νομικών δυσχερειών που προκύπτουν λόγω της σύγκρουσης των εθνικών νομοθεσιών, προκειμένου να καταστεί δυνατό οι αναθέτοντες φορείς να αντλήσουν τα μέγιστα οφέλη από τις δυνατότητες της εσωτερικής αγοράς από άποψη οικονομικών κλίμακας και επιμερισμού κινδύνων-οφελών και με τη δημιουργία διασυνοριακών επιχειρηματικών δυνατοτήτων για οικονομικούς φορείς, μεταξύ άλλων και για καινοτόμα έργα που εμπεριέχουν μεγαλύτερο κίνδυνο από αυτόν που μπορεί ευλόγως να αναλάβει ένας αναθέτων φορέας μεμονωμένα.

Θεσπίζει, για τους λόγους αυτούς, νέους κανόνες σχετικά με τις διασυνοριακές από κοινού διαδικασίες σύναψης σύμβασης, οι οποίοι καθορίζουν τους όρους για τη διασυνοριακή χρησιμοποίηση των κεντρικών αρχών αγορών και υποδεικνύουν την εφαρμοστέα νομοθεσία, περιλαμβανομένου του εφαρμοστέου δικαίου για τα ένδικα μέσα, σε περιπτώσεις διασυνοριακών από κοινού

διαδικασιών, συμπληρώνοντας τους σχετικούς για τη σύγκρουση νόμων κανόνες που ορίζονται στον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 593/2008 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου. Επιπλέον, παρέχεται η δυνατότητα στους αναθέτοντες φορείς διαφορετικών κρατών μελών να συγκροτούν κοινές νομικές οντότητες, οι οποίες ιδρύονται δυνάμει εθνικού ή του ενωσιακού δικαίου, παρέχοντας και ειδικούς κανόνες. Ωστόσο, επισημαίνεται και ρητά ότι οι αναθέτοντες φορείς δεν πρέπει να χρησιμοποιούν τη δυνατότητα διασυνοριακών από κοινού διαδικασιών σύναψης συμβάσεων με σκοπό να παρακάμψουν τους σύμφωνους προς το δίκαιο της Ένωσης υποχρεωτικούς κανόνες δημοσίου δικαίου από τους οποίους διέπονται στο κράτος μέλος όπου είναι εγκατεστημένοι.

Στο άρθρο 277 επιβάλλεται υποχρέωση τεκμηρίωσης κάθε διαδικασίας σύναψης σύμβασης. Συγκεκριμένα ο αναθέτων φορέας συντάσσει και τηρεί, σε έγγραφη και ηλεκτρονική μορφή, ειδικό φάκελο σύμβασης, ο οποίος συμπληρώνεται και ενημερώνεται σε όλα τα επιμέρους στάδια ανάθεσης και εκτέλεσης, ακολουθεί αυτήν ως τη λήξη της και περιλαμβάνει κατ' ελάχιστον τα στοιχεία που αναφέρονται στο άρθρο αυτό. Η παράγραφος 4 ορίζει το ελάχιστο χρονικό διάστημα τήρησης του φακέλου. Τέλος, παραπέμπει για τυχόν ειδικότερες προβλέψεις ανά είδος σύμβασης, ήτοι για συμβάσεις έργων, μελετών και τεχνικών υπηρεσιών στο Μέρος Β του Βιβλίου Ι του σχεδίου νόμου. Η διάταξη του άρθρου αυτού αποτελεί και συμμόρφωση της χώρας με τις υποχρεώσεις καλής διακυβέρνησης στο τομέα των δημοσίων συμβάσεων που επιβάλλει η Οδηγία 2014/25/ΕΕ.

Στην παράγραφο 1 του άρθρου 278 προβλέπεται η δυνατότητα στους αναθέτοντες φορείς, πριν την έναρξη μιας διαδικασίας σύναψης δημόσιας σύμβασης να διεξάγουν διαβουλεύσεις με την αγορά, προκειμένου να αξιολογήσουν τη διάρθρωση, την ικανότητα και τη δυναμικότητα της αγοράς και να ενημερώσουν τους οικονομικούς φορείς σχετικά με τα σχέδια και τις απαιτήσεις των συμβάσεών τους. Για τον σκοπό αυτόν, μπορούν να ζητήσουν ή να δεχτούν τις συμβουλές φορέων του Δημόσιου Τομέα ή ανεξάρτητων εμπειρογνομώνων ή φορέων της αγοράς. Οι ειδικές αυτές διατάξεις περί προκαταρκτικής διαβούλευσης με την αγορά είχαν εισαχθεί για πρώτη φορά στο θεσμικό πλαίσιο με το άρθρο 149 του ν. 4281/2014, ο οποίος δεν εφαρμόστηκε ποτέ και ήδη καταργείται με το παρόν σχέδιο νόμου, επιτρέποντας στους αναθέτοντες φορείς να ενημερώνουν τους οικονομικούς φορείς για τις συμβάσεις που προτίθενται να συνάψουν και τις απαιτήσεις τους και να αφουγκράζονται τις αντιδράσεις της αγοράς, μεγιστοποιώντας την αποδοτικότητα των σχετικών διαδικασιών ανάθεσης. Επιπλέον, ο διάλογος με τους φορείς της αγοράς αποβαίνει εξαιρετικά χρήσιμος στις περιπτώσεις εκείνες όπου οι αναθέτοντες φορείς δεν μπορούν να προσδιορίσουν τους τρόπους με τους οποίους μπορούν να ικανοποιήσουν τις ανάγκες τους ή να εκτιμήσουν ποιες τεχνικές λύσεις προσφέρονται και με τον τρόπο αυτόν μπορούν να προβούν στον ακριβή καθορισμό των αναγκών τους, στον προσδιορισμό των τεχνικών προδιαγραφών και τη διαμόρφωση των όρων και προϋποθέσεων για την ανάθεση και την εκτέλεση της σύμβασης.

Στο άρθρο 279 τίθενται οι κανόνες για τη διενέργεια προκαταρκτικών διαβουλεύσεων με την αγορά.

Στην παράγραφο 1 τίθεται το πλαίσιο και οι κανόνες βάσει των οποίων διενεργούνται οι προκαταρκτικές διαβουλεύσεις με την αγορά. Συγκεκριμένα ορίζεται ότι οι διαβουλεύσεις διεξάγονται βάσει ειδικής πρόσκλησης για ανοιχτή, μη δεσμευτική συμμετοχή των ενδιαφερόμενων οικονομικών φορέων, που αναρτάται στην ιστοσελίδα του αναθέτοντος φορέα και δημοσιοποιείται με κάθε άλλο πρόσφορο μέσο του έντυπου ή ηλεκτρονικού τύπου. Η δαπάνη των τυχόν δημοσιεύσεων στον τύπο και κάθε άλλο μέσο δημοσιότητας βαρύνει την αναθέτοντα φορέα. Σε περίπτωση συμβάσεων για τις οποίες η εφαρμογή της παρούσας διάταξης θα υποχρέωνε τους αναθέτοντες φορείς να παράσχουν πληροφορίες, η αποκάλυψη των οποίων είναι αντίθετη προς τα ουσιαστικά συμφέροντά τους ή δύναται να παραβιάσει τυχόν απόρρητα, η ειδική πρόσκληση του προηγούμενου εδαφίου δεν δημοσιοποιείται, αλλά αποστέλλεται με κάθε πρόσφορο τρόπο. Στις παραγράφους 2 και 3 ορίζεται ότι η πρόσκληση αναφέρει τα στοιχεία του αναθέτοντος φορέα, το αντικείμενο της σύμβασης, το αντικείμενο, τον τρόπο και την προθεσμία υποβολής παρατηρήσεων. Στην πρόσκληση επισυνάπτεται περιγραφικό έγγραφο, στο οποίο περιλαμβάνεται κάθε άλλο πληροφοριακό στοιχείο σχετικά με τη σύμβαση που προτίθεται να συναφθεί. Η διαδικασία διαβούλευσης διαρκεί τουλάχιστον δέκα πέντε ημέρες και δεν μπορεί να υπερβαίνει τις εξήντα ημέρες από την ανάρτηση της σχετικής ανακοίνωσης ή από την αποστολή της σχετικής πρόσκλησης. Η προθεσμία αυτή μπορεί να παρατείνεται, ιδίως σε περιπτώσεις συμβάσεων μείζονος οικονομικής αξίας ή ιδιαίτερα σύνθετου αντικείμενου. Μετά τη λήξη της προθεσμίας που τάσσεται στην πρόσκληση για την ολοκλήρωση της διαβούλευσης, ο αναθέτων φορέας συγκεντρώνει και επεξεργάζεται τις παρατηρήσεις που υποβλήθηκαν.

Το άρθρο 280 περιέχονται προβλέψεις σχετικά με την προηγούμενη εμπλοκή υποψηφίων ή προσφερόντων κατά τη διαδικασία σύναψης σύμβασης. Συγκεκριμένα, οι αναθέτοντες φορείς λαμβάνουν μέριμνα ούτως ώστε να αποφεύγονται οι διακρίσεις μεταξύ των προσφερόντων/υποψηφίων και να μην παρεμποδίζεται ο ανταγωνισμός λόγω της εμπλοκής ενός προσφέροντα/υποψηφίου στην προετοιμασία της διαδικασίας ανάθεσης. Στο πλαίσιο αυτό γνωστοποιούνται στους άλλους προσφέροντες και υποψηφίους τυχόν σχετικές πληροφορίες που ανταλλάχθηκαν ή που προέκυψαν από αυτήν και προσδιορίζονται επαρκείς προθεσμίες για την παραλαβή των προσφορών. Ο ενδιαφερόμενος προσφέρων ή υποψήφιος αποκλείεται από τη διαδικασία μόνο εάν δεν υπάρχει άλλος τρόπος να διασφαλιστεί συμμόρφωση με την υποχρέωση τήρησης της αρχής της ίσης μεταχείρισης, ενώ πριν από οποιονδήποτε τέτοιο αποκλεισμό, παρέχεται η ευκαιρία στους προσφέροντες ή τους υποψηφίους να αποδείξουν ότι η συμμετοχή τους στην προετοιμασία της διαδικασίας ανάθεσης της σύμβασης δεν είναι δυνατόν να προκαλέσει στρέβλωση του ανταγωνισμού.

Το άρθρο 281 αφορά στο ελάχιστο περιεχόμενο των εγγράφων της διαδικασίας σύναψης της σύμβασης. Στην παράγραφο 1 του άρθρου διατυπώνεται ο γενικός κανόνας, ότι οι όροι των εγγράφων της διαδικασίας σύναψης της σύμβασης πρέπει να είναι σαφείς και πλήρεις σε βαθμό που να επιτρέπουν την υποβολή άρτιων και συγκρίσιμων μεταξύ τους προσφορών. Στην παράγραφο 2

καθορίζονται οι ελάχιστες πληροφορίες που πρέπει να περιλαμβάνονται στα έγγραφα της διαδικασίας σύναψης της σύμβασης. Στην παράγραφο 3 ορίζεται ότι τα έγγραφα της διαδικασίας σύναψης της σύμβασης συντάσσονται υποχρεωτικά στην ελληνική γλώσσα και προαιρετικά και σε άλλες γλώσσες, συνολικά ή μερικά και σε περίπτωση ασυμφωνίας μεταξύ των τμημάτων των εγγράφων της σύμβασης που έχουν συνταχθεί σε περισσότερες γλώσσες, επικρατεί η ελληνική έκδοση. Στην παράγραφο 4 ορίζεται ότι οι αναθέτοντες φορείς δεν επιβάλλουν στους οικονομικούς φορείς δαπάνη για τη λήψη των εγγράφων της σύμβασης, πλην της δαπάνης που αντιστοιχεί στο κόστος αναπαραγωγής τους και της ταχυδρομικής αποστολής τους. Πρόκειται για ρύθμιση που αποσκοπεί στη μείωση του κόστους συμμετοχής σε διαδικασίες σύναψης συμβάσεων του νόμου και, παράλληλα, την ενίσχυση του ανταγωνισμού, μέσω της προσέλκυσης περισσότερων προσφορών/αιτήσεων συμμετοχής. Στην παράγραφο 5 προβλέπεται η δυνατότητα των αναθέτοντων φορέων να εφαρμόζουν πρότυπα τεύχη που εκδίδει η Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ.

Το άρθρο 282 καθορίζει τις τεχνικές προδιαγραφές οι οποίες θα πρέπει να επιτρέπουν το άνοιγμα των συμβάσεων στον ανταγωνισμό, καθώς και την επίτευξη των στόχων βιωσιμότητας. Για τον σκοπό αυτό, θα πρέπει να είναι δυνατή η υποβολή προσφορών που αντικατοπτρίζουν την ποικιλία των προτύπων για τεχνικές λύσεις και των τεχνικών προδιαγραφών στην αγορά, συμπεριλαμβανομένων όσων καταρτίζονται βάσει των κριτηρίων απόδοσης βάσει του κύκλου ζωής και της βιωσιμότητας της διαδικασίας παραγωγής των έργων, προμηθειών και υπηρεσιών.

Κατά συνέπεια, οι τεχνικές προδιαγραφές θα πρέπει να καταρτίζονται κατά τρόπο ώστε να αποφεύγεται ο τεχνητός περιορισμός του ανταγωνισμού μέσω απαιτήσεων που να ευνοούν έναν συγκεκριμένο οικονομικό φορέα, αντικατοπτρίζοντας βασικά χαρακτηριστικά των προμηθειών, υπηρεσιών ή έργων που παρέχονται συνήθως από τον οικονομικό φορέα αυτό. Η κατάρτιση των τεχνικών προδιαγραφών ως προς τις λειτουργικές απαιτήσεις και τις απαιτήσεις εκτέλεσης επιτρέπει εν γένει την επίτευξη του ανωτέρω στόχου με τον καλύτερο δυνατό τρόπο. Οι λειτουργικές απαιτήσεις και οι σχετικές με την εκτέλεση απαιτήσεις συνιστούν επίσης ενδεδειγμένα μέσα που θα ευνοήσουν την καινοτομία στις δημόσιες προμήθειες και θα πρέπει να χρησιμοποιούνται όσο το δυνατόν ευρύτερα. Σε περίπτωση αναφοράς σε ευρωπαϊκό πρότυπο

ή, ελλείψει αυτού, σε εθνικό πρότυπο, θα πρέπει να εξετάζονται από τους αναθέτοντες φορείς προσφορές βασιζόμενες σε άλλες ισοδύναμες λύσεις. Υπεύθυνος για την απόδειξη της ισοδυναμίας με το απαιτούμενο σήμα θα πρέπει να είναι ο οικονομικός φορέας. Προκειμένου να αποδείξουν την εν λόγω ισοδυναμία, θα πρέπει να μπορεί να απαιτείται από τους προσφέροντες να παρέχουν στοιχεία επαληθευμένα από τρίτο μέρος· ωστόσο, θα πρέπει επίσης να επιτρέπονται τυχόν άλλα ενδεδειγμένα αποδεικτικά μέσα, όπως ο τεχνικός φάκελος του κατασκευαστή, εφόσον ο ενδιαφερόμενος οικονομικός φορέας είτε δεν έχει πρόσβαση στα εν λόγω πιστοποιητικά ή εκθέσεις δοκιμών είτε δεν έχει τη δυνατότητα να τα αποκτήσει εντός των σχετικών προθεσμιών, υπό

την προϋπόθεση ότι ο συγκεκριμένος οικονομικός φορέας αποδεικνύει ότι τα έργα, τα αγαθά και οι υπηρεσίες πληρούν τις απαιτήσεις και τα κριτήρια που προβλέπονται στις τεχνικές προδιαγραφές, τα κριτήρια ανάθεσης ή τους όρους εκτέλεσης σύμβασης. Οι αναθέτοντες φορείς που επιθυμούν να αποκτήσουν έργα, προμήθειες ή υπηρεσίες με συγκεκριμένα περιβαλλοντικά, κοινωνικά ή άλλα χαρακτηριστικά θα πρέπει να είναι σε θέση να αναφέρουν συγκεκριμένα σήματα, όπως το ευρωπαϊκό οικολογικό σήμα, τα (πολυ)εθνικά οικολογικά σήματα ή οποιοδήποτε άλλο σήμα, υπό την προϋπόθεση ότι οι απαιτήσεις για την απόκτηση του σήματος συνδέονται με το αντικείμενο της σύμβασης, όπως είναι η περιγραφή του προϊόντος και η παρουσίασή του, συμπεριλαμβανομένων και των απαιτήσεων σχετικά με τη συσκευασία. Επιπλέον, είναι ιδιαίτερα σημαντικό οι εν λόγω απαιτήσεις να αναπτύσσονται και να υιοθετούνται βάσει αντικειμενικά επαληθεύσιμων κριτηρίων, μέσω μιας διαδικασίας στην οποία έχουν δικαίωμα συμμετοχής τα ενδιαφερόμενα μέρη, όπως οι κρατικοί οργανισμοί, οι καταναλωτές, οι κατασκευαστές, οι διανομείς ή οι περιβαλλοντικές οργανώσεις, και το σήμα να είναι προσιτό και διαθέσιμο σε όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη. Θα πρέπει να υπάρξει μέριμνα ώστε οι αναφορές στα σήματα να μην έχουν ως αποτέλεσμα τον περιορισμό της καινοτομίας. Θα πρέπει να διευκρινιστεί ότι οι ενδιαφερόμενοι φορείς θα μπορούσαν να είναι δημόσιοι ή ιδιωτικοί φορείς, επιχειρήσεις ή κάθε είδους μη κυβερνητικοί οργανισμοί (οι οποίοι δεν ανήκουν σε κυβέρνηση και δεν είναι συμβατικές επιχειρήσεις). Επίσης, θα πρέπει να διευκρινιστεί ότι συγκεκριμένοι εθνικοί ή κυβερνητικοί φορείς ή οργανισμοί μπορούν να συμμετέχουν στην κατάρτιση απαιτήσεων σήματος που μπορούν να χρησιμοποιούνται σε σχέση με την προμήθεια από τις δημόσιες αρχές χωρίς οι φορείς και οι οργανισμοί να απολέσουν το καθεστώς τους ως τρίτων μερών. Οι αναφορές στα σήματα δεν θα πρέπει να συνεπάγονται περιορισμό της καινοτομίας. Για όλες τις προμήθειες που προορίζονται για χρήση από πρόσωπα, είτε πρόκειται για το ευρύ κοινό είτε για το προσωπικό του αναθέτοντος φορέα, οι αναθέτοντες φορείς πρέπει να καθορίζουν τεχνικές προδιαγραφές, προκειμένου να λαμβάνουν υπόψη τα κριτήρια προσβασιμότητας για άτομα με αναπηρίες ή τον σχεδιασμό για όλους τους χρήστες, εκτός από δεόντως δικαιολογημένες περιπτώσεις.

Κατά την κατάρτιση τεχνικών προδιαγραφών, οι αναθέτοντες φορείς θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη τις απαιτήσεις που απορρέουν από το δίκαιο της Ένωσης στον τομέα της προστασίας δεδομένων, ιδίως όσον αφορά τον σχεδιασμό της επεξεργασίας προσωπικών δεδομένων (προστασία δεδομένων από τον σχεδιασμό).

Με το άρθρο 283 ρυθμίζονται οι όροι και προϋποθέσεις υπό τις οποίες μπορούν οι αναθέτοντες φορείς να απαιτούν στις τεχνικές προδιαγραφές, στα κριτήρια ανάθεσης ή στους όρους εκτέλεσης, από τους οικονομικούς φορείς συγκεκριμένο σήμα ή μέρος των απαιτήσεων σήματος, ως μέσο απόδειξης ότι τα έργα, οι υπηρεσίες ή οι προμήθειες ανταποκρίνονται σε συγκεκριμένα περιβαλλοντικά, κοινωνικά ή άλλα χαρακτηριστικά.

Στην παράγραφο 1 προβλέπεται ότι οι προϋποθέσεις αυτές πρέπει να ισχύουν σωρευτικά και ορίζεται ότι οι απαιτήσεις σήματος οφείλουν να είναι ενδεδειγμένες για τον καθορισμό των χαρακτηριστικών των έργων, των

προμηθειών ή των υπηρεσιών που αποτελούν το αντικείμενο της σύμβασης, να διαμορφώνονται βάσει επαληθεύσιμων κριτηρίων, τα σήματα να υιοθετούνται μέσω μιας διαδικασίας στην οποία μπορούν να συμμετέχουν όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη, όπως οι κυβερνητικοί οργανισμοί, οι καταναλωτές, οι κατασκευαστές, καθώς και οι διανομείς και οι περιβαλλοντικές οργανώσεις, να είναι προσιτά σε όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη και ο οικονομικός φορέας που υποβάλει αίτηση για το σήμα να μη μπορεί να ασκήσει αποφασιστική επιρροή στον τρίτο που καθορίζει τις απαιτήσεις του σήματος.

Επίσης στην παράγραφο 1 διευκρινίζεται ότι οι αναθέτοντες φορείς αποδέχονται κάθε σήμα που πληροί τις απαιτήσεις του ζητούμενου σήματος. Τέλος στην παράγραφο 1 ορίζεται ότι εφόσον οικονομικός φορέας τεκμηριώσει στον αναθέτοντα φορέα ότι δεν είχε τη δυνατότητα να αποκτήσει το ζητούμενο από τον αναθέτοντα φορέα εντός των σχετικών προθεσμιών για λόγους για τους οποίους δεν ευθύνεται ο ίδιος, ο αναθέτων φορέας αποδέχεται την πλήρωση των απαιτήσεων του αιτούμενου σήματος, με άλλα αποδεικτικά μέσα που υποβάλει ο οικονομικός φορέας, όπως ο τεχνικός φάκελος του κατασκευαστή.

Στην παράγραφο 2 ορίζεται ότι στην περίπτωση που σήμα υπερκαλύπτει τις απαιτήσεις που αφορούν το αντικείμενο της σύμβασης, οι αναθέτοντες φορείς δε μπορούν να απαιτήσουν το σήμα καθαυτό, αλλά μπορούν στις τεχνικές προδιαγραφές να παραπέμψουν στις προδιαγραφές, ή σε τμήμα των προδιαγραφών του εν λόγω σήματος, που σχετίζονται με το αντικείμενο της σύμβασης και είναι οι ενδεδειγμένες για τον καθορισμό των χαρακτηριστικών του εν λόγω αντικειμένου.

Με το άρθρο 284 ρυθμίζονται οι όροι και προϋποθέσεις υπό τις οποίες μπορούν οι αναθέτοντες φορείς να απαιτούν έκθεση δοκιμών από οργανισμό αξιολόγησης της συμμόρφωσης ή αποδεικτικό που έχει εκδοθεί από τέτοιο οργανισμό, ως αποδεικτικό μέσο συμμόρφωσης σε απαιτήσεις ή κριτήρια που ορίζονται στις τεχνικές προδιαγραφές, τα κριτήρια ανάθεσης ή τους όρους εκτέλεσης της σύμβασης.

Στην παράγραφο 1 διευκρινίζεται ότι όταν οι αναθέτοντες φορείς απαιτούν από τους οικονομικούς φορείς να υποβάλουν πιστοποιητικό εκδιδόμενο από συγκεκριμένο οργανισμό αξιολόγησης της συμμόρφωσης, οφείλουν να δέχονται αντίστοιχα πιστοποιητικά εκδιδόμενα και από άλλους ισοδύναμους τέτοιους οργανισμούς. Επίσης στην ίδια παράγραφο δίδεται ο ορισμός του οργανισμού αξιολόγησης συμμόρφωσης.

Στην παράγραφο 2 ορίζεται ότι οι αναθέτοντες φορείς πρέπει να δέχονται και άλλα αποδεικτικά μέσα όπως τον τεχνικό φάκελο του κατασκευαστή στην περίπτωση που ο ενδιαφερόμενος οικονομικός φορέας δεν έχει πρόσβαση στο πιστοποιητικό ή στις εκθέσεις δοκιμών της παραγράφου 1 ή δε μπορεί να τα αποκτήσει εντός των σχετικών προθεσμιών. Στην περίπτωση αυτή ο ενδιαφερόμενος οικονομικός φορέας πρέπει να μπορεί να αποδείξει ότι δεν ευθύνεται ο ίδιος για την αδυναμία πρόσβασης στο πιστοποιητικό ή στις εκθέσεις δοκιμών της παραγράφου και αποδεικνύει ότι η προσφορά του πληροί τις απαιτήσεις που ορίζονται στις τεχνικές προδιαγραφές, τα κριτήρια ανάθεσης ή του όρους εκτέλεσης της σύμβασης.

Στην παράγραφο 3 ορίζονται ο Ελληνικός Οργανισμός

Τυποποίησης (ΕΛΟΤ) και το Εθνικό Σύστημα Διαπίστευσης Α.Ε. (ΕΣΥΔ) ως αρμόδιοι ελληνικοί φορείς για τη διάθεση οποιασδήποτε πληροφορίας σε άλλα κράτη μέλη της Ένωσης, σχετικά με τα στοιχεία και τα έγγραφα που υποβάλλονται σε συνέχεια των παραγράφων 1 και 2 του παρόντος, τις απαιτήσεις υποβολής σήματος του άρθρου 284 και της απαίτησης της παραγράφου 6 του άρθρου 283.

Με το άρθρο 285 ορίζεται ότι οι αναθέτοντες φορείς θα πρέπει να διαθέτουν στους οικονομικούς φορείς που ενδιαφέρονται για την ανάθεση μιας σύμβασης -κατόπιν αιτήσεώς τους- τις τεχνικές προδιαγραφές που ορίζονται συστηματικά στις συμβάσεις προμηθειών, έργων ή υπηρεσιών τις οποίες αναθέτουν ή τις τεχνικές προδιαγραφές που προτίθενται να εφαρμόσουν για τις συμβάσεις που αποτελούν αντικείμενο περιοδικής ενδεικτικής προκήρυξης.

Με αυτή την υποχρέωση διασφαλίζεται ότι οι οικονομικοί φορείς διαθέτουν επαρκή χρόνο για την κατάρτιση κατάλληλων προσφορών, η επίτευξη του οποίου δυσχεραίνεται ιδίως όταν γίνονται σημαντικές αλλαγές στα έγγραφα της διαδικασίας σύναψης σύμβασης. Στο πλαίσιο αυτό, να διευκρινιστεί ότι ως σημαντικές αλλαγές νοούνται, ιδίως όσον αφορά τις τεχνικές προδιαγραφές, οι αλλαγές ως προς τις οποίες οι οικονομικοί φορείς χρειάζονται επιπλέον χρόνο προκειμένου να τις κατανοήσουν και να ανταποκριθούν καταλλήλως.

Με το άρθρο 286 ρυθμίζεται το θέμα της υποβολής εναλλακτικών προσφορών. Πρόκειται για πρακτική που μπορεί να ενθαρρύνει την καινοτομία και να ενισχύσει τον ανταγωνισμό.

Στην παράγραφο 1 προβλέπεται ότι οι αναθέτοντες φορείς μπορούν να επιτρέπουν ή να απαιτούν την υποβολή εναλλακτικών προσφορών, αρκεί να γίνεται σχετική μνεία της δυνατότητας αυτής ή της απαίτησης, στην προκήρυξη σύμβασης ή στην πρόσκληση επιβεβαίωσης ενδιαφέροντος. Αν δεν υπάρχει σχετική ρητή μνεία, οι εναλλακτικές προσφορές δεν επιτρέπονται.

Στην παράγραφο 2 ορίζεται ότι οι αναθέτοντες φορείς που επιτρέπουν ή απαιτούν τις εναλλακτικές προσφορές ορίζουν στη συγγραφή υποχρεώσεων τις ελάχιστες προϋποθέσεις που πρέπει αυτές να πληρούν, καθώς και τον τρόπο υποβολής των προσφορών αυτών. Οι αναθέτοντες φορείς οφείλουν να διασφαλίζουν ότι τα κριτήρια ανάθεσης της σύμβασης μπορούν να εφαρμοστούν τόσο στις εναλλακτικές, όσο και στις κύριες προσφορές.

Στην παράγραφο 3 ορίζεται ότι οι αναθέτοντες φορείς λαμβάνουν υπόψη τους μόνον τις εναλλακτικές προσφορές που ανταποκρίνονται στις ελάχιστες προϋποθέσεις που έχουν ορίσει. Στο πλαίσιο των διαδικασιών σύναψης συμβάσεων προμηθειών ή υπηρεσιών, οι αναθέτοντες φορείς που έχουν επιτρέψει ή απαιτήσει εναλλακτικές προσφορές δεν μπορούν να απορρίπτουν μια εναλλακτική προσφορά μόνο για το λόγο ότι, εάν επιλεγεί, θα οδηγήσει, αντίστοιχα, είτε στη σύναψη σύμβασης υπηρεσιών και όχι σύμβασης προμηθειών, είτε στη σύναψη σύμβασης προμηθειών και όχι σύμβασης υπηρεσιών.

Με το άρθρο 287 ορίζεται η δυνατότητα ανάθεσης από τον προσφέροντα τμήματος της σύμβασης ως υπεργολαβία σε τρίτους. Για την περίπτωση αυτή ο αναθέτων φορέας ζητά, με σχετικό όρο στα έγγραφα της σύμβασης, από τον προσφέροντα οικονομικό φορέα να αναφέ-

ρει στην προσφορά του το τμήμα της σύμβασης που πρόκειται να αναθέσει υπό μορφή υπεργολαβίας σε τρίτους, καθώς και τους υπεργολάβους που προτείνει.

Το άρθρο 288 εισάγει στην διαδικασία της προετοιμασίας της σύναψης μίας δημόσιας σύμβασης μέριμνα προς όφελος των αναγκών των μικρομεσαίων επιχειρήσεων (ΜΜΕ), παρέχοντας τη δυνατότητα στους αναθέτοντες φορείς να υποδιαιρούν όλες τις συμβάσεις σε τμήματα. Η υποδιαίρεση θα μπορούσε να γίνεται, είτε σε ποσοτική βάση, είτε σε ποιοτική βάση, ή σύμφωνα με τις διαδοχικές φάσεις των σχεδίων. Το μέγεθος και το αντικείμενο των τμημάτων καθορίζεται ελεύθερα από τον αναθέτοντα φορέα. Σε περίπτωση που ο αναθέτων φορέας αποφασίσει ότι δεν είναι σκόπιμη η υποδιαίρεση της σύμβασης σε τμήματα, υποχρεούται ωστόσο να αναφέρει τους κύριους λόγους αυτής της επιλογής σε ειδική έκθεση ή στα έγγραφα της σύμβασης. Όταν οι συμβάσεις υποδιαιρούνται σε τμήματα, οι αναθέτοντες φορείς, προκειμένου, παραδείγματος χάρη, να διατηρήσουν τον ανταγωνισμό ή να διασφαλίσουν την αξιοπιστία του εφοδιασμού, μπορούν να περιορίζουν τον αριθμό των τμημάτων για τις οποίες μπορεί να υποβάλει προσφορά ένας οικονομικός φορέας, καθώς και να περιορίζουν τον αριθμό των τμημάτων που μπορούν να ανατεθούν σε έναν προσφέροντα. Επίσης οι αναθέτοντες φορείς μπορούν να διενεργούν συγκριτική αξιολόγηση των προσφορών, ούτως ώστε να καθορισθεί αν οι προσφορές συγκεκριμένου προσφέροντος για συγκεκριμένο συνδυασμό τμημάτων πληρούν, ως σύνολο, τα κριτήρια ανάθεσης όσον αφορά αυτά τα τμήματα, καλύτερα από τις προσφορές των χωριστών τμημάτων, μεμονωμένα. Εάν ναι, ο αναθέτων φορέας μπορεί να αναθέσει σύμβαση που συνδυάζει τα εν λόγω τμήματα με το συγκεκριμένο προσφέροντα. Τέλος η παράγραφος 4 επιβάλλει ειδικά στις κεντρικές αρχές αγορών την υποχρεωτική υποδιαίρεση των συμβάσεών τους σε τμήματα, χωρίς να έχουν δυνατότητα να αποκλίνουν αιτιολογημένα από αυτήν. Τέτοια απόκλιση μπορεί να επιτραπεί μόνο με πράξη του κανονιστικού νομοθέτη.

Στο άρθρο 289 ρυθμίζονται θέματα καθορισμού των προθεσμιών παραλαβής των προσφορών και των αιτήσεων συμμετοχής στις διαδικασίες σύναψης συμβάσεων.

Στις παραγράφους 1 και 2 ορίζεται ότι κατά τον καθορισμό των προθεσμιών για την παραλαβή των προσφορών και των αιτήσεων συμμετοχής, ο αναθέτων φορέας λαμβάνει υπόψη ιδίως τον πολύπλοκο χαρακτήρα της σύμβασης και το χρόνο που απαιτείται για την προετοιμασία τους, χωρίς να παραβιάζει, ωστόσο, τις ελάχιστες προθεσμίες που τίθενται στα άρθρα 264 έως 268 και 331. Στην περίπτωση που οι προσφορές μπορούν να συνταχθούν μόνο έπειτα από επιτόπια επίσκεψη ή από επιτόπια εξέταση εγγράφων που αποτελούν μέρος των εγγράφων της σύμβασης, οι αναθέτοντες φορείς καθορίζουν τις ελάχιστες προθεσμίες παραλαβής των προσφορών κατά τρόπο ώστε κάθε ενδιαφερόμενος οικονομικός φορέας να λάβει γνώση των αναγκαίων πληροφοριών για την κατάρτιση της προσφοράς του. Σε κάθε περίπτωση η τεθείσα προθεσμία είναι μεγαλύτερη από την ελάχιστη προθεσμία των άρθρων 264 έως 268 και 331. Στην παράγραφο 3 ορίζονται οι περιπτώσεις στις οποίες οι αναθέτοντες φορείς οφείλουν να παρατείνουν την προθεσμία παραλαβής των προσφορών, ήτοι (α) στην περίπτω-

ση που αν και ζητήθηκαν εγκαίρως πρόσθετες πληροφορίες, αυτές δεν είχαν παρασχεθεί το αργότερο έξι ημέρες πριν από την ορισθείσα ημέρα παραλαβής των προσφορών ή τεσσάρων ημερών στην περίπτωση επισυμμένης διαδικασίας και (β) όταν τα έγγραφα της σύμβασης υφίστανται σημαντικές αλλαγές. Η παράταση της προθεσμίας δεν απαιτείται όταν οι πρόσθετες πληροφορίες δεν ζητήθηκαν εγκαίρως ή δεν έχουν σημασία για την προετοιμασία των προσφορών.

Επί του υπολογισμού των προθεσμιών εφαρμόζεται ο Κανονισμός (ΕΟΚ, ΕΥΡΑΤΟΜ) 1182/71.

Το άρθρο 290 οριοθετεί το χρονικό σημείο έναρξης της διαδικασίας σύναψης της σύμβασης. Πρόκειται για ιδιαίτερης σημασίας διατάξεις, διότι ο χρόνος έναρξης της διαδικασίας σύναψης της σύμβασης αποτελεί το ορόσημο υπολογισμού πολλών προθεσμιών και επιλογής του εφαρμοστέου, κατά περίπτωση, δικαίου.

Στην παράγραφο 1 ορίζεται ως χρόνος έναρξης της ανοικτής διαδικασίας, της κλειστής διαδικασίας, της διαδικασίας διαπραγμάτευσης με δημοσίευση προκήρυξης, του ανταγωνιστικού διαλόγου και της σύμπραξης καινοτομίας, η ημερομηνία αποστολής της σχετικής προκήρυξης σύμβασης στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή της περιοδικής ενδεικτικής προκήρυξης όταν η τελευταία χρησιμοποιείται ως μέσο προκήρυξης διαγωνισμού. Στην παράγραφο 2 ορίζεται ως χρόνος έναρξης της διαδικασίας διαπραγμάτευσης χωρίς δημοσίευση προκήρυξης, η ημερομηνία αποστολής προς τους οικονομικούς φορείς της πρώτης πρόσκλησης συμμετοχής σε διαπραγμάτευση.

Στην παράγραφο 3 ορίζεται ως ημερομηνία έναρξης ενός διαγωνισμού μελετών, η ημερομηνία αποστολής της σχετικής προκήρυξης διαγωνισμού μελετών στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Το άρθρο 291 ορίζει ότι οι αναθέτοντες φορείς μπορούν να γνωστοποιούν την πρόθεσή τους για σχεδιαζόμενες συμβάσεις δημοσιεύοντας περιοδική ενδεικτική προκήρυξη και ρυθμίζει τους όρους που πρέπει να τηρούνται κατά τη δημοσίευσή τους. Ειδικότερα, οι αναθέτοντες φορείς γνωστοποιούν βασικές πληροφορίες για τις υπό ανάθεση συμβάσεις, μέσω ειδικού εντύπου περιοδικής ενδεικτικής προκήρυξης, η οποία δημοσιεύεται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή ή από τον ίδιο τον αναθέτοντα φορέα στο «προφίλ αγοραστή» του. Για κλειστές διαδικασίες και διαδικασίες με διαπραγμάτευση, -όταν ο διαγωνισμός προκηρύσσεται μέσω περιοδικής ενδεικτικής προκήρυξης- η προκήρυξη θα πρέπει να αναφέρεται κατά τρόπο συγκεκριμένο στο αντικείμενο της σύμβασης, να επισημαίνεται ότι η σύμβαση θα ανατεθεί μέσω κλειστής διαδικασίας ή διαδικασίας με διαπραγμάτευση, πως δεν θα ακολουθήσει περαιτέρω δημοσίευση προκήρυξης διαγωνισμού και θα πρέπει οι ενδιαφερόμενοι να εκδηλώσουν το ενδιαφέρον τους, να περιέχει εκτός από τις πληροφορίες που αναφέρονται στο Παράρτημα VI, Μέρος Α Τμήμα Ι του Προσαρτήματος Β, και τις πληροφορίες του Παραρτήματος VI Μέρος Α Τμήμα ΙΙ του Προσαρτήματος Β, να έχει αποσταλεί προς δημοσίευση μεταξύ 35 ημερών και 12 μηνών πριν από την ημερομηνία αποστολής της πρόσκλησης επιβεβαίωσης ενδιαφέροντος. Η περίοδος που καλύπτεται από την περιοδική ενδεικτική προκήρυξη διαρκεί κατ' ανώτατο όριο 12 μήνες από την ημερομηνία αποστολής της προς δημοσίευση, ε-

κτός από τις συμβάσεις κοινωνικών και άλλων ειδικών υπηρεσιών, που μπορούν να καλύπτουν και περίοδο μεγαλύτερη των 12 μηνών.

Με το άρθρο 292 ορίζεται καταρχάς η ανάγκη γνωστοποίησης ύπαρξης συστήματος προεπιλογής και κατά δεύτερον η διαδικασία της γνωστοποίησης αυτού. Ενημερώνουν την Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης για οποιαδήποτε αλλαγή στην περίοδο ισχύος, μέσω των κατάλληλων τυποποιημένων εντύπων.

Με το άρθρο 293 ορίζεται ότι οι προκηρύξεις σύμβασης χρησιμοποιούνται ως μέσο προκήρυξης διαγωνισμού για όλες τις διαδικασίες άνω των ορίων εφαρμογής της Οδηγίας, πλην της διαδικασίας με διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη δημοσίευση. Με το άρθρο 294 ορίζεται η υποχρέωση των αναθετόνων φορέων να ενημερώνουν την Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, εντός 30 ημερών μετά τη σύναψη σύμβασης ή συμφωνίας – πλαίσιο, μέσω γνωστοποίησης με τα αποτελέσματα της διαδικασίας σύναψης σύμβασης ή συμφωνίας – πλαίσιο. Η υποχρέωση αυτή αφορά και τις συμβάσεις που συνάπτονται βάσει δυναμικού συστήματος αγορών. Από την απαίτηση αυτή εξαιρούνται οι εκτελεστικές συμβάσεις της συμφωνίας – πλαίσιο. Ειδικά για τις συμβάσεις που βασίζονται σε δυναμικό σύστημα αγορών, οι αναθέτοντες φορείς μπορούν να συγκεντρώνουν τις γνωστοποιήσεις συναφθεισών συμβάσεων σε τριμηνιαία βάση και να τις αποστέλλουν εντός 30 ημερών από τη λήξη του τριμήνου. Εξαιρέση προβλέπεται για ορισμένες πληροφορίες σχετικά με τη σύναψη της σύμβασης ή της συμφωνίας πλαίσιο, όταν η γνωστοποίησή τους μπορεί να εμποδίσει την εφαρμογή των κείμενων διατάξεων ή μπορεί να βλάψει τα νόμιμα εμπορικά συμφέροντα δημοσίων ή ιδιωτικών οικονομικών φορέων ή τις συνθήκες θεμιτού ανταγωνισμού μεταξύ αυτών. Επισημαίνεται ότι το άρθρο αυτό δεν εφαρμόζεται στις συμβάσεις κάτω των ορίων.

Στο άρθρο 295 περιγράφεται ο τρόπος σύνταξης και οι λεπτομέρειες δημοσίευσης των προκηρύξεων και γνωστοποιήσεων στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Στην παράγραφο 1 ορίζεται ότι η δημοσίευση των προκηρύξεων και γνωστοποιήσεων από τον αναθέτοντα φορέα γίνεται μέσω τυποποιημένων εντύπων που περιλαμβάνουν τις πληροφορίες που προβλέπονται στα Παραρτήματα IV Μέρος Α, VI Μέρος Β, Χ, XI και XII του Προσαρτήματος Β. Στην παράγραφο 2 ορίζεται ότι οι προκηρύξεις και γνωστοποιήσεις συντάσσονται, διαβιβάζονται με ηλεκτρονικά μέσα στην Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή και δημοσιεύονται σύμφωνα με το παράρτημα ΙΧ του Προσαρτήματος Β. Οι προκηρύξεις και γνωστοποιήσεις δημοσιεύονται το αργότερο πέντε ημέρες μετά την αποστολή τους και τα έξοδα δημοσίευσης βαρύνουν την Ένωση.

Στην παράγραφο 3 ορίζεται ότι οι προκηρύξεις και γνωστοποιήσεις της παραγράφου 1 δημοσιεύονται εξ ολοκλήρου στην (στις) επίσημη(-ες) γλώσσα (-ες) των θεσμικών οργάνων της Ένωσης, που επιλέγει ο αναθέτων φορέας. Αυθεντικό θεωρείται μόνο το ή τα κείμενα που δημοσιεύονται στη γλώσσα αυτή ή στις γλώσσες αυτές. Περίληψη των σημαντικότερων στοιχείων δημοσιεύεται και στις λοιπές επίσημες γλώσσες των θεσμικών οργάνων της Ένωσης.

Αυθεντικό θεωρείται μόνο το κείμενο που δημοσιεύεται στην γλώσσα αυτή. Μια περίληψη των σημαντικότερων στοιχείων κάθε προκήρυξης δημοσιεύεται και στις λοιπές επίσημες γλώσσες. Στην παράγραφο 4 ορίζεται ότι οι αναθέτοντες φορείς πρέπει να μπορούν να αποδεικνύουν την ημερομηνία αποστολής των προκηρύξεων σύμβασης, των ανακοινώσεων και των γνωστοποιήσεων συναφθεισών συμβάσεων. Για το σκοπό αυτό ως μέσο απόδειξης γίνεται δεκτό βεβαίωση παραλαβής της προκήρυξης ανακοίνωσης ή της γνωστοποίησης και της δημοσίευσης των πληροφοριών που χορηγεί στον αναθέτονα φορέα η Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Στην εν λόγω βεβαίωση επισημαίνεται και η ημερομηνία της δημοσίευσης. Στην παράγραφο 5 ορίζεται ότι οι αναθέτοντες φορείς μπορούν να δημοσιεύουν προκηρύξεις και γνωστοποιήσεις που δεν υπόκεινται σε υποχρεωτική δημοσίευση στην Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, υπό την προϋπόθεση ότι χρησιμοποιείται το τυποποιημένο υπόδειγμα, το οποίο αποστέλλεται με ηλεκτρονικά μέσα και σύμφωνα με τις διαδικασίες διαβίβασης του παραρτήματος ΙΧ του Προσαρτήματος Β. Τέλος στην παράγραφο 6 διευκρινίζεται ότι το παρόν άρθρο δεν εφαρμόζεται στις συμβάσεις κάτω των ορίων.

Με το άρθρο 296 ορίζεται το Κ.Η.Μ.ΔΗ.Σ. ως το μοναδικό και ενιαίο υποχρεωτικό σημείο δημοσιότητας όλων των προκηρύξεων, διακηρύξεων και των αποφάσεων ανάθεσης συμβάσεων σε εθνικό επίπεδο. Επιπλέον. Οι αναθέτοντες φορείς οφείλουν να αποδεικνύουν την ημερομηνία ανάρτησης στο Κ.Η.Μ.ΔΗ.Σ.

Οι προκηρύξεις και οι διακηρύξεις πρέπει να φέρουν Αριθμό Διαδικτυακής Ανάρτησης Μητρώου (ΑΔΑΜ) σύμφωνα με τα οριζόμενα στο ειδικό άρθρο _ για το Κ.Η.Μ.ΔΗ.Σ. και δεν δημοσιεύονται σε εθνικό επίπεδο πριν από τη δημοσίευσή τους από την Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στην περίπτωση που αυτή απαιτείται, εκτός και αν δεν έχουν ενημερωθεί από την τελευταία σχετικά με τη δημοσίευση εντός 48 ωρών από τη βεβαίωση παραλαβής της προκήρυξης ή της γνωστοποίησης.

Επισημαίνεται στη συνέχεια ότι οι προκηρύξεις συμβάσεων και οι γνωστοποιήσεις συναφθεισών συμβάσεων που δημοσιεύονται σε εθνικό επίπεδο, δεν περιλαμβάνουν πληροφορίες άλλες από εκείνες που περιέχονται στις αντίστοιχες προκηρύξεις και γνωστοποιήσεις που αποστέλλονται στην Υπηρεσία Επισήμων Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή δημοσιεύονται στο “προφίλ αγοραστή”. Ειδικά στις προκαταρκτικές προκηρύξεις, αυτές δεν δημοσιεύονται στο “προφίλ αγοραστή” πριν την αποστολή της σχετικής προκήρυξης στην Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης’ στη δημοσίευση στο “προφίλ αγοραστή” αναφέρεται η ημερομηνία της αποστολής. Τέλος προβλέπεται η λειτουργία του ΕΣΗΔΗΣ ως επίσημο εθνικό πληροφοριακό σύστημα e-sender απευθείας ηλεκτρονικής υποβολής των προκηρύξεων, ανακοινώσεων και γνωστοποιήσεων στην Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η δημιουργία μίας ενιαίας διαδικτυακής πύλης όπου θα καταχωρίζονται όλες οι διακηρύξεις, οι προκηρύξεις και οι συμβάσεις θα διασφαλίσει την αναγκαία δημοσιότητα και διαφάνεια, αποτελώντας ταυτόχρονα το βέλτιστο εργαλείο ενημέρωσης της αγοράς και αναζήτησης επιχειρηματικών ευκαιριών που προσφέρονται στον δημόσιο τομέα.

Επιπλέον η απομείωση των υποχρεώσεων πολλαπλών δημοσιεύσεων στον εθνικό τύπο αναμένεται να συμβάλει στη μείωση του κόστους των συναλλαγών και της οικονομικής επιβάρυνσης, την οποία επιωμιζόταν έως τώρα ο ανάδοχος, καθιστώντας την πρόσβαση στον τομέα των συμβάσεων πιο ελκυστική, ενώ ταυτόχρονα θα ελαχιστοποιήσει τις πιθανότητες εκδήλωσης παρατυπιών από τη μη τήρηση όλων των διατυπώσεων δημοσιότητας.

Με το άρθρο 297 ρυθμίζονται θέματα ηλεκτρονικής διάθεσης των εγγράφων της διαδικασίας σύναψης της σύμβασης και παροχής συμπληρωματικών πληροφοριών. Ειδικότερα, στην παράγραφο 1 ορίζεται η υποχρέωση των αναθετόντων φορέων να προσφέρουν απεριόριστη, πλήρη, άμεση και δωρεάν ηλεκτρονική πρόσβαση στα έγγραφα της διαδικασίας σύναψης της σύμβασης από την ημερομηνία δημοσίευσης των προκηρύξεων ή την ημερομηνία αποστολής της πρόσκλησης εκδήλωσης ενδιαφέροντος. Στην προκήρυξη ή γνωστοποίηση ή στην πρόσκληση επιβεβαίωσης ενδιαφέροντος αναφέρεται η διεύθυνση διαδικτύου στην οποία διατίθενται τα έγγραφα της διαδικασίας σύναψης της σύμβασης. Όταν για τους λόγους που αναφέρονται στο άρθρο 258 παράγραφος 1, οι αναθέτοντες φορείς αδυνατούν να εφαρμόσουν την ανωτέρω υποχρέωση, αναφέρουν στην γνωστοποίηση /προκήρυξη ή στην πρόσκληση ότι θα διαβιβάσουν τα έγγραφα με άλλα μέσα και παρατείνεται η ημερομηνία υποβολής των προσφορών κατά πέντε ημέρες, εκτός από περιπτώσεις επείγουσας ανάγκης που δεόντως αιτιολογούνται από τους αναθέτοντες φορείς. Παράταξη πέντε ημερών στην ημερομηνία υποβολής των προσφορών, με την αντίστοιχη παρέκκλιση για λόγους επείγουσας ανάγκης, δίδεται και στην περίπτωση που οι αναθέτοντες φορείς για λόγους εχεμύθειας του άρθρου 258 παράγραφος 2, δεν προσφέρουν ηλεκτρονική πρόσβαση σε ορισμένα έγγραφα της διαδικασίας σύναψης της σύμβασης’ στην περίπτωση αυτή πρέπει να αναφέρονται στην προκήρυξη ή στην πρόσκληση επιβεβαίωσης ενδιαφέροντος τα απαιτούμενα μέτρα προστασίας του εμπιστευτικού χαρακτήρα των πληροφοριών και ο τρόπος πρόσβασης στα έγγραφα. Στην παράγραφο 2 ορίζεται ότι οι αναθέτοντες φορείς παρέχουν σε όλους τους προσφέροντες που συμμετέχουν σε διαδικασία σύναψης σύμβασης, και όχι μόνο σε αυτούς που πιθανά τις ζήτησαν, συμπληρωματικές πληροφορίες σχετικά με τις προδιαγραφές και οποιαδήποτε σχετικά δικαιολογητικά, το αργότερο έξι ημέρες πριν από τη λήξη της ημερομηνίας υποβολής των προσφορών’ η υποχρέωση αυτή του αναθέτοντος φορέα ενεργοποιείται εφόσον ζητήθηκαν εγκαίρως οι πληροφορίες αυτές. Στην περίπτωση επισημασμένης διαδικασίας, η προθεσμία ανέρχεται σε τέσσερις ημέρες. Τέλος στην παράγραφο 3 διευκρινίζεται ότι το παρόν άρθρο δεν εφαρμόζεται στις συμβάσεις κάτω των ορίων.

Με το άρθρο 298 προβλέπεται ότι ειδικά στις συμβάσεις έργων, ο αναθέτων φορέας μπορεί με ειδικό όρο στη διακήρυξη, να προσκαλεί τους δυνάμενους να λάβουν μέρος στο διαγωνισμό οικονομικούς φορείς, προκειμένου να γίνει παρουσίαση του προς ανάθεση έργου και διαβούλευση με τους παρισταμένους.

Το άρθρο 299 περιλαμβάνει διατάξεις που άπτονται του περιεχομένου και του τρόπου διαβίβασης των προσκλήσεων υποβολής προσφορών, συμμετοχής στον διά-

λογο ή διαπραγμάτευσης, στις κλειστές διαδικασίες, στον ανταγωνιστικό διάλογο, τις συμπράξεις καινοτομίας και τις ανταγωνιστικές διαδικασίες με διαπραγμάτευση, στις συμβάσεις άνω των ορίων εφαρμογής της Οδηγίας. Ειδικότερα ορίζεται ότι οι αναθέτοντες φορείς προσκαλούν ταυτοχρόνως και γραπτώς τους επιλεγέντες υποψηφίους να υποβάλουν τις προσφορές τους ή στην περίπτωση του ανταγωνιστικού διαλόγου, να συμμετάσχουν στο διάλογο. Εάν ως μέσο προκήρυξης χρησιμοποιείται η προκαταρκτική προκήρυξη, οι αναθέτοντες φορείς καλούν με αντίστοιχο τρόπο, ήτοι ταυτοχρόνως και γραπτώς, τους οικονομικούς φορείς να επιβεβαιώσουν το ενδιαφέρον τους. Οι προσκλήσεις περιλαμβάνουν αναφορά στην ηλεκτρονική διεύθυνση από την οποία διατίθενται τα έγγραφα της διαδικασίας σύναψης της σύμβασης. Στην περίπτωση που έγγραφα της διαδικασίας σύναψης της σύμβασης δεν διατίθενται ηλεκτρονικά για τους λόγους που αναφέρονται στο άρθρο 297, αποστέλλονται μαζί με την προαναφερόμενη πρόσκληση. Οι προσκλήσεις περιλαμβάνουν τις πληροφορίες που ορίζονται στο παράρτημα XIII του Προσαρτήματος Β.

Το άρθρο 300 προβλέπει την υποχρέωση ενημέρωσης των υποψηφίων ή προσφερόντων από τον αναθέτοντα φορέα, για τις αποφάσεις που ελήφθησαν σχετικά με τη σύναψη συμφωνίας – πλαίσιο, ανάθεσης σύμβασης ή την αποδοχή σε δυναμικό σύστημα αγορών. Στις αποφάσεις αυτές συμπεριλαμβάνονται και αυτές για τη μη σύναψη της συμφωνίας – πλαίσιο, τη μη ανάθεση της σύμβασης ή της μη θέσης σε εφαρμογή δυναμικού συστήματος αγορών. Επίσης ορίζει ότι κατόπιν αίτηση των ενδιαφερομένων ή των προσφερόντων οι αναθέτοντες φορείς γνωστοποιούν, το αργότερο εντός 15 ημερών από την παραλαβή γραπτής αίτησης, τους λόγους απόρριψης της υποψηφιότητας ή της προσφοράς τους, τα χαρακτηριστικά και τα σχετικά πλεονεκτήματα της επιλεγείσας προσφοράς, καθώς και το όνομα του αναδόχου ή των συμβαλλόμενων μερών σε συμφωνία – πλαίσιο, την πρόοδο των διαπραγματεύσεων και του διαλόγου με τους προσφέροντες, ανάλογα με τη διαδικασία σύναψης που έχει επιλεγεί από τον αναθέτοντα φορέα. Οι προαναφερόμενες πληροφορίες γνωστοποιούνται, με την προϋπόθεση ότι η γνωστοποίηση των περιγραφόμενων στο άρθρο αυτό πληροφοριών δεν θίγουν νόμιμα εμπορικά συμφέροντα δημοσίων ή ιδιωτικών οικονομικών φορέων ή να βλάψει τις συνθήκες θεμιτού ανταγωνισμού μεταξύ οικονομικών φορέων.

Στο άρθρο 301 περιγράφονται οι γενικές αρχές που διέπουν τόσο την επιλογή των συμμετεχόντων, όσο και την ανάθεση των συμβάσεων και οι οποίες, εξειδικεύονται στους κανόνες των διατάξεων των επόμενων άρθρων του σχεδίου νόμου. Στην παράγραφο 6 του άρθρου προβλέπεται, υπό όρους, η δυνατότητα αντιστροφής των σταδίων ανάθεσης της σύμβασης, πλην των συμβάσεων προμηθειών και υπηρεσιών.

Το άρθρο 302 ορίζει τις υποχρεωτικές εγγυήσεις που πρέπει να ζητά ο αναθέτων φορέας κατά τη διαδικασία ανάθεσης και συμπίπτει στο μεγαλύτερο μέρος με τα οριζόμενα στη διάταξη του άρθρου 157 του ν. 4281/2014, η οποία ισχύει και εφαρμόζεται ήδη από τον Αύγουστο του 2014, με τις ακόλουθες προσθήκες:

α) προσθέτει τις αναγκαίες παρεμβάσεις για την εναρ-

μόνιση της υφιστάμενης διάταξης με τη νέα Οδηγία 2014/25/ΕΕ (εγγυήσεις σε δυναμικό σύστημα αγορών, συμπληρωματικές εγγυήσεις συνεπεία τροποποίησης υφιστάμενης σύμβασης),

β) προσδιορίζει με ακρίβεια το χρόνο επιστροφής των εγγυήσεων συμμετοχής στους λοιπούς, πλην του αναδόχου, συμμετέχοντες,

γ) ορίζει ρητά το έντοκο της εγγύησης προκαταβολής και εισάγει απαγόρευση της χρήσης της για δαπάνες που δεν σχετίζονται με το αντικείμενο της σύμβασης.

Επιπλέον, ορίζεται ως προαιρετική εγγύηση η εγγύηση καλής λειτουργίας για την αποκατάσταση των ελαττωμάτων που ανακύπτουν ή ζημιών που προκαλούνται από δυσλειτουργία των έργων ή προϊόντων κατά την περίοδο εγγύησης καλής λειτουργίας και απαριθμούνται οι φορείς οι οποίοι μπορούν νόμιμα να προβαίνουν στην έκδοση εγγυητικών επιστολών. Προβλέπεται κατά τις διαδικασίες σύναψης όλων των συμβάσεων η υποχρέωση του αναθέτοντος φορέα αφενός να ελέγχει, μέσω των εκδουσών αρχών, την εγκυρότητα των εκδοθεισών από αυτές εγγυητικών επιστολών και αφετέρου να υποβάλει μηνυτήρια αναφορά στον αρμόδιο εισαγγελέα, σε περίπτωση διαπίστωσης πλαστότητας.

Το άρθρο 303 ορίζει ότι οι αναθέτοντες φορείς μπορούν να θεσπίζουν και να διαχειρίζονται σύστημα προεπιλογής των οικονομικών φορέων.

Με το άρθρο 304 ορίζεται ότι οι αναθέτοντες φορείς μπορούν να θεσπίζουν αντικειμενικούς κανόνες και κριτήρια αποκλεισμού και επιλογής των προσφερόντων ή των υποψηφίων που θα πρέπει όμως να αναφέρονται στα έγγραφα της διαδικασίας σύναψης της σύμβασης. Δίδεται η δυνατότητα ο αναθέτων φορέας να θέτει κριτήρια εξασφάλισης ενός ελαχίστου επιπέδου οικονομικής και χρηματοοικονομικής επάρκειας και επαγγελματικών και τεχνικών γνώσεων ή ικανοτήτων, τα οποία πρέπει να καλύπτουν οι υποψήφιοι και τα οποία θα πρέπει να είναι συνδεδεμένα με το αντικείμενο της σύμβασης και να αναφέρονται στα έγγραφα αυτής.

Η έκταση και τα ελάχιστα επίπεδα των ικανοτήτων που απαιτούνται για μια συγκεκριμένη σύμβαση πρέπει να συνδέονται με το φυσικό αντικείμενο και το οικονομικό μέγεθος της υπό ανάθεση σύμβασης και να είναι ανάλογα προς αυτό. Προς τούτο και προς το σκοπό κάλυψης των αναγκών της σύμβασης και των απαιτούμενων για την εκτέλεση της σύμβασης πόρων, οι αναθέτοντες φορείς δύνανται να μειώσουν τον αριθμό των υποψηφίων, μέσω αξιοποίησης της κλειστής διαδικασίας, της διαδικασίας με διαπραγμάτευση, του ανταγωνιστικού διαλόγου ή της σύμπραξης καινοτομίας στο πλαίσιο τήρησης της αρχής του ανταγωνισμού.

Το άρθρο 305 αφορά στη χρήση των λόγων αποκλεισμού και των κριτηρίων επιλογής που προβλέπονται στο Βιβλίο Ι και δη στα άρθρα 73 έως 77, με τους όρους και τις προϋποθέσεις που προβλέπουν τα ως άνω άρθρα.

Όταν ένας αναθέτων φορέας είναι αναθέτουσα αρχή, τα ως άνω κριτήρια και κανόνες περιλαμβάνουν τους λόγους αποκλεισμού που θεσπίζονται ως υποχρεωτικά στο άρθρο 73 του Βιβλίου Ι, υπό τις προϋποθέσεις και τις παρεκκλίσεις που ορίζονται στο άρθρο αυτό.

Το άρθρο 306 προβλέπει πως, όταν οι κανόνες και τα κριτήρια για τον αποκλεισμό των οικονομικών φορέων περιλαμβάνουν τους λόγους αποκλεισμού του άρθρου

73 του Βιβλίου Ι, και διαπιστωθεί πως συντρέχει υποχρεωτικός λόγος αποκλεισμού, όπως ορίζεται στο άρθρο 73, μπορεί να επιβληθεί σε βάρος του αποκλεισμός από τη συμμετοχή σε διαδικασίες σύναψης συμβάσεων για εύλογο χρονικό διάστημα, σύμφωνα με τα ειδικώς προβλεπόμενα στο άρθρο 74 του Βιβλίου Ι, στο οποίο και γίνεται παραπομπή. Διευκρινίζεται πως το άρθρο 74 θεσπίζει τους διαδικαστικούς και ουσιαστικούς όρους που ισχύουν σε περίπτωση αποκλεισμού ενός οικονομικού φορέα από μελλοντικές διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων και ιδίως το ανώτατο χρονικό διάστημα αυτού του αποκλεισμού, το οποίο ισοδυναμεί με το ανώτατο χρονικό διάστημα που επιτρέπει η Οδηγία 2014/24/ΕΕ.

Στο άρθρο 307 ρυθμίζει τις σχετικές με τη δυνατότητα στήριξης του συμμετέχοντα σε ικανότητες τρίτων φορέων, είτε όσον αφορά την οικονομική και χρηματοοικονομική επάρκεια, είτε όσον αφορά την τεχνική ή επαγγελματική ικανότητα, ανεξαρτήτως της νομικής φύσης των δεσμών του με τους φορείς αυτούς, αρκεί να αποδεικνύει ότι έχει στη διάθεσή του τους αναγκαίους πόρους. Ειδικά για την περίπτωση επίκλησης τίτλων σπουδών και επαγγελματικών προσόντων τρίτου φορέα, προβλέπεται για πρώτη φορά, υποχρέωση των τελευταίων να εμπλακούν στην εκτέλεση της σύμβασης. Επίσης για πρώτη φορά εισάγεται και υποχρέωση πλήρωσης των κριτηρίων επιλογής και ανυπαρξίας λόγων αποκλεισμού και στο πρόσωπο του τρίτου φορέα, καθώς και η συναφής υποχρέωση του συμμετέχοντα να αντικαταστήσει τον τρίτο φορέα, σε περίπτωση που δεν πληροί τα κριτήρια, ή που συντρέχουν στο πρόσωπό του λόγοι αποκλεισμού. Επιπλέον θεσπίζεται, επίσης για πρώτη φορά, δυνατότητα του αναθέτοντος φορέα να απαιτήσει από κοινού ευθύνη εκτέλεσης της σύμβασης αναδόχου και τρίτου. Αντίστοιχα και με τους ίδιους όρους μία ένωση μπορεί να στηρίζεται στις δυνατότητες των συμμετεχόντων σ' αυτή ή και σε άλλους φορείς. Τέλος εισάγεται και η δυνατότητα του αναθέτοντος φορέα να απαιτήσει, σε συμβάσεις έργων ή κατά την παροχή υπηρεσιών και εργασιών τοποθέτησης και εγκατάστασης στο πλαίσιο σύμβασης προμηθειών, την εκτέλεση κρίσιμων καθηκόντων από τον ίδιο τον προσφέροντα ή από συγκεκριμένο μέλος ένωσης.

Το άρθρο 308 θέτει τους κανόνες που εφαρμόζονται σε περίπτωση χρήσης των λόγων αποκλεισμού και κριτηρίων ποιοτικής επιλογής του Βιβλίου Ι, τόσο στην περίπτωση του άρθρου 305 όσο και στην περίπτωση του άρθρου 307.

Με την παράγραφο 1 του άρθρου 309 εισάγεται ένα σύστημα κανόνων όσον αφορά τις απαιτήσεις που σχετίζονται με τα πρότυπα διασφάλισης ποιότητας, συμπεριλαμβανομένης της προσβασιμότητας για άτομα με ειδικές ανάγκες. Κάθε φορά που ο αναθέτων φορέας απαιτεί από τους οικονομικούς φορείς την προσκόμιση πιστοποιητικών που έχουν εκδοθεί από ανεξάρτητους οργανισμούς και τα οποία βεβαιώνουν την τήρηση εκ μέρους του υποψηφίου τέτοιων προτύπων, παραπέμπει, σε συστήματα διασφάλισης ποιότητας βασιζόμενα στα σχετικά ευρωπαϊκά πρότυπα και πιστοποιούμενα από διαπιστευμένους οργανισμούς. Επιπλέον, υποχρεούται να αναγνωρίζει ισοδύναμα πιστοποιητικά από αντίστοιχους οργανισμούς που εδρεύουν σε άλλα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης και να αποδέχεται και άλλα αποδει-

κτικά στοιχεία για ισοδύναμα μέτρα διασφάλισης ποιότητας, τα οποία προσκομίζονται από τους υποψηφίους οικονομικούς φορείς, υπό την προϋπόθεση ότι οι τελευταίοι δεν είχαν τη δυνατότητα να αποκτήσουν τα εν λόγω πιστοποιητικά εντός των σχετικών προθεσμιών για λόγους που δεν αποδίδονται σε δική τους ευθύνη και ότι τα προτεινόμενα μέτρα διασφάλισης ποιότητας πληρούν τα απαιτούμενα σχετικά πρότυπα.

Με την παράγραφο 2 εισάγεται ένα σύστημα κανόνων όσον αφορά τις απαιτήσεις που σχετίζονται με συστήματα ή πρότυπα περιβαλλοντικής διαχείρισης. Κάθε φορά που ο αναθέτων φορέας απαιτεί από τους οικονομικούς φορείς την προσκόμιση πιστοποιητικών που έχουν εκδοθεί από ανεξάρτητους οργανισμούς και τα οποία βεβαιώνουν την τήρηση εκ μέρους του υποψηφίου τέτοιων συστημάτων ή προτύπων, παραπέμπει στο κοινοτικό σύστημα οικολογικής διαχείρισης και ελέγχου EMAS (Κανονισμός 761/2001, L 114/2011) ή σε άλλα συστήματα περιβαλλοντικής διαχείρισης που έχουν αναγνωρισθεί σύμφωνα με το άρθρο 45 του κανονισμού (ΕΚ) 1221/2009, ή σε πρότυπα περιβαλλοντικής διαχείρισης που βασίζονται σε αντίστοιχα ευρωπαϊκά ή διεθνή πρότυπα που έχουν εκδοθεί από διαπιστευμένους οργανισμούς. Επιπλέον, υποχρεούται να αναγνωρίζει ισοδύναμα πιστοποιητικά από αντίστοιχους οργανισμούς που εδρεύουν σε άλλα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης και να αποδέχεται και άλλα αποδεικτικά στοιχεία για ισοδύναμα μέτρα περιβαλλοντικής διαχείρισης, τα οποία προσκομίζονται από τους υποψηφίους οικονομικούς φορείς, υπό την προϋπόθεση ότι οι τελευταίοι δεν είχαν πρόσβαση ή δεν είχαν τη δυνατότητα να αποκτήσουν τα εν λόγω πιστοποιητικά εντός των σχετικών προθεσμιών για λόγους που δεν αποδίδονται σε δική τους ευθύνη και ότι τα προτεινόμενα μέτρα είναι ισοδύναμα με εκείνα που απαιτούνται βάσει του εφαρμοστέου συστήματος ή του πρότυπου περιβαλλοντικής διαχείρισης.

Το άρθρο 310 εξειδικεύει τις γενικές αρχές που διέπουν τόσο την επιλογή των συμμετεχόντων, όσο και την ανάθεση των συμβάσεων. Ορίζει κατάλληλη προθεσμία προκειμένου οι προσφέροντες ή υποψήφιοι να παράσχουν συμπληρώσεις ή διευκρινήσεις των εγγράφων ή δικαιολογητικών που έχουν υποβάλλει στο πλαίσιο της μη διακριτικής μεταχείρισης των από τον αναθέτοντα φορέα.

Η τελευταία παράγραφος του εν λόγω άρθρου ορίζει υποχρεωτικότητα της δυνατότητας παροχής διευκρινήσεων στον προσφέροντα ή υποψήφιο, στην περίπτωση που επίκειται αποκλεισμός του από τη διαδικασία, λόγω ασαφειών των δικαιολογητικών και εγγράφων της προσφοράς.

Με το άρθρο 311 εισάγεται η έννοια και το περιεχόμενο του μοναδικού πλέον κριτηρίου ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων, αυτό της πλέον συμφέρουσας από οικονομικής άποψης προσφοράς, το οποίο, παρότι εκ πρώτης εμφανίζεται να παύει, ως κριτήριο ανάθεσης, αυτό της χαμηλότερης τιμής, στην πραγματικότητα αφορά μόνο σε μεταβολή της ορολογίας: η έννοια της "πλέον συμφέρουσας από οικονομική άποψη προσφοράς" τροποποιήθηκε για να περιλάβει αμφότερες τις αναθέσεις που βασίζονται σε κριτήρια ποιοτικά - μη οικονομικά και αυτές που βασίζονται μόνο στην τιμή, ήτοι αμφότερες οι δυνατότητες ανάθεσης υφίστανται υπό τον ενιαίο όρο "πλέον

συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά". Προς αποφυγή σύγχυσης με το κριτήριο ανάθεσης που είναι σήμερα γνωστό ως «η πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά» στα π.δ. 59/2007 και 60/2007, θα πρέπει να γίνεται χρήση διαφορετικού όρου για την κάλυψη αυτής της έννοιας, δηλαδή της «καλύτερης αναλογίας τιμής-ποιότητας».

Η ανάθεση της σύμβασης θα πρέπει να πραγματοποιείται βάσει αντικειμενικών κριτηρίων που να εξασφαλίζουν τη συμμόρφωση με τις αρχές της διαφάνειας, της αποφυγής των διακρίσεων και της ίσης μεταχείρισης, με σκοπό να διασφαλίζεται αντικειμενική σύγκριση της σχετικής αξίας των προσφορών, ώστε να προσδιορίζεται, σε συνθήκες πραγματικού ανταγωνισμού, ποια προσφορά είναι η πιο συμφέρουσα από οικονομική άποψη.

Προκειμένου η ανάθεση της σύμβασης να πραγματοποιείται βάσει αντικειμενικών κριτηρίων που να εξασφαλίζουν τη συμμόρφωση με τις αρχές της διαφάνειας, της αποφυγής των διακρίσεων και της ίσης μεταχείρισης με σκοπό να διασφαλίζεται αντικειμενική σύγκριση της σχετικής αξίας των προσφορών, ώστε να προσδιορίζεται, σε συνθήκες πραγματικού ανταγωνισμού, ποια προσφορά είναι η πιο συμφέρουσα από οικονομική άποψη, η πιο συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά θα πρέπει να εκτιμάται βάσει της καλύτερης αναλογίας τιμής-ποιότητας, πράγμα το οποίο θα πρέπει να περιλαμβάνει πάντοτε στοιχείο αποτελεσματικότητας σε σχέση με την τιμή ή το κόστος. Η πιο συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά μπορεί επίσης να εκτιμηθεί μόνο βάσει της αποτελεσματικότητας σε σχέση με την τιμή ή το κόστος.

Στην παράγραφο 2 του άρθρου ορίζεται ότι η πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά προσδιορίζεται βάσει:

α. της τιμής. Πρόκειται, στην ουσία, για το κριτήριο ανάθεσης της χαμηλότερης τιμής, όπως είναι γνωστό υπό το καθεστώς της Οδηγίας 2004/17/ΕΚ. Πλέον, η ανάθεση της σύμβασης στη βάση της τιμής και μόνο θεωρείται απλά ως ένας τρόπος προσδιορισμού της πλέον συμφέρουσας από οικονομική άποψη προσφοράς και όχι κάτι διαφορετικό από αυτήν, το οποίο δηλαδή εφαρμόζεται όταν ο αναθέτων φορέας θεωρεί ότι το να λάβει υπόψη μόνο την τιμή είναι, εν προκειμένω, ο καλύτερος τρόπος για να προσδιορίσει την πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά.

β. του κόστους, με χρήση προσέγγισης αποτελεσματικότητας σε σχέση με το κόστος, όπως της κοστολόγησης του κύκλου ζωής.

γ. της βέλτιστης σχέσης ποιότητας-τιμής, η οποία εκτιμάται βάσει κριτηρίων, συμπεριλαμβανομένων, μεταξύ άλλων, ποιοτικών, περιβαλλοντικών και/ή κοινωνικών πτυχών που συνδέονται με το αντικείμενο της συγκεκριμένης σύμβασης. Όσον αφορά στην καλύτερη αναλογία ποιότητας – τιμής, στην παρ. 2 του άρθρου παρατίθεται ενδεικτικός/μη εξαντλητικός κατάλογος πιθανών κριτηρίων ανάθεσης.

Για να προσδιοριστεί η πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά, οι αναθέτοντες φορείς πρέπει να καθορίζουν τα σχετικά με το αντικείμενο της σύμβασης οικονομικά και ποιοτικά κριτήρια τα οποία θα χρησιμοποιήσουν για τον σκοπό αυτό. Τα κριτήρια αυτά θα πρέπει, συνεπώς, να επιτρέπουν τη συγκριτική αξιολό-

γηση του επιπέδου απόδοσης που προσφέρει κάθε προσφορά σε συνάρτηση με το αντικείμενο της σύμβασης, όπως ορίζεται στις τεχνικές προδιαγραφές. Κατά την εκτίμηση της καλύτερης αναλογίας τιμής-ποιότητας, η απόφαση ανάθεσης της σύμβασης δεν θα πρέπει να βασίζεται μόνο σε μη κοστολογικά κριτήρια. Τα ποιοτικά κριτήρια θα πρέπει, συνεπώς, να συνοδεύονται από ένα κοστολογικό κριτήριο το οποίο θα μπορούσε, ανάλογα με την επιλογή του αναθέτοντος φορέα, να είναι είτε η τιμή είτε μια προσέγγιση βασιζόμενη στη σχέση αποδοτικότητας-κόστους, όπως, επί παραδείγματι, η κοστολόγηση του κύκλου ζωής.

Για να εξασφαλιστεί η συμμόρφωση προς την αρχή της ίσης μεταχείρισης κατά την ανάθεση συμβάσεων, οι αναθέτοντες φορείς υποχρεούνται να δημιουργούν τις απαιτούμενες συνθήκες διαφάνειας, ώστε να μπορούν όλοι οι προσφέροντες να ενημερώνονται επαρκώς για τα κριτήρια και τις ρυθμίσεις που θα ισχύσουν κατά τη λήψη της απόφασης για την ανάθεση της σύμβασης. Για αυτό το λόγο ορίζεται στην παράγραφο 5 ότι οι αναθέτοντες φορείς αναφέρουν τα κριτήρια ανάθεσης της σύμβασης και τη σχετική στάθμιση καθενός εξ αυτών. Η βαθμολόγηση των κριτηρίων πρέπει να είναι πλήρως και ειδικά αιτιολογημένη και να περιλαμβάνει υποχρεωτικά, εκτός από τη βαθμολογία, και την λεκτική διατύπωση της κρίσης ανά κριτήριο. Οι αναθέτοντες φορείς ωστόσο, έχουν τη δυνατότητα να παρεκκλίνουν από την αναφορά της στάθμισης των κριτηρίων σε πλήρως δικαιολογημένες περιπτώσεις, τις οποίες πρέπει να μπορούν να αιτιολογούν, όταν η στάθμιση αυτή δεν μπορεί να καταρτιστεί εκ των προτέρων, ιδίως λόγω της πολυπλοκότητας της σύμβασης. Σε αυτές τις περιπτώσεις, θα πρέπει να αναφέρουν τα κριτήρια σε φθίνουσα σειρά σπουδαιότητας.

Στην παράγραφο 6 γίνεται εξειδίκευση των κοινωνικών χαρακτηριστικών, τα οποία αναφέρονται στην παράγραφο 2, βάσει των οποίων εκτιμάται η βέλτιστη σχέση τιμής - ποιότητας και τα οποία πρέπει να σχετίζονται με το αντικείμενο της συγκεκριμένης σύμβασης.

Το άρθρο 312 καλύπτει την έννοια της κοστολόγησης του κύκλου ζωής του υπό ανάθεση προϊόντος, υπηρεσίας ή έργου, ως μια μέθοδο εξεύρεσης της πλέον συμφέρουσας από οικονομικής άποψης προσφοράς σε σχέση με το κόστος. Η έννοια αυτή περιλαμβάνει όλες τις πτυχές του κόστους σε όλο τον κύκλο ζωής των έργων, προμηθειών, υπηρεσιών, ήτοι το εσωτερικό και εξωτερικό κόστος. Το εσωτερικό κόστος αναλύεται στο κόστος της έρευνας, ανάπτυξης, παραγωγής, μεταφοράς, χρήσης, συντήρησης και της απόρριψης στο τέλος του κύκλου ζωής, και το εξωτερικό στο κόστος που οφείλεται σε εξωγενείς περιβαλλοντικές ενέργειες, όπως η ρύπανση που προκαλεί η εξόρυξη πρώτων υλών που χρησιμοποιούνται στο προϊόν ή προκαλούνται από αυτό ή από την κατασκευή του, υπό την προϋπόθεση ότι είναι δυνατή η χρηματική αποτίμηση και η παρακολούθησή τους.

Η παράγραφος 2 απαιτεί, όταν ο αναθέτων φορέας κάνει χρήση της προσέγγισης της κοστολόγησης του κύκλου ζωής προκειμένου να αποτιμήσει το κόστος του υπό ανάθεση προϊόντος, υπηρεσίας ή έργου, την αναφορά στα έγγραφα της διαδικασίας σύναψης της σύμβασης των δεδομένων που πρέπει να υποβάλουν οι προσφέροντες και τη μέθοδο που θα χρησιμοποιηθεί για την κοστολόγηση του κύκλου ζωής βάσει των εν λόγω δεδομέ-

ων. Οι μέθοδοι που χρησιμοποιούν οι αναθέτοντες φορείς για την εκτίμηση των πτυχών του εξωτερικού κόστους, θα πρέπει να προσδιορίζονται εκ των προτέρων με αντικειμενικό τρόπο, να μην δημιουργούν διακρίσεις και να είναι προσβάσιμες από όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη. Οι μέθοδοι αυτές θα πρέπει να παραμένουν γενικές και να μην σχεδιάζονται ειδικά για μία συγκεκριμένη διαδικασία ανάθεσης.

Στην περίπτωση που αναπτυχθούν κοινές μεθοδολογίες για την κοστολόγηση του κύκλου ζωής για συγκεκριμένες κατηγορίες προμηθειών ή υπηρεσιών σε επίπεδο Ένωσης, η χρήση τους θα πρέπει να καθίσταται υποχρεωτική από τους αναθέτοντες φορείς.

Σύμφωνα με τις παραγράφους 1 και 2 του άρθρου 313 όταν, για μια δεδομένη σύμβαση, οι προσφορές φαίνονται ασυνήθιστα χαμηλές σε σχέση με το αντικείμενό της, ο αναθέτων φορέας οφείλει να ζητά διευκρινίσεις για τη σύνθεση της προσφοράς, τις οποίες τυχόν κρίνει σκόπιμες, και να την εξετάζει επί τη βάση των προσκομισθέντων δικαιολογητικών. Οι διευκρινίσεις αυτές μπορούν να αφορούν ιδίως:

(α) τα οικονομικά χαρακτηριστικά της μεθόδου κατασκευής, της διαδικασίας παρασκευής των προϊόντων ή των παρεχόμενων υπηρεσιών,

(β) τις επιλεγείσες τεχνικές λύσεις ή/και τις εξαιρετικά ευνοϊκές συνθήκες που διαθέτει ο προσφέρων

(γ) την πρωτοτυπία του έργου, των προμηθειών ή των υπηρεσιών, που προτείνει ο προσφέρων,

(δ) την τήρηση των υποχρεώσεων στους τομείς του περιβαλλοντικού, κοινωνικοασφαλιστικού και εργατικού δικαίου

(ε) τη συμμόρφωση προς τις ανωτέρω υποχρεώσεις και για τους υπεργολάβους μιας σύμβασης

(στ) την ενδεχόμενη χορήγηση κρατικής ενίσχυσης στον προσφέροντα.

Μόνο στην περίπτωση που ο αναθέτων φορέας, κατόπιν αξιολόγησης των παρεχόμενων διευκρινήσεων και σε συνεννόηση με τον προσφέροντα κρίνει ότι τα παρεχόμενα στοιχεία δεν εξηγούν επαρκώς το χαμηλό επίπεδο της τιμής της προσφοράς, λαμβανομένου υπόψιν των απαιτήσεων για τήρηση των υποχρεώσεων στους τομείς του περιβαλλοντικού, κοινωνικού και εργατικού δικαίου, μπορεί να απορρίψει την προσφορά.

Στην παράγραφο 4 επισημαίνεται ότι, εφόσον ο αναθέτων φορέας διαπιστώνει ότι μια προσφορά είναι ασυνήθιστα χαμηλή λόγω χορήγησης κρατικής ενίσχυσης στον προσφέροντα, η προσφορά μπορεί να απορρίπτεται, εφόσον ο προσφέρων δεν είναι σε θέση να αποδείξει ότι η εν λόγω ενίσχυση χορηγήθηκε σε νόμιμα πλαίσια και κατ' επέκταση είναι σύμφωνη με την εσωτερική αγορά. Όταν ο αναθέτων φορέας απορρίπτει μια προσφορά υπό τις συνθήκες αυτές, ενημερώνει σχετικά την Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Στην παράγραφο 5 ορίζεται ότι για την απόδειξη ότι η χορηγηθείσα κρατική ενίσχυση είναι σύμφωνη με την εσωτερική αγορά, κατά την έννοια του άρθρου 107 της ΣΛΕΕ, ο προσφέρων προσκομίζει, εντός της τεθείσας προθεσμίας, ιδίως και κατά περίπτωση τα κατωτέρω έγγραφα:

α) σε περιπτώσεις χορήγησης ενίσχυσης στο πλαίσιο του Κανονισμού de minimis (ενισχύσεις ήσσονος σημασίας), την κανονιστική πράξη του μέτρου ενίσχυσης και την ατομική πράξη έγκρισης χορήγησης της ενίσχυσης

όταν προβλέπεται η έκδοσή της,

β) στις λοιπές περιπτώσεις: αα) δημοσίευση στην Ε.Ε.Ε.Ε. είτε της εγκριτικής του μέτρου ενίσχυσης απόφασης της Επιτροπής, είτε του συνοπτικού δελτίου πληροφοριών του μέτρου ενίσχυσης και ββ) την κανονιστική πράξη του μέτρου ενίσχυσης και την ατομική πράξη έγκρισης χορήγησης της ενίσχυσης όταν προβλέπεται η έκδοσή της. Η παράγραφος 7 περιλαμβάνει ειδική ρύθμιση για τις συμβάσεις έργων, μελετών, παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών, για τις οποίες μπορεί να εκδίδονται εγκύκλιοι του Υπουργού Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων για την εξειδίκευση των όρων χαρακτηρισμού μίας οικονομικής προσφοράς ως ασυνήθιστα χαμηλής ανά κατηγορία έργου και μελέτης και ανά εκτιμώμενη αξία σύμβασης και για την εκτίμηση των παρεχόμενων κατά τα ανωτέρω εξηγήσεων. Ο αναθέτων φορέας μπορεί να αποκλίνει από τις κατά τα ανωτέρω εγκυκλίους, μετά από ειδική αιτιολόγηση με απόφαση του αρμοδίου οργάνου.

Το άρθρο 314 εξειδικεύει τους κανόνες για τις προσφορές που περιέχουν προϊόντα καταγωγής τρίτων χωρών.

Οι διατάξεις του άρθρου 315 επιτάσσουν την εφαρμογή διατάξεων / ρυθμίσεων του Βιβλίου Ι που θεσπίζει κανόνες για τις διαδικασίες προγραμματισμού, σύναψης και εκτέλεσης δημοσίων συμβάσεων και διαγωνισμών μελετών που πραγματοποιούνται από αναθέτουσες αρχές, ανεξαρτήτως εκτιμώμενης αξίας αυτών. Πρόκειται για τις ως κάτωθι αναφερόμενες:

Άρθρο 92 – Περιεχόμενο προσφορών και αιτήσεων συμμετοχής

Άρθρο 93- Περιεχόμενο φακέλου “Δικαιολογητικά Συμμετοχής”

Άρθρο 94 – Περιεχόμενο φακέλου “Τεχνική Προσφορά”

Άρθρο 95– Τρόπος σύνταξης και υποβολής οικονομικών προσφορών

Άρθρο 96 – Χρόνος και τρόπος υποβολής προσφορών ή αιτήσεων συμμετοχής

Άρθρο 97 – Χρόνος ισχύος προσφορών

Άρθρο 98– Αποσφράγιση και αξιολόγηση προσφορών και αιτήσεων συμμετοχής στις δημόσιες συμβάσεις έργων

Άρθρο 100 - Αποσφράγιση και αξιολόγηση προσφορών και αιτήσεων συμμετοχής στις διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων προμηθειών και παροχής υπηρεσιών

Άρθρο 103– Πρόσκληση για υποβολή δικαιολογητικών.

Άρθρο 104 – Χρόνος συνδρομής όρων συμμετοχής

Όπως συνάγεται από τις ως άνω αναφερόμενες διατάξεις, το άρθρο 315 παραπέμπει σε διατάξεις του Βιβλίου Ι που ορίζουν τα της διαδικασίας ανάθεσης συμβάσεων και εφαρμόζονται αναλογικά όταν πληρούνται οι προϋποθέσεις εφαρμογής τους.

Στην παράγραφο 1 του άρθρου 316 ορίζεται ότι στην απόφαση κατακύρωσης αναφέρονται υποχρεωτικά οι προθεσμίες για την αναστολή της σύναψης της σύμβασης σύμφωνα με τα άρθρα 360 επόμενα. Επίσης στο τελευταίο εδάφιο της παραγράφου αυτής προβλέπεται ότι ειδικά στις διαδικασίες σύναψης δημόσιας σύμβασης προμηθειών ή υπηρεσιών, το αρμόδιο γνωμοδοτικό όργανο, με αιτιολογημένη εισήγησή του, έχει τη δυνατότητα

τα να προτείνει την κατακύρωση της σύμβασης είτε για ολόκληρη είτε για μεγαλύτερη ή μικρότερη ποσότητα κατά ποσοστό στα εκατό, που θα καθορίζεται στα έγγραφα της σύμβασης

Σύμφωνα με την παράγραφο 2, ο αναθέτων φορέας κοινοποιεί αμέσως την απόφαση κατακύρωσης, συνοδευόμενη από αντίγραφο των πρακτικών της διαδικασίας ελέγχου και αξιολόγησης των προσφορών σε κάθε προσφέροντα, εκτός από τον προσωρινό ανάδοχο με κάθε πρόσφορο τρόπο (τηλεμοιοτυπία, ηλεκτρονικό ταχυδρομείο κλπ) επί αποδείξει.

Επιπλέον στην παράγραφο 3 ορίζεται ότι τα έννομα αποτελέσματα της απόφασης κατακύρωσης και ιδίως η σύναψη της σύμβασης επέρχονται εφόσον συντρέξουν σωρευτικά:

(α) η άπρακτη πάροδος των προθεσμιών άσκησης των προβλεπόμενων στις κείμενες διατάξεις βοηθημάτων και μέσων στο στάδιο της προδικαστικής και δικαστικής προστασίας και από τις τυχόν αποφάσεις αναστολών επί αυτών,

(β) η ολοκλήρωση του προσυμβατικού ελέγχου από το Ελεγκτικό Συνέδριο, σύμφωνα με τα άρθρα 35 και 36 του ν. 4129/2013, εφόσον απαιτείται και

(γ) η κοινοποίηση της απόφασης κατακύρωσης στον προσωρινό ανάδοχο, εφόσον ο τελευταίος υποβάλει επικαιροποιημένα τα δικαιολογητικά του άρθρου 308, έπειτα από σχετική πρόσκληση.

Ωστόσο η απόφαση κατακύρωσης δεν παράγει τα έννομα αποτελέσματά της εφόσον ο αναθέτων φορέας δεν την κοινοποίησε σε όλους τους προσφέροντες, σύμφωνα με την παράγραφο 2.

Στην παράγραφο 4 προβλέπεται ότι μετά την επέλευση των εννόμων αποτελεσμάτων της απόφασης κατακύρωσης, ο αναθέτων φορέας προσκαλεί τον ανάδοχο να προσέλθει προς υπογραφή της σύμβασης, εντός είκοσι (20) ημερών από τη λήψη της σχετικής έγγραφης ειδικής πρόσκλησης.

Σύμφωνα με την παράγραφο 5, ορίζεται ότι το συμφωνητικό έχει αποδεικτικό χαρακτήρα και ότι εάν ο ανάδοχος δεν προσέλθει να υπογράψει τη σύμβαση μέσα στην προθεσμία που ορίζεται στην ειδική πρόκληση κηρύσσεται έκπτωτος και η κατακύρωση γίνεται στον προσφέροντα που υπέβαλε την αμέσως επόμενη πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά. Αν κανένας από τους προσφέροντες δεν προσέλθει για την υπογραφή της σύμβασης, η διαδικασία ανάθεσης ματαιώνεται.

Στο άρθρο 317 προς τον σκοπό της επίτευξης ασφάλειας δικαίου και της προστασίας του δημοσίου συμφέροντος, παρέχεται εξαντλητική απαρίθμηση των περιπτώσεων στις οποίες λαμβάνει χώρα ματαίωση της διαδικασίας ανάθεσης και πάντοτε με ειδικώς αιτιολογημένη απόφαση του αναθέτοντος φορέα, μετά από γνώμη του αρμοδίου οργάνου. Συγκεκριμένα, σύμφωνα με την παράγραφο 1 ο αναθέτων φορέας ματαιώνει τη διαδικασία σύναψης σύμβασης, εφόσον η διαδικασία απέβη άγονη, είτε λόγω μη υποβολής προσφοράς είτε λόγω απόρριψης όλων των προσφορών ή αιτήσεων ή αποκλεισμού όλων των προσφερόντων ή συμμετεχόντων, σύμφωνα με τις διατάξεις του Βιβλίου ΙΙ και τα έγγραφα της σύμβασης ή στην περίπτωση του τελευταίου εδαφίου της παρ. 5 του προηγούμενου άρθρου, σε περίπτωση δηλαδή που ο ανάδοχος δεν προσέλθει να υπογράψει τη

σύμβαση.

Περαιτέρω, σύμφωνα με την παράγραφο 2, ματαίωση της διαδικασίας ανάθεσης μπορεί να λάβει χώρα και στις ακόλουθες περιπτώσεις α) για παράτυπη διεξαγωγή της διαδικασίας ανάθεσης, β) όταν οι οικονομικές και τεχνικές παράμετροι που σχετίζονται με τη διαδικασία ανάθεσης άλλαξαν ουσιωδώς και η εκτέλεση του συμβατικού αντικειμένου δεν ενδιαφέρει πλέον τον αναθέτοντα φορέα ή τον φορέα για τον οποίο προορίζεται το υπό ανάθεση αντικείμενο, γ) σε εξαιρετικές περιπτώσεις όπου λόγω ανωτέρας βίας δεν είναι δυνατή η κανονική εκτέλεση της σύμβασης, δ) σε περίπτωση που η προσφορά κριθεί ως μη συμφέρουσα από οικονομική άποψη, ε) στην περίπτωση της παραγράφου 5 του άρθρου 97, και στ) για άλλους επιτακτικούς λόγους δημοσίου συμφέροντος όπως ιδίως δημόσιας υγείας ή προστασίας του περιβάλλοντος, αν ο αναθέτων φορέας είναι αναθέτουσα αρχή.

Σύμφωνα με την παράγραφο 3, εάν διαπιστωθούν σφάλματα ή παραλείψεις σε οποιοδήποτε στάδιο της διαδικασίας ανάθεσης, ο αναθέτων φορέας μπορεί να ακυρώσει μερικά τη διαδικασία ή να αναμορφώσει ανάλογα το αποτέλεσμά της ή να αποφασίσει την επανάληψή της από το σημείο που εμφιλοχώρησε το σφάλμα ή η παράλειψη, σε όλες τις περιπτώσεις μετά από γνώμη του αρμοδίου οργάνου.

Σύμφωνα με την παράγραφο 4, όταν υπάρχουν λόγοι για τη ματαίωση της διαδικασίας, η αναθέτουσα αρχή ματαιώνει τη διαδικασία για ολόκληρο το αντικείμενο της σύμβασης ή για συγκεκριμένο τμήμα αυτής.

Σύμφωνα με την παράγραφο 5, μετά από γνώμη του αρμοδίου οργάνου δύναται να αποφασιστεί παράλληλα με την ακύρωση ή ματαίωση της διαδικασίας ανάθεσης και η επανάληψη οποιασδήποτε φάσης αυτής με τροποποίηση ή μη των όρων της, ή η προσφυγή στη διαδικασία της διαπραγμάτευσης σύμφωνα με τα οριζόμενα στα άρθρα 266 και 269.

Τέλος, οι παράγραφοι 6 και 7 αναφέρονται στις συμβάσεις έργων και ειδικότερα με την παράγραφο 6 ορίζεται ότι στην περίπτωση (δ) της παραγράφου 2 για τη ματαίωση απαιτείται η προηγούμενη γνώμη του οικείου Τεχνικού Συμβουλίου ενώ στην παράγραφο 7 ορίζεται ότι σε περίπτωση εφαρμογής του άρθρου 50 και ματαίωσης της διαδικασίας, ο αναθέτων φορέας μπορεί να εξαγοράσει τις μελέτες των τεχνικών λύσεων που κρίνει ικανοποιητικές και να προβεί σε νέα διαδικασία σύναψης σύμβασης έργου βάσει των μελετών αυτών, με την προϋπόθεση όμως η σχετική να αναφέρεται στα έγγραφα της σύμβασης κατά την αρχική διαδικασία.

Με το άρθρο 318 ορίζονται ειδικότερες ρυθμίσεις για τη διαδικασία ανάθεσης των κοινωνικών και άλλων ειδικών υπηρεσιών που αναφέρονται στο παράρτημα ΧΙV του Προσαρτήματος Α'. Ειδικότερα στην παράγραφο 1 ορίζεται ότι οι εν λόγω συμβάσεις υπηρεσιών άνω των ορίων εφαρμογής της οδηγίας, ανατίθενται σύμφωνα με τις ειδικότερες διατάξεις του τμήματος για τις κοινωνικές και άλλες ειδικές υπηρεσίες ήτοι την παράγραφο 3 του παρόντος άρθρου, τα άρθρα 319, 320 και 321, καθώς και τις ειδικότερες διατάξεις που προβλέπονται στα έγγραφα της σύμβασης. Στην παράγραφο 2 ορίζεται ότι οι αντίστοιχες συμβάσεις υπηρεσιών, ανατίθενται σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παράγραφο 3 του παρόντος αρ-

θρου, καθώς και τα άρθρα 295, 320, 321 και 332, καθώς και τις ειδικότερες διατάξεις που προβλέπονται στα έγγραφα της σύμβασης. Στην παράγραφο 3 ορίζεται ότι σε κάθε περίπτωση οι αναθέτοντες φορείς πρέπει να τηρούν τις αρχές της διαφάνειας και της ίσης μεταχείρισης και ότι κατά τη σύνταξη των διαδικαστικών κανόνων ανάθεσης να λαμβάνουν υπόψη τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά των εν λόγω υπηρεσιών.

Το άρθρο 319 ρυθμίζει τους όρους δημοσιότητας που πρέπει να τηρούν οι αναθέτοντες φορείς κατά τη δημοσίευση προκηρύξεων σύμβασης και ανάθεσης συναφθεισών συμβάσεων, στις κοινωνικές και άλλες ειδικές υπηρεσίες άνω των ορίων εφαρμογής της οδηγίας. Ειδικότερα, οι συμβάσεις προκηρύσσονται μέσω τυποποιημένου εντύπου προκήρυξης σύμβασης, που περιλαμβάνει τις πληροφορίες του μέρους Θ του παραρτήματος V του Προσαρτήματος Α' ή μέσω προκαταρκτικής προκήρυξης. Τα αποτελέσματα της διαδικασίας σύναψης σύμβασης γνωστοποιούνται μέσω του αντίστοιχου τυποποιημένου εντύπου γνωστοποίησης συναφθείσας σύμβασης που περιέχει τις πληροφορίες που αναφέρονται στο μέρος Ι του παραρτήματος V του Προσαρτήματος Α'. Οι αναθέτοντες φορείς μπορούν να συγκεντρώνουν τις γνωστοποιήσεις συναφθεισών συμβάσεων σε τριμηνιαία βάση και να τις αποστέλλουν εντός 30 ημερών από τη λήξη του τριμήνου. Επισημαίνεται ότι οι αναθέτοντες φορείς δημοσιεύουν τις προκηρύξεις και γνωστοποιήσεις του παρόντος άρθρου σύμφωνα με το άρθρο 295 και χρησιμοποιούν τα αντίστοιχα τυποποιημένα υποδείγματα που έχουν καταρτιστεί με τον εκτελεστικό κανονισμό (ΕΕ) 2015/1986.

Το άρθρο 320 ορίζει ότι είναι στη διακριτική ευχέρεια των αναθετόντων φορέων να λαμβάνουν υπόψη τους τις ιδιαίτερες απαιτήσεις και τους χρήστες των συγκεκριμένων κοινωνικών και άλλων ειδικών υπηρεσιών που αναφέρονται στο παράρτημα XIV του Προσαρτήματος Α'. Επίσης ορίζεται ότι μπορούν να προβλέπουν ότι η επιλογή του παρόχου υπηρεσιών γίνεται με βάση την προσφορά που παρουσιάζει τη βέλτιστη σχέση ποιότητας – τιμής λαμβανομένων υπόψη των κριτηρίων ποιότητας και βιωσιμότητας.

Είναι ουσιώδες τα κριτήρια ανάθεσης ή οι όροι εκτέλεσης της σύμβασης που αφορούν τις κοινωνικές πτυχές της διαδικασίας παραγωγής να αναφέρονται στα έργα, τα αγαθά ή τις υπηρεσίες που πρόκειται να παρασχεθούν δυνάμει της σύμβασης. Επιπλέον πρέπει να εφαρμόζονται σύμφωνα με την Οδηγία 96/71/ΕΚ όπως ερμηνεύθηκε από το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και δεν πρέπει να επιλέγονται ή να εφαρμόζονται κατά τρόπο που δημιουργεί άμεσες ή έμμεσες διακρίσεις εις βάρος οικονομικών φορέων από άλλα κράτη μέλη ή από τρίτες χώρες που είναι συμβαλλόμενα μέρη στη ΣΔΠ ή σε συμφωνίες ελεύθερων συναλλαγών στις οποίες είναι συμβαλλόμενο μέρος η Ένωση.

Με το άρθρο 321 ορίζονται οι όροι και προϋποθέσεις, κατά τη διαδικασία σύναψης συγκεκριμένων υγειονομικών, κοινωνικών και πολιτιστικών υπηρεσιών, για την παραχώρηση από τους αναθέτοντες φορείς δικαίωμα συμμετοχής κατ' αποκλειστικότητα σε Κοινωνικές Συνεταιριστικές Επιχειρήσεις (ΚοινΣΕΠ) που είναι εγγεγραμμένες στο Μητρώο Κοινωνικής Επιχειρηματικότητας της παραγράφου 1 του άρθρου 14 του ν. 4019/2001. Η επιλογή

των αναδόχων μεταξύ των ανωτέρω Κοινωνικών Συνεταιριστικών Επιχειρήσεων πραγματοποιείται μέσω σχετικής πρόσκλησης που απευθύνεται στο σύνολο αυτών η προκήρυξη του διαγωνισμού οφείλει να αναφέρει ότι ανάθεση γίνεται με βάση το παρόν άρθρο. Η μέγιστη διάρκεια σύμβασης που καταρτίζεται σε συνέχεια του παρόντος, δεν υπερβαίνει τα τρία έτη.

Οι συμβάσεις για "προσωπικές" υπηρεσίες που υπερβαίνουν το εν λόγω κατώτατο όριο θα πρέπει να χαρακτηρίζονται από διαφάνεια. Δεδομένης της σημασίας του πολιτισμικού πλαισίου και του ευαίσθητου χαρακτήρα των εν λόγω υπηρεσιών, τα κράτη μέλη πρέπει να διαθέτουν μεγάλη διακριτική ευχέρεια για τη διοργάνωση της επιλογής των παρόχων υπηρεσιών με τον τρόπο που κρίνουν καταλληλότερο. Οι κανόνες της παρούσας Οδηγίας λαμβάνουν υπόψη αυτή την ανάγκη, επιβάλλοντας μόνο την τήρηση των βασικών αρχών διαφάνειας και ίσης μεταχείρισης και διασφαλίζοντας ότι οι αναθέτοντες φορείς είναι σε θέση να εφαρμόζουν ειδικά ποιοτικά κριτήρια για την επιλογή των παρόχων υπηρεσιών, όπως τα κριτήρια που προβλέπονται στο εθελοντικό ευρωπαϊκό πλαίσιο ποιότητας για τις κοινωνικές υπηρεσίες, δημοσιευόμενο υπό της Επιτροπής Κοινωνικής Προστασίας. Οι αναθέτοντες φορείς έχουν τη δυνατότητα να παρέχουν οι ίδιοι τις εν λόγω υπηρεσίες ή να οργανώνουν τις κοινωνικές υπηρεσίες κατά τρόπο που δεν απαιτεί τη σύναψη δημόσιων συμβάσεων, μέσω παραχώρησης κατά αποκλειστικότητα του δικαιώματος συμμετοχής σε ειδικά και περιοριστικά αναφερόμενες υπηρεσίες σε φορείς οι οποίοι πληρούν τα κριτήρια που έχουν οριστεί εκ των προτέρων, χωρίς περιορισμούς ή ποσοστάσεις, στο πλαίσιο διασφάλισης επαρκούς δημοσιοποίησης, τήρησης των αρχών της διαφάνειας και αποφυγής των διακρίσεων.

Στο άρθρο 322 προσδιορίζεται το πεδίο εφαρμογής των διατάξεων του παρόντος τμήματος του σχεδίου νόμου που αναφέρεται στους διαγωνισμούς μελετών. Ειδικότερα ορίζονται τα είδη των διαγωνισμών μελετών που υπάγονται στο πεδίο εφαρμογής ανάλογα με το αντικείμενό τους, ήτοι: α) διαγωνισμοί μελετών που διοργανώνονται στο πλαίσιο διαδικασίας ανάθεσης σύμβασης, β) διαγωνισμοί μελετών με βραβεία συμμετοχής ή/και καταβολή χρηματικού ποσού στους συμμετέχοντες. Ταυτόχρονα, για τις ανάγκες εφαρμογής του άρθρου παρέχεται ο τρόπος προσδιορισμού των κατώτατων ορίων.

Το άρθρο 323 ρυθμίζει τους όρους δημοσιότητας που πρέπει να τηρούν οι αναθέτοντες φορείς κατά τους διαγωνισμούς μελετών. Συγκεκριμένα, οι αναθέτοντες φορείς δημοσιεύουν σχετική προκήρυξη και στην περίπτωση που σκοπεύουν να αναθέσουν επακόλουθη σύμβαση υπηρεσιών, αναφέρουν την πρόθεσή τους στην προκήρυξη. Τα αποτελέσματα των διαγωνισμών μελετών γνωστοποιούνται με ανακοίνωση σύμφωνα με το άρθρο 295. Η γνωστοποίηση αυτή είναι δυνατή να μη δημοσιεύεται όταν η γνωστοποίησή τους μπορεί να εμποδίσει την εφαρμογή των κείμενων διατάξεων, ή να είναι αντίθετη προς το δημόσιο συμφέρον, ή μπορεί να βλάψει τα νόμιμα εμπορικά συμφέροντα δημοσίων ή ιδιωτικών οικονομικών φορέων ή τις συνθήκες θεμιτού ανταγωνισμού μεταξύ αυτών. Οι προκηρύξεις και γνωστοποιήσεις για τους διαγωνισμούς μελετών δημοσιεύονται κατά περίπτωση σύμφωνα με τα άρθρα 295 και 296. Για τους δια-

γωνισμούς μελετών άνω των ορίων εφαρμογής της οδηγίας, οι προκηρύξεις και γνωστοποιήσεις περιλαμβάνουν τις πληροφορίες που προβλέπονται στο παράρτημα ΧΧ του Προσαρτήματος Β, υπό τη μορφή τυποποιημένων εντύπων του κανονισμού (ΕΕ) 2015/1986. Το άρθρο 324 ρυθμίζει τη σύνθεση της κριτικής επιτροπής στους εν θέματι διαγωνισμούς, η οποία επιβάλλεται να πραγματοποιείται υπό καθεστώς διαφάνειας και ίσης μεταχείρισης των ανταγωνιζομένων. Τα φυσικά πρόσωπα που απαρτίζουν την κριτική επιτροπή πρέπει να είναι ανεξάρτητα από τους συμμετέχοντες στο διαγωνισμό. Όταν απαιτείται από τους συμμετέχοντες συγκεκριμένο επαγγελματικό προσόν, αυτό ή άλλο ισοδύναμο προσόν πρέπει να το διαθέτουν τουλάχιστον το ένα τρίτο των μελών της κριτικής επιτροπής.

Στο άρθρο 325 αποτυπώνονται οι αρχές της αντικειμενικότητας και αμεροληψίας στη λήψη αποφάσεων ή παροχή γνώμων από την κριτική επιτροπή κατά την εξέταση μελετών ή σχεδίων που υποβάλλουν οι υποψήφιοι στους διαγωνισμούς μελετών και προσδιορίζεται η διεξαχθείσα για έκδοση σχετικής απόφασης διαδικασία.

Στο άρθρο 326 προβλέπεται ότι για τις συμβάσεις κάτω των ορίων εφαρμογής της Οδηγίας, οι αναθέτοντες φορείς μπορούν να προσφεύγουν εκτός από τις διαδικασίες που προβλέπονται στο άρθρο 263 και στις διαδικασίες του συνοπτικού διαγωνισμού και της απευθείας ανάθεσης, σύμφωνα με τα οριζόμενα στα άρθρα 327 και 328. Τα ανώτατα χρηματικά όρια των άρθρων 327 και 328 δύνανται να αναπροσαρμόζονται με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και του καθ' ύλην αρμόδιου Υπουργού, ενώ στις διαδικασίες σύναψης συμβάσεων, δεν απαιτείται η σύμφωνη γνώμη της Αρχής.

Στην παράγραφο 1 του άρθρου 327 ορίζονται οι προϋποθέσεις και η διαδικασία διενέργειας συνοπτικού διαγωνισμού, ο οποίος διενεργείται όταν η εκτιμώμενη αξία της σύμβασης, εκτός ΦΠΑ, δεν υπερβαίνει το ποσό των 60.000 ευρώ.

Επιπρόσθετα, προσδίδεται η αναγκαία ευελιξία στους αναθέτοντες φορείς να επιτυγχάνουν την ταχεία σύναψη μίας σύμβασης, παρέχοντας τη δυνατότητα χρησιμοποίησης της διαδικασίας του συνοπτικού διαγωνισμού για τμήματα σύμβασης που δεν υπερβαίνουν συνολικά τις 60.000 ευρώ και συνολικά δεν υπερβαίνουν το 20% της εκτιμώμενης αξίας όλων των τμημάτων της σύμβασης. Παράλληλα, προκειμένου να αποφεύγονται τυχόν περιπτώσεις κατάτμησης, τίθεται μία ασφαλιστική δικλείδα ώστε τυχόν απευθείας αναθέσεις που έχουν ήδη διεξαχθεί να συνυπολογίζονται για την εφαρμογή της περίπτωσης αυτής.

Στις παραγράφους 2 και 3 αναφορικά με τη διενέργεια του συνοπτικού διαγωνισμού, ο αναθέτων φορέας οφείλει να δημοσιεύει απλοποιημένη προκήρυξη και, επιπλέον, μπορεί να προσκαλεί τρεις κατ' ελάχιστον συγκεκριμένους οικονομικούς φορείς, προκειμένου να διασφαλιστεί η μέγιστη κατά το δυνατόν δημοσιότητα. Ωστόσο η υποβολή μόνο μίας προσφοράς, δεν κωλύει τη συνέχιση της διαδικασίας ανάθεσης της σύμβασης.

Στις παραγράφους 4 και 5 ορίζεται ότι στο συνοπτικό διαγωνισμό για λόγους επιτάχυνσης της διαδικασίας επιτρέπεται η αποσφράγιση του φακέλου των δικαιολογητικών συμμετοχής, των τεχνικών προσφορών και των οικονομικών προσφορών σε μία δημόσια συνεδρίαση και την έκδοση μίας εκτελεστής διοικητικής πράξης. Οι λε-

πτομέρειες διενέργειας του συνοπτικού διαγωνισμού καθορίζονται στα έγγραφα της σύμβασης.

Η παράγραφος 1 του άρθρου 328 θέτει τις προϋποθέσεις υπό τις οποίες επιτρέπεται η προσφυγή στην εξαιρετική διαδικασία της απευθείας ανάθεσης. Συγκεκριμένα ορίζεται ότι η προσφυγή στη διαδικασία αυτή επιτρέπεται όταν η εκτιμώμενη αξία της σύμβασης, εκτός ΦΠΑ, δεν ξεπερνά το ποσό των 20.000 ευρώ.

Επιπλέον, προκειμένου να παρέχεται η αναγκαία ευελιξία στους αναθέτοντες φορείς να επιτυγχάνουν αποτελεσματικά τη σύναψη μίας σύμβασης, παρέχεται η δυνατότητα ώστε τμήματα μίας σύμβασης να μπορούν να ανατεθούν απευθείας, εφόσον τα τμήματα αυτά συνολικά δεν υπερβαίνουν το όριο της απευθείας ανάθεσης και δεν υπερβαίνουν το 20% της εκτιμώμενης αξίας όλων των τμημάτων της σύμβασης. Η δυνατότητα αυτή που παρέχεται με την εν λόγω διάταξη επιλύει σημαντικά προβλήματα που ανακύπτουν στην καθημερινή πρακτική παρεμποδίζοντας τη σύναψη μικρής αξίας συμβάσεων, οι οποίες συχνά καθίστανται μέρος χρονοβόρων και πολύπλοκων διαδικασιών ανάθεσης στο πλαίσιο της διαδικασίας ανάθεσης μίας μεγαλύτερης σύμβασης, θέτοντας παράλληλα τα κατάλληλα εχέγγυα ώστε να μην γίνεται καταχρηστική εφαρμογή της.

Στις παραγράφους 2 και 3 προβλέπεται, σε συνέπεια προς την ανάγκη της απλοποίησης και της επιτάχυνσης των διαδικασιών διενέργειας απευθείας ανάθεσης, ότι γι' αυτήν δεν απαιτείται η συγκρότηση συλλογικού οργάνου, και τίθεται ως κριτήριο ανάθεσης η δυνατότητα του αναδόχου για καλή και έγκαιρη εκτέλεση της σύμβασης.

Στις παραγράφους 4 και 5 για λόγους διαφάνειας και ασφάλειας δικαίου προβλέπεται ρητώς η σχετική καταχώρηση της απόφασης ανάθεσης στο Κ.Η.Μ.Δ.Η.Σ. και αναφέρονται τα στοιχεία τα οποία, επί ποινή ακυρότητας, πρέπει να περιέχονται σε αυτήν.

Με το άρθρο 329 ρυθμίζονται τα θέματα που αφορούν σε ενέργειες τεχνικής βοήθειας που εμπίπτουν τόσο στο πρόγραμμα συγχρηματοδοτούμενων ενεργειών (Υποπρόγραμμα Α'), όσο και στο πρόγραμμα ενεργειών χρηματοδοτούμενων αμιγώς από εθνικούς πόρους (Υποπρόγραμμα Β'), για δημόσιες συμβάσεις κάτω των ορίων εφαρμογής των Οδηγιών στο πλαίσιο του ΕΣΠΑ, καθώς και συναφείς ενέργειες τεχνικής βοήθειας που χρηματοδοτούνται από άλλα προγράμματα ή Ταμεία, όπως, ενδεικτικά, το Ταμείο Ευρωπαϊκής Βοήθειας για τους Απόρους, το Ευρωπαϊκό Ταμείο Προσαρμογής στην Παγκοσμιοποίηση, το Ταμείο Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης, το Ταμείο Εσωτερικής Ασφάλειας.

Επίσης, στην εν λόγω διάταξη υπάγονται και ενέργειες τεχνικής βοήθειας των Προγραμμάτων του Χρηματοδοτικού Μηχανισμού του ΕΟΧ. Ως τεχνική βοήθεια των Προγραμμάτων του Χρηματοδοτικού Μηχανισμού του ΕΟΧ νοούνται η τεχνική βοήθεια που διαχειρίζεται το Αυτοτελές Τμήμα ΕΟΧ, οι προμήθειες και υπηρεσίες που πραγματοποιούνται στα πλαίσια του κόστους διαχείρισης των Διαχειριστών Προγράμματος των Προγραμμάτων ΕΟΧ και οι προμήθειες και υπηρεσίες στο πλαίσιο των δράσεων διμερούς συνεργασίας και συμπληρωματικών δράσεων, όπως αναφέρονται στα άρθρα 35, 38, 39 και 40 της ΚΥΑ 12104ΕΥΔ&ΠΛΑΠ 275/28.3.2014(Β' 781).

Ειδικότερα, για τις ανωτέρω ενέργειες προβλέπονται οι δυνατότητες σύναψης σύμβασης προμηθειών ή παρο-

χής υπηρεσιών ανάλογα με την εκτιμώμενη αξία της σύμβασης, κατόπιν αποστολής πρόσκλησης σε επιλεγμένα από τον αναθέτοντα φορέα ή /και τον δικαιούχο ενεργειών τεχνικής βοήθειας φυσικά ή νομικά πρόσωπα εγγεγραμμένα σε κατάλογο προμηθευτών και παρεχόντων υπηρεσιών. Τέλος, παρέχεται εξουσιοδότηση για την έκδοση Υπουργικής Απόφασης η οποία θα ρυθμίζει θέματα σχετικά με την εφαρμογή της εν λόγω διάταξης και τα εν γένει ζητήματα του καταλόγου προμηθευτών και παρεχόντων υπηρεσιών. Στην παράγραφο 5 ορίζεται ότι στην περίπτωση συμβάσεων προμηθειών ή υπηρεσιών, οι οποίες αφορούν σε ενέργειες τεχνικής βοήθειας των συγχρηματοδοτούμενων προγραμμάτων του ΕΣΠΑ και του ΕΟΧ ή άλλων ενωσιακών ή διεθνών προγραμμάτων ή/και ταμείων, όπως αναλυτικότερα περιγράφονται παραπάνω, η σύναψη αυτών κατά το άρθρο 328, χωρεί με αιτιολογημένη απόφαση του προϊστάμενου της αρμόδιας για την εκτέλεση των ενεργειών τεχνικής βοήθειας υπηρεσίας. Το άρθρο 330 οριοθετεί το χρονικό σημείο έναρξης της διαδικασίας σύναψης της σύμβασης για τις συμβάσεις κάτω των ορίων εφαρμογής της οδηγίας.

Στην παράγραφο 1 ορίζεται, για τις συμβάσεις κάτω των ορίων εφαρμογής της οδηγίας, ως χρόνος έναρξης της ανοικτής διαδικασίας, της κλειστής διαδικασίας και της ανταγωνιστικής διαδικασίας με διαπραγμάτευση, του ανταγωνιστικού διαλόγου και της σύμπραξης καινοτομίας η ημερομηνία δημοσίευσης της προκήρυξης σύμβασης στο ΚΗΜΔΗΣ. Στις παραγράφους 2 και 3 ορίζεται ως χρόνος έναρξης του συνοπτικού διαγωνισμού η ημερομηνία δημοσίευσης της απλοποιημένης προκήρυξης στο ΚΗΜΔΗΣ και της απευθείας ανάθεσης ή της διαδικασίας διαπραγμάτευσης χωρίς δημοσίευση προκήρυξης, η ημερομηνία αποστολής της πρώτης πρόσκλησης υποβολής προσφοράς ή της πρώτης πρόσκλησης συμμετοχής σε διαπραγμάτευση.

Στο άρθρο 331 παρέχονται οι ελάχιστες προθεσμίες υποβολής προσφορών ανά είδος διαδικασίας σύναψης για τις συμβάσεις κάτω των ορίων.

Ειδικότερα, στην παράγραφο 1 προβλέπονται οι ακόλουθες προθεσμίες:

α) Στην ανοικτή διαδικασία, η ελάχιστη προθεσμία παραλαβής προσφορών ανέρχεται σε είκοσι δύο (22) ημέρες από την ημερομηνία δημοσίευσης της προκήρυξης της σύμβασης στο Κ.Η.Μ.ΔΗ.Σ..

β) Στην κλειστή διαδικασία και στην αναταγωνιστική διαδικασία με διαπραγμάτευση, η ελάχιστη προθεσμία παραλαβής των αιτήσεων συμμετοχής ανέρχεται σε δεκαπέντε (15) ημέρες από την ημερομηνία δημοσίευσης της προκήρυξης της σύμβασης στο ΚΗΜΔΗΣ και η ελάχιστη προθεσμία παραλαβής των προσφορών των οικονομικών φορέων που έχουν προεπιλεγεί για την υποβολή προσφοράς ανέρχεται σε δέκα (10) ημέρες από την ημερομηνία αποστολής της πρόσκλησης υποβολής προσφοράς προς τους προεπιλεγέντες.

γ) Στον συνοπτικό διαγωνισμό, η ελάχιστη προθεσμία παραλαβής προσφορών ανέρχεται σε δώδεκα (12) ημέρες από την ημερομηνία δημοσίευσης της προκήρυξης της σύμβασης στο Κ.Η.Μ.ΔΗ.Σ.

Στις παραγράφους 2 και 3 επισημαίνεται, ωστόσο, ότι με την επιφύλαξη των ελάχιστων προθεσμιών, κατά τον καθορισμό των προθεσμιών παραλαβής των αιτήσεων συμμετοχής και των προσφορών πρέπει να λαμβάνεται

υπόψη ο ιδιαίτερος χαρακτήρας της σύμβασης, καθώς και ο χρόνος που απαιτείται για την προετοιμασία των αιτήσεων συμμετοχής ή των προσφορών, ενώ οι τασσόμενες προθεσμίες πρέπει να καθορίζονται κατά τρόπο ώστε να προκύπτει η ακριβής ημερομηνία και ώρα κατά την οποία μπορούν να υποβάλλονται οι αιτήσεις συμμετοχής και οι προσφορές.

Με το άρθρο 332 ορίζεται ότι στις συμβάσεις κάτω των ορίων εφαρμογής της οδηγίας, χρησιμοποιούνται ως μέσο προκήρυξης διαγωνισμού, οι προκηρύξεις σύμβασης κάτω των ορίων εφαρμογής της Οδηγίας, για όλες τις διαδικασίες, με την επιφύλαξη των άρθρων 269 και 328. Οι προκηρύξεις σύμβασης περιέχουν κατ' ελάχιστον τις πληροφορίες που προβλέπονται στο Παράρτημα XI του Προσαρτήματος Β', εφόσον οι εν λόγω πληροφορίες προσιδιάζουν σε συμβάσεις κάτω των ορίων εφαρμογής της Οδηγίας και δημοσιεύονται σύμφωνα με το άρθρο 296. Οι αναθέτοντες φορείς δύνανται να χρησιμοποιούν, κατά τη σύνταξη των προκηρύξεων του παρόντος άρθρου, τα τυποποιημένα έντυπα που εκδίδει η Αρχή, σύμφωνα με την παράγραφο 5 του άρθρου 281.

Στο άρθρο 333 που αφορά αποκλειστικά διαδικασίες σύναψης κάτω των ορίων εφαρμογής της οδηγίας, ορίζεται, ότι στις κλειστές διαδικασίες και τις ανταγωνιστικές διαδικασίες με διαπραγμάτευση, οι αναθέτουσες αρχές προσκαλούν ταυτοχρόνως και γραπτώς τους επιλεγέντες υποψηφίους να υποβάλουν την προσφορά τους. Οι προσκλήσεις συνοδεύονται από τα έγγραφα της σύμβασης, στην περίπτωση που για αυτά δεν παρέχεται απειρίοριστη, άμεση, πλήρης και δωρεάν πρόσβαση ή δεν διατίθενται με άλλο τρόπο. Τέλος οι προσκλήσεις περιλαμβάνουν τις πληροφορίες που ορίζονται στο παράρτημα IX του Προσαρτήματος Α'.

Στο άρθρο 334 προβλέπονται οι διατάξεις, οι οποίες εφαρμόζονται κατά την εκτέλεση των συμβάσεων που ανατίθενται από αναθέτοντες φορείς, με αντικείμενο δραστηριότητες υπαγόμενες στο Βιβλίο II, κατά σειρά εφαρμογής τους.

Στο άρθρο 335 αποσαφηνίζεται το περιεχόμενο των όρων των συμβάσεων και διευκρινίζεται ότι κατά την εκτέλεση αυτών, οι αναθέτοντες φορείς επιβάλλουν τον όρο ότι ο ανάδοχος τηρεί τις υποχρεώσεις στους τομείς του περιβαλλοντικού, κοινωνικοασφαλιστικού και εργατικού δικαίου, καθώς και άλλους ειδικούς όρους σχετικά με την εκτέλεση της σύμβασης, εφόσον συνδέονται με το αντικείμενο της σύμβασης και επισημαίνονται στην προκήρυξη διαγωνισμού ή στα έγγραφα της σύμβασης. Οι εν λόγω ειδικοί όροι μπορούν να αφορούν σε οικονομικές, περιβαλλοντικές, κοινωνικές παραμέτρους ή σε σχετικές με την καινοτομία και την απασχόληση παραμέτρους. Επιπλέον, διευκρινίζεται η έννοια των κοινωνικών παραμέτρων, στο πλαίσιο του Βιβλίου II του σχεδίου νόμου και παρέχεται εξουσιοδότηση στους αρμόδιους Υπουργούς να καθορίσουν κάθε άλλη λεπτομέρεια που αφορά στην εφαρμογή αυτών και ιδίως στο ελάχιστο ποσοστό απασχόλησης εργαζομένων που ανήκουν σε ευπαθείς ομάδες του πληθυσμού.

Διευκρινίζεται ότι, με τους όρους εκτέλεσης της σύμβασης θεσπίζονται συγκεκριμένες απαιτήσεις για την εκτέλεση αυτής. Αντίθετα από τα κριτήρια ανάθεσης της σύμβασης που αποτελούν τη βάση για συγκριτική αξιολόγηση της ποιότητας των προσφορών, οι όροι εκτέλε-

σης της σύμβασης είναι προκαθορισμένες και αντικειμενικές απαιτήσεις οι οποίες δεν επηρεάζουν την αξιολόγηση των προσφορών, οι οποίες θα πρέπει να συνάδουν με το Βιβλίο ΙΙ και να σχετίζονται με το αντικείμενο της σύμβασης, το οποίο περιλαμβάνει όλους τους παράγοντες που σχετίζονται με τη συγκεκριμένη διαδικασία παραγωγής, παροχής ή εμπορίας. Στο πλαίσιο αυτό τονίζεται ότι στους όρους εκτέλεσης της σύμβασης περιλαμβάνονται οι όροι που αφορούν εν γένει τη διαδικασία εκτέλεσης της σύμβασης, αλλά όχι οι απαιτήσεις που σχετίζονται με γενική εταιρική πολιτική.

Το άρθρο 336 αφορά στις περί υπεργολαβίας διατάξεις κατά την εκτέλεση των συμβάσεων στο πλαίσιο του Βιβλίου ΙΙ του σχεδίου νόμου.

Σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο, επεκτείνεται η υποχρέωση τήρησης των υποχρεώσεων στους τομείς του εργατικού, περιβαλλοντικού και κοινωνικού δικαίου και στους υπεργολάβους, η συμμόρφωση στις οποίες υπόκειται σε παρακολούθηση και έλεγχο από τις αρμόδιες εθνικές αρχές.

Για την διευκόλυνση της πρόσβασης των μικρομεσαίων επιχειρήσεων στην αγορά, μπορεί να προβλέπεται στα έγγραφα της σύμβασης η απευθείας, εκ μέρους του αναθέτοντος φορέα, πληρωμή του υπεργολάβου για την εκτέλεση προμήθειας, υπηρεσίας ή έργου δυνάμει σύμβασης υπεργολαβίας με τον ανάδοχο υπό προϋποθέσεις. Στην περίπτωση αυτή, στα έγγραφα της σύμβασης καθορίζονται τα ειδικότερα μέτρα ή μηχανισμοί που επιτρέπουν στον ανάδοχο να εγειρεί αντιρρήσεις ως προς αδικαιολόγητες πληρωμές. Η ευθύνη του αναδόχου δεν θίγεται από τις ως άνω προβλέψεις.

Στην περίπτωση των συμβάσεων έργων και όσον αφορά τις υπηρεσίες που πρέπει να παρέχονται στις εγκαταστάσεις υπό την άμεση εποπτεία του αναθέτοντος φορέα, ο αναθέτων φορέας απαιτεί τον ανάδοχο να τον ενημερώνει, το αργότερο έως την έναρξη εκτέλεσης της σύμβασης, για τα στοιχεία των υπεργολάβων του που εμπλέκονται στα εν λόγω έργα ή υπηρεσίες, καθώς και για τυχόν μεταβολές. Οι ανωτέρω υποχρεώσεις, οι οποίες τίθενται προς το σκοπό διασφάλισης της διαφάνειας στην αλυσίδα της υπεργολαβίας, καθώς με αυτό τον τρόπο θα ενημερώνονται οι αναθέτοντες φορείς σχετικά με αυτούς που είναι παρόντες στα εργοτάξια στα οποία εκτελούνται εργασίες για λογαριασμό τους, ή σχετικά με το ποιες επιχειρήσεις παρέχουν υπηρεσίες σε κτήρια, ή εντός αυτών, και σε υποδομές ή χώρους, για τους οποίους οι αναθέτοντες φορείς είναι υπεύθυνοι ή επί των οποίων έχουν άμεση εποπτεία, επεκτείνονται στις συμβάσεις προμηθειών και σε ορισμένες κατηγορίες συμβάσεων υπηρεσιών.

Προς το σκοπό της διασφάλισης της τήρησης των αρχών της διαφάνειας και της ίσης μεταχείρισης των οικονομικών φορέων κατά το στάδιο εκτέλεσης της σύμβασης, ορίζεται ότι ο αναθέτων φορέας δύναται να επαληθεύει ότι δεν υφίστανται, στο πρόσωπο των υπεργολάβων, οι ίδιοι λόγοι αποκλεισμού που ισχύουν και για τους αναδόχους. Στις περιπτώσεις αυτές, οι αναθέτοντες φορείς που είναι αναθέτουσες αρχές απαιτούν από τον ανάδοχο να αντικαταστήσει τον υπεργολάβο στο πρόσωπο του οποίου διαπιστώθηκε ότι συντρέχουν υποχρεωτικοί λόγοι αποκλεισμού, ενώ δύνανται να απαιτούν από τον ανάδοχο να αντικαταστήσει υπεργολάβο, για τον οποίο συντρέχουν μη υποχρεωτικοί λόγοι αποκλεισμού. Ωστόσο ειδικά για τις περιπτώσεις που η υπεργολαβία υ-

περβαίνει το 30% της συνολικής αξίας της σύμβασης, ο αναθέτων φορέας που είναι αναθέτουσα αρχή υποχρεούται να επαληθεύσει τους λόγους αποκλεισμού στο πρόσωπο των υπεργολάβων και απαιτεί υποχρεωτικά την αντικατάστασή τους, όταν συντρέχουν λόγοι αποκλεισμού στο πρόσωπό τους.

Τέλος προβλέπεται ότι, στις περιπτώσεις επαλήθευσης των λόγων αποκλεισμού των υπεργολάβων σύμφωνα με τα ανωτέρω, οι απαιτούμενες πληροφορίες συνοδεύονται από τις υπεύθυνες δηλώσεις των υπεργολάβων. Ωστόσο, όταν οι υπεργολάβοι παρουσιάζονται μετά την ανάθεση της σύμβασης, προσκομίζουν τα πιστοποιητικά και λοιπά σχετικά δικαιολογητικά αντί της υπεύθυνης δήλωσης.

Το άρθρο 337 περιλαμβάνει κανόνες σχετικά με την τροποποίηση των συμβάσεων. Πιο συγκεκριμένα, αποσαφηνίζει, βάσει των αρχών που έχουν διατυπωθεί στη σχετική νομολογία του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, τους όρους υπό τους οποίους επιτρέπεται η τροποποίηση των συμβάσεων κατά τη διάρκεια εκτέλεσής τους, δεδομένου ότι η διασφάλιση του αποτελεσματικού ανταγωνισμού και η τήρηση των αρχών της ίσης μεταχείρισης και της διαφάνειας, που απορρέουν από τη Συνθήκη, απαιτούνται να διέπουν και το στάδιο εκτέλεσης της σύμβασης.

Ειδικότερα, επιτρέπεται η τροποποίηση σύμβασης και συμφωνίας – πλαίσιο χωρίς την διεξαγωγή νέας διαδικασίας σύναψης σύμβασης, στις ακόλουθες περιπτώσεις:

α) όταν οι τροποποιήσεις αυτές, ανεξαρτήτως της χρηματικής τους αξίας, έχουν προβλεφθεί στα αρχικά έγγραφα της σύμβασης με τη μορφή σαφών, ακριβών και ρητών ρητρών αναθεώρησης ή προαίρεσης. Οι εν λόγω ρήτρες δεν παρέχουν απεριόριστη διακριτική ευχέρεια στους αναθέτοντες φορείς, αλλά ορίζουν το εύρος και τη φύση των ενδεχόμενων τροποποιήσεων, καθώς και τις προϋποθέσεις υπό τις οποίες μπορούν να χρησιμοποιηθούν, ενώ δεν μπορούν να προβλέπουν τροποποιήσεις που θα μπορούσαν να μεταβάλουν τη συνολική φύση της σύμβασης ή της συμφωνίας – πλαίσιο. Διευκρινίζεται ότι, ρήτρες αναθεώρησης ή προαίρεσης που έχουν συνταχθεί με επαρκή σαφήνεια μπορούν να προβλέπουν, για παράδειγμα, τιμαριθμική προσαρμογή ή να διασφαλίζουν, για παράδειγμα, ότι ο εξοπλισμός επικοινωνιών που πρέπει να παραδοθεί εντός ορισμένης προθεσμίας παραμένει κατάλληλος και στην περίπτωση τροποποίησης των πρωτοκόλλων επικοινωνίας ή άλλων τεχνολογικών αλλαγών. Επιπλέον, είναι δυνατόν να προβλέπονται, με ρήτρες που θα είναι επαρκώς σαφείς, προσαρμογές της σύμβασης, οι οποίες καθίστανται αναγκαίες λόγω τεχνικών δυσκολιών που προέκυψαν κατά τη λειτουργία ή συντήρηση.

β) σε περιπτώσεις ανάγκης εκτέλεσης συμπληρωματικών έργων και υπηρεσιών υπό όρους. Διευκρινίζεται ότι σε τέτοιες περιπτώσεις μπορεί να δικαιολογείται η τροποποίηση της αρχικής σύμβασης χωρίς νέα διαδικασία σύναψης σύμβασης, ιδίως όπου οι πρόσθετες παραδόσεις αποσκοπούν είτε στη μερική αντικατάσταση είτε στην επέκταση υπηρεσιών, αγαθών ή εγκαταστάσεων που ήδη υπάρχουν, όταν η αλλαγή του αναδόχου θα υποχρέωνε τον αναθέτοντα φορέα να δεχτεί υλικό, έργα ή υπηρεσίες με διαφορετικά τεχνικά χαρακτηριστικά, γεγονός που θα προκαλούσε ασυμβατότητα ή δυσανάλογες τεχνικές δυσκολίες κατά τη λειτουργία και τη συντήρηση.

γ) όταν οι αναθέτοντες φορείς αντιμετωπίζουν εξαιρετικές περιστάσεις τις οποίες, ήταν αδύνατον να προβλέψει ένας αναθέτων φορέας, παρά την ευλόγως επιμελή προετοιμασία της αρχικής ανάθεσης, λαμβάνοντας υπόψη τα μέσα που διαθέτει, τη φύση και τα χαρακτηριστικά του συγκεκριμένου έργου, τις ορθές πρακτικές στον σχετικό τομέα και την ανάγκη διασφάλισης της κατάλληλης σχέσης μεταξύ των πόρων που δαπανώνται για την προετοιμασία της ανάθεσης και της προβλεπόμενης αξίας της. Εντούτοις, η εν λόγω τροποποίηση δεν μπορεί να έχει ως αποτέλεσμα την μεταβολή της φύσης της σύμβασης στο σύνολό της, και οποιαδήποτε αύξηση της αξίας της δεν μπορεί να υπερβαίνει το 50 % της αξίας της αρχικής σύμβασης ή της συμφωνίας – πλαίσιο. Σε περίπτωση διαδοχικών τροποποιήσεων ο περιορισμός αυτός ισχύει για την αξία κάθε τροποποίησης, ωστόσο διευκρινίζεται ότι οι επακόλουθες τροποποιήσεις δεν πρέπει να αποσκοπούν στην αποφυγή εφαρμογής του Βιβλίου II,

δ) σε περίπτωση υποκατάστασης του αρχικού αναδόχου από νέο ανάδοχο συνεπεία, (α) ρητής ρήτηρας αναθέωσης ή προαίρεσης, (β) καθολικής ή μερικής διαδοχής στη θέση του αρχικού αναδόχου, λόγω εταιρικής αναδιάρθρωσης, περιλαμβανομένης εξαγοράς, απορρόφησης, συγχώνευσης ή καταστάσεων αφερέγγυοτητας, ιδίως στο πλαίσιο προπρωχευτικών ή πρωχευτικών διαδικασιών, από άλλον οικονομικό φορέα ο οποίος πληροί τα κριτήρια ποιοτικής επιλογής που καθορίστηκαν αρχικά, εφόσον η διαδοχή δεν συνεπάγεται άλλες ουσιώδεις τροποποιήσεις της σύμβασης και δεν έχει στόχο την αποφυγή εφαρμογής των διατάξεων του Βιβλίου II.

Η διάταξη αυτή ενσωματώνει τη νομολογία του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης και συνιστά μία εύλογη προσέγγιση, η οποία ανταποκρίνεται στις σύγχρονες και δυναμικά εξελισσόμενες εταιρικές μορφές των οικονομικών φορέων, ενώ ταυτόχρονα περιλαμβάνει τα εχέγγυα ώστε να μην ερμηνευθεί ως ένα γενικό άνοιγμα των συμβάσεων σε φορείς που δεν έλαβαν μέρος στην αρχική διαδικασία ανάθεσης και δεν έχουν υπαχθεί σε διαδικασία αξιολόγησης.

ε) όταν οι τροποποιήσεις, ανεξαρτήτως της αξίας τους δεν είναι ουσιώδεις κατά την έννοια της παραγράφου 4 του άρθρου.

Επιπλέον, διευκρινίζεται ότι συμβάσεις μπορούν να τροποποιούνται επίσης χωρίς νέα διαδικασία σύναψης σύμβασης, εφόσον η αξία της τροποποίησης είναι κατώτερη και των δύο ακόλουθων τιμών: (α) των κατωτέρων ορίων εφαρμογής της Οδηγίας και (β) του 10% της αξίας της αρχικής σύμβασης για τις συμβάσεις υπηρεσιών και προμηθειών και 15% για τις συμβάσεις έργων. Η τροποποίηση αυτή πάντως δεν μεταβάλλει τη συνολική φύση της σύμβασης ή της συμφωνίας - πλαίσιο. Σε περίπτωση διαδοχικών τροποποιήσεων, η αξία τους υπολογίζεται βάσει της καθαρής σωρευτικής αξίας των διαδοχικών τροποποιήσεων.

Τέλος, διευκρινίζεται ότι μία ουσιώδης τροποποίηση της αρχικής σύμβασης ή της συμφωνίας - πλαίσιο απαιτεί μία νέα διαδικασία ανάθεσης, καθώς ουσιώδης τροποποίηση αποτελεί ένδειξη της πρόθεσης των συμβαλλομένων να επαναδιαπραγματευθούν σημαντικούς όρους της σχετικής σύμβασης. Ουσιώδης τροποποίηση υπάρχει όταν: (α) η τροποποίηση εισάγει όρους οι οποίοι, εάν αποτελούσαν μέρος της αρχικής διαδικασίας σύναψης δημόσιας σύμβασης, θα είχαν επιτρέψει τη συμμε-

τοχή διαφορετικών υποψηφίων από αυτούς που επιλέχθηκαν αρχικά ή την αποδοχή προσφοράς διαφορετικής από εκείνη που επιλέχθηκε αρχικά ή θα προσέελκυαν επιπλέον συμμετέχοντες στη διαδικασία σύναψης σύμβασης, (β) η τροποποίηση μεταβάλλει την οικονομική ισορροπία της σύμβασης ή της συμφωνίας - πλαίσιο υπέρ του αναδόχου, κατά τρόπο ο οποίος δεν προβλεπόταν στην αρχική σύμβαση ή συμφωνία – πλαίσιο και (γ) η τροποποίηση επεκτείνει σημαντικά το αντικείμενο της σύμβασης ή συμφωνίας – πλαίσιο.

Το άρθρο 338 προβλέπει τις περιπτώσεις κατά τις οποίες, τουλάχιστον, οι αναθέτοντες φορείς δύνανται να καταγγέλλουν σύμβαση κατά την εκτέλεσή της, προκειμένου να συμμορφωθούν προς υποχρεώσεις δυνάμει του δικαίου της Ένωσης στον τομέα των δημόσιων συμβάσεων:

α) εάν η σύμβαση έχει υποστεί ουσιώδη τροποποίηση η οποία θα απαιτούσε νέα διαδικασία σύναψης σύμβασης,

β) εάν ο ανάδοχος, κατά το χρόνο ανάθεσης της σύμβασης, θα έπρεπε να είχε αποκλειστεί από τη διαδικασία σύναψης σύμβασης,

γ) εάν η σύμβαση δεν έπρεπε να είχε ανατεθεί στον ανάδοχο λόγω σοβαρής αθέτησης των υποχρεώσεων που υπέχει από τις Συνθήκες και την Οδηγία 2014/25, σύμφωνα με απόφαση του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Στο Βιβλίο III περιλαμβάνονται διατάξεις που αφορούν διαδικασίες διακυβέρνησης που εφαρμόζονται από τις αναθέτουσες αρχές και τους αναθέτοντες φορείς με σκοπό την διασφάλιση της ορθής και αποτελεσματικής εφαρμογής των διατάξεων του σχεδίου νόμου.

Στα άρθρα 339 και 340 καθορίζεται το σημείο αναφοράς για την συνεργασία με την Επιτροπή και αποσκοπεί η αποτελεσματική εφαρμογή των διατάξεων του σχεδίου νόμου, με την εισαγωγή υποχρεώσεων παρακολούθησης της τήρησης των κανόνων του παρόντος σχεδίου νόμου κατά τις διαδικασίες ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων. Η διαφάνεια και η ιχνηλασιμότητα στη λήψη αποφάσεων για τις διαδικασίες προμήθειας είναι βασικές παράμετροι για τη διασφάλιση ορθών διαδικασιών, μεταξύ άλλων και για την αποτελεσματική καταπολέμηση της διαφθοράς και της απάτης. Όταν εντοπίζονται συστηματικές παραβάσεις ή δομικά προβλήματα, αυτά πρέπει να κοινοποιούνται στην Αρχή, στις αρχές λογιστικού ελέγχου και στα δικαστήρια και τα αποτελέσματά τους να τίθενται στην διάθεση του κοινού. Ορίζεται επίσης ότι η Αρχή με βάση και τις καταστατικές διατάξεις της παρέχει καθοδήγηση και ενημέρωση σχετικά με την ερμηνεία και την εφαρμογή της ενωσιακής νομοθεσίας και υποστηρίζει σε συνεργασία και με της Εθνικές Κεντρικές Αρχές Αγορών και την Εθνική Αρχή Συντονισμού τις αναθέτουσες αρχές και τους αναθέτοντες φορείς στον σχεδιασμό και την διεξαγωγή των διαδικασιών ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων.

Στα άρθρα 341 και 342 ορίζονται οι υποχρεώσεις σύνταξης εκθέσεων και στατιστικών με τα εθνικά στοιχεία των δημοσίων συμβάσεων και αποστολής της στα θεσμικά όργανα της Επιτροπής, που εξετάζουν περιοδικά την ποιότητα και την πληρότητα των πληροφοριών που περιέχονται στις γνωστοποιήσεις που δημοσιεύονται σε σχέση με διαδικασίες δημοσίων συμβάσεων με σκοπό την διοικητική απλούστευση.

Στο άρθρο 343 επιδιώκεται η αποτελεσματική διοικητική συνεργασία με την ανταλλαγή των πληροφοριών που χρειάζονται για τη διεξαγωγή διαδικασιών ανάθεσης σε διασυνοριακές καταστάσεις, ιδίως όσον αφορά την εξακρίβωση των λόγων αποκλεισμού και των κριτηρίων επιλογής, της εφαρμογής ποιοτικών και περιβαλλοντικών προτύπων, καθώς και των καταλόγων των εγκεκριμένων οικονομικών φορέων. Η ανταλλαγή πληροφοριών υπόκειται στους εθνικούς νόμους περί εχεμύθειας. Ως εκ τούτου, δεν υφίσταται υποχρέωση για ανταλλαγή πληροφοριών πέραν αυτών στις οποίες έχουν πρόσβαση οι αναθέτουσες αρχές. Το Σύστημα Πληροφόρησης της εσωτερικής αγοράς (IMI) που θεσπίστηκε με τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 1024/2012 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (1) θα μπορούσε να αποτελέσει ένα χρήσιμο ηλεκτρονικό μέσο διευκόλυνσης και ενίσχυσης της διοικητικής συνεργασίας μέσω της διαχείρισης της ανταλλαγής πληροφοριών επί τη βάσει απλών και ενιαίων διαδικασιών που θα υπερβαίνουν τα 28.3.2014 ΕΛ Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης L 94/89 (1) Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1024/2012 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 25ης Οκτωβρίου 2012, σχετικά με τη διοικητική συνεργασία μέσω του Συστήματος Πληροφόρησης για την εσωτερική αγορά και για την κατάρτιση της απόφασης 2008/49/ΕΚ της Επιτροπής («κανονισμός IMI») (ΕΕ L 316 της 14.11.2012, σ. 1) γλωσσικά εμπόδια.

Στο άρθρο 344 εισάγεται μία καινοτόμος ρύθμιση στο εθνικό θεσμικό πλαίσιο ανάθεσης και εκτέλεσης δημοσίων συμβάσεων που κρίνεται επιβεβλημένη στο πλαίσιο της αυτονόστης υποχρέωσης των αναθετουσών αρχών/αναθετόνων φορέων να μεριμνούν για την κατάρτιση (αρχική και διά βίου) και την πιστοποίηση των υπαλλήλων τους, τα καθήκοντα των οποίων συνδέονται με την άσκηση αρμοδιοτήτων στο πλαίσιο των διαδικασιών ανάθεσης και εκτέλεσης δημοσίων συμβάσεων. Η εν λόγω ρύθμιση στοχεύει αφενός στην εξειδικευμένη κατάρτιση με πιστοποιημένα προγράμματα που σχεδιάζονται και υλοποιούνται ιδίως από το ΙΝΕΠ του ΕΚΔΔΑ των υπαλλήλων που ασχολούνται με ζητήματα δημοσίων συμβάσεων, η οποία κρίνεται αναγκαία λόγω της σπουδαιότητας, της πολυπλοκότητας και των εγγενών δυσκολιών που παρουσιάζει ο εν λόγω τομέας και αφετέρου στην ταχύτερη και αποτελεσματικότερη διεκπεραίωση των διαδικασιών που μεσολαβούν κατά την ανάθεση και εκτέλεση των δημοσίων συμβάσεων με ελαχιστοποίηση των πιθανών αστοχιών και λαθών που παρατηρούνται σήμερα, και τα οποία σε μεγάλο βαθμό οφείλονται στην έλλειψη σχετικής κατάρτισης. Επιπρόσθετα, η διά βίου κατάρτιση και πιστοποίηση των στελεχών θα αυξήσει την αποδοτικότητα των δράσεων που καλούνται τα στελέχη αυτά να υλοποιήσουν και θα συμβάλει στον περιορισμό των παραβιάσεων της νομοθεσίας κατά τις διαδικασίες σύναψης και εκτέλεσης δημοσίων συμβάσεων, αλλά και στην επίτευξη της βέλτιστης σχέσης τιμής / ποιότητας.

Προβλέπεται δε και η υποχρέωση υποστήριξης των αναθετουσών αρχών από πιστοποιημένους υπαλλήλους του προαναφερόμενου Μητρώου, κατά τη διαδικασία τόσο της προπαρασκευής όσο και της ανάθεσης και εκτέλεσης των δημοσίων συμβάσεων, υποχρέωση, ωστόσο, η οποία αναστέλλεται μέχρι την πλήρη λειτουργία του Μητρώου.

Τέλος, χορηγείται εξουσιοδότηση για την έκδοση Κοι-

νής Απόφασης των Υπουργών Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού, του Υποδομών Μεταφορών και Δικτύων και του Αναπληρωτή Υπουργού Διοικητικής Ανασυγκρότησης με την οποία ρυθμίζονται τα ειδικότερα ζητήματα σχετικά με τον φορέα τήρησης, προϋποθέσεις εγγραφής/διαγραφής, όρους, τυχόν επίπεδα, τρόπο αξιολόγησης και πιστοποίησης και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια.

Με το Βιβλίο IV του παρόντος σχεδίου προτείνεται ένα βελτιωμένο σύστημα έννομης προστασίας στο στάδιο της ανάθεσης των δημοσίων συμβάσεων. Σύμφωνα με αυτό, κάθε ενδιαφερόμενος ο οποίος έχει ή είχε συμφέρον να του ανατεθεί συγκεκριμένη σύμβαση του παρόντος σχεδίου και θίγεται από πράξη ή παράλειψη της αναθέτουσας αρχής που εκδίδεται κατά το στάδιο ανάθεσης της σύμβασης δύναται να προσφύγει με προδικαστική προσφυγή ενώπιον ενός ανεξάρτητου διοικητικού οργάνου, την Αρχή Εξέτασης Προδικαστικών Προσφυγών (εφεξής ΑΕΠΠ ή Αρχή), και να ζητήσει την ακύρωσή της, καθώς και προσωρινά μέτρα προστασίας. Επιπλέον, ενώπιον του ίδιου οργάνου δύναται να ζητηθεί η ακύρωση παρανόμως συναφθείσας σύμβασης. Σε κάθε περίπτωση, η άσκηση προδικαστικής προσφυγής αποτελεί όρο του παραδεκτού για την άσκηση ένδικων βοηθημάτων. Οι αποφάσεις της ΑΕΠΠ, καθώς και κάθε συναφής πράξη της αναθέτουσας αρχής προσβάλλονται με αίτηση ακύρωσης ενώπιον του Διοικητικού Εφετείου της έδρας της αναθέτουσας αρχής ή του Συμβουλίου της Επικρατείας, κατά τα ειδικότερα οριζόμενα στο άρθρο 372 του παρόντος σχεδίου.

Με τον τρόπο αυτό εξασφαλίζονται τα εχέγγυα μιας αντικειμενικής κρίσης και ταυτόχρονα επιτυγχάνεται ο εξορθολογισμός της διαδικασίας παροχής έννομης προστασίας. Η παροχή έννομης προστασίας κατά το προσυμβατικό στάδιο από ένα ανεξάρτητο όργανο με υψηλά εχέγγυα θεσμικής και λειτουργικής ανεξαρτησίας και στελέχωση από καταρτισμένους εμπειρογνώμονες, αντί της αναθέτουσας αρχής, εκτιμάται ότι θα συμβάλει στην επιτάχυνση της διαδικασίας επίλυσης διαφορών που αναφύονται κατά το στάδιο της ανάθεσης, στη βελτίωση της αποτελεσματικότητας του συστήματος έννομης προστασίας, θα περιβάλει με εμπιστοσύνη τον θεσμό και θα ελαφρύνει το φόρτο των δικαστηρίων που κατακλύζονται με πλήθος σχετικών υποθέσεων. Επίσης, στο διάστημα που προηγείται της συζήτησης του κύριου ένδικου βοηθήματος, ο οικονομικός φορέας δύναται πλέον να ζητήσει την αναστολή ή/και ακύρωση των παράνομων πράξεων της αναθέτουσας αρχής ενώπιον ενός οργάνου και με μια προσφυγή, σε αντίθεση με όσα ισχύουν σήμερα με τον ν. 3886/2010, σύμφωνα με τον οποίο, πριν από τη συζήτηση του κύριου ένδικου βοηθήματος μεσολαβεί α) η προσφυγή ενώπιον της αναθέτουσας αρχής (άρθρο 4) και β) η αίτηση ασφαλιστικών μέτρων ενώπιον του δικαστηρίου (άρθρο 5)

Επί των άρθρων του Βιβλίου IV:

Στον Τίτλο 1 ορίζεται το πεδίο εφαρμογής και το περιεχόμενο της προστασίας του παρόντος Βιβλίου.

Ειδικότερα, στο άρθρο 345 προσδιορίζεται το πεδίο εφαρμογής των διατάξεων του Βιβλίου IV, οι οποίες προβλέπεται ότι εφαρμόζονται στις διαφορές που προκύπτουν κατά τις διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων έργων, μελετών, προμηθειών και υπηρεσιών, κατά την έννοια του παρόντος νόμου, με εκτιμώμενη αξία ανώτε-

ρη από το ποσό των εξήντα χιλιάδων (60.000) Ευρώ (στο οποίο δε συμπεριλαμβάνεται Φ.Π.Α.) ανεξάρτητα από τη φύση τους, καθώς και στις διαφορές που προκύπτουν κατά την ανάθεση συμβάσεων παραχώρησης, κατά την έννοια των κείμενων διατάξεων. Στο ίδιο άρθρο διευκρινίζεται ότι ως αναθέτουσα αρχή, κατά τις διατάξεις του παρόντος Βιβλίου νοείται τόσο η αναθέτουσα αρχή του Βιβλίου Ι, όσο και ο αναθέτων φορέας του Βιβλίου ΙΙ.

Στο άρθρο 346 ορίζεται το περιεχόμενο της προστασίας που παρέχεται κατά το στάδιο ανάθεσης των δημοσίων συμβάσεων. Πιο συγκεκριμένα, κάθε ενδιαφερόμενος που έχει ή είχε συμφέρον να του ανατεθεί συγκεκριμένη σύμβαση του παρόντος σχεδίου και υπέστη ή ενδέχεται να υποστεί ζημία κατά το στάδιο της ανάθεσης της σύμβασης δύναται να ασκήσει προδικαστική προσφυγή ενώπιον της ΑΕΠΠ. Κατά της απόφασης της ΑΕΠΠ μπορεί να στραφεί ο προσφεύγων, σε περίπτωση που η προσφυγή του απορριφθεί, αλλά και η αναθέτουσα αρχή ή τρίτος, σε περίπτωση που η προσφυγή γίνει δεκτή και να ασκήσει αίτηση ακύρωσης και αίτηση αναστολής της εκτέλεσης της απόφασης της ΑΕΠΠ και κάθε συναφούς πράξης της αναθέτουσας αρχής ενώπιον του Διοικητικού Εφετείου της έδρας της αναθέτουσας αρχής ή του Συμβουλίου της Επικρατείας. Οι αξιώσεις αποζημίωσης που προκύπτουν από διαφορές κατά την ανάθεση δημοσίων συμβάσεων του παρόντος σχεδίου εκδικάζονται από τα αρμόδια σύμφωνα με τις γενικές διατάξεις δικαστήρια.

Στον Τίτλο 2 περιλαμβάνονται οι διατάξεις που ρυθμίζουν την προδικαστική προσφυγή ενώπιον της ΑΕΠΠ. Στο Τμήμα Ι του Τίτλου 2 ρυθμίζονται τα θέματα της συγκρότησης και λειτουργίας της ΑΕΠΠ. Σκοπός των διατάξεων του Τμήματος Ι είναι η εγκαθίδρυση ενός οργάνου ανεξάρτητου και εξειδικευμένου, με αποκλειστική αρμοδιότητά του τον διοικητικό έλεγχο των δημοσίων συμβάσεων και την παροχή ταχείας και αποτελεσματικής προστασίας, χωρίς να προϋποτίθεται η προηγούμενη άσκηση ένδικου βοηθήματος. Πρόκειται για μια δυνατότητα η οποία παρέχεται από το ενωσιακό δίκαιο (άρθρο 2 παρ. 9 της Οδηγίας 89/665/ΕΟΚ, όπως αντικαταστάθηκε από το άρθρο 1 παρ. 1 της Οδηγίας 2007/66/ΕΚ) και αξιοποιείται ήδη με επιτυχία σε άλλα κράτη μέλη (Δανία, Εσθονία, Ισπανία, Κροατία, Κύπρος, Μάλτα, Ουγγαρία, Πολωνία, Σλοβακία, Σλοβενία, βλ. *Economic efficiency and legal effectiveness of review and remedies procedures for public contracts*, European Economics and Milieu, European Commission, σελ. 58 - 59).

Ειδικότερα, στο άρθρο 347 συνιστάται Αρχή Εξέτασης Προδικαστικών Προσφυγών με έδρα την Αθήνα. Η Αρχή έχει ως έργο την επίλυση των διαφορών που ανακύπτουν κατά το στάδιο που προηγείται της σύναψης των συμβάσεων δημοσίων έργων, προμηθειών και υπηρεσιών και συμβάσεων παραχώρησης, έπειτα από την άσκηση προδικαστικής προσφυγής. Με τον τρόπο αυτό δημιουργείται ένα κεντρικό όργανο η συνεπής «νομολογία» του οποίου αναμένεται να αποτελέσει γνώμονα για τις αναθέτουσες αρχές για τη διασφάλιση της νομιμότητας και την επαύξηση της αποτελεσματικότητας των διαδικασιών ανάθεσης, μέσω της αποφυγής πλημμελειών. Επί πλέον, αναμένεται να διευκολύνει τη συμμετοχή των επιχειρήσεων στις διαγωνιστικές διαδικασίες, μέσω της προαγωγής της ασφάλειας δικαίου επί ζητημάτων που αφορούν τις διαδικασίες ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων, αλλά και της εμπιστοσύνης που θα καλλιεργηθεί στους

φορείς του ιδιωτικού τομέα αναφορικά με την αντικειμενική και αδιάβλητη ανάθεση δημοσίων συμβάσεων μέσω των εγγυών αντικειμενικής κρίσης των προσφυγών τους από το εν λόγω σώμα.

Με το άρθρο 348 ορίζεται η διαδικασία, τα κριτήρια επιλογής και η θητεία του Προέδρου και των μελών της ΑΕΠΠ. Προκειμένου να εξασφαλισθεί η αμεροληψία του σώματος προτείνεται ο Πρόεδρος να έχει την ιδιότητα του επίτιμου δικαστικού λειτουργού με μεγάλη εμπειρία στα θέματα των δημοσίων συμβάσεων, ενώ τα μέλη, νομικοί που πληρούν τις προϋποθέσεις του άρθρου 2 του π.δ. 50/2001 «Καθορισμός των προσόντων διορισμού σε θέσεις φορέων του δημοσίου τομέα» (Α΄ 39 Α΄, όπως ισχύει, και διαθέτουν πενταετή εμπειρία στο πεδίο των δημοσίων συμβάσεων, να επιλέγονται από το Ανώτατο Συμβούλιο Επιλογής Προσωπικού (ΑΣΕΠ). Η επταετής θητεία προβλέπεται ως μη ανανεώσιμη, προκειμένου να αποφευχθούν φαινόμενα «μονιμότητας» τα οποία μπορεί να θέσουν σε κίνδυνο την ανεξαρτησία της Αρχής. Για να διασφαλισθεί η συνέχεια της λειτουργίας της ΑΕΠΠ κατά την πρώτη και μόνο εφαρμογή του άρθρου, αμέσως μετά τη λήψη της απόφασης επιλογής των τριάντα (30) μελών της ΑΕΠΠ, κληρώνονται δέκα (10) μέλη και διορίζονται για θητεία πέντε (5) ετών.

Με το άρθρο 349 ρυθμίζονται τα ζητήματα της λειτουργικής και προσωπικής ανεξαρτησίας των μελών της ΑΕΠΠ. Τα μέλη της είναι πλήρους και αποκλειστικής απασχόλησης και τελούν σε αναστολή άσκησης οποιουδήποτε λειτουργήματος ή επαγγελματικής δραστηριότητας. Κατά τη διάρκεια της θητείας τους όλα τα μέλη της ΑΕΠΠ απαγορεύεται να είναι μέτοχοι ή να εμπλέκονται με οποιοδήποτε τρόπο (πχ ως μέλη διοίκησης, ως εταίροι κ.ο.κ.) σε οικονομικούς φορείς που δραστηριοποιούνται στον τομέα των δημοσίων συμβάσεων, ήτοι συμμετέχοντας σε διαγωνισμούς σύναψης δημοσίων συμβάσεων ή παρέχοντας παντός είδους υπηρεσίες σε συμμετέχοντες σε διαγωνισμούς ή αναδόχους δημοσίων συμβάσεων. Επίσης δεν επιτρέπεται για δύο (2) έτη μετά τη λήξη της θητείας τους να παρέχουν υπηρεσία με έμμισθη εντολή ή με οποιαδήποτε έννομη σχέση ή να αποκτήσουν μετοχές σε εταιρία ή επιχείρηση επί των υποθέσεων εκείνων, τις οποίες οι ίδιοι χειρίστηκαν ή επί των οποίων είχαν συμμετάσχει στη λήψη απόφασης κατά τη διάρκεια της θητείας τους. Για τις διατάξεις του προτεινόμενου άρθρου έχουν ληφθεί υπόψη τόσο οι διατάξεις του ν. 3051/2002 για τις συνταγματικά κατοχυρωμένες ανεξάρτητες διοικητικές αρχές όσο και συγκριτική επισκόπηση των ισχυόντων σε μη συνταγματικά κατοχυρωμένες αρχές που λειτουργούν σήμερα σε κρίσιμους τομείς της αγοράς.

Με το άρθρο 350 καθιερώνεται η οικονομική αυτοτέλεια της ΑΕΠΠ και παρέχεται νομοθετική εξουσιοδότηση για την έκδοση Κανονισμού Οικονομικής Διαχείρισης. Για την κάλυψη των λειτουργικών της αναγκών της ΑΕΠΠ προβλέπεται η επιβολή κράτησης 0,04% υπέρ αυτής επί όλων των συμβάσεων που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του παρόντος σχεδίου, ανεξάρτητα από την πηγή προέλευσης χρηματοδότησης. Το ποσό της κράτησης παρακρατείται από την αναθέτουσα αρχή στο όνομα και για λογαριασμό της ΑΕΠΠ και κατατίθεται σε ειδικό τραπεζικό λογαριασμό, η διαχείριση του οποίου γίνεται από την ΑΕΠΠ, σύμφωνα με όσα ορίζονται στον ειδικό Κανονισμό Οικονομικής Διαχείρισης. Αν από την οικονομική διαχείριση της ΑΕΠΠ, στο τέλος κάθε οικονομικού

έτους, προκύπτει θετικό καθαρό αποτέλεσμα χρήσης, ποσοστό του οικονομικού αυτού αποτελέσματος έως ογδόντα τοις εκατό (80%) διατίθεται, με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, ως έσοδο του Κρατικού Προϋπολογισμού.

Με τα άρθρα 351 και 352 θεσπίζεται πειθαρχικό συμβούλιο και πειθαρχική διαδικασία για τα μέλη της ΑΕΠΠ στα πρότυπα άλλων ανεξάρτητων διοικητικών αρχών. Το πειθαρχικό συμβούλιο αποτελείται από ένα Σύμβουλο Επικρατείας, έναν Αρεοπαγίτη και έναν Καθηγητή Πανεπιστημίου με ειδικότητα στο δίκαιο των δημοσίων συμβάσεων και συγκροτείται με απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων. Η πειθαρχική διαδικασία κινείται με απόφαση της Επιτροπής Θεσμών και Διαφάνειας της Βουλής, μετά από πρόταση του Υπουργού Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων.

Με το άρθρο 353 ρυθμίζονται τα θέματα συνεδριάσεων της ΑΕΠΠ. Η Αρχή συνεδριάζει σε 10 κλιμάκια, αποτελούμενα το καθένα από τρία μέλη. Οι αποφάσεις λαμβάνονται με πλειοψηφία των μελών, κατόπιν φανερώς ψηφοφορίας και είναι αιτιολογημένες. Όταν πρόκειται για υπόθεση μεγάλης σπουδαιότητας ή προκειμένου να αποφευχθεί ο κίνδυνος έκδοσης αντιφατικών αποφάσεων, η ΑΕΠΠ συνεδριάζει σε αυξημένη σύνθεση, όπως ειδικότερα ορίζεται στον Κανονισμό Λειτουργίας της. Επίσης στο ίδιο άρθρο προβλέπεται ότι η ΑΕΠΠ συνεδριάζει και σε Ολομέλεια, για θέματα που περιλαμβάνονται στην ημερήσια διάταξη.

Στο άρθρο 354 προβλέπονται οι εσωτερικές αποφάσεις που λαμβάνει η ΑΕΠΠ ως συλλογικό όργανο για την εκπλήρωση του σκοπού της σε κάθε θέμα που αφορά τις αρμοδιότητες και την εσωτερική της λειτουργία. Ενδεικτικά προβλέπεται ότι γνωμοδοτεί για τις τροποποιήσεις του Κανονισμού Λειτουργίας, του Κανονισμού Οικονομικής Διαχείρισης, του Οργανισμού της και της κοινής υπουργικής απόφασης σχετικά με τη διαχείριση της κράτησης του άρθρου 350 παρ. 3. Περαιτέρω, η ΑΕΠΠ μεριμνά για την πρόσληψη του προσωπικού της, συνάπτει συμβάσεις με τρίτους και εγκρίνει τον προϋπολογισμό, τον απολογισμό και τον ισολογισμό της.

Με το άρθρο 355 παρέχεται εξουσιοδότηση για έκδοση Κανονισμού Λειτουργίας με τον οποίο ρυθμίζονται τα ειδικότερα θέματα λειτουργίας της ΑΕΠΠ και ορίζονται ιδίως τα όργανα, ο τρόπος και η διαδικασία άσκησης των αρμοδιοτήτων της, οι συνεδριάσεις, ο μηχανισμός εκμετροπής κατανομής των υποθέσεων, ο τρόπος λήψης των αποφάσεων, τα κωλύματα συμμετοχής των μελών, η συνδρομή δημοσίων αρχών και οικονομικών φορέων, ο πειθαρχικός έλεγχος του προσωπικού και κάθε άλλο θέμα λειτουργίας της.

Με το άρθρο 356 ορίζονται ενδεικτικά οι αρμοδιότητες του Προέδρου για τη διοίκηση και τη λειτουργία της ΑΕΠΠ. Ειδικότερα, ο Πρόεδρος αναλαμβάνει την εκπροσώπηση της ΑΕΠΠ δικαστικώς και εξωδικώς, συντονίζει και κατευθύνει τη λειτουργία της, ασκεί την πειθαρχική εξουσία επί του προσωπικού της, μεριμνά για την κατάρτιση του προϋπολογισμού, του απολογισμού και του ισολογισμού της, τη διαχείριση των οικονομικών της και τη διάθεση των πιστώσεων, ορίζει τα θέματα της Ολομέλειας και εκδίδει τις απαραίτητες για τη στελέχωση και τον εξοπλισμό της πράξεις, καθώς και κάθε άλλη που είναι αναγκαία για τη λειτουργία της μέχρι τη συγκρότησή της.

Με το άρθρο 357 συνιστώνται οι θέσεις του προσωπικού της ΑΕΠΠ, ορίζεται ο τρόπος διορισμού, οι αποδοχές και η σχέση εργασίας με την οποία θα απασχολείται. Στο ίδιο άρθρο προβλέπεται η έκδοση του Οργανισμού της ΑΕΠΠ, με τον οποίο, μεταξύ άλλων, καθορίζεται η οργάνωση, η διάρθρωση των οργανικών μονάδων της ΑΕΠΠ σε διευθύνσεις, τμήματα και γραφεία, οι αρμοδιότητες αυτών και ο τρόπος πρόσληψης ή επιλογής των διευθυντών και των προϊσταμένων των τμημάτων και γραφείων, τα προσόντα του προσωπικού, ο αριθμός των θέσεων του προσωπικού, η κατανομή αυτών σε κλάδους και ειδικότητες, η τυχόν σύσταση νέων θέσεων προσωπικού και κάθε άλλο σχετικό θέμα.

Με το άρθρο 358 προτείνεται η σύσταση νομικής υπηρεσίας για τη δικαστική και εξωδικαστική εκπροσώπηση και υπεράσπιση των συμφερόντων της ΑΕΠΠ, καθώς και την παροχή νομικών συμβουλών και γνωμοδοτήσεων. Η σύσταση της εν λόγω υπηρεσίας διασφαλίζει την αρτιότερη υπεράσπιση των αποφάσεων της ΑΕΠΠ ενώπιον των δικαστηρίων.

Στο άρθρο 359 προβλέπεται η υποχρέωση σύνταξης, εκ μέρους της ΑΕΠΠ, Ετήσιας Έκθεσης Πεπραγμένων προς τον Υπουργό Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού και Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων στην οποία επισυνάπτεται αναλυτικός πίνακας με τις αναθέτουσες αρχές που δεν συμμορφώνονται με τις αποφάσεις της. Η σύνταξη της έκθεσης αποσκοπεί στην επισήμανση τυχόν νομοθετικών ή και πραγματικών αρρυθμιών που εντοπίζονται στο δικαιοδοτικό έργο της ΑΕΠΠ και εν γένει στο πεδίο των δημοσίων συμβάσεων, ενώ η σύνταξη του πίνακα μη συμμόρφωσης αποσκοπεί στην ενημέρωση για την τυχόν ύπαρξη αναθετουσών αρχών που δεν συμμορφώνονται προς τις αποφάσεις της ΑΕΠΠ και, κατά συνέπεια, εμποδίζουν την ομαλή διεξαγωγή της διαγωνιστικής διαδικασίας.

Στο Τμήμα ΙΙ ορίζεται η διαδικασία προσφυγής ενώπιον της ΑΕΠΠ για την ακύρωση παράνομης πράξης ή παράλειψης της αναθέτουσας αρχής (Μέρος Α΄) ή την ακύρωση παρανόμως υπογραφείσας σύμβασης (Μέρος Β΄).

Στο μέρος Α΄ του Τμήματος ΙΙ περιλαμβάνονται οι διατάξεις που αφορούν στην προδικαστική προσφυγή κατά πράξεων ή παραλείψεων της αναθέτουσας αρχής πριν τη σύναψη της σύμβασης.

Στο άρθρο 360 προβλέπεται το δικαίωμα άσκησης προσφυγής για κάθε οικονομικό φορέα που έχει συμφέρον να του ανατεθεί συγκεκριμένη σύμβαση του παρόντος σχεδίου και έχει υποστεί ή ενδέχεται να υποστεί ζημία από εκτελεστή πράξη ή παράλειψη της αναθέτουσας αρχής κατά παράβαση της νομοθεσίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή της εσωτερικής νομοθεσίας. Η άσκηση προδικαστικής προσφυγής αποτελεί προϋπόθεση για την μετέπειτα άσκηση κατά της ίδιας πράξης ή παράλειψης της αναθέτουσας αρχής των προβλεπόμενων στον Τίτλο 3 ενδίκων βοηθημάτων. Στο ίδιο άρθρο προβλέπεται ότι κατά των πράξεων της αναθέτουσας αρχής που εκδίδονται κατά το στάδιο της ανάθεσης δεν ασκείται άλλη προσφυγή, έτσι ώστε να μην επιμηκύνεται υπέρμετρα η διαδικασία ανάθεσης.

Στο άρθρο 361 καθορίζεται η προθεσμία άσκησης της προσφυγής και η έναρξη αυτής. Αναλυτικότερα, σε περίπτωση προσφυγής κατά πράξης της αναθέτουσας αρχής, η προθεσμία άσκησης της προσφυγής είναι α) δέκα (10) ημέρες από την κοινοποίηση της προσβαλλόμενης πράξης στον ενδιαφερόμενο οικονομικό φορέα εφόσον

η πράξη κοινοποιήθηκε με ηλεκτρονικά μέσα ή τηλεμοιροτυπία, ή (β) εφόσον χρησιμοποιήθηκαν άλλα μέσα επικοινωνίας, δεκαπέντε (15) ημέρες από την κοινοποίηση της προσβαλλόμενης πράξης στον ενδιαφερόμενο οικονομικό φορέα, άλλως (γ) δέκα (10) ημέρες από την πλήρη, πραγματική ή τεκμαιρόμενη, γνώση της πράξης που βλάπτει τα συμφέροντα του ενδιαφερόμενου οικονομικού φορέα. Ειδικά για την άσκηση προσφυγής κατά προκήρυξης, η πλήρης γνώση αυτής τεκμαίρεται μετά την πάροδο δέκα (10) ημερών από την ανάρτηση στο Κεντρικό Ηλεκτρονικό Μητρώο Δημοσίων Συμβάσεων (ΚΗΜ-ΔΗΣ). Σε περίπτωση παράλειψης, η προθεσμία της προδικαστικής προσφυγής είναι δεκαπέντε (15) ημέρες από την επομένη της συντέλεσης της προσβαλλόμενης παράλειψης. Με τις προτεινόμενες προθεσμίες επιτυγχάνεται πληρέστερη συμμόρφωση προς τις δικονομικές οδηγίες (Οδηγία 89/665/ΕΟΚ και 2007/66/ΕΚ), καθώς εγκαθιδρύεται ένα σαφές χρονικό πλαίσιο εντός του οποίου μπορεί να ασκηθεί η προδικαστική προσφυγή.

Στο άρθρο 362 ορίζεται η διαδικασία άσκησης προσφυγής και παρέμβασης. Για τον σκοπό της επιτάχυνσης της διαδικασίας προτείνεται η προδικαστική προσφυγή να κατατίθεται ηλεκτρονικά στην ΑΕΠΠ, ενώ παράλληλα δίνεται η δυνατότητα πρόβλεψης στον Κανονισμό Εξέτασης Προδικαστικών υποχρεωτικής χρήσης τυποποιημένου εντύπου. Η ίδια διαδικασία ακολουθείται και κατά την άσκηση παρέμβασης για τη διατήρηση της ισχύος της προσβαλλόμενης πράξης. Με το ίδιο άρθρο απαγορεύεται ρητά η άσκηση προδικαστικής προσφυγής κατά απόφασης της ΑΕΠΠ, η οποία δέχεται εν όλω ή εν μέρει προσφυγή άλλου προσώπου, προκειμένου να αποφευχθεί το φαινόμενο άσκησης πολλαπλών προσφυγών κατά της ίδιας πράξης της αναθέτουσας αρχής.

Στο άρθρο 363 καθιερώνεται υποχρέωση κατάθεσης αναλογικού παραβόλου επί της προϋπολογισθείσας αξίας της υπό ανάθεση σύμβασης το ύψος του οποίου ανέρχεται σε ποσοστό 0,50 τοις εκατό (0,50%) της προϋπολογισθείσας αξίας (χωρίς Φ.Π.Α.) της σχετικής σύμβασης και δεν μπορεί να είναι κατώτερο των εξακοσίων (600) ευρώ ούτε ανώτερο των δεκαπέντε χιλιάδων (15.000) ευρώ. Σε περίπτωση που από τα έγγραφα της σύμβασης δεν προκύπτει η προϋπολογισθείσα αξία της, για το παραδεκτό της άσκησης της προδικαστικής προσφυγής, κατατίθεται παράβολο ύψους εξακοσίων (600) ευρώ. Η επιβολή παραβόλου κρίνεται αναγκαία προκειμένου να αποτραπεί η άσκηση αστήρικτων και παρεκλυστικών προσφυγών.

Το άρθρο 364 ορίζει ότι η προθεσμία για την άσκηση της προδικαστικής προσφυγής και η άσκησή της κωλύουν τη σύναψη της σύμβασης επί ποινή ακυρότητας, η οποία διαπιστώνεται με απόφαση της ΑΕΠΠ μετά από άσκηση προσφυγής σύμφωνα με το άρθρο 369, ενώ η άσκηση της προδικαστικής προσφυγής δεν κωλύει την πρόοδο της διαγωνιστικής διαδικασίας, με την επιφύλαξη του άρθρου 368.

Στο άρθρο 365 ορίζεται η διαδικασία εξέτασης της προσφυγής. Καταρχάς, θεσπίζεται η υποχρέωση κοινοποίησης της προσφυγής από την αναθέτουσα αρχή προς κάθε ενδιαφερόμενο τρίτο και προβλέπεται δεκαήμερη προθεσμία αποστολής του φακέλου της υπόθεσης εκ μέρους της στην ΑΕΠΠ. Η πρόβλεψη της παράβασης των παραπάνω υποχρεώσεων ως πειθαρχικού παραπτώματος προτείνεται προκειμένου να αποφευχθούν φαινόμενα μη συμμόρφωσης τα οποία θα παρακωλύουν την δια-

δικασία ενώπιον της ΑΕΠΠ. Επιπλέον, η μη αποστολή του φακέλου δίνει την δυνατότητα στην ΑΕΠΠ να συνάγει τεκμήριο ομολογίας όπως επίσης και να επιβάλλει χρηματική κύρωση. Στο ίδιο άρθρο τίθεται ως απώτερο χρονικό όριο εξέτασης της προσφυγής αυτό των 40 ημερών από την κατάθεση της και ορίζεται δεκαήμερη προθεσμία γνωστοποίησης του χρονικού σημείου εξέτασης της προσφυγής στα εμπλεκόμενα μέρη. Τέλος, με το άρθρο αυτό παρέχεται εξουσιοδότηση για την έκδοση Κανονισμού Εξέτασης Προδικαστικών Προσφυγών, ο οποίος θα διέπει τη λειτουργία της Αρχής και την ενώπιον της διαδικασίας.

Με το άρθρο 366 δίνεται η δυνατότητα στην ΑΕΠΠ να διατάξει προσωρινά μέτρα προκειμένου να μην καταστεί αλυσιτελής η αποδοχή της προδικαστικής προσφυγής λόγω της προόδου της διαγωνιστικής διαδικασίας. Συγκεκριμένα, η ΑΕΠΠ μπορεί να διατάξει την αναστολή της εκτέλεσης της προσβαλλόμενης πράξης ωστόσο αποφανθεί για την προσφυγή, καθώς και κάθε πρόσφορο μέτρο προκειμένου να επανορθωθεί η εικαζόμενη παράβαση ή να αποτραπεί η ζημία των θιγόμενων συμφερόντων, συμπεριλαμβανομένων μέτρων που αναστέλλουν τη διαδικασία ανάθεσης δημόσιας σύμβασης ή της εκτέλεσης οιασδήποτε απόφασης λαμβάνει η αναθέτουσα αρχή. Η ΑΕΠΠ μπορεί να αποφασίσει να μην προβεί στη χορήγηση προσωρινών μέτρων αν κρίνει ότι, συνυπολογίζοντας όλα τα συμφέροντα που ενδέχεται να ζημιωθούν, καθώς και το δημόσιο συμφέρον, οι πιθανές αρνητικές συνέπειες από τη χορήγηση των προσωρινών μέτρων είναι περισσότερες από τα οφέλη.

Στο άρθρο 367 ορίζεται η διαδικασία λήψης απόφασης και οι συνέπειες των αποφάσεων της ΑΕΠΠ. Ειδικότερα προβλέπεται ότι η ΑΕΠΠ αποφαινεται αιτιολογημένα επί της βασιμότητας των ισχυρισμών της προσφυγής και των ισχυρισμών της αναθέτουσας αρχής και δέχεται (εν όλω ή εν μέρει) ή απορρίπτει την προσφυγή με απόφασή της η οποία εκδίδεται εντός αποκλειστικής προθεσμίας είκοσι (20) ημερών από την ημέρα εξέτασης της προσφυγής. Σε περίπτωση αποδοχής προσφυγής κατά πράξης ακυρώνεται ολικώς ή μερικώς η προσβαλλόμενη πράξη, ενώ επί αποδοχής προσφυγής κατά παράλειψης ακυρώνεται η παράλειψη και η υπόθεση αναπέμπεται στην αναθέτουσα αρχή για να προβεί αυτή στην οφειλόμενη ενέργεια. Στο ίδιο άρθρο προβλέπεται η υποχρέωση των αναθετουσών αρχών σε συμμόρφωση με τις αποφάσεις της ΑΕΠΠ έτσι ώστε να αποφεύγεται η παρακώλυση της διαγωνιστικής διαδικασίας. Για τον ίδιο λόγο οι αποφάσεις της ΑΕΠΠ υπόκεινται αποκλειστικά στα ένδικα βοηθήματα του Τίτλου 3.

Στο Μέρος Β' του Τμήματος II ρυθμίζονται οι περιπτώσεις, η διαδικασία και οι συνέπειες της κήρυξης ως άκυρης συναφθείσας σύμβασης.

Πιο συγκεκριμένα, στο άρθρο 368 ορίζεται ότι οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να ζητήσουν από την ΑΕΠΠ την κήρυξη συναφθείσας σύμβασης ως άκυρης, σε συγκεκριμένες, ρητώς αναφερόμενες περιπτώσεις, ήτοι όταν: (α) η αναθέτουσα αρχή έχει αναθέσει τη σύμβαση χωρίς προηγούμενη δημοσίευση προκήρυξης στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης κατά παράβαση των ευρωπαϊκών και εθνικών κανόνων δημοσίων συμβάσεων ή (β) σε περίπτωση που δεν τηρήθηκε η υποχρέωση αναστολής της σύναψης σύμφωνα με το άρθρο 364 ή (γ) σε περίπτωση σύναψης συμφωνίας - πλαισίου και εφαρμογής δυναμικού συστήματος αγορών, ή, σε περίπτωση

σύναψης συμφωνίας - πλαισίου και εφαρμογής δυναμικού συστήματος αγορών, όταν παραβιάζονται οι υποχρεώσεις που προκύπτουν είτε από τις περιπτώσεις α' και β' της παραγράφου 2, την περίπτωση α' της παραγράφου 4, τις παραγράφους 5 και 6 του άρθρου 33 και την παράγραφο 5 του άρθρου 39 είτε από τις περιπτώσεις α' και β' της παραγράφου 2, την περίπτωση (α) της παραγράφου 4, τις παραγράφους 5 και 6 του άρθρου 270 και την παράγραφο 2 του άρθρου 273, κατά περίπτωση.

Στο άρθρο 369 προβλέπεται ότι για την κήρυξη της σύμβασης ως άκυρης απαιτείται προσφυγή στην ΑΕΠΠ, η οποία ασκείται μέσα σε προθεσμία τριάντα (30) ημερών, από την επομένη της δημοσίευσης της απόφασης κατά τα άρθρα 64, 65, 66, 122 ή 294, 295, 296 κατά περίπτωση, εφόσον στη δημοσίευση περιλαμβάνεται αιτιολογία για τη σύναψη της σύμβασης χωρίς δημοσίευση προκήρυξης ή από την επομένη της ενημέρωσης των ενδιαφερομένων ε άλλον τρόπο. Η προσφυγή δεν μπορεί σε καμιά περίπτωση να ασκηθεί μετά την πάροδο έξι (6) μηνών από την επομένη της σύναψης της σύμβασης.

Στο άρθρο 370 προβλέπεται η δυνατότητα μη κήρυξης της ακυρότητας της σύμβασης για επιτακτικούς λόγους δημοσίου συμφέροντος και επιβολής εναλλακτικών κυρώσεων. Ειδικότερα, παρέχεται η δυνατότητα στην ΑΕΠΠ να μην κηρύξει την ακυρότητα σύμβασης η οποία έχει ανατεθεί παράνομα εάν διαπιστώσει ότι επιτακτικοί λόγοι δημοσίου συμφέροντος επιβάλλουν τη διατήρηση των αποτελεσμάτων της σύμβασης. Στην περίπτωση αυτή, η ΑΕΠΠ επιβάλλει πρόστιμο στην αναθέτουσα αρχή, το ύψος του οποίου καθορίζεται στη σχετική απόφαση και δεν μπορεί να υπερβαίνει το 10% του χρηματικού αντικειμένου της σύμβασης, μη συμπεριλαμβανομένου του ΦΠΑ. Με ειδική απόφαση της ΑΕΠΠ, το πρόστιμο περιέρχεται στον αιτούντα.

Στο άρθρο 371 ορίζεται ότι η ακυρότητα έχει αναδρομική ισχύ (επιφυλασσόμενης της διάταξης της παραγράφου 2), ενώ οι αξιώσεις των μερών διέπονται από τις διατάξεις περί αδικαιολόγητου πλουτισμού. Κατά την εφαρμογή των διατάξεων αυτών, μπορεί το δικαστήριο να επιδικάσει μειωμένο το οφειλόμενο ποσό, ή και να μην επιδικάσει κανένα ποσό, αφού συνεκτιμήσει το ότι ο ανάδοχος γνώριζε ή όφειλε να γνωρίζει την ακυρότητα της υπογραφείσας σύμβασης. Με την παράγραφο 2 παρέχεται η δυνατότητα στην ΑΕΠΠ, εκτιμώντας το στάδιο εκτέλεσης της σύμβασης, τη σοβαρότητα της παράβασης και τη συμπεριφορά της αναθέτουσας αρχής, να κηρύξει την ακυρότητα μόνο του ανεκτέλεστου τμήματος της σύμβασης και να επιβάλλει πρόστιμο στην αναθέτουσα αρχή, το ύψος του οποίου καθορίζεται στη σχετική απόφαση και δεν μπορεί να υπερβαίνει το 10% του χρηματικού αντικειμένου της σύμβασης. Με ειδική απόφαση της ΑΕΠΠ, το πρόστιμο περιέρχεται στον αιτούντα.

Στον Τίτλο 3 ορίζεται η δικαστική προστασία που παρέχεται κατά των αποφάσεων της ΑΕΠΠ και των συναφών πράξεων των αναθετουσών αρχών, διατηρώντας σε ισχύ το επιτυχημένο σύστημα προστασίας που εισήγαγε ο ν. 3886/2010 (Α' 173).

Ειδικότερα, το άρθρο 372 ορίζει ότι κάθε ενδιαφερόμενος που έχει έννομο συμφέρον μπορεί να ζητήσει την αναστολή της εκτέλεσης απόφασης της ΑΕΠΠ και την ακύρωσή της ενώπιον του Διοικητικού Εφετείου της έδρας της αναθέτουσας αρχής, το οποίο αποφαινεται αμετακλήτως, εφαρμόζοντας, υπό την επιφύλαξη του παρόντος σχεδίου, τις διατάξεις του π.δ. 18/1989 (Α' 8). Με

τα ένδικα βοηθήματα της αίτησης αναστολής και της αίτησης ακύρωσης λογίζονται ως συμπροσβαλλόμενες με την απόφαση της ΑΕΠΠ και όλες οι συναφείς προς την ανωτέρω απόφαση πράξεις ή παραλείψεις της αναθέτουσας αρχής, εφόσον έχουν εκδοθεί ή συντελεστεί αντιστοίχως ως τη συζήτηση της αίτησης αναστολής ή την πρώτη συζήτηση της αίτησης ακύρωσης. Κατ' εξαίρεση, διαφορές οι οποίες προκύπτουν κατά την ανάθεση συμβάσεων παραχώρησης έργων ή υπηρεσιών, δημοσίων συμβάσεων οι οποίες υλοποιούνται ως Συμπράξεις Δημόσιου-Ιδιωτικού Τομέα (Σ.Δ.Ι.Τ.) σύμφωνα με τον ν. 3389/2005 (Α' 232), δημοσίων συμβάσεων που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της Οδηγίας 2014/25/ΕΕ, εκδικάζονται από το Συμβούλιο της Επικρατείας. Ομοίως, διαφορές οι οποίες προκύπτουν από την ανάθεση δημοσίων συμβάσεων που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ με προϋπολογισμό μεγαλύτερο των δεκαπέντε εκατομμυρίων (15.000.000) ευρώ, περιλαμβανομένου του ΦΠΑ, εκδικάζονται από το Συμβούλιο της Επικρατείας.

Το άρθρο 373 ορίζει ότι ο ενδιαφερόμενος που αποκλείστηκε παράνομα από διαγωνισμό δικαιούται αποζημίωση κατά τις διατάξεις των άρθρων 197 και 198 ΑΚ, ενώ αν αποδείξει ότι θα του ανετίθετο η σύμβαση, στην περίπτωση που δεν εμφιλοχωρούσε η παράνομη πράξη ή παράλειψη, δικαιούται αποζημίωση κατά τις γενικές διατάξεις. Επιπλέον, για την επιδίκαση της αποζημίωσης απαιτείται η προηγούμενη ακύρωση της παράνομης πράξης ή παράλειψης, αν όμως δεν είναι εφικτή η αναγνώριση της ακυρότητας, σύμφωνα τα άρθρα 370, της παρ. 2 του άρθρου 371 και της παρ. 7 του άρθρου 372 ή, εν γένει, για λόγους που δεν οφείλονται στον αιτούντα, μπορεί να επιδικασθεί αποζημίωση και χωρίς να κηρυχθεί ακυρότητα.

Στο άρθρο 374 ρυθμίζονται θέματα συνεργασίας των Ελληνικών Αρχών με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, ορίζονται συγκεκριμένες προθεσμίες απάντησης των Ελληνικών Αρχών στα αιτήματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις περιπτώσεις που η Επιτροπή θεωρεί ότι έχει διαπραχθεί σοβαρή παράβαση του δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, καθώς και οι λεπτομέρειες ενημέρωσης και χορήγησης πληροφοριών. Επίσης προβλέπεται η διαβίβαση, σε τακτά χρονικά διαστήματα, στατιστικών στοιχείων που αφορούν θέματα εφαρμογής των διατάξεων παροχής προσωρινής προστασίας και τέλος ορίζονται τα αρμόδια υπουργεία για τη χορήγηση των πληροφοριών αυτών.

Στο άρθρο 375 περιλαμβάνονται οι τροποποιήσεις διατάξεων διάφορων νομοθετημάτων που κρίνονται απαραίτητες για την ορθή εφαρμογή του παρόντος νόμου.

Ειδικότερα, με την παράγραφο 1 τροποποιείται το άρθρο 50 του ν. 4339/2015 (Α' 133), και η παρ. 3 αντικαθίσταται με την προβλεπόμενη διάταξη. Με την παράγραφο 2 τροποποιείται το δεύτερο εδάφιο του άρθρου 130 του ν. 4270/2014 που αφορά τον τύπο των συμβάσεων του Δημοσίου και προστίθεται ότι για το κύρος των συμβάσεων προμηθειών και υπηρεσιών που αφορούν σε ενέργειες τεχνικής βοήθειας των συγχρηματοδοτούμενων προγραμμάτων του ΕΣΠΑ και του ΕΟΧ, ή άλλων ενωσιακών ή διεθνών προγραμμάτων ή/και ταμείων απαιτείται ιδιωτικό έγγραφο για το ποσό των 10.000 ευρώ και άνω. Η παράγραφος 3 τροποποιεί την παρ. 3 του άρθρου 14 του ν. 4173/2013 (Α' 169) «3. Οι όροι και οι διαδικασίες προμήθειας προγράμματος, αγορών ακινήτων, μισθώσεων ακινήτων, εκμισθώσεων και κάθε άλλου ενοχικού ή ε-

μπράγματος δικαιώματος επί ακινήτων της Ε.Ρ.Τ. Α.Ε. καθορίζονται με κανονισμούς, που καταρτίζονται από τα Διευθύνοντα Σύμβουλο και εγκρίνονται από το Διοικητικό Συμβούλιο.».

Με την παράγραφο 4 τροποποιείται το άρθρο 5 του ν. 4155/2013 (Α΄ 120) και το «Τμήμα Προγραμματισμού και Στοιχείων της Διεύθυνσης Πολιτικής Προμηθειών της Γενικής Διεύθυνσης κρατικών προμηθειών της Γενικής Γραμματείας Εμπορίου» αντικαθίσταται από τη «Διεύθυνση Ανάπτυξης και Τεχνικής Στήριξης ΕΣΗΔΗΣ της Γενικής Γραμματείας Εμπορίου και Προστασίας Καταναλωτή».

Με την παράγραφο 6 προστίθεται στην παράγραφο 3 του άρθρου 16 του ν. 4019/2011 η συμμετοχή ενός εκπροσώπου της ΕΑΑΔΗΣΥ χωρίς δικαίωμα ψήφου στη Διυπουργική Επιτροπή του ως άνω νόμου.

Με την παράγραφο 7 τροποποιείται η παράγραφος 3 του άρθρου 4 του ν. 4013/2011 και μειώνεται το ποσοστό της κράτησης υπέρ της ΕΑΑΔΗΣΥ από το ποσοστό 0,1% σε 0,06% με σκοπό τον εξορθολογισμό της οικονομικής επιβάρυνσης και σε εναρμόνιση με τη παράγραφο 3 του άρθρου 350 στο οποίο η κράτηση υπέρ της ΑΕΠΠ ορίζεται σε 0,06%.

Με την παράγραφο 8 προστίθενται νέα εδάφια στις περιπτώσεις 6α, 14, 15 και 16 αντίστοιχα της παρ. 4 του άρθρου 2 του ν. 3861/2010 και με την παρ. 3 προστίθεται νέα παράγραφος 6 στο άρθρο 3 του ως άνω νόμου με το ίδιο περιεχόμενο. Με τις εν λόγω προσθήκες-τροποποιήσεις εξαιρούνται από την υποχρέωση πρωτογενούς καταχώρισης στο Πρόγραμμα «Διαύγεια» τα έγγραφα και στοιχεία δημοσίων συμβάσεων, τα οποία καταχωρίζονται υποχρεωτικά στο Κεντρικό Ηλεκτρονικό Μητρώο Δημοσίων Συμβάσεων (Κ.Η.Μ.ΔΗ.Σ.), σύμφωνα με τις διατάξεις του σχεδίου νόμου. Σκοπός των ως άνω τροποποιήσεων είναι η αποφυγή διπλής υποχρεωτικής πρωτογενούς ανάρτησης των ίδιων στοιχείων τόσο στο Πρόγραμμα «Διαύγεια» όσο και στο Κ.Η.Μ.ΔΗ.Σ., (καθώς τα στοιχεία αυτά θα αντλούνται αυτόματα από το ΚΗΜΔΗΣ, στο πλαίσιο της προβλεπόμενης διαλειτουργικότητας του Κ.Η.Μ.ΔΗ.Σ. με το Πρόγραμμα «Διαύγεια») και κυρίως η συγκέντρωση και ομαδοποίηση όλων των στοιχείων των δημοσίων συμβάσεων σε ένα ενιαίο μητρώο (Κ.Η.Μ.ΔΗ.Σ.) που θα αποτελεί το κύριο σημείο αναφοράς και κόμβο επικοινωνίας τόσο για τις αναθέτουσες αρχές/φορείς όσο και για τους ενδιαφερόμενους οικονομικούς φορείς ή τυχόν τρίτους που επιθυμούν να λαμβάνουν γνώση των στοιχείων που αφορούν σε δημόσιες συμβάσεις. Στην παράγραφο 10 τροποποιείται το γ΄ εδάφιο της παραγράφου 4 του άρθρου 8 του ν. 3310/2005 και προβλέπεται ότι η κήρυξη του απαραδέκτου στις περιπτώσεις μη προσκόμισης των δικαιολογητικών ονομαστικοποίησης των μετοχών των Α.Ε. που συμμετέχουν σε διαγωνισμό ή συμμετοχής εξωχώριας εταιρείας στη διαγωνιστική διαδικασία, γίνεται κατά τον έλεγχο των δικαιολογητικών κατακύρωσης του προσωρινού αναδόχου, τροποποιώντας την υφιστάμενη ρύθμιση, στο πλαίσιο της οποίας η κήρυξη του απαραδέκτου λαμβάνει χώρα κατά τον έλεγχο των δικαιολογητικών συμμετοχής. Η εν λόγω τροποποίηση κρίνεται απαραίτητη, καθώς απαλλάσσει τις αναθέτουσες αρχές/αναθέτοντες φορείς από τη χρονοβόρα υποχρέωση να ελέγχουν τη συνδρομή των προϋποθέσεων αυτών για όλους τους συμμετέχοντες κατά το στάδιο του ελέγχου των δικαιολογητικών συμμετοχής, καθώς με την προτεινόμενη τρο-

ποποίηση, ο έλεγχος αυτός θα γίνεται στο στάδιο του ελέγχου των δικαιολογητικών κατακύρωσης και θα αφορά μόνο στον προσωρινό ανάδοχο.

Με την παράγραφο 17 το πρώτο εδάφιο της παραγράφου 1 του π.δ. 4/2002 «Εκτέλεση ενεργειών τεχνικής βοήθειας στήριξης και διαχείριση των αντίστοιχων πόρων», τροποποιείται ώστε να ανταποκρίνεται στο αντικείμενο ρύθμισης του π.δ. 4/2002 μετά την κατάργηση των άρθρων 3, 5 και 9 αυτού με το άρθρο 377 του παρόντος.

Στο άρθρο 376 περιέχονται οι μεταβατικές διατάξεις, οι οποίες ρυθμίζουν ζητήματα επιλογής του εφαρμοστέου δικαίου σε εν εξελίξει διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων κατά το χρόνο έναρξης ισχύος του νόμου. Οι διατάξεις αυτές κρίνονται απαραίτητες για την ομαλή μετάβαση από το υφιστάμενο θεσμικό πλαίσιο στο νέο και αποσκοπούν στη σταδιακή προσαρμογή των αναθετουσών αρχών/φορέων αλλά και των υποψήφιων οικονομικών φορέων στις διατάξεις του νόμου, καθώς και στην ομαλή ανάθεση-εκτέλεση των ήδη εκκρεμών, κατά την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου, δημοσίων συμβάσεων προμηθειών, υπηρεσιών και έργων. Στις διατάξεις αυτές δεν έχουν συμπεριληφθεί κανονιστικές πράξεις, οι οποίες εκδόθηκαν δυνάμει εξουσιοδοτικών διατάξεων που καταργούνται ρητά με το άρθρο 377 του σχεδίου νόμου (όπως για παράδειγμα των ν. 3669/2008, ν. 3316/2005, ν. 4155/2013, ν. 2286/1995, ν. 4270/2014), οι οποίες εξακολουθούν να ισχύουν, εφόσον δεν καταργούνται ρητά με το άρθρο 377 του σχεδίου νόμου. Άλλωστε, κατά πάγιο κανόνα, σύμφωνα με την πάγια νομολογία του Συμβουλίου της Επικρατείας (βλ. ΣΤΕ 3057/1997, 1433/2005, 2939/1987, 1552/1964, 3023/1990, 2412/1992, 3206/2002), οι κανόνες που θεσπίζονται με κανονιστικές πράξεις, οι οποίες εκδίδονται βάσει νομοθετικής εξουσιοδότησης, μπορούν να τροποποιηθούν ή να καταργηθούν μόνον από διατάξεις νεότερων όμοιων πράξεων, εφόσον εξακολουθεί να υφίσταται η σχετική κανονιστική αρμοδιότητα, ή από διατάξεις νεότερων νομοθετικών κειμένων ή διατάξεις κανονιστικών πράξεων που έχουν εκδοθεί βάσει νεότερης εξουσιοδότησης (Η δε απλή κατάργηση της εξουσιοδοτικής διάταξης δεν συνεπάγεται αυτοδίκαια και την κατάργηση των κανονιστικών πράξεων που εκδόθηκαν βάσει αυτής. Ως εκ τούτου κανονιστικές πράξεις, Στην περίπτωση αυτή, των κανονιστικών πράξεων που εξακολουθούν να ισχύουν, ανήκουν ενδεικτικά:

- μέχρι την έκδοση της απόφασης της παρ. 6 του άρθρου 36 του σχεδίου νόμου εξακολουθεί να εφαρμόζεται η με αρ. Π1/2390/2013 (Β 2677) απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης και Ανταγωνιστικότητας, κατά το μέρος που δεν αντίκειται στις διατάξεις του παρόντος νόμου.

- μέχρι την έκδοση της κατά περίπτωσης κοινής υπουργικής απόφασης της παρ. 5 του άρθρου 38 του σχεδίου νόμου και τη λειτουργία του διαβαθμισμένου πληροφοριακού συστήματος στο ΚΗΜΔΗΣ για τις συμβάσεις του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας, της ΕΥΠ και του Υπουργείου Εξωτερικών της αυτής παραγράφου, τα στοιχεία των συμβάσεων αυτών, καθώς και οι συμβάσεις δεν καταχωρίζονται στο ΚΗΜΔΗΣ.

- μέχρι την έκδοση της απόφασης της παρ. 6 του άρθρου 38 του σχεδίου νόμου, εξακολουθεί να εφαρμόζεται η υπ. αριθ. Π1/2380/2012 (Β 3400) κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών, Εθνικής Άμυνας, Εσωτερ-

κών, Διοικητικής Μεταρρύθμισης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας, Υποδομών Μεταφορών και Δικτύων, Υγείας, Δημόσιας Τάξης και Προστασίας του Πολίτη και Ναυτιλίας και Αιγαίου, κατά το μέρος που δεν αντίκειται στις διατάξεις του παρόντος νόμου.

- μέχρι την έκδοση της απόφασης της περίπτωση ζ' της παρ. 7 του άρθρου 52 του σχεδίου νόμου, ισχύουν τα ενιαία τιμολόγια που εκδόθηκαν για την εφαρμογή του ν.3669/2008 (Α' 116).

- μέχρι την έκδοση της απόφασης της περίπτωση δ' της παρ. 8 του άρθρου 52 του σχεδίου νόμου, ισχύουν οι αντίστοιχες αποφάσεις έγκρισης κανονισμού προεκτιμώμενων αμοιβών μελετών και τεχνικών υπηρεσιών που εκδόθηκαν κατ' εξουσιοδότηση του ν. 3316/2005 (Α' 42).

- μέχρι την έκδοση της απόφασης της περίπτωση δ' της παρ. 1 του άρθρου 71 του σχεδίου νόμου εξακολουθεί να ισχύει η απόφαση 2/51557/2001 του Υπουργού Οικονομικών (Β' 1209).

Στο άρθρο 377 περιλαμβάνονται οι καταργούμενες από την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου συναφείς διατάξεις. Δεδομένου ότι το υφιστάμενο εθνικό δίκαιο των δημοσίων συμβάσεων συγκροτείται από μία πληθώρα νομοθετικών και κανονιστικών διατάξεων που ρυθμίζουν τη σύναψή τους ανάλογα είτε με την αναθέτουσα αρχή (κεντρική κυβέρνηση / τοπική αυτοδιοίκηση, κρατικά ελεγχόμενα νομικά πρόσωπα), είτε το είδος της σύμβασης (έργα / προμήθειες / υπηρεσίες) είτε ακόμη και τον κλάδο της αγοράς (υγεία / πληροφορική κ.ο.κ.), κρίνεται απαραίτητη η απλοποίησή του και η ύπαρξη όσο το δυνατόν μικρού αριθμού νομοθετημάτων, καθώς η πολυδιάσπαση που υπάρχει σήμερα είναι σε σημαντικό βαθμό περιττή και δημιουργεί εύλογη σύγχυση, τόσο στις αναθέτουσες αρχές, όσο και στους οικονομικούς φορείς.

Η ρητή αναφορά στο άρθρο 377 των καταργούμενων διατάξεων αποσκοπεί ακριβώς στην άρση οποιασδήποτε αμφιβολίας ή σύγχυσης σχετικά με τις εφαρμοστέες-κατόπιν της έναρξης ισχύος του νόμου- διατάξεις συναφών νομοθετημάτων και συνεχεται άμεσα με το σκοπό της απλοποίησης και ενοποίησης του δικαίου των δημοσίων συμβάσεων που σκοπείται με τον παρόντα νόμο.

Ειδικότερα, ενδεικτικά αναφέρεται ότι καταργούνται στο σύνολό τους τα π.δ. 59/2007 και 60/2007, τα οποία είχαν εναρμονίσει το εθνικό δίκαιο με τις διατάξεις των Οδηγιών 2004/18/EK και 2004/17/EK αντίστοιχα, καθώς οι διατάξεις αυτές ενσωματώνονται πλέον στο κείμενο του παρόντος νόμου, οι διατάξεις του ν.3369/2008, καθώς και του ν.3316/2005 που ρυθμίζουν ζητήματα ανάθεσης συμβάσεων έργων και ανάθεσης μελετών αντίστοιχα, εκτός από τις διατάξεις τους που αφορούν ζητήματα μητρώων. Επίσης, καταργείται ο ν.2286/1995 στο σύνολό του, πλην των διατάξεων που αφορούν συμβάσεις που έχουν ενταχθεί στο Ενιαίο Πρόγραμμα Προμηθειών του Υπουργείου Ανάπτυξης και Ανταγωνιστικότητας έτους 2014 και προηγούμενων ετών, καθώς και το κατ' εξουσιοδότηση του νόμου αυτού εκδοθέν π.δ.118/2007 (Κανονισμός Προμηθειών Δημοσίου), πλην των παραγράφων του άρθρου 15 αφορούν τις διοικητικές προσφυγές κατά το στάδιο ανάθεσης της σύμβασης που εξακολουθούν να εφαρμόζονται αναλόγως. Καταργούνται επίσης οι διατάξεις των άρθρων 133 και 134 του ν. 4270/2014 που αφορούν ζητήματα ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων, τα οποία ρυθμίζονται πλέον από τις διατάξεις του παρό-

ντος νόμου. Καταργούνται, επιπλέον οι κατ' εξουσιοδότηση των ν. 2286/1995 και 2362/1995 εκδοθείσες υπουργικές αποφάσεις που καθορίζουν χρηματικά όρια για τη σύναψη δημοσίων συμβάσεων προμηθειών, υπηρεσιών και έργων με απευθείας ανάθεση ή συνοπτικές διαδικασίες (πρόχειρο διαγωνισμό), καθώς τα ζητήματα αυτά ρυθμίζονται αναλυτικά από τον παρόντα νόμο.

Ιδιαίτερα σημαντικό βήμα για την ενοποίηση και απλοποίηση του δικαίου των δημοσίων συμβάσεων είναι και η ρητή κατάργηση κανονισμών ανάθεσης και εκτέλεσης προμηθειών, υπηρεσιών και έργων διαφόρων φορέων, οι οποίοι ρυθμίζουν ειδικά και εξατομικευμένα για έκαστο φορέα ζητήματα ανάθεσης και εκτέλεσης δημοσίων συμβάσεων, γεγονός που συντηρεί την πολυδιάσπαση του εθνικού νομικού πλαισίου των δημοσίων συμβάσεων και το οποίο πρέπει άμεσα να αντιμετωπιστεί με την κατάργησή τους. Για την επίτευξη του σκοπού αυτού καταργούνται και οι διατάξεις των νόμων, με τις οποίες δίδεται η εξουσιοδότηση για την έκδοση των εν λόγω Κανονισμών.

Περαιτέρω, λαμβάνοντας υπόψη το γεγονός ότι, παρά την ενδελεχή μελέτη που πραγματοποιήθηκε για την ανεύρεση όλων των ειδικών διατάξεων/Κανονισμών ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων, ενδεχομένως δεν εξαντλείται το ζήτημα με τη ρητή κατάργηση των απαριθμούμενων Κανονισμών και των εξουσιοδοτικών τους διατάξεων, καταργείται και κάθε νομοθετική διάταξη η οποία εξουσιοδοτεί για την έκδοση πράξεων κανονιστικής ισχύος για θέματα που ρυθμίζουν τη σύναψη και εκτέλεση δημοσίων συμβάσεων του παρόντος νόμου, καθώς και οι εκδοθείσες κανονιστικές πράξεις δυνάμει της εν λόγω εξουσιοδότησης.)

Τέλος, δεδομένου ότι, παρά την αναλυτική απαρίθμηση των καταργούμενων διατάξεων, ενδεχομένως αυτή δεν είναι εξαντλητική, λόγω της ύπαρξης διάσπαρτων ρυθμίσεων στο εθνικό δίκαιο που άπτονται ζητημάτων δημοσίων συμβάσεων, τίθεται μία γενική διατύπωση περί κατάργησης και κάθε γενικής ή ειδικής διάταξης που είναι αντίθετη με τις διατάξεις του σχεδίου νόμου ή ρυθμίζει τα θέματα αυτά με άλλον τρόπο. Στο άρθρο 378 προβλέπεται ότι προσαρτώνται στο σχέδιο νόμου και αποτελούν αναπόσπαστα τμήματα αυτού ως Προσαρτήματα Α και Β, τα Παραρτήματα Ι-ΧΙV της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ και τα Παραρτήματα Ι-ΧΧ της Οδηγίας 2014/25/ΕΕ αντίστοιχα, προσάρτηση, η οποία κρίνεται απαραίτητη, καθώς με τα Βιβλία Ι και ΙΙ του παρόντος νόμου ενσωματώνονται οι αντίστοιχες διατάξεις των εν λόγω Οδηγιών, και κατά συνέπεια είναι απαραίτητο να ενσωματωθούν και τα αντίστοιχα Παραρτήματά τους.

Στο ακροτελεύτιο άρθρο 379 του σχεδίου νόμου περιλαμβάνονται διατάξεις που ρυθμίζουν την έναρξη ισχύος του. Στην παράγραφο 1 ορίζεται ως βασικός κανόνας ότι η ισχύς του νόμου αρχίζει από τη δημοσίευσή του παρόντος. Ακολουθώντας, προκειμένου να δοθεί ικανός χρόνος να επέλθουν οι αναγκαίες προσαρμογές για την απρόσκοπτη εφαρμογή του και να αποφευχθεί ο αιφνιδιασμός των αναθετουσών αρχών/ φορέων τίθενται και διαφορετικές ημερομηνίες έναρξης ισχύος ως προς ορισμένες διατάξεις.

Συγκεκριμένα, στην παράγραφο 2 ορίζεται ότι η ισχύς των άρθρων 22 και 36, 37, παραγράφου 2 του άρθρου 79 για το Βιβλίο Ι καθώς και των άρθρων 258 και 259 για το Βιβλίο ΙΙ, αναφορικά με τη λειτουργία και υποχρεωτική χρήση του Εθνικού Συστήματος Ηλεκτρονικών Δημο-

σιών Συμβάσεων (Ε.Σ.Η.ΔΗ.Σ.) και του Ε.Ε.Ε.Σ. στους διαγωνισμούς μελετών και συμβάσεις έργων, μελετών και παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών, άρχεται από 18η Απριλίου 2017, λόγω των ιδιαίτερων απαιτήσεων της χρήσης τεχνολογιών πληροφορικής κατά το στάδιο ανάθεσης και εκτέλεσης των ανωτέρων διαγωνισμών μελετών και συμβάσεων.

Στην παράγραφο 3 ορίζεται ότι η ισχύς των παραγράφων 3 και 4 του άρθρου 38 αρχίζει από τη δημοσίευση της απόφασης της παραγράφου 6 του άρθρου 38, με την επιφύλαξη της παραγράφου 4 του άρθρου 379. Στο δεύτερο εδάφιο της παραγράφου 7 ορίζεται ότι η ισχύς της παραγράφου 9 του άρθρου 38 για την αντικατάσταση της υποχρέωσης δημοσίευσης στο Τεύχος Διακηρύξεων Δημοσίων Συμβάσεων της Εφημερίδας της Κυβερνήσεως από τη δημοσίευση της προκήρυξης στο ΚΗΜΔΗΣ, άρχεται από την έκδοση της απόφασης της παραγράφου 6 του άρθρου 38. Συνεπώς μέχρι την έκδοση της απόφασης της παραγράφου 6 του άρθρου 38 εξακολουθεί να ισχύει η υποχρέωση δημοσίευσης στο Τεύχος Διακηρύξεων Δημοσίων Συμβάσεων της Εφημερίδας της Κυβερνήσεως.

Στην παράγραφο 4 ορίζεται ότι η ισχύς της παραγράφου 2 του άρθρου 81 για την προσφυγή στο e-certis αρχίζει την 18η Απριλίου 2018, λόγω των απαραίτητων νομικών ενεργειών και τεχνικών αναπροσαρμογών που πρέπει να λάβουν χώρα για την εφαρμογή του εν λόγω άρθρου. Τα ανωτέρω ισχύουν και για τις συμβάσεις και διαγωνισμούς μελετών του Βιβλίου ΙΙ, στην περίπτωση που εφαρμόζεται, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παράγραφο 1 του άρθρου 290. Με την παράγραφο 5 ορίζεται ότι η ισχύς των διατάξεων που αφορούν στις συμβάσεις προμηθειών και υπηρεσιών τεχνικής βοήθειας των συγχρηματοδοτούμενων προγραμμάτων του ΕΣΠΑ, και του ΕΟΧ ή άλλων ενωσιακών ή διεθνών προγραμμάτων ή/και ταμείων, αρχίζει την 1η Σεπτεμβρίου 2016.

Με την παράγραφο 6 ορίζεται ότι η υποχρέωση των αναθετουσών αρχών/ φορέων για την κατάρτιση και πιστοποίηση των υπαλλήλων τους που απασχολούνται στις διαδικασίες ανάθεσης και εκτέλεσης δημοσίων συμβάσεων και η εγγραφή τους στο Μητρώο Πιστοποιημένων Υπαλλήλων άρχεται έξι μήνες μετά την έκδοση της προεδρικού διατάγματος του δεύτερου εδαφίου της παραγράφου 4 του άρθρου 344 δυνάμει του οποίου θα ρυθμιστούν τα ειδικότερα θέματα σύστασης και λειτουργίας του Μητρώου καθώς και της διαδικασίας κατάρτισης και πιστοποίησης.

Στην παράγραφο 9 ορίζεται ότι η ισχύς των παραγράφων 2 και 3 του άρθρου 375 (τροποποιούμενες διατάξεις), ήτοι η τροποποίηση των στοιχείων 6α, 14, 15 και 16 της παραγράφου 4 του άρθρου 2 και του άρθρου 3 του ν. 3861/2010 που αφορούν το σύστημα ΔΙΑΥΓΕΙΑ, άρχεται μετά την έκδοση της υπουργικής απόφασης της παραγράφου 6 του άρθρου 38 με την οποία θα καταστεί τεχνικά εφικτή η διαλειτουργικότητα των δύο συστημάτων και η αυτόματη άντληση των στοιχείων από το Κ.Η.Μ.ΔΗ.Σ.

Στην παράγραφο 10 ορίζεται ότι η ισχύς των διατάξεων που αφορούν την υποχρέωση δημοσίευσης στον τύπο και ειδικότερα του δεύτερου εδαφίου των περιπτώσεων (31), (40), (59) και (82) της παραγράφου 1 και της παραγράφου 3 του άρθρου 377 αρχίζει την 1η Ιανουαρίου 2018 ενώ στην παράγραφο 12 ορίζεται ότι η ισχύς της περίπτωσης (35), καθώς και του τρίτου εδαφίου των πε-

ριπτώσεων (31), (40), (59) και (82) της παραγράφου 1 του άρθρου 377 αρχίζει την 1η Ιανουαρίου 2021 (παράγραφος 10). Στην παράγραφο 13 ορίζεται ότι η ισχύς της περίπτωσης (62) και (70) της παραγράφου 1 του άρθρου 377 αρχίζει την 1η Ιανουαρίου 2017.

Τέλος σημειώνεται ότι κάθε αναφορά διατάξεων νόμου ή διοικητικών πράξεων σε διατάξεις των ν. 2286/1995, ν. 3669/2008, ν. 3316/2005, ν. 3886/2010, , π.δ. 59/2007, π.δ. 60/2007, π.δ. 118/2007 και της υπουργικής απόφασης 11389/1993, ισχύει ως αναφορά στις διατάξεις του παρόντος νόμου, εκτός αν ορίζεται διαφορετικά από αυτές.

Αθήνα 21 Ιουλίου 2014

ΟΙ ΥΠΟΥΡΓΟΙ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ
ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ
ΑΝΑΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗΣ

ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ,
ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
ΚΑΙ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ

Π. Κουρουμπλής

Γ. Σταθάκης

ΕΘΝΙΚΗΣ
ΑΜΥΝΑΣ

ΠΑΙΔΕΙΑΣ,
ΕΡΕΥΝΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

Π. Καμμένος

Ν. Φίλης

ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ

ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ,
ΔΙΑΦΑΝΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ
ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ

Ν. Κοτζιάς

Ν. Παρασκευόπουλος

ΕΡΓΑΣΙΑΣ,
ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ
ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ
ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ
ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ

ΥΓΕΙΑΣ

Γ. Κατρούγκαλος

Α. Ξανθός

ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

Αρ. Μπαλτάς

Ευκλ. Τσακαλώτος

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ
ΚΑΙ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

ΥΠΟΔΟΜΩΝ,
ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ
ΚΑΙ ΔΙΚΤΥΩΝ

Π. Σκουρλέτης

Χρ. Σπίρτζης

ΝΑΥΤΙΛΙΑΣ
ΚΑΙ ΝΗΣΙΩΤΙΚΗΣ
ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ

Θ. Δρίτσας

Ν. Παππάς